

P R I E D I L I

ZLATKO LODETA, predsjednik građanskog odjela

GORDANA HRASTIĆ, viša sudska savjetnica

GRAĐANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	3 - 27
II. OBVEZNO PRAVO.....	28 - 91
III. OBITELJSKO PRAVO.....	92 - 102
IV. NASLJEDNO PRAVO.....	103 - 112
V. RADNO PRAVO.....	113 - 155
VI. PARNIČNI POSTUPAK.....	156 - 172
VII. PARNIČNI TROŠKOVI	173 - 182
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	183 - 211
IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO.....	212

I. STVARNO PRAVO

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA

Nekretnina kao objekt prava vlasništva

(Čl. 2 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01;

Čl. 2 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Nekretnina koja je ucrtana na katastarskom planu, a nije formirana u pisanom dijelu katastarskog operata, te kao takva ne postoji u katastru zemljišta niti u zemljišnim knjigama, nije sposobna biti objektom prava vlasništva.

«Naime, za predmetni spor, koji predstavlja spor radi utvrđenja prava vlasništva na nekretnini odlučno je da li predmetna nekretnina može biti odnosno da li je sposobna biti predmetom prava vlasništva, pri čemu valja poći od već općih odredaba o stvarima i stvarnim pravima ZV-a. Za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužitelja odlučno je, dakle, prije svega bilo utvrditi da li je predmetna nekretnina na kojoj zahtjevom tužitelj traži da ga se utvrdi vlasnikom može biti predmetom prava vlasništva, njega kao fizičke osobe u smislu citiranih zakonskih odredbi čl. 2 i 3 ZV-a, a od kojih je nedvojbeno isto tako i uvjet da je predmetna nekretnina sukladno odredbi čl. 2 st. 1 ZZK zemljište koje je u katastru zemljišta označeno posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži. Iz provedenog dokaznog postupka i to provedene identifikacije predmetne nekretnine na očevidu na licu mjesta nedvojbenim proizlazi da predmetna nekretnina koju je tužitelj označio kao čest. zem. ___/12 površine 216 m² upisana u z.k.ul. ___ k.o. V. ne postoji jer za istu prema pismenoj obavijesti područnog ureda za katastar S., ispostava V., kao i sukladno tome nalazu i mišljenju vještaka za geodeziju proizlazi da iako je ucrtana na katastarskom planu, da ista međutim nikada nije formirana u pisanom dijelu katastarskog operata, te da ne postoji kao takva u katastru zemljišta kao niti u zemljišnim knjigama. Točna je tvrdnja žalbe da je predmetna nekretnina, na što upućuje i nalaz i mišljenje vještaka za geodeziju, prema indikacionoj skici katastarskog plana broj 3 za k.o. V. bila označena kao čest.zem. _/12, ali to više nije odlučno obzirom na

nedvojbeno utvrđenu činjenicu da ista u katastarskim knjigama pod tim brojem nije osnovana (već su kod parcelacije ___/1 formirane čest. zem. ___/13 i ___/14). Kako je za prvostupanjski sud odlučno da li predmetna nekretnina kao zemljište predstavlja u smislu odredbe čl. 2 ZZK-a katastarsku česticu, a utvrđeno je da ista kao takva ne postoji, iz čega proizlazi da u smislu odredbe čl. 2 st. 1 ZV-a ista ne može biti predmetom prava vlasništva, to i po ocjeni ovoga suda nisu odlučni razlozi zbog kojih predmetna nekretnina nije kod provedenih parcelacija čest.zem. ___/1, dobila broj pod ___/12 za koju tužitelj traži da se njegov tužbeni zahtjev usvoji. Kako predmetna nekretnina, čkbr. ___/12, koja je predmetom zahtjeva tužitelja u katastru zemljišta nije označena takvim posebnim brojem, a niti nazivom katastarske općine u kojoj leži, a sukladno tome nije tako označena u zemljišnoj knjizi, to je nedvojbeno prvostupanjski sud, a protivno stajalištu žalbe tuženika, pravilno zaključio da u odnosu na istu nema osnova usvojiti tužbeni zahtjev tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 399/08-2 od 13.V.2008.

UGOVOR O NAJMU

Ugovor o najmu ribnjaka

(Čl. 3 st. 1 Zakona o poljoprivrednom zemljištu – Narodne novine, br. 34/91;

Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-2046/2003 od 08. studenog 2006.)

Republici Hrvatskoj pripada pravo na naknadu štete iako kao vlasnik nekretnine temeljem Zakona o poljoprivrednom zemljištu nije stupila na mjesto ranijeg zakupodavca odnosno nije poduzela radnje i tražila ispunjenja koja je prema zaključenom ugovoru o najmu mogla tražiti.

„Ovaj sud je utvrdio da je prvostupanjski sud zanemario odredbu čl. 3 st. 1 Zakona o poljoprivrednom zemljištu (NN 34/91) prema kojoj na poljoprivrednom zemljištu u društvenom vlasništvu na teritoriju Republike Hrvatske nositelj vlasničkih prava postaje Republika Hrvatska. Primjena citiranog zakonskog propisa započela je s danom 24. srpnja 1991.g. pa je Republika Hrvatska po sili zakona postala vlasnikom cjelokupnog

poljoprivrednog zemljišta koje je na taj dan bilo u društvenom vlasništvu (o tome i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-2046/2003 od 08. studenog 2006.) pa nedvojbeno i predmetne nekretnine, i to neovisno o činjenici što je uknjižba prava vlasništva izvršena tek 1998.g. Obzirom na izneseno, pogrešno je materijalno – pravno stajalište prvostupanjskog suda prema kojem je Ugovor o najmu predmetnog ribnjaka sklopljen između Sportsko ribolovnog društva i I/ tuženika sa otpočinjanjem tjeka zakupa od 01.04.1994.g. do raskida dana 10.02.2004.g. valjani pravni osnov koji I/ tuženika rehabilitira od bilo kakvih zahtjeva vlasnika, pa i zahtjeva za naknadu štete obzirom u času sklapanja navedenog ugovora Sportsko – ribolovno društvo nije bilo ovlaštenik raspolaganja predmetnih ribnjakom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 358/07-2 od 04.III.2008.

PRAVO NA NAKNADU NUŽNIH I KORISNIH TROŠKOVA

Ulaganje u poslovni prostor

(Čl. 164 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Pošteni posjednik ima pravo na povrat troškova ulaganja u poslovni prostor vlasnika (nužne i korisne troškove), bez obzira što vlasnik nije odobrio ili se suglasio sa ulaganjima u poslovni prostor.

„Naime, tijekom prvostupanjskog postupka nije bila sporna činjenica da je tužitelj u razdoblju od 4 godine koristio poslovni prostor tuženika uz njegovu suglasnost i da je krajem 1995.g. poslovni prostor predao u posjed tuženiku kao vlasniku, zbog čega se tužitelj, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud, mora smatrati poštenim posjednikom. Tužitelju kao poštenom posjedniku pripada pravo na naknadu za nužne i korisne troškove koje je imao za vrijeme korištenja poslovnog prostora sukladno odredbi čl. 164 st. 2 ZV-a. Dakle, bez obzira na nepostojanje sporazuma između stranaka o obvezi tuženika na povrat troškova ulaganja tužitelju, kao i bez obzira na činjenicu da ulaganja tužitelja u poslovni prostor tuženika nisu vršena uz njegovu

suglasnost, na koju okolnost tuženik ukazuje u žalbi, tužitelju u smislu odredbe čl. 164 st. 2 ZV-a pripada pravo na naknadu za nužne i korisne troškove, bez obzira na činjenicu da li ih je tuženik odobrio i da li se suglasio s izvođenjem tih radova. Stoga je prvostupanjski sud, pravilno primjenjujući odredbu čl. 164 st. 2 ZV-a osnovano obvezao tuženika na naknadu nužnih i korisnih troškova koje je tužitelj imao izvodeći radove na poslovnom prostoru, pri čemu valja ukazati da je visinu tih troškova prvostupanjski sud utvrdio na temelju provedenog građevinskog vještačenja, kojem niti jedna od stranaka, pa niti tuženik, tijekom postupka nije prigovarala, a tuženik niti u žalbi ne osporava visinu dosuđenog iznosa, uz činjenicu da se u smislu odredbe čl. 164 st. 6 ZV-a navedeni troškovi obračunavaju prema cijenama kad ih se naknađuje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.219/08-2 od 07.IV.2008.

PRAVO NA NAKNADU NUŽNIH I KORISNIH TROŠKOVA

Što se smatra nužnim i korisnim troškovima

(Čl. 164 st. 4 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Činjenica da su određeni radovi koje je tužitelj izveo na poslovnom prostoru tuženika, odvojivi bez oštećenja i prenosivi, ne znači ujedno da se takvi radovi ne mogu smatrati nužnim i korisnim troškovima.

„Tijekom prvostupanjskog postupka provedeno je građevinsko vještačenje, na temelju kojeg je utvrđeno da vrijednost radova izvedenih po tužitelju na održavanju i uređenju poslovnog prostora iznosi 157.087,70 kn, a da vrijednost izvedenih radova koji su demontažni iznosi 94.095,86 kn, dok vrijednost radova koji nisu demontažni iznosi 62.991,84 kn. Prema usmenom izjašnjenju građevinskog vještaka na ročištu održanom 29. studenog 2007.g. radovi na održavanju poslovnog prostora smatraju se nužnim radovima, a radovi na poboljšanju smatraju se korisnim radovima. Prvostupanjski sud je nalaz i mišljenje građevinskog vještaka prihvatio objektivnim i vjerodostojnim, a niti stranke tijekom postupka nisu iznosile nikakve prigovore na nalaz i mišljenje vještaka. Prema sadržaju nalaza i mišljenja građevinskog

vještaka vrijednost svih izvedenih radova po tužitelju na održavanju i uređenju poslovnog prostora tuženika iznosi 157.087,70 kn. Imajući u vidu mišljenje građevinskog vještaka o tome koji se radovi smatraju nužnim, a koji korisnim, jasno se može zaključiti da se svi izvedeni radovi po tužitelju na poslovnom prostoru tuženika moraju smatrati nužnim i korisnim troškovima. Prvostupanjski sud, doduše, smatra da tužitelju ne pripada pravo na isplatu iznosa od 94.095,86 kn, jer se navedeni iznos odnosi na vrijednost radova koje tužitelj može bez oštećenja odvojiti i uzeti iz poslovnog prostora tuženika, zbog čega smatra da se ne radi o nužnim i korisnim troškovima. Međutim, stajalište prvostupanjskog suda je potpuno pogrešno i neprihvatljivo i nema nikakvog uporišta u sadržaju odredbe čl. 164 st. 4 ZV-a, na kojoj prvostupanjski sud temelji svoju odluku. Naime, odredbom čl. 164 st. 4 ZV-a je određeno da za troškove koji nisu ni nužni ni korisni ne može ni pošten posjednik zahtijevati naknadu, ali ako mu ona ne bude ponuđena, može prije nego što vrati stvar odvojiti i sebi uzeti ono što je tim troškovima dodao, ako se to može učiniti bez oštećenja same stvari. Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe čl. 164 st. 2 ZV-a tužitelju pripada pravo odvojiti i uzeti ono što je učinjenim troškovima izvedeno u poslovnom prostoru tuženika, ako se to može učiniti bez oštećenja poslovnog prostora i to ukoliko se ne radi o nužnim i korisnim troškovima. Dakle, tužitelju u smislu odredbe čl. 164 st. 4 ZV-a pripada pravo na naknadu za nužne i korisne troškove, a samo ukoliko se ne radi o nužnim i korisnim troškovima, pripada mu pravo odvojiti i uzeti ono što je učinjenim troškovima izvedeno u poslovnom prostoru tuženika, ako se to može učiniti bez oštećenja poslovnog prostora. Prema tome, sama činjenica da su određeni radovi koje je tužitelj izveo na poslovnom prostoru tuženika demontažni, odnosno odvojivi bez oštećenja i prenosivi, ne znači ujedno da se takvi radovi ne mogu smatrati nužnim i korisnim troškovima, jer poštenom posjedniku, kako je to naprijed navedeno, sukladno odredbi čl. 164 st. 4 ZV-a pripada pravo odvojiti i uzeti ono što je tim troškovima dodao tuđoj stvari, ako se to može učiniti bez oštećenja same stvari ali samo ako se radi o troškovima koji nisu ni nužni ni korisni. Kako iz sadržaja provedenog vještačenja nedvojbeno proizlazi da je vrijednost svih radova izvedenih po tužitelju na poslovnom prostoru tuženika 157.087,70 kn, da se svi izvedeni radovi odnose na održavanje i uređenje poslovnog prostora, slijedom čega se moraju smatrati nužnim i korisnim troškovima, obzirom na usmeno izjašnjenje građevinskog vještaka, to i prema ocjeni ovoga suda tužitelju pripada pravo na isplatu novčane vrijednosti svih izvedenih radova, sukladno odredbi čl. 164 st. 2 ZV-a prema cijenama u vrijeme donošenja odluke, sukladno odredbi čl. 164 st. 6 ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.219/08-2 od 07.IV.2008.

MEĐA

Uvjeti za provođenje izvanparničnog postupka radi uređenja međe

(Čl. 103 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko je sporna međašna linija između stranaka, sud nije ovlašten provoditi postupak radi smetanja posjeda.

„Kako je postupak radi smetanja posjeda sud dužan provoditi kada u postupku utvrdi da nema povrede (poremećaja ili uništenja) međe ili kada sama međašna linija nije sporna, a u ovom postupku je utvrđeno da pored toga što više u toč. L skice lica mjesta, koja predstavlja početnu točku prema izjavi tužiteljice, mapalne međe između stranaka ne postoji više međašna oznaka, a sud je isto tako utvrdio i da je linija međe između nekretnina stranaka i sporna, budući iste ukazuju na različite linije međe, to i ovaj sud smatra da su se sukladno odredbi čl. 103 st. 1 ZV-a stekli uvjeti za provođenje izvanparničnog postupka radi uređenja međe između prijepornih nekretnina stranaka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.17/08-2 od 22.I.2008.

UREĐENJE MEĐE

Međna linija

(Čl. 103 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Činjenica da je međa uređena od strane suda na način da međna linija jednim dijelom prolazi preko nekretnine koja u naravi predstavlja put, ne može utjecati na sadržaj rješenja o uređenju međe, ukoliko su se legitimirane osobe suglasile o načinu uređenja međe između tih nekretnina.

„U žalbi protustranka S.S. navodi da nije izjavio (u prvostupanjskom postupku) da se ne slaže s uređenjem međe, nego da se ne može graditi ograda na međi jer bi time bio obuhvaćen put za cijelo

selo, koji postoji više od 100 godina, iste širine i dužine. Predlagatelju je građevinski inspektor rješenjem (br. UP/I-____, Ur. br. __ od 08. kolovoza 2007.g., Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva Z., Uprava za inspekcijske poslove, Područna jedinica V, presliku kojeg dostavlja uz žalbu) zabranio izgradnju ulične ograde koju je započeo graditi, linijom koju je on smatrao međnom linijom, kako bi time ostvario mogućnost normalnog korištenja puta njegovim korisnicima. Po ocjeni ovog suda, činjenica da prema načinu uređenja međne linije između čkbr. _____, u naravi kuća, gospodarske zgrade i dvorište, iz z.k.ul. _____ k.o. D.V., u vlasništvu predlagatelja i čkbr. _____ iz z.k.ul. _____ k.o. D.V., u suvlasništvu protustranke ona jednim dijelom prolazi preko nekretnina koja u naravi predstavlja put, ne može utjecati na sadržaj rješenja o uređenju međe, obzirom da su se u konkretnom slučaju, nesporno, materijalnopravno legitimirane osobe, kako na aktivnoj tako i na pasivnoj strani, suglasile o načinu uređenja međe između tih nekretnina, i to nakon što im je stanje međne linije prema katastarskim planovima bilo prikazano, što predstavlja zakonski način uređenja međe u smislu čl. 103 st. 2 ZV-a. Činjenično stanje glede sadržaja i načina uređenja međe mjerodavno je za određivanje granica predmetnih nekretnina, a time i za opseg stvarnopravnih ovlasti koje proizlaze iz tako utvrđenih granica predmeta prava vlasništva, odnosno suvlasništva sudionika ovog postupka, a takvo vlasničko stanje može samo neizravno utjecati na pitanje funkcionalne namjene dijela zemljišta koje je bilo predmetom spora u ovom postupku, odnosno na način i sadržaj izvršenja prava vlasništva (time i pitanja prava predlagatelja na postavljanje ograde).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 758/08-2 od 03.VI.2008.

IMISIJE

Prekomjerna buka

(Čl. 110 st. 4 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Zahtjev za policijsku i inspekcijsku intervenciju zbog prekomjerne buke koja dopire iz ugostiteljskog objekta, ne predstavlja uznemiravanje u izvršavanju vlasničkih ovlaštenja.

„Imajući u vidu gore navedeni činjenični supstrat prvostupanjski sud zaključuje da buka koja je dopirala iz poslovnog prostora kojeg je tužiteljica dala u zakup S.P. bila prekomjerna i prelazila dozvoljene granice obzirom na način izgradnje i izolaciju samog objekta, te su stoga tuženici bili ovlašteni od zakupnice tražiti da otkloni uzroke imisija (buke) sukladno odredbi čl. 110 st. 4 ZV-a a kako ista to nije učinila to su bili ovlašteni zatražiti zaštitu od nadležne inspekcije, što su i učinili, a da te radnje ne predstavljaju čin uznemiravanja vlasništva tužiteljice u smislu sadržaja odredbe čl. 167 istog Zakona. Nadalje, sud prvog stupnja utvrđuje da tuženici nisu poduzimali radnje vrijeđanja gostiju lokala, niti su stvarali nered u istom ili nanosili štetu automobilima posjetitelja lokala niti su bacali smeće s balkona na terasu, već su upravo radi zaštite vlastitog uznemiravanja zbog prekomjerne buke koja je dopirala iz ugostiteljskog objekta u prizemlju opravdano tražili policijsku i inspeksijsku intervenciju pa da stoga ni na koji način nisu bespravno uznemiravali tužiteljicu u izvršavanju njezinih vlasničkih ovlaštenja niti su odgovorni za otkaz ugovora o zakupu, slijedom toga niti za eventualnu tužiteljici izmaklu korist s osnova zakupnine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1263/07-2 od 04.I.2008.

IMISIJE

Aktivna legitimacija

(Čl. 110 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Osoba koja je upisana u zemljišnu knjigu kao vlasnik nekretnine, aktivno je legitimirana na podnošenje tužbe kojom traži zaštitu prava vlasništva od štetnih imisija, bez obzira što je predmetnu nekretninu pravnim poslom prenijela na treću osobu.

„Naime, ukoliko je točno da je tužitelj Č.F. darovao predmetnu nekretninu, za koju se traži zaštita prava vlasništva od štetnih imisija, svom sinu Č.M., 1996. g., tada se radi o slučaju stjecanja prava vlasništva na temelju pravnog posla, pri čemu, u smislu odredbe čl. 119 st. 1 ZV-a se vlasništvo stječe zakonom predviđenim upisom stjecateljeva vlasništva u zemljišnoj knjizi, te na temelju valjano

očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjeren na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja. Sud prvog stupnja zaključuje da je Č.M. vlasnik predmetne nekretnine, a ne tužitelj, iako Č.M. nije upisan u zemljišnoj knjizi kao vlasnik, već je suprotno tome, u zemljišnoj knjizi i dalje upisan tužitelj Č.F., a iz čega slijedi da, budući se Č.M. nije upisao u zemljišnu knjigu kao vlasnik, isti nije niti mogao steći vlasništvo na spornoj nekretnini na temelju darovnog ugovora (koji uzgred rečeno nije priložen u spis). U smislu odredbe čl. 110 st. 2 ZV-a vlasnici nekretnine koje su izložene prekomjernim posrednim imisijama ovlašteni su od vlasnika nekretnine s koje one potječu, zahtijevati da se otklone uzroci tih imisija i naknaditi štetu koju su nanijele, kao i da ubuduće propušta činiti na svojoj nekretnini ono što je uzrokom prekomjernih imisija, dok ne poduzme sve mjere koje su potrebne da se onemoguće prekomjerne imisije. Obzirom da je tužitelj i nadalje upisan u zemljišnoj knjizi kao vlasnik sporne nekretnine, to je očito isti aktivno legitimiran za podnošenje tužbe u ovom predmetu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.815/08-2 od 14.IV.2008.

IMISIJE

Posredne imisije

(Čl. 110 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Bacanje sitnog otpada i stresanje rublja od strane tuženika na nekretninu tužiteljice ne predstavljaju štetne imisije.

„Što se tiče zahtjeva trećetužiteljice da je tuženici prestanu uznemirivati u posjedu i vlasništvu njezine nekretnine čkbr. ___/2 k.o. I., valja navesti da štetne imisije moraju po svom sadržaju predstavljati prekomjerne imisije, odnosno da iste moraju potjecati od tuđe nekretnine. U konkretnom slučaju štetne imisije bi, prema tužbenom zahtjevu, predstavljalo bacanje sitnog otpada i otresanje rublja od strane tuženika na nekretninu trećetužiteljice. Imisije bi prema pravnoj teoriji bile fizičke smetnje koje dolaze s jedne nekretnine i ometaju služenje ili korištenje drugom nekretninom, a mogu biti dim, neugodni mirisi, buka, odnosno otpadne vode i slično. Granice preko koje se ne moraju trpjeti

štetni utjecaji određuju se po nekoliko kriterija pri čemu je osnovni način odašiljanje samih štetnih imisija. Po načinu odašiljanja imisije se dijele na neposredne ili direktne i posredne ili indirektno. Neposredne imisije su, u pravilu, zabranjene, a dopuštene su jedino ako postoji pravni temelj za takvo ponašanje u smislu čl. 110 st. 4 ZV-a. Posredne su imisije pak one koje na tuđu nekretninu dospiju bez izravnog utjecaja onog s čije nekretnine dolaze, dakle, prirodnim silama ili slučajem. O dopuštenosti posrednih imisija valja procjenjivati po kriterijima prekomjernosti, štete koju prouzrokuju ili posebnih ciljeva. U konkretnom slučaju radnje za koje trećetužiteljica tvrdi da su štetne imisije po mišljenju ovog suda, a i suda prvog stupnja, ne mogu predstavljati štetne imisije.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 787/07-2 od 10.VIII.2007.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Uvjetni vlasnik spornog dijela nekretnine

(Čl. 103 st. 6 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Rješenje kojim je pravomoćno uređena međa predstavlja presumpciju vlasništva koja se može pobijati u posebnom parničnom postupku, iz kojeg razloga se tužitelj smatra uvjetnim vlasnikom spornog dijela nekretnine tako dugo dok ne protekne rok od šest mjeseci od pravomoćnog uređenja međe.

«Kako je rješenje o uređenju međe iz predmeta R1. ___/05 postalo pravomoćno s danom donošenja drugostupanjske odluke Gž. ___/07-2 dana 30. svibnja 2007.g., to je očito da je do 30. studenog 2007.g. svatko imao pravo dokazivati vlasništvo na spornom dijelu nekretnine i zahtijevati da se u skladu s njim označi međa. Iz sadržaja žalbe tužene, ali i odgovora na žalbu tužitelja, može se zaključiti da je takav parnični postupak od strane tužene i pokrenut pod brojem P. ___/07, kod istog suda prvog stupnja, o čemu u obrazloženju pobijane odluke nema razloga, niti je tu činjenicu sud prvog stupnja tijekom dosadašnjeg postupka raspravio. Sama činjenica da je međa pravomoćno uređena još uvijek ne znači, dok ne protekne navedeni rok od 6 mjeseci od dana pravomoćnosti, da je za sudionike postupka došlo do presuđene stvari.

Upravo rok od 6 mjeseci predstavlja u određenom smislu neizvjesnost u odnosu na ono što je utvrđeno u izvanparničnom postupku radi uređenja međa, te tek protekom tog roka, stranke sudionici postupka uređenja međe ne bi više imale mogućnosti tvrditi da je pravac međe drugačiji u odnosu na onaj koji je utvrđen rješenjem o uređenju međe ili obnovi međe. Dakle, radi se o presumpciji vlasništva koja se može pobijati u posebnom parničnom postupku, što bi iz navoda žalbe i odgovora na žalbu bilo i učinjeno. Vlasništvo na spornoj površini nakon što protekne navedeni rok, mogao bi dokazivati samo onaj koji je bio njegovim vlasnikom prije no što je međa bila označena, a nije sudjelovao u postupku uređenja međe, odnosno onaj koji je stekao vlasništvo neovisno od osobe koja je sudjelovala u postupku uređenja međe. U konkretnom slučaju očito je da je tužitelj, uvjetno vlasnik spornog dijela nekretnine, te ukoliko se u pokrenutom parničnom predmetu ne bi dokazalo od strane tužene njezino vlasništvo na spornom dijelu, tada tužitelj više ne bi mogao tražiti stabla hrasta, budući su ista odsječena i istome bi pripadalo pravo na naknadu štete, u rokovima koji su predviđeni za naknadu štete.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 910/08-2 od 05.V.2008.

ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Tabularna isprava

(Čl. 129 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

U slučaju originarnog stjecanja prava vlasništva tužitelj nije ovlašten od tuženika zahtijevati izdavanje tabularne isprave.

«Pri tome valja upozoriti da je zahtjev za izdavanje tabularne isprave zahtjev obveznopravne prirode koji pretpostavlja postojanje određenog građanskopravnog odnosa između ugovornih stranaka, a u slučaju originarnog stjecanja prava vlasništva tužitelj je ovlašten zahtijevati od tuženika isključivo trpljenje upisa njegovog prava vlasništva u zemljišnim knjigama, naravno pod pretpostavkom osnovanosti njegovih tvrdnji o stjecanju prava vlasništva temeljem dosjelosti na spornoj čkbr. ___/1 na kojoj nekretnini je tuženica upisana kao isključiva vlasnica.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1114/07-2 od 18.III.2008.

UGOVOR O DAROVANJU

Usmeni ugovor o darovanju

(Paragraf 943 bivšeg Općeg građanskog zakonika)

Smatra se da je ispunjen uvjet prave predaje darovane nekretnine ukoliko je tuženi zajedno s ostalim članovima obiteljske zajednice koristio nekretninu koja je bila predmet usmenog darovanja, dok činjenica što su ostali članovi obiteljske zajednice pomagali tuženom u obradi te nekretnine ne utječe na pravnu valjanost ugovora o darovanju.

«Naime, prema pravnom pravilu paragrafa 943 bivšeg OGZ-a za ugovor o darovanju bez prave predaje darovane stvari bila je propisana pisana isprava, dok je usmeno darovanje bilo valjano samo uz obavljenju predaju stvari. Obzirom da iz sadržaja svih dokaza provedenih tijekom prvostupanjskog postupka proizlazi da je u vrijeme izvršenog darovanja pok. J.G. (majka tužiteljice i baka tuženika) živjela u zajedničkom domaćinstvu s tuženicama i njihovim roditeljima, koju činjenicu niti tužiteljica ne osporava u žalbi i da je prvotuženik obrađivao predmetnu nekretninu za života J.G., to i ovaj sud prihvaća pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da su ostvarene pretpostavke valjanosti usmenog ugovora o darovanju sklopljenog između pok. J.G. i prvotuženika. Pritom činjenica da su i ostali članovi obiteljske zajednice pomagali prvotuženiku u obradi sporne nekretnine, protivno žalbenim navodima tužiteljice, nema poseban značaj u odnosu na ocjenu pravne valjanosti sklopljenog ugovora o darovanju, jer se u konkretnom slučaju radi o darovnom ugovoru koji je sklopljen između osoba koje su živjele u obiteljskoj zajednici, pa je prvotuženik zajedno s ostalim članovima obiteljske zajednice koristio nekretninu koja je bila predmet darovanja, zbog čega se mora smatrati da je na taj način bio ispunjen uvjet prave predaje darovane nekretnine.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 188/07-2 od 03.IX.2007.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA

Stjecanja prava vlasništva temeljem zakona

(Čl. 360 i čl. 362 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01; Čl. 47 Zakona o privatizaciji– «Narodne novine», br. 21/96)

Ukoliko nekretnine koje su predmet uknjižbe, nisu unesene u društveni kapital trgovačkog društva, tada je iste stekao Hrvatski fond za privatizaciju temeljem zakona.

„Protustranka ističe da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo i to odredbu čl. 47 Zakona o privatizaciji, odnosno da su pogrešno primijenjene odredbe ZZK-a, ne navodi se koje, budući da u citiranoj odredbi Zakona o privatizaciji nije propisana obveza da se uknjižba prava vlasništva u korist Hrvatskog fonda za privatizaciju vrši po službenoj dužnosti, a osim toga da rješenjem, iskazom nekretnina HFP-a u odnosu na protustranku nisu utvrđene nekretnine koje nisu unijete u pretvorbu, već samo nekretnine koje su unesene u pretvorbu prednika protustranke. Čl. 47 Zakona o privatizaciji je propisano da dionice, udjeli, stvari i prava koji nisu procijenjeni u vrijednost društvenog kapitala pravne osobe na temelju Zakona o pretvorbi, prenose se Fondu, ako ne postoje razlozi za obnovu postupka, odnosno ako prijenos ne utječe na postojeću tehnološku cjelinu. Iz citirane odredbe jasno proizlazi da se udjeli, dionice stvari i prava prenose Fondu, u slučaju ako nešto od toga ne bi bilo procijenjeno u kapital društva. Protustranka u žalbi tvrdi da u citiranoj odredbi nije propisano da se po službenoj dužnosti vrši uknjižba prava vlasništva u korist HFP-a, pa da sud prvog stupnja nije mogao na temelju prijedloga predlagatelja izvršiti uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja. Prije svega valja istaći da navedeno stajalište protustranke ovaj sud ne smatra osnovanim. Naime, odredbom čl. 390 st. 1 ZV-a propisano je da se odredbe čl. 360 do 365 ZV-a ne odnose na stvari na kojim su pravo upravljanja, korištenja i raspolaganja imale bivše društveno i društveno-političke organizacije, na stvari koje nisu unesene u društveni kapital pravnih osoba u postupku pretvorbe na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, te na stvari pravnih osoba u društvenom vlasništvu sa sjedištem na prije okupiranom, a sada oslobođenom području Republike Hrvatske. Osim toga, čl. 390 a ZV-a propisano je da trgovačko društvo kao pravni slijednik društvenog poduzeća, po završenoj pretvorbi društvenog vlasništva, vlasnik je nekretnina koje su na dan procjene vrijednosti temeljnog kapitala u

postupku pretvorbe ili privatizacije bile društveno vlasništvo s pravom upravljanja, korištenja i raspolaganja društvenog poduzeća, koje su mogle biti predmet stjecanja prava vlasništva i čija je vrijednost procijenjena u kapital društva i koje su po nadležnom tijelu iskazane u kapitalu društva. Budući da predmetne nekretnine nisu bile unesene u društveni kapital protustranke, to protustranka ni na koji način nije mogla steći vlasništvo na predmetnim nekretninama, već su predmetne nekretnine čl. 47 Zakona o privatizaciji prenesene predlagatelju. Činjenica da su predmetne nekretnine prenesene predlagatelju, zapravo znači da je predlagatelj stekao pravo vlasništva na tim nekretninama temeljem zakona, a što predstavlja jedan od načina stjecanja prava vlasništva u smislu odredbe čl. 114 st. 1 ZV-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1184/08-2 od 25.VII.2008.

PRAVA VLASNIČKA TUŽBA (rei vindicatio)

Trenutak stjecanja prava vlasništva na temelju sudske odluke

(Čl. 161 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Pravo vlasništva stečeno na temelju rješenja suda o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina, stječe se u trenutku pravomoćnosti sudske odluke.

„Dakle, pravomoćno rješenje prvostupanjskog suda o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina, kojim je tužitelju kao suvlasniku pripao u isključivo vlasništvo prvi kat obiteljske kuće sagrađene na čest. zem. ___/4 i dio okućnice, predstavlja valjanu osnovu stjecanja vlasništva tužitelja odlukom suda, sukladno odredbi čl. 126 ZV. Kako je tužitelj stekao pravo vlasništva predmetne nekretnine na temelju sudske odluke, to okolnost da tužitelj nije upisan u zemljišnim knjigama kao vlasnik navedene nekretnine, nema poseban značaj, jer u smislu odredbe čl. 127 st. 1 ZV-a tko stekne pravo vlasništva nekretnine odlukom suda ili drugoga tijela, ovlašten je ishoditi upis stečenog prava vlasništva u zemljišnoj knjizi, međutim, pravo vlasništva, sukladno odredbi čl. 126 st. 2 ZV, stječe se u trenutku pravomoćnosti sudske odluke. Imajući u vidu sadržaj citiranih odredbi ZV-a, potpuno je promašeno pozivanje tužene u

žalbi na odredbu čl. 119 ZV-a, jer se u smislu navedene odredbe vlasništvo nekretnine stječe upisom stjecateljevog prava vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju pravnog posla, a u konkretnom slučaju je tužitelj stekao pravo vlasništva nekretnine na temelju sudske odluke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.514/08-2 od 12.V.2008.

STVARNE SLUŽNOSTI

Ukidanje služnosti puta

(Čl. 242 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Pravo služnosti puta ne može se ukinuti ako postoji prikladniji prolaz preko nekretnina koje su u vlasništvu treće osobe, bez obzira na činjenicu što predmetna nekretnina u naravi predstavlja asfaltirani put koji koristi veći broj osoba.

„Iz obrazloženja pobijane odluke proizlazi da je jedina adekvatna putna veza do nekretnina tuženika veza koja bi išla pravcem, i to preko čkbr. __, čkbr. __ i čkbr. __, sve u k.o. I. U konkretnom slučaju sud prvog stupnja pravilno je zaključio da taj putni pravac, odnosno pravac služnosti prolaza, trenutno nije moguće tretirati kao adekvatnu putnu vezu, budući se nekretnine čkbr. ____ i čkbr. __ nalaze u vlasničkom režimu, tj. nekretnina čkbr. __ upisana je u z.k.ul. __ k.o. I. kao vlasništvo grada I., a nekretnina čkbr. ____ upisana je u z.k.ul. __ k.o. I. kao vlasništvo Š.M., Č.-Š.A., K.I., S.M., S.F., Š.J. i G. V. Pravo služnosti puta ne može se ukinuti ako postoji prikladniji prolaz preko nekretnina koje su u vlasništvu treće osobe, a što je upravo slučaj u konkretnom predmetu. Činjenica da se u naravi radi o asfaltiranom putu, koji koristi veći broj osoba, ni u kojem slučaju ne utječe, tako dugo dok se ne promijeni stanje u zemljišnoj knjizi glede vlasničkog statusa predmetnih nekretnina, na vlasnički status predmetnih nekretnina, a što je od relevantne važnosti za donošenje odluke u ovom predmetu. Stoga je pravilno zaključio sud prvog stupnja da trenutno nije moguće udovoljiti zahtjevu tužitelja za ukinuće služnosti prolaza i provoza, budući da bi novi služni put morao ići preko nekretnina koje su u zemljišnoj knjizi

upisane kao vlasništvo trećih osoba, koje usput rečeno nisu niti sudjelovale u ovom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 229/08-2 od 28.II.2008.

OSOBNE SLUŽNOSTI

Pravo stanovanja i plodouživanja

(Čl. 204 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Osoba koja ima pravo služnosti stanovanja i plodouživanja na nekretnini, ima pravo tu nekretninu iznajmljivati trećim osobama.

„Prije svega treba istaći da iz prvostupanjskih utvrđenja, koja u tom dijelu nisu niti sporna u ovom žalbenom postupku, proizlazi da je tužiteljica samovlasnica $\frac{1}{2}$ dijela predmetnog stana, a to njeno suvlasničko pravo nije opterećeno nikakvom služnošću, radi čega u tom dijelu tužiteljici pripada pravo vršiti sva vlasnička prava, u razmjeru suvlasničkog dijela u smislu primjene čl. 37 st. 4 ZV-a. Na tuženičinom suvlasničkom dijelu tužiteljica ima pravo služnosti stanovanja i plodouživanja, a temeljem tih ovlasti isključivo tužiteljici pripada pravo na uporabu stvari, odnosno suvlasničkog dijela, a time i pravo na samostalno vršenje neposrednog posjeda predmetne nekretnine, što isključuje tuženičino pravo stanovanja, odnosno uporabe predmetnog stana i u njenom suvlasničkom dijelu, što izričito za plodouživatelja propisuje čl. 204 st. 1 ZV-a, a takva svoja ovlaštenja temeljem čl. 204 st. 2 ZV-a može prepustiti, temeljem pravnog posla, drugoj osobi, pa je suprotno žalbeno tumačenje, da tužiteljica ne bi bila ovlaštena na iznajmljivanje stana trećim osobama, protivno navedenoj zakonskoj odredbi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.180/08-2 od 19.II.2008.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA- OSOBE S PODRUČJA BIVŠE SFRJ

Pretpostavke za stjecanje prava vlasništva stranog državljanina

(Čl. 5 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 79/06;

Čl. 357 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06)

Odredba čl. 357 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 79/06) kojom je propisano da je pravni posao kojem je cilj stjecanje prava vlasništva ništetan bez suglasnosti ministra nadležnog za poslove pravosuđa, ne može se primijeniti na pravne poslove koji su zaključeni prije državnopravnog osamostaljenja Republike Hrvatske, budući se isti trebaju regulirati dvostranim ili višestranim ugovorima.

«Po ocjeni ovog suda, za presuđenje ne može biti odlučna niti činjenica da je tužitelj strani državljanin, koji nije ishodio odobrenje nadležnog ministarstva na pravni posao na koji se tužitelj poziva kao pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva na prijeporu, pri čemu nije odlučno niti da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 79/06), i to čl. 5 kojim je izmijenjen čl. 357 st. 1 ZV-a, regulirano da je u slučaju da je za stjecanje prava vlasništva nekretnina potrebna suglasnost ministra nadležnog za poslove pravosuđa RH, pravni posao kojem je cilj stjecanje tog prava vlasništva ništetan bez suglasnosti ministra nadležnog za poslove pravosuđa, jer se ta odredba ne može primijeniti na pravne poslove koji su zaključeni prije državnopravnog osamostaljenja RH, pri čemu treba ukazati da se takvi odnosi (koji se odnose na pravne poslove zaključene prije državnopravnog osamostaljenja RH trebaju regulirati dvostranim ili višestranim ugovorima i da je takav ugovor RH u odnosu na krug zemalja iz bivše SFRJ, sklopila sa Republikom Makedonijom (stupio na snagu 12.08.1999.g.), i s Republikom Slovenijom (stupio na snagu 23.02.2000.g.) dok je u odnosima između RH i Republike BiH sačinjen tek nacrt Ugovora o uređenju imovinskopravnih odnosa. U odnosima između naprijed spomenutih zemalja i RH, a tako je predviđeno i u nacrtu ugovora između RH i BiH, omogućuje se bez ograničenja dodatnih uvjeta stjecanja prava vlasništva i drugih stvarnih prava i upis u zemljišne knjige fizičkim i pravnim osobama, ako je valjana pravna osnova nastala do dana uspostave državne neovisnosti (08.10.1991.g.).

Prema tome, prvostupanjski sud je neodgovarajući (odlučan) značaj dao činjenici da je tužitelj strani državljanin i da za valjanost ugovora, na koji se poziva u smislu utemeljenja tužbenog zahtjeva nije pribavio suglasnost nadležnog Ministarstva za pravosuđe koje bi odobrilo takav ugovor.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.390/08-2 od 14.V.2008.

ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

Pretpostavke za stjecanje prava vlasništva

(Čl. 16 st. 1 Zakona o šumama – «Narodne novine», br. 54/83, 32/87 i 47/89, 41/90, 52/90 – pročišćeni tekst)

Ukoliko u vrijeme stupanja na snagu Zakona o šumama sporne nekretnine nisu bile šumsko zemljište, već su iste 1968. g. formirane kao neizgrađeno zemljište, te su u katastru i zemljišnoj knjizi upisane kao građevinsko zemljište, tada se nisu ispunile pretpostavke za stjecanje prava vlasništva Republike Hrvatske na spornim nekretninama temeljem Zakona.

„Tužiteljica svoj tužbeni zahtjev temelji na odredbi čl. 16 st. 1 Zakona o šumama (NN br. 52/90 – pročišćeni tekst) prema kojoj šume i šumska zemljišta u privatnom vlasništvu, jesu u državnom vlasništvu RH. Ta odredba unesena je u Zakon o šumama (NN br. 54/83, 32/87 i 47/89) odredbom čl. 6 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama (NN br. 41/90) koji je stupio na snagu 16. listopada 1990.g., a primjenjuje se od 01. siječnja 1991.g., osim odredaba čl. 5, 48, 49 i 50 tog zakona koje se primjenjuju od dana stupanja na snagu istog Zakona. Iako tužiteljica u žalbi tvrdi da je predmetno zemljište moglo postati građevinskim zemljištem tek 1992.g. po prostornom planu Općine H. iz 1992.g., koji je donesen nakon stupanja na snagu Zakona o šumama, odlučno je u ovom sporu što je nakon formiranja čkbr. ___/14 i ___/14 u k.o. H., parcelacijom ranije čkbr. ___/7 k.o. H., bivša Općina H. s cijelim kompleksom zemljišta postupala kao s građevinskim zemljištem, a prema odluci SO od 02. studenog 1990.g. dakle prije početka primjene zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama (NN 41/90), cijelo područje U.B. u kojem se nalaze predmetne nekretnine kao dio naselja

H. predstavljalo je građevinsko područje. Osim toga, bivša Općina H. je do izmjena i dopuna Zakona o šumama (NN 76/93) kojima je Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva dano u nadležnost da odlučuje o tome da li je neko zemljište šumsko ili nije, konzumirala svoje pravo, te trinaest formiranih parcela u U.B. odredila kao građevinsko a ne šumsko zemljište, pri čemu su neprihvatljive žalbene tvrdnje tužiteljice da nije bilo potrebe da se konzumira pravo iz odredbe čl. 4 Zakona o šumama i odredi da li se radi o šumskom ili građevinskom zemljištu jer prema tvrdnji tužiteljice nije bilo niti sumnje da je navedeni kompleks zemljišta šumsko zemljište, jer upravo iz provedenih dokaza jasno proizlazi da su sporne novoformirane nekretnine od 1968.g. do danas u katastru i gruntovnici upisane kao građevinsko zemljište. „

Županijski sud u Varaždinu, Gž.749/08-4 od 13.V.2008.

PRIVATIZACIJA

Uknjižba prava vlasništva na ime Hrvatskog fonda za privatizaciju

(Čl. 360 i 362 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – Narodne novine, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06;

Čl. 47 Zakona o privatizaciji – Narodne novine, br. 21/96 i 118/99)

Sud će dozvoliti predloženu uknjižbu prava vlasništva nekretnine na ime Hrvatskog fonda za privatizaciju ukoliko utvrdi da predmetna nekretnina nije procijenjena u društveni kapital trgovačkog društva, a trgovačko društvo nije dokazalo da bi bio pokrenut postupak obnove postupka privatizacije, niti da bi prijenos predmetne nekretnine u vlasništvo Fonda narušio postojeću tehnološku cjelinu trgovačkog društva.

„U konkretnom slučaju predlagatelj Hrvatski fond za privatizaciju je zatražio uknjižbu prava vlasništva na predmetnoj nekretnini čkbr. ___/3 k.o. Č., na temelju čl. 360 i 362 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV – NN br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06) te čl. 47 Zakona o privatizaciji, pri čemu je kao temelj za upis predlagatelj sudu prvog stupnja podnio potvrdu Ureda državne uprave u V. županiji, Službe za prostorno uređenje, zaštitu okoliša

graditeljstvo i imovinsko pravne poslove, Klasa: _____, Ur.br. ____ od 31. listopada 2006.g. da se predmetna nekretnina na dan 24.srpnja 1991.g. nalazila u zoni gradnje, tj. da je imala status građevinskog zemljišta, te rješenje Hrvatskog fonda za privatizaciju, klasa: ____, ur. br.____ od 17. srpnja 1997.g. kojim su utvrđene nekretnine procijenjene u kapital tvrtke V. d.d. V. Iz navedenog rješenja Hrvatskog fonda za privatizaciju od 17. srpnja 1997.g. nedvojbeno proizlazi da predmetna nekretnina čkbr. ____/3 k.o. Č. nije procijenjena u društveni kapital tvrtke V.d.d. Odredbom čl. 47 Zakona o privatizaciji, koja odredba je prijelazna odredba, uređena je pravna sudbina nekretnina koje u postupku pretvorbe nisu bile procijenjene i unesene u vrijednost društvenog kapitala pa slijedom toga nisu postale vlasništvo trgovačkog društva nastalog pretvorbom. Tom zakonskom odredbom propisano je da se takve nekretnine prenose Fondu, osim ako postoje razlozi za obnovu postupka ili ako bi prijenos utjecao na postojeću tehnološku cjelinu trgovačkog društva, što Fond utvrđuje u posebnom postupku. U konkretnom slučaju protustranka nije dokazala da bi bio pokrenut postupak obnove postupka privatizacije, a niti pak da bi prijenos predmetne nekretnine u vlasništvo Fonda narušio postojeću tehnološku cjelinu trgovačkog društva, jer takav postupak pred Fondom protustranka nije niti pokrenula. Kako je čl. 47 Zakona o privatizaciji propisana mogućnost obnove postupka ako neke nekretnine nisu procijenjene u vrijednost društvenog kapitala, to je Fond ovlašten na prijedlog trgovačkog društva ili po službenoj dužnosti pokrenuti postupak obnove u kojem će se utvrditi pravni status tih nekretnina. Iz priloženog z.k. izvotka vidljivo je da protustranka nije upisana u zemljišnu knjigu na temelju činjenice da bi nekretnina bila unijeta u kapital društva. Naime, i prema odredbi čl. 390 a ZV-a trgovačko društvo kao pravni slijednik društvenog poduzeća, po završenoj pretvorbi društvenog vlasništva, vlasnik je nekretnina koje su na dan procjene vrijednosti temeljnog kapitala u postupku pretvorbe ili privatizacije bile: društveno vlasništvo s pravom upravljanja, korištenja i raspolaganja društvenog poduzeća, koje su mogle biti predmet stjecanja prava vlasništva i čija je vrijednost procijenjena u kapital društva i koje su po nadležnom tijelu iskazane u kapital društva. Kako predmetna nekretnina nije procijenjena u kapital protustranke, to je po mišljenju ovog suda sud prvog stupnja pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i dozvolio predloženu uknjižbu prava vlasništva temeljem članka 360 i 362 ZV-a i čl. 47 Zakona o privatizaciji.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.780/08-2 od 13.V.2008.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE ZAJEDNICE)

Fizička dioba nekretnine

(Čl. 119 Zakona o prostornom uređenju i gradnji – „Narodne novine“, br. 76/07)

Prije nego što donese odluku o fizičkoj diobi nekretnine, sud je dužan pribaviti izjašnjenje nadležnog tijela da li se radi o nekretnini unutar građevinskog područja.

„Prema tome, a bez obzira na činjenicu što je prvostupanjski sud donio rješenje o izvršenju fizičkom diobom svih nekretnina na način utvrđen izvršnom ispravom, isti je mogao, a nakon što je utvrdio da je takva dioba moguća jedino u odnosu na čkbr. _____, istu podijeliti fizički, a u pogledu ostalih nekretnina, u odnosu na koje fizička dioba nije moguća, provesti diobu prodajom, a što isti nije učinio već je podijelio predmetne nekretnine na način da je pojedinim suvlasnicima predao cijele pojedine nekretnine, s kojom podjelom se očito nisu usaglasili svi suvlasnici. Isto tako valja napomenuti, a obzirom na mogućnost fizičke diobe kako je odredbom čl. 119 Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07), određeno kako se parcelacija zemljišta unutar granica građevinskog područja, može provoditi samo u skladu s rješenjem o uvjetima građenja, lokacijskom dozvolom, rješenjem o utvrđivanju građevne čestice i detaljnim planom uređenja. Obzirom na navedeno, bilo je potrebno i da prvostupanjski sud, prije donošenja odluke o eventualnoj fizičkoj diobi nekretnine čkbr. _____, pribavi izjašnjenje odgovarajućeg tijela, da li se radi o nekretnini unutar građevinskog područja te sukladno tome i zatraži od stranaka pribavljanje potrebne dokumentacije, a radi eventualne provedbe takve fizičke diobe, a što isti nije učinio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 938/08-2 od 23.VI.2008.

RASKIDANJE (RAZVRGNUĆE ZAJEDNICE)

Način razvrgnuća nekretnina

(Čl. 50 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Kada između stranaka nije postignut valjani sporazum o načinu razvrgnuća, sud je dužan raspraviti i utvrditi mogućnost geometrijske diobe suvlasničkih nekretnina, budući je prvenstveno dužan nekretnine dijeliti geometrijski, a tek ukoliko geometrijska dioba nije moguća, a da se znatno ne umanjuje vrijednost nekretnina, ovlašten je odrediti civilno razvrgnuće.

„Ukoliko sud u pogledu načina razvrgnuća nije vezan u smislu odredbe čl. 50 st. 1 ZV-a, sud će djeljive pokretne stvari dijeliti fizički, a nekretnine geometrijski, a ako takva dioba nije moguća, a da se znatno ne umanjuje vrijednost, sud će odrediti civilno razvrgnuće. Iz sadržaja spisa jasno proizlazi da između stranaka nije postignut sporazum o načinu razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina. Predlagatelj je u prijedlogu naveo da smatra da geometrijska dioba nije moguća, zbog čega je predložio civilno razvrgnuće, a obje protustranke su se tijekom postupka izjasnile da geometrijska dioba nije moguća, protiveći se i civilnoj diobi. Kako je sud u smislu odredbe čl. 50 st. 1 ZV-a u pogledu načina razvrgnuća vezan jedino valjanim sporazumom stranaka, a u konkretnom slučaju takav sporazum između stranaka nije postignut, prvostupanjski sud je bio dužan postupiti u smislu odredbe čl. 50 st. 2 ZV, kojom odredbom je određeno da će sud nekretnine dijeliti geometrijski, osim ako takva dioba nije moguća, a da se znatno ne umanjuje vrijednost, u kojem slučaju će sud odrediti civilno razvrgnuće. Prema tome, okolnost da su se predlagatelj i protustranke tijekom postupka izjasnili da se nekretnine ne mogu geometrijski podijeliti nema poseban, a pogotovo presudan značaj za odluku suda o načinu razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnina, jer je sud u smislu odredbe čl. 50 st. 2 ZV-a dužan nekretnine dijeliti geometrijski, a tek ukoliko geometrijska dioba nije moguća, ovlašten je odrediti civilno razvrgnuće, obzirom da između stranaka nije postignut valjani sporazum o načinu razvrgnuća kojim bi prvostupanjski sud bio vezan. Kako je prvostupanjski sud, rukovodeći se isključivo izjašnjenjem stranaka u pogledu načina diobe suvlasničkih nekretnina, tijekom postupka propustio raspraviti i utvrditi da li je moguća geometrijska dioba suvlasničkih nekretnina, jer je tek ukoliko utvrdi da takva dioba nije moguća ovlašten odrediti civilnu

diobu, to ovaj sud prihvaća osnovanim žalbeni razlog pogrešno odnosno nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a u vezi s tim i pogrešne primjene materijalnog prava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 960/08-2 od 06.VIII.2008.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PROVEDBA UPISA

Prijavni list

(Čl. 10 st. 4 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

U postupku povodom prijavnog lista ne provodi se promjena imena ili promjena adrese upisanog zemljišnoknjižnog vlasnika.

„U konkretnom slučaju, pobijanim rješenjem provodio se prijavni list nadležnog Ureda za katastar u smislu odredbe čl. 10 st. 4 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK). Prema citiranom stavku promjena katastarskog broja, oblika, površine ili izgrađenosti zemljišta, provodi se u zemljišnoj knjizi na temelju rješenja koje zemljišnoknjižni sud donosi po službenoj dužnosti, pošto mu tijelo nadležno za katastar dostavi prijavni list o toj promjeni u katastru zemljišta. Dakle, u postupku povodom prijavnog lista provodi se promjena katastarskog broja, oblika, površine ili izgrađenosti zemljišta, a ne i druge promjene, kao što su, primjerice, promjena imena ili promjena adrese upisanog zemljišnoknjižnog vlasnika. U žalbi žalitelj ne pobija samu parcelaciju, dakle, ne pobija ono što se provodi na temelju prijavnog lista, već tvrdi da je njegova adresa drugačija u odnosu na adresu navedenu u zemljišnoj knjizi, odnosno da je njegovo sadašnje ime drugačije, u odnosu na ono upisano u zemljišnoj knjizi. Iz priloženih dokumenata, odnosno zemljišnoknjižnog izvatka, vidljivo je da H.J. nije zatražio promjenu imena, niti pak promjenu adrese stanovanja, u zemljišnoj knjizi, slijedom čega su njegovi žalbeni navodi u cijelosti neosnovani. Naime, isti ima pravo posebnim prijedlogom, u smislu čl. 95 st. 2 ZZK-a, zatražiti kako promjenu imena u zemljišnoj knjizi, tako i promjenu adrese, te takav zahtjev uputiti nadležnom zemljišnoknjižnom sudu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1030/08-2 od 09.VI.2008.

VRSTE I PREDMET UPISA

Pojedinačna nekretnina

(Čl. 2 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Jedna katastarska čestica ne može biti sastavni dio druge katastarske čestice.

«Naime, prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude navodi da danas čkbr. ___ čini sastavni dio nekretnine tuženika koja predstavlja poslužnu nekretninu čkbr. __/2. Dakle, jedna čestica ne može činiti sastavni dio druge čestice kako to sud prvog stupnja ističe u pobijanoj presudi, već naprotiv, da bi dio postojeće nekretnine dobio svojstvo pojedinačne nekretnine, odnosno zemljišne čestice na kojoj se može stjecati pravo vlasništva, potrebno je da osoba koja tvrdi da je vlasnik tog dijela nekretnine provede parcelaciju kao i da načini prijavni list koji će biti propisno ovjeren od strane nadležnog katastarskog ureda i nakon toga u skladu s prijavnim listom postavi zahtjev zemljišno knjižnom odjelu općinskog suda. Pravo vlasništva može se uknjižiti samo na određenoj zemljišno knjižnoj čestici a ne i na fizički određenom dijelu čkbr. ___, iz kojeg razloga su tužitelji bili dužni dokazati da je tuženik vlasnik sporne čestice, budući je isto pretpostavka da bi uopće mogli tužbenim zahtjevom tražiti da tuženik prizna predmnjevano pravo služnosti prolaza i provoza na poslužnom dobru na čkbr. ___ k.o. K. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 598/07-2 od 28.II.2008.

TUŽBA ZA BRISANJE

Zaštita od povrede upisom u zemljišnoj knjizi

(Čl. 129 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01 i 100/04)

Pogrješka u upisu prilikom provedbe uknjižbe prava vlasništva ispravlja se na način određen odredbama čl. 117-119 Zakona o zemljišnim knjigama a povreda knjižnog prava uknjižbom u korist neke druge osobe može se zahtijevati samo brisovnom tužbom.

„Podredno valja navesti – obzirom na dio tužbenog zahtjeva iz kojeg se daje zaključiti da tužiteljica traži i deklaraciju pogrešne uknjižbe prava vlasništva na ime tuženih i njihovih pravnih prednika – da je uknjižba prava vlasništva, sukladno odredbi čl. 30 Zakona o zemljišnim knjigama samo jedna vrsta knjižnog upisa temeljem kojeg se u zemljišnu knjigu upisuje pravo vlasništva na nekretnini. Ako je kod provedbe uknjižbe prava vlasništva došlo do pogreške, pogreška u upisu ispravlja se na način određen odredbama čl. 117 do 119 ZZK i to na temelju rješenja zemljišnoknjižnog suda, a ne tužbom u parničnom postupku. U parničnom postupku može se zahtijevati jedino zaštita od povrede upisom u zemljišnoj knjizi, na način određen odredbom čl. 168 ZV-a i to na način na koji zaštitu knjižnih prava daju pravila zemljišnoknjižnog prava. Nositelj knjižnog prava koje je povrijeđeno uknjižbom u korist neke osobe, zaštitu od povrede upisom u zemljišnoj knjizi može zahtijevati samo brisovnom tužbom na način određen odredbom čl. 129 ZZK.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 461/06-2 od 19.II.2008.

II. OBVEZNO PRAVO

PONAŠANJE U ISPUNJAVANJU OBVEZA I OSTVARIVANJU PRAVA

Načelo dužnosti suradnje

(Čl. 3 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Načelo dužnosti suradnje kao razrada načela savjesnosti i poštenja, uvedeno je Zakonom o obveznim odnosima (N.N. 35/05) radi potpunog i urednog ispunjenja obveza i ostvarivanja prava u tim odnosima.

„Nema nikakve dvojbe da su sudionici u obveznom odnosu ravnopravni, što je načelo obveznog prava iz čl. 11 ZOO-a, koje se u ovom predmetu primjenjuje (sada čl. 3 ZOO-a), i da su se u zasnivanju obveznih odnosa i ostvarenja prava i obveza iz tih odnosa dužni pridržavati načela savjesnosti i poštenja (čl. 12 odnosno prema tekstu novog ZOO-a, st.4). U tekstu novog ZOO-a, a što proizlazi iz smisla i biti obveznih odnosa, konstituirano je novo načelo obveznog prava dužnosti suradnje, radi potpunog i urednog ispunjenja obveza i ostvarivanja prava u tim odnosima, a u smislu tih načela postojala je obveza tužitelja upoznati tuženika sa njihovim stvarnim materijalnim mogućnostima, kao pretpostavke mogućnosti i načina realizacije zajedničke gradnje predmetnog peradarnika (kao zajedničkog poslovnog pothvata). Izostanak potrebnih informacija u tom smislu od strane tužitelja prema tuženiku, jasno je, uvjetuje teškoće u financijskoj realizaciji te izgradnje i može rezultirati povećanjem obveza na strani tuženika, ukoliko želi okončanje izgradnje nametanjem financijskih tereta na koje nije računao (takva obveza konstituirana je, po ocjeni ovog suda, kao razrada načela savjesnosti i poštenja, te je postojala i u vrijeme važenja ZOO-a prije zadnje izmjene i dopune).„

Županijski sud u Varaždinu, Gž.665/07-2 od 10.X.2007.

PONAŠANJE U ISPUNJAVANJU OBVEZA I OSTVARIVANJU PRAVA

Ispunjenje ugovorne obveze

(Čl. 191 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Kada se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi na ispunjenje ugovorne obveze, tužena nije ovlaštena isticati prigovore glede načina poslovanja tužitelja.

«U odnosu na žalbenu tvrdnju tuženih da je i sam tužitelj mogao i morao nastojati smanjiti visinu štete nastale neplaćanjem preuzete robe od strane prvotužene, sukladno odredbi čl. 191 st. 2 i čl. 192 st. 1 ZOO-a, te nakon što je dugovanje prvotužene doseglo iznos od 150.000,00 kn, raskinuti ugovor i prestati izdavati robu prvotuženoj, valja ukazati da se tužbeni zahtjev tužitelja ne odnosi na naknadu štete, već na ispunjenje ugovorne obveze prvotužene koja nije podmirila dospjelo potraživanje tužitelja temeljem sklopljenog ugovora o poslovnoj suradnji, zbog čega je već i prema općem pravilu iz čl. 17 ZOO-a dužna izvršiti svoju ugovornu obvezu, pa je ukazivanje tuženih na naprijed navedene okolnosti, potpuno promašeno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 765/08-2 od 03. VI. 2008.

VALUTA OBVEZE

Valuta novčane obveze izražena u stranoj valuti

(Čl. 395 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko se preračunavanje u nacionalnu valutu obavlja na dan dospijeca obveze ili neki drugi dan koji stranke sporazumno utvrde, tada vjerovnik ima pravo na zatezne kamate koje se plaćaju na tražbinu u domaćoj valuti, a ukoliko se preračunavanje obavlja na

dan isplate, onda ima pravo na zatezne kamate koje se plaćaju na devizne štedne uloge po viđenju za predmetnu valutu.

„U ponovljenom postupku sud prvog stupnja će imati u vidu činjenicu što tužitelji povrat pozajmljenog novčanog iznosa zahtijevaju temeljem Očitovanja od 14.11.2000.g., da se između parničnih stranaka nedvojbeno radi o pravnom poslu (poslovima) zajma, da postoji zakonsko ograničenje ugovaranja visine stope kamate između fizičkih osoba (UGOVORNE kamate) u smislu odredbe čl. 399 st. 1 ZOO-a, da u slučaju kada je valuta novčane obveze izražena u stranoj valuti, njezino se ispunjenje može zahtijevati samo u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveze koji vrijedi tog dana, sukladno odredbi čl. 395 st. 3 ZOO-a. Valja nadodati da treba razlikovati valutu novčane obveze od valute plaćanja, pa je tako valuta novčane obveze valuta u kojoj je određena novčana obveza izražena, dok je valuta plaćanja ona valuta u kojoj se novčana obveza mora ispuniti, što znači da valuta obveze daje odgovor na pitanje, što i koliko se duguje, dok valuta plaćanja utvrđuje način ispunjenja obveze. Ako se preračunavanje u nacionalnu valutu obavlja na dan dospijeća obveze ili neki drugi dan koji stranke sporazumno utvrde, onda vjerovnik ima pravo na zatezne kamate koje se plaćaju na tražbinu u domaćoj valuti, a ako se preračunavanje obavlja na dan isplate, onda ima pravo na zatezne kamate koje se plaćaju na devizne štedne uloge po viđenju za predmetnu valutu. To znači da zatezne kamate slijede prirodu glavnice, pa sve dok je glavnica u stranoj valuti onda i zatezne kamate teku na takvu glavnica, a nakon što se glavnica preračuna u domaću valutu, onda zatezne kamate teku na kunski iznos.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 352/07-2 od 12.II.2008.

VALUTA OBVEZE

Valuta novčane obveze i valuta plaćanja

(Čl. 399 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Prilikom ugovaranja zaštitne valutne klauzule treba razlikovati valutu novčane obveze od valute plaćanja budući da je valuta

novčane obveze - valuta u kojoj je određena novčana obveza izražena, dok je valuta plaćanja ona valuta u kojoj se novčana obveza mora ispuniti, što znači da valuta obveze daje odgovor na pitanje, što i koliko se duguje, dok valuta plaćanja utvrđuje način ispunjenja obveze.

„Pri tom prvostupanjski sud zauzima stajalište da u konkretnom slučaju – imajući u vidu činjenicu što je tužitelj fizička osoba koja obavlja obrtničku djelatnost pružanjem građevinskih i komunalnih usluga, a tuženik je jedinica lokalne uprave i samouprave – postoji zakonsko ograničenje slobode ugovaranja ugovorene kamate sukladno odredbi čl. 399 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO – NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01) te da su stranke čl. 2 Sporazuma od 1.12.1999.g. ugovorile valutnu klauzulu, kojom su determinirale i valutu u kojoj teče kamata obzirom je konverzija strane – u domaću valutu ugovorena danom uplate slijedom čega tužitelju može pripasti isključivo zatezna kamata po stopi koju banka u mjestu ispunjenja plaća na devizne štedne uloge po viđenju za predmetnu valutu. Naime, na ovom mjestu valja navesti da kod ugovaranja zaštitne valutne klauzule treba razlikovati valutu novčane obveze od valute plaćanja pa je tako valuta novčane obveze valuta u kojoj je određena novčana obveza izražena, dok je valuta plaćanja ona valuta u kojoj se novčana obveza mora ispuniti, što znači da valuta obveze daje odgovor na pitanje, što i koliko se duguje, dok valuta plaćanja utvrđuje način ispunjenja obveze.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1163/07-2 od 01.IV.2008.

VALUTA OBVEZE

Pozajmljivanje strane valute

(Zakon o deviznom poslovanju – „Narodne novine“, br. 96/03)

Zakon o deviznom poslovanju izrijekom ne zabranjuje pozajmljivanje strane valute.

„Naime, Zakon o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata (NN br. 91a/93), a kao što pravilno ističe i tužitelj u žalbi, prestao je važiti stupanjem na snagu Zakona o deviznom

poslovanju (NN br. 96/03) dana 18. lipnja 2003.g. Predmetni ugovori o zajmu, prema svom sadržaju, a i prema iskazima stranaka i svjedoka, zaključeni su u prvoj polovici 2004.g., što znači da se na njih primjenjuje upravo Zakon o deviznom poslovanju. Predmetni Zakon, za razliku od ranije važećeg Zakona o osnovama deviznog sustava, deviznog poslovanja i prometu zlata, izrijeком ne zabranjuje pozajmljivanje strane valute, slijedom čega se, a suprotno mišljenju prvostupanjskog suda, i predmetni ugovori mogu smatrati valjanim.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.323/08-2 od 12.V.2008.

VALUTA OBVEZE

Obveza tuženika izražena u stranoj valuti

(Čl. 395 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Sudskom odlukom nije dopušteno tuženika obvezati na isplatu novčane obveze u stranoj valuti.

„Međutim, pazeći po službenoj dužnosti na pravilnu primjenu materijalnog prava ovaj sud je našao da protivno zakonu obveza tuženika glasi na isplatu novčanog iznosa od 5.000,00 EUR-a. Naime, prema odredbi čl. 395 st. 3 ZOO-a ako novčana obveza protivno zakonu glasi na plaćanje u zlatu ili nekoj stranoj valuti, njeno se ispunjenje može zahtijevati samo u valuti RH prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveze, koji vrijedi tog dana. Stoga je u smislu navedene odredbe, a temeljem čl. 373 st. 2 t. 3 ZPP-a navedenu presudu u toč. I izreke valjalo preinačiti na način pobliže naveden u izreci ove presude, te isplatu novčanog iznosa od 5.000,00 EUR-a odrediti u protuvrijednosti u kunama, a kao konverzijski tečaj utvrditi upravo zakonom propisani prodajni tečaj ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveza koji vrijedi tog dana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 636/08-2 od 15.IV.2008.

STOPA ZATEZNIH KAMATA

Stopa zatezних kamata od 01. siječnja 2008. godine

(Čl. 29 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Od 01. siječnja 2008. godine do drugačije odluke Hrvatske narodne banke o visini eskontne stope, visina stope zakonskih zatezних kamata za fizičke osobe iznosi 14% godišnje.

„Kako se od 01. siječnja 2008.g. počela primjenjivati odredba čl. 29 st. 2-6 i st. 8 Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05; dalje: ZOO) u odnosu na visinu stope zatezne kamate, a Hrvatska narodna banka je objavila eskontnu stopu u visini od 9% (NN 1/08), sukladno odredbi čl. 29 st. 8 ZOO-a, valjalo je djelomičnim uvažanjem žalbe tuženika preinačiti prvostupanjsku presudu u odluci u zateznoj kamati na dosuđeni glavnični iznos i pravilnom primjenom materijalnog prava obvezati tuženika na plaćanje zatezne kamate od 01. siječnja 2008.g. po stopi od 14% godišnje do drugačije odluke HNB, a temeljem odredbe čl. 373 toč. 3 ZPP-a, te ujedno precizirati odluku u odnosu na stopu zakonske zatezne kamate za ranije razdoblje, u skladu sa Uredbama o visini stope zatezne kamate (NN 76/96 i 72/02).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.375/08-2 od 10.IV.2008.

ZATEZNE KAMATE

Zatezne kamate na troškove zastupanja

(Čl. 149 Kodeksa odvjetničke etike – „Narodne novine“, br. 64/07)

Odvjetniku ne pripada pravo na zateznu kamatu od dana poduzetih radnji zastupanja ukoliko nije odredio rok za ispunjenje obveze niti je pozvao tuženu da ispunji utuženu obvezu.

„Kako rok za ispunjenje obveze tužene u odnosu na isplatu troškova zastupanja u parničnom postupku, nije bio određen, niti je

tužitelj na bilo koji način, pa niti dostavom računa, pozvao tuženu da ispuni svoju obvezu, to je prvostupanjski sud pravilno zaključio da tužitelju ne pripada pravo na zateznu kamatu od dana poduzetih radnji zastupanja, jer je tužitelj tek u tužbi odredio visinu svoje tražbine. Pritom valja ukazati i na odredbu čl. 149 Kodeksa odvjetničke etike, kojom je određeno da odvjetnik koji namjerava tužiti svoju stranku za troškove i nagradu koje mu duguje, mora joj prije toga poslati pisanu opomenu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 243/08-2 od 03.III.2008.

STOPA UGOVORNIH KAMATA

Društveno prihvatljiva stopa ugovorne kamate

(Čl. 399 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Kako bi odlučio da li ugovorena kamatna stopa može biti društveno prihvatljiva stopa ugovorne kamate u pogledu visine ili se stopa ugovorne kamate iz sklopljenog ugovora o kreditu može smatrati lihvarskim kamatama, sud će pribaviti podatke o uvjetima kreditiranja građana u odnosu na druge poslovne banke na području Republike Hrvatske u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu.

„Naime, sud prvog stupnja valja upozoriti da se ugovorom o kreditu između štedno kreditne zadruge i fizičke osobe, može ugovarati visina stope ugovorne kamate najviše do godišnje kamatne stope utvrđene ugovorom o gotovinskom kreditu koje banke u Republici Hrvatskoj daju građanima pod uvjetom da tako ugovorena kamata nije zelenaška. Tuženik, kao štedno-kreditna zadruga u obavljanju svoje djelatnosti primjenjuje propise Zakona o bankama i štedionicama, iz kojeg razloga, a u smislu odredbe čl. 399 st. 3 ZOO-a, samo kod ugovora između pojedinaca važi ugovorna kamatna stopa koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju, dok se ugovorom o kreditu između štedno kreditne zadruge i fizičke osobe, visina stope ugovorne kamate može ugovoriti najviše do godišnje kamatne stope na ugovore o gotovinskom kreditu koje banke u RH daju građanima, pod uvjetom da tako ugovorena kamata nije zelenaška (tako i VSRH Rev.174/01 od 13.01.2005.). Sud prvog stupnja valja upozoriti da

metoda komparacije kreditnih uvjeta poslovnih banaka u odnosu na uvjete sklapanja pravnih poslova između korisnika kredita i tuženika kao davatelja kredita predstavlja realnu osnovu za objektivnu ocjenu da li je predmetni pravni posao sklopljen uz poštivanje načela jednake vrijednosti uzajamnih davanja, te u skladu sa tržišnim uvjetima. Kako se radi o sličnoj vrsti pravnog posla (ugovori o kreditu), prvostupanjski sud je svoju ocjenu o tome da li ugovorena kamatna stopa u konkretnom slučaju može biti društveno prihvatljiva stopa ugovorne kamate u pogledu visine ili se stopa ugovorne kamate iz sklopljenog ugovora o kreditu može smatrati lihvarskim kamatama, nepravilno temeljio na usporedbi uvjeta pod kojima su u isto vrijeme i na istom području poslovne banke ugovarale kredit, a to iz razloga jer je uzeo u obzir samo uvjete i visinu kamatne stope koju je ugovarala Z. banka d.d., kao jedina banka koja je poslovala u mjestu sklapanja ugovora o kreditu, utvrdivši na taj način samo visinu kamatne stope koju je ugovarala Z. banka d.d., za sličnu vrstu pravnih poslova, zbog čega je žalbeni prigovor tuženika utemeljen.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.236/07-2 od 16.IV.2007.

ODNOS JAMCA I DUŽNIKA

Odgovornost sudužnika

(Čl. 1003 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je glavni dužnik umro, sudužnik je u obvezi platiti jamcu novčani iznos koji je isplatio vjerovniku.

«Tužena u žalbi ističe da je novcem dobivenim po predmetnom kreditu, ona zajedno sa svojim sada pok. suprugom, kupila osobni automobil marke Rover 200, koji automobil je sada u posjedu sinova pok. A.S., te ista već više godina predmetni automobil nije registrirala. Osim toga tužena smatra da ona ne može odgovarati za cijelo dugovanje, budući da predmetni automobil ne bi pripao samo njoj u ostavinskom postupku. Kod toga tužena upućuje da je sud prvog stupnja trebao u konkretnom slučaju primijeniti odredbu čl. 208 st. 2 ZOO-a. Navedena stajališta tužene ovaj sud ne prihvaća osnovanim, već

suprotno tome, sud prvog stupnja je svoju odluku, glede merituma stvari, pravilno utemeljio na odredbi čl. 1003 ZOO-a, budući je tužitelj namirio potraživanje kao jamac, a tužena je po predmetnom ugovoru o kreditu bila sudužnik, dakle, odgovarala je za obveze jednako kao glavni dužnik, odnosno njezin sada pok. suprug A.I.S. Obzirom na tu činjenicu irelevantno je za ovaj postupak kakvo je stanje ostavinskog predmeta, odnosno tko je sada u posjedu predmetnog automobila, budući je za odluku u ovom predmetu mjerodavan Ugovor o kreditu i obveze koje su po tom ugovoru preuzeli tužitelj i tužena. Stoga nije bilo razloga u konkretnom slučaju za primjenu odredbe čl. 208 st. 2 ZOO-a, kako to tvrdi tužena. Kako je tužitelj kao jamac platio određeni novčani iznos prema vjerovniku, isti osnovano potražuje navedeni iznos od tužene koja je po predmetnom ugovoru bila sudužnik, pa je slijedom toga sud prvog stupnja na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo, kada je udovoljio zahtjevu tužitelja pod toč. I izreke i to kako u pogledu glavnog zahtjeva, tako i u pogledu kamata.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 460/08-2 od 21.III.2008.

PRESTANAK OBVEZA

Naplata komunalne usluge isporuke plina

(Čl. 17 st. 1 i čl. 295 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01;

Čl. 18 st. 5 Zakona o komunalnom gospodarstvu – «Narodne novine», br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00 i 59/01)

Kad odlučuje o naplati komunalne usluge, sud je dužan prije svega utvrditi tko je bio vlasnik nekretnine u spornom periodu na koje se odnosi potraživanje s osnove komunalne usluge, odnosno da li je vlasnik te nekretnine obvezu plaćanja komunalnih usluga prenio na korisnika.

„Prije svega valja reći da je predmetom spora naplata komunalne usluge isporuke plina tuženiku od strane tužitelja za razdoblje od ožujka 2002.g. do siječnja 2003.g. Obvezavši temeljem izvoda iz ovjerovljenih

poslovnih knjiga od 24. travnja 2003.g. kao i računa za sporna razdoblja, a koje isprave glase na tuženika, istog na isplatu novčanog iznosa navedenog u izreci pobijane presude, sud prvog stupnja utvrđuje da je tuženik evidentirani obveznik plaćanja toplinske energije, te da tužitelj nakon što je tuženik napustio posjed predmetne nekretnine u svezi koje je nastala sporna obveza u svojoj evidenciji nije izvršio promjenu obveznika plaćanja toplinske energije jer tuženik nije dostavio odgovarajuće isprave, ugovor, odnosno izjavu novog obveznika plaćanja, temeljem kojeg se ta promjena može izvršiti, pa kako je visina tražbine tužitelja između stranaka nesporna, sud prvog stupnja primjenom odredbe čl. 17 st. 1 i čl. 295 st. 1 ZOO-a zahtjev tužitelja smatra u cijelosti osnovanim. Istodobno sud prvog stupnja nije prihvatio prigovor tuženika da je obveznik plaćanja dužnog potraživanja njegova bivša supruga, kao jedina korisnica stana, a to iz razloga što dokumentacija koja se odnosi na isporuku odnosno primanje i pružanje usluge isporuke toplinske energije glasi isključivo na tuženika, te da on nije dokazao da bi sa bivšom suprugom postigao drugačiji sporazum o kojem bi glede obveze isplate te komunalne usluge, obavijestio tužitelja. Stoga je i zauzeo stajalište da je u obveznom odnosu s tužiteljem za isporučeni i utrošeni plin jedino tuženik. Tuženik u žalbi ponavlja tvrdnje da je nakon prekida bračne zajednice i iseljenja iz stana zatražio od tužitelja da se računi naslove na novog korisnika K.Š., koja je nastavila koristiti stan, a što je tuženik propustio učiniti, zbog čega da tuženik nije u obvezi platiti presuđeni iznos. Međutim, prema čl. 18 st. 5 Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00 i 59/01) obveznik plaćanja komunalnih usluga je vlasnik nekretnine ili korisnik kad je vlasnik obvezu plaćanja ugovorom prenio na korisnika. Stoga je u konkretnom slučaju trebalo raspraviti spor sa stajališta primjene čl. 18 st. 5 Zakona o komunalnom gospodarstvu, pa je prvenstveno trebalo utvrditi tko je bio vlasnik predmetnog stana u spornom periodu na koji se odnosi potraživanje tužitelja, odnosno da li je vlasnik tog stana obvezu plaćanja komunalnih usluga prenio na korisnika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 297/08-2 od 25.III.2008.

ZASTARA

Povreda ugovora o parkiranju

(Čl. 12 toč. a) i c) Odluke o organizaciji i načinu naplate parkiranja - Službeni glasnik Grada Zagreba br. 5/95;

Čl. 378 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Potraživanje s osnove povrede ugovora o parkiranju koje je počinio tuženik kao korisnik javnih parkirališta, ne zastarijeva u roku od godine dana.

„Naime, potraživanje tužitelja odnosi se na ugovorne kazne i opomene, jer je tuženik kao korisnik javnih parkirališta u Z. počinio povredu ugovora o parkiranju u smislu odredbe čl. 12 toč. a) i c) Odluke o organizaciji i načinu naplate parkiranja (Službeni glasnik Grada Zagreba br. 5/95), ne istaknuvši parkirnu kartu na vjetrobanskom staklu vozila, te prekoračivši dopušteno vrijeme parkiranja. Kako se potraživanje tužitelja koje je predmet tužbenog zahtjeva ne može smatrati niti jednim od potraživanja izričito navedenih u odredbi čl. 378 st. 1 ZOO-a, koja zastarijevaju za jednu godinu, to je stajalište prvostupanjskog suda o primjeni jednogodišnjeg zastarnog roka u konkretnom slučaju u suprotnosti sa sadržajem odredbe čl. 378 st. 1 ZOO-a, pri čemu valja ukazati da okolnosti na koje se poziva prvostupanjski sud, a koje prema njegovom mišljenju upućuju na zaključak da se radi o jednogodišnjem zastarnom roku, ne mogu imati nikakav značaj u odnosu na ocjenu zastarnog roka koji se primjenjuje u konkretnom slučaju, tim više što su odredbom čl. 378 st. 1 ZOO-a taksativno navedena potraživanja koja zastarijevaju za jednu godinu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.482/08-2 od 15.IV.2008.

ZASTARA

Zastara prava na naplatu poreza

(Čl. 90 st. 4 Općeg poreznog zakona – „Narodne novine“, br. 127/00)

Zastara prava na naplatu poreza nastupa tri godine počam od isteka godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu.

„Prema ocjeni ovoga suda za ocjenu osnovanosti prigovora zastare mjerodavna je u konkretnom slučaju odredba čl. 90 st. 4 Općeg poreznog zakona, prema kojoj zastara prava na naplatu poreza počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili nakon isteka godine u kojoj je porezno tijelo utvrdilo poreznu obvezu, a pravo poreznog tijela na naplatu poreza zastarijeva za 3 godine računajući od dana kada je zastara počela teći. Kako je, prema sadržaju citirane odredbe čl. 90 st. 4 Općeg poreznog zakona, zastara prava na naplatu poreza počela teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu, to imajući u vidu da je porezna obveza tuženika za sve utužene vrste poreza, kao i obveza plaćanja članarine Turističkoj zajednici, prema sadržaju provedenog vještačenja i priloženih isprava, utvrđena krajem 1996. godine, odnosno u prvoj polovici 1997.g., zastara je počela teći početkom 1997.g., odnosno početkom 1998.g., pa obzirom na vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu prvostupanjskom sudu (20. siječnja 1999.g.) zastara prava tužitelja na naplatu poreza, obzirom na trogodišnji zastarni rok, nedvojbeno nije nastupila, zbog čega je osporavanje pravilnosti stajališta prvostupanjskog suda o neosnovanosti prigovora zastare, na način kako je to navedeno u žalbi tuženika, bez ikakve pravne i činjenične osnove.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1717/06-2 od 07.V.2007.

ZASTARA SPOREDNIH TRAŽBINA

Namirenje iz opterećene stvari

(Čl. 368 st. 1 i 2 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Zastarjela potraživanja kamata i drugih povremenih davanja ne mogu se namiriti iz opterećene stvari, zbog čega je prilikom namirenja iz opterećene stvari koju vjerovnik drži u rukama ili je njegovo pravo upisano u javnoj knjizi, potrebno utvrditi koji dio potraživanja se odnosi na glavnično potraživanje a koji dio na sporedne tražbine.

«U nastavku postupka sud prvog stupnja voditi će računa o odredbama čl. 368 st. 1 i st. 2 ZOO-a, pri čemu će biti potrebno utvrditi na što se odnosi potraživanje tužitelja prema tuženiku, a valja ponoviti da u smislu citiranih odredbi ZOO-a, kad protekne vrijeme zastare, vjerovnik čije je potraživanje osigurano zalogom ili hipotekom, može se namiriti samo iz opterećene stvari ako je drži u rukama ili ako je njegovo pravo upisano u javnoj knjizi. Prema st. 2 čl. 368 ZOO-a, zastarjela potraživanja kamata i drugih povremenih davanja ne mogu se namiriti niti iz opterećene stvari. Stoga će biti potrebno jasno utvrditi koji dio potraživanja tužitelja prema tuženiku se odnosi na glavnično potraživanje, a koji dio na kamate, odnosno druga povremena davanja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.751/08-2 od 19.V.2008.

KAD ZASTARIJEVANJE POČINJE TEĆI

Početak zastarnog roka kod naknade štete

(Čl. 376 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Za početak zastarnog roka odlučujući je trenutak kada je oštećenik saznao za štetu a ne za štetni događaj, time da ta dva trenutka ne moraju uvijek nastupiti istodobno.

„Prema čl. 376 st. 1 ZOO-a potraživanje uzrokovane štete zastarijeva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila, a prema st. 2 ovo potraživanje zastarijeva za pet godina od kada je šteta nastala. I prema stajalištu ovog suda za početak zastarnog roka nije odlučujući trenutak kad je oštećenik saznao za štetni događaj, već za štetu, a ta dva trenutka ne moraju uvijek nastupiti istodobno. Naime, saznanje za štetu obuhvaća i doznavanje opsega i visine štete, tj. elementa njezine visine, što znači i relevantnih činjenica iz kojih oštećenik može zaključiti o opsegu štete. Tako se za pretrpljene fizičke bolove kao trenutak saznanja za štetu uzima trenutak kad su ti bolovi prestali, a najkasnije kada je završilo liječenje i stabiliziralo se zdravlje narušeno štetnim događajem, a za strah je to trenutak njegovog prestanka, odnosno trenutak kad je postalo izvjesno njegovo trajnije postojanje, a za troškove tuđe pomoći i njege, trenutak prestanka potrebe za takvom pomoći. Dakle, zahtjev za naknadu štete dopijeva tek kada šteta nastane i oštećenik za nju sazna, pa prije toga ne može početi teći ni subjektivni ni objektivni rok iz čl. 376 ZOO-a. Stoga je i po mišljenju ovog suda tužitelj saznanje o opsegu i visini štete u pogledu pretrpljenih fizičkih bolova imao tek po prestanku bolova nakon drugog operativnog zahvata, odnosno 16. lipnja 2003.g., kada je nakon posljednje kontrole završilo liječenje tužitelja. Bez obzira na samoinicijativni prekid bolovanja tužitelja, a obzirom na nespornu činjenicu da isti nije negativno utjecao na tijek i ishod liječenja tužitelja, suprotno stajalištu žalbe, radi se o jednoj šteti u kojoj je kontinuitet održan do završetka liječenja, kroz potrebu uklanjanja metalne pločice i vijaka operativnim zahvatom koji je prouzročio daljnje fizičke bolove kod tužitelja, a nakon čega se je tek definitivno stabiliziralo zdravstveno stanje tužitelja. Isto tako je i u pogledu pretrpljenog straha i potrebe za tuđom pomoći i njegom relevantan trenutak prestanka straha, tj. prestanka potrebe za tuđom njegom i pomoći, a što je u konkretnom slučaju uslijedilo tek nakon drugog operativnog zahvata, a u svezi s

kojim je tužitelj trpio strah, te trebao pomoć i njegu druge osobe u trajanju i opsegu koji proizlazi iz nalaza i mišljenja med. vještaka dr. B.B., a na koji stranke nisu iznosile primjedbe. Stoga je tužitelj za štetu – dakle njezin opseg i elemente njezine visine, saznao tek nakon oporavka iza druge operacije, tj. u lipnju 2006.g., pa kako je tužbu za naknadu štete podnio dana 08. ožujka 2006.g., ista je podnijeta unutar subjektivnog zastarnog roka od 3 godina od saznanja za štetu, zbog čega je prigovor zastare tuženika, a time i žalba tuženika u pogledu navedena tri oblika štete neosnovana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.309/07-2 od 17.IV.2007.

KADA ZASTARIJEVANJE POČINJE TEĆI

Zastara potraživanja odvjetnika

(Čl. 18 st. 1 Zakona o odvjetništvu – „Narodne novine“, br. 9/94;
 Čl. 1 st. 1 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika
 – „Narodne novine“, br. 91/04)

Zastara tražbine odvjetnika počinje teći nakon poduzete posljednje radnje u korist tuženika.

«Prema ocjeni ovog suda odvjetniku u smislu odredbe čl. 18 st. 1 Zakona o odvjetništvu i čl. 1 st. 1 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika pripada pravo na naknadu s osnove nagrade i troškova u vezi s obavljenim radom, po izvršenju svake radnje u korist stranke. Dakle, odvjetnik je ovlašten zahtijevati isplatu nagrade i troškova vezanih uz izvršene odvjetničke usluge nakon izvršenja svake pojedine radnje poduzete za stranku. Stoga je pravilan zaključak suda da zastara tražbine tužitelja počinje teći nakon poduzete posljednje radnje u korist tuženika, koja se odnosi na zastupanje na zadnjem ročištu održanom 23. siječnja 2001.g. u predmetu broj P. ___/99, jer nakon navedenog ročišta tužitelj više u navedenom predmetu nije poduzimao nikakve radnje za tuženike. Za ocjenu početka tijeka zastarnog roka bez ikakvog je značaja datum izdavanja računa od strane tužitelja koji prileži u spisu uz prijedlog za ovrhu, kao i u računu određeni rok plaćanja, jer u smislu odredbe čl. 361 st. 1 ZOO-a zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kad je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, pa je tužitelj imao

pravo zahtijevati isplatu naknade za odvjetničke usluge po izvršenju svake poduzete radnje.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 90/07-2 od 23.IV.2007.

NIŠTETNI UGOVORI

Oslobođenje jamca od odgovornosti

(Čl. 7 Uredbe o dopunama uredbe o uvjetima i načinu održavanja likvidnosti u plaćanjima prema inozemstvu – „Narodne novine“, br. 38/92;

Uredba o uvjetima i načinu održavanja likvidnosti u plaćanjima u inozemstvu – „Narodne novine“, br. 24/92;

Čl. 997 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99)

Ukoliko je u vrijeme zaključenja ugovora o zajmu bilo zabranjeno pozajmljivati devize, tada je takav ugovor ništetan, zbog čega jamac nije odgovoran za obvezu iz takvog ugovora.

„Već je istaknuto da je sud prvog stupnja zaključio da ugovor o zajmu sklopljen između tužitelja i K. B. nema pravni učinak iz razloga što je isti protivan prisilnim propisima. Naime, sud prvog stupnja protivno pravnom shvaćanju prihvaćenom na sjednici Građansko-privrednog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanoj dana 28. lipnja 1993.g., ocjenjuje da je u vrijeme kada su tužitelj i K.B. zaključili ugovor o zajmu – **29. lipnja 1992.g.** bilo zabranjeno pozajmljivanje deviza između domaćih osoba izvan jedinstvenog deviznog sustava, pozivajući se pritom na Uredbu o dopunama uredbe o uvjetima i načinu održavanja likvidnosti u plaćanjima prema inozemstvu, koja Uredba je objavljena u Narodnim novinama br. 38/92 dana 24. lipnja 1992.g., i temeljem odredbe čl. 7 te Uredbe, ista je stupila na snagu danom objave u Narodnim novinama. Dakle, iz navedenog slijedi da tužitelj nije u pravu kada navodi da se rečena Uredba odnosi na domaće i strane osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost, jer je predmetnom Uredbom o dopunama uredbe o uvjetima i načinu održavanja likvidnosti u plaćanjima prema inozemstvu, nedvojbeno uvedena zabrana pozajmljivanja deviza za domaće fizičke osobe, dok je za domaće fizičke osobe koje obavljaju gospodarsku djelatnost takva zabrana (koja se odnosi samo na zabranu

prodaje i kupnje deviza) uvedena već Uredbom o uvjetima i načinu održavanja likvidnosti u plaćanjima u inozemstvu objavljenoj u Narodnim novinama br. 24/92 od 25. travnja 1992.godine. Iz navedenog slijedi da je nedvojbeno u vrijeme zaključenja ugovora o zajmu između tužitelja i B. K. (29.VI.1992.g.) bilo zabranjeno pozajmljivati devize. Stoga je, po mišljenju ovoga suda, sud prvoga stupnja pravilno utvrdio da u konkretnom slučaju tuženik kao jamac temeljem odredbe čl. 997 ZOO-a ne može odgovarati za obvezu koja nije valjana, budući je ugovor o zajmu zaključen između tužitelja i B. K. utvrđen ništavim, te je iz tog razloga odbio tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1814/06-2 od 21.III.2007.

PRIVIDAN UGOVOR

Kreditna nesposobnost

(Čl. 66 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Radi se o prividnom ugovoru, kada je tuženik sklopio ugovor o kreditu isključivo zbog kreditne nesposobnosti tužitelja i njegove supruge, u njihovu korist, budući su novčana sredstva iz predmetnog kredita uložena u roditeljsku kuću tužitelja, a koji iznos je valoriziran prilikom utvrđivanja ulaganja supruge tužitelja u kuću, zbog čega tužitelj nema pravo na povrat novčanih sredstava od tuženika.

«Valja posebno naglasiti da je između parničnih stranaka nesporno da je isključiv razlog ishođenja predmetnog kredita po tuženiku u svojstvu korisnika istog – kreditna nesposobnost tužitelja i njegove tadašnje supruge, nesporno je da je iznos od 8.000,00 DEM utrošen u dogradnju tužiteljeve obiteljske kuće i da je u predmetu broj P. ___/03 raspravljena visina ulaganja njegove bivše supruge u obiteljsku kuću, u koji iznos je uračunat i predmetni kredit u iznosu od 8.000,00 DEM te da je bio dogovor da će tuženik otplaćivati kredit sve dok za to bude imao financijske mogućnosti, odnosno da će u slučaju nastupa financijske nemogućnosti taj kredit nastaviti otplaćivati tužitelj i njegova (sadašnja bivša) supruga. Pravilan je stoga zaključak prvostupanjskog suda da su

parnične stranke međusobnim usmenim dogovorom dale potpuno drugačiji sadržaj uzajamnim obligacijama to više što su tužitelj i njegova bivša supruga i iznos predmetnog kredita uzeli u obračun prilikom njezinih ulaganja u kuću tužiteljevih roditelja pa s aspekta prednjih činjenica tuženik nije u obvezi ispuniti tužitelju obvezu temeljem odredbe čl. 1013 st. 1 ZOO-a jer je njihov pravni odnos potpuno drugačijeg sadržaja. Iako prvostupanjski sud propušta kvalificirati materijalno-pravni značaj usmenog sporazuma između parničnih stranaka i kćeri tuženika, to sadržajno ipak ukazuje na primjenu odredbe čl. 66 ZOO-a, obzirom utvrđuje da su tužitelj, tuženik i bivša tužiteljeva supruga postigli sporazum kojim su ugovoru o kreditu (u kojem je tuženik označen kao korisnik, a tužitelj kao jamac – platac) odrekli obvezno pravni značaj gledajući dakako s aspekta svojih uzajamnih – osobnih obveza obzirom je isključiva svrha ishođenja kredita u korist tužitelja i njegove tadašnje supruge, to više što su novčana sredstva iz kredita u potpunosti utrošena u dogradnju tužiteljeve roditeljske kuće, a između tužitelja i njegove bivše supruge valorizirana u okviru njezinih ulaganja u tu kuću u provedbenom postupku broj P.____/03.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1080/07-2 od 11.III.2008.

PRIVIDAN UGOVOR

Ništavost pravnog posla

(Čl. 66 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Prividnost (simulacija) kao mana volje, uzrokuje ništavost pravnog posla.

„Iako sud prvog stupnja u razlozima pobijanog rješenja pravilno smatra da je prividnost pravnog posla jedna od mana volje, nepravilno je međutim stajalište istog suda da navedena mana volje uzrokuje pobojnost pravnog posla. Ne izazivaju sve mane volje pobojnost pravnih poslova, već neke od njih izazivaju i ništavost pravnih poslova, pa tako pobojnost pravnih poslova u pravilu izazivaju mane volje uzrokovane nesvjesnim neskladom između volje i očitovanja, dok mane volje kod kojih se radi o svjesnom neskladu između volje i očitovanja u pravilu

izazivaju ništavost pravnog posla. Naime, prividnost (simulacija) kao mana volje, uzrokuje ništavost, a ne pobožnost pravnog posla, kako to pogrešno smatra sud prvog stupnja. Prividnost – simulacija, oblik je svjesnog nesklada između volje i očitovanja jer stranke ne žele pravni posao koji sklapaju, pa takav pravni posao ne proizvodi pravne učinke koje bi, da je valjani, trebao proizvesti. Stoga se s takvim pravnim poslom (apsolutno ništavim) postupa kao da nije niti sklopljen, kao da pravno niti ne postoji, zbog čega ništavost nastaje ex tunc, tj. od samog trenutka njegovog sklapanja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 851/08-2 od 03.VI.2008.

ZASTUPANJE

Raskid ugovora o zastupanju

(Čl. 125 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Tuženik nije izvršio ugovor o zastupanju u smislu ugovorene obveze da sastavi žalbu, ukoliko je žalbu podnio izvan zakonskog žalbenog roka, posljedica čega je pravo tužitelja na povrat unaprijed plaćenog iznosa za sastav predmetne žalbe.

«Neutemeljeno je materijalno-pravno stajalište tuženika, da on ima pravo naplatiti trošak sastava žalbe, neovisno što je žalba, sastavljena u ime tužitelja odbačena kao nepravovremena. Radi se o grubom propustu zakonskog roka, zbog kojeg nastupa prekluzija ulaganja žalbe. U ugovornom odnosu između stranaka, u kojem je tužitelj angažirao tuženika (putem svoje žene) isključivo radi podnošenja žalbe na kaznenu presudu, tada je bilo potrebno izvršiti navedenu procesnu radnju u zakonskom roku. Naime, prema odredbi čl. 125 st. 1 ZOO-a (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01) koji se primjenjuje primjenom prijelazne i završne odredbe čl. 1163 st. 1 ZOO-a (NN 35/05), prema kojem se na ranije nastale obvezne odnose nastale prije stupanja na snagu novog zakona primjenjuju odredbe ranijeg zakona, kada je ispunjenje obveze određeno rokom bitan sastojak ugovora, a dužnik ne ispunji obvezu u tom roku, ugovor se raskida po samom zakonu. Posljedica (učinak) raskida ugovora propisana čl. 132 st. 1 i 2 ZOO-a

primijenjena na konkretan slučaj znači da su raskidom ugovora obje strane oslobođene svojih obveza, a ako je jedna strana izvršila ugovor potpuno ili djelomično ima pravo da joj se vrati ono što je dala. Dakle, po ocjeni ovog suda tuženik nije izvršio ugovor o zastupanju u smislu ugovorene obveze na sastav žalbe za tužitelja u navedenom kaznenom predmetu, jer je žalbu podnio izvan zakonskog žalbenog roka, pa je za tužitelja nastupila prekluzija podnošenja žalbe, odnosno rezultat je jednak onome koji bi nastupio da žalba nije niti sastavljena niti podnesena, pa nastupaju naprijed navedene posljedice propisane ZOO. Dakle, i po ocjeni ovog suda, tužitelj ima pravo na povrat unaprijed plaćenog iznosa za sastav žalbe koja nije podnesena (odnosno podnesena je po tuženiku prekasno, zbog čega je odbačena kao nepravodobna).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 799/08-2 od 14.V.2008.

RASKID UGOVORA O KUPOPRODAJI

Pravo prodavatelja

(Čl. 124 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Prodavatelj ima pravo izjaviti da raskida ugovor o kupoprodaji kada kupac nakon što nije isplatio kupoprodajnu cijenu, ne želi niti potpisati aneks ugovora o kupoprodaji kojim bi se ugovorilo obročno plaćanje kupoprodajne cijene.

«Sud prvog stupnja je u konkretnom slučaju zaključio da je isplata kupoprodajne cijene u smislu čl. 454 ZOO-a bitan sastojak ugovora o prodaji, pa je obzirom na činjenicu da je tužitelj izjavio tuženiku da raskida ugovor u smislu čl. 124 ZOO-a ugovor raskinut. Navedeno stajalište pravilnim prihvaća i ovaj sud, te isto nije dovedeno u pitanje žalbenim navodima tuženika. Naime, u smislu navedene odredbe, u dvostranim ugovorima, kada jedna strana ne ispunji svoju obvezu, konkretno tuženik nije ispunio svoju obvezu plaćanja kupoprodajne cijene, tada druga strana, tužitelj u ovom predmetu, može ako nije što drugo određeno, zahtijevati ispunjenje obveze ili, pod uvjetima predviđenim u idućim člancima, raskinuti ugovor prostom izjavom, ako

raskid ne nastupa po samom zakonu. Iz provedenog dokaznog postupka, jasno proizlazi da ispunjenje o roku nije bitan sastojak ugovora, pa kada dužnik svoju obvezu ne ispuni ni u naknadnom roku, tada nastupaju iste pravne posljedice kao i slučaju kada je rok bitan sastojak ugovora (čl. 126 ZOO-a). U smislu pak odredbe čl. 125 st. 3 ZOO-a kada je vjerovnik zahtijevao ispunjenje, tužitelj je tražio sklapanje aneksa ugovora kako bi se dogovorilo obročno plaćanje cijene, pa do toga nije došlo, tada isti ima pravo izjaviti da raskida ugovor. Upravo je to tužitelj u konkretnom slučaju i učinio, nakon što tuženik nije želio potpisati aneks ugovora.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.513/08-2 od 21.III.2008.

UGOVOR O ZAJMU

Forma ugovora o zajmu

(Čl. 557 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Ugovorom o zajmu smatra se i potvrda iz koje je razvidno tko je zajmodavac, tko zajmoprimac, iznos pozajmljenog novčanog iznosa, te vrijeme povrata istog, te na kojoj se nalazi potpis zajmoprimca i svjedoka.

«Naime, sukladno odredbi čl. 557 ZOO-a pod ugovorom o zajmu podrazumijeva se svaki ugovor kojim se zajmodavac obvezuje da zajmoprimcu preda određeni iznos novca ili određenu količinu drugih zamjenjivih stvari, a zajmoprimac se obvezuje da mu vrati poslije stanovitog vremena isti iznos novca odnosno istu količinu stvari iste vrste i kvalitete. Obzirom da zakonodavac za ugovor o zajmu ne propisuje određeni oblik, takav ugovor se smatra neformalnim dvostrano obvezujućim ugovorom, slijedom čega isti može biti sklopljen i u usmenom obliku, odnosno drugim riječima, a suprotno mišljenju prvostupanjskog suda, isti ne mora sadržavati potpise ugovornih strana niti mora biti ovjeren od strane javnog bilježnika da bi bio valjan. Kako u konkretnom slučaju tužitelj posjeduje potvrde iz kojih je vidljivo tko je zajmodavac, tko zajmoprimac, iznos pozajmljenog novca, te vrijeme povrata istog, uz potpis zajmoprimca te svjedoka Z.Z., očito je da

predmetne potvrde ispunjavaju sve uvjete iz čl. 557 ZOO-a, slijedom čega ih se mora smatrati ugovorom o zajmu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.323/08-2 od 12.V.2008.

UGOVOR O ZAJMU

Stvarnopravni zahtjev na utvrđenje i predaju automobila

(Čl. 557 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Sud će odbiti stvarnopravni zahtjev tužiteljice na utvrđenje prava vlasništva i predaju automobila, ukoliko je tužiteljica tuženiku temeljem usmenog ugovora o zajmu pozajmila novac za kupovinu automobila, a ugovor o kupoprodaji zaključio je tuženik, budući tužiteljica ima pravo obveznopravnim zahtjevom potraživati iznos pozajmljenih novčanih sredstava.

«Naime, nema sumnje da su stranke zaključile usmeni ugovor o zajmu novčanog iznosa od 6.200,00 CH reguliran čl. 557 st. 1 ZOO-a, obzirom da upravo ovakvo utvrđenje proizlazi iz iskaza svjedoka N.Z. – prodavatelja predmetnog teretnog vozila, a čiji je iskaz i prema stajalištu ovog suda potpuno uvjerljiv zbog njegove nepristranosti i nezainteresiranosti za ishod postupka, a koji pored tvrdnje da je tužiteljica izjavila da predani novac pozajmljuje tuženiku, iskazuje da je automobil prodao sinu tuženika koji je preuzeo vozilo, ključeve i prateću dokumentaciju, koju ocjenu dokaza svjedoka N.Z. u navedenom dijelu tužiteljica niti ne osporava. Osim toga, na postojanje opisanog obveznopravnog odnosa između stranaka upućuje i nesporna činjenica da je između prodavatelja N.Z. i sina tuženika T.K. prilikom kupnje teretnog vozila sačinjen Kupoprodajni ugovor od 11. rujna 1985.g., te da je prodavatelj N.Z. predao sinu tuženika ključeve predmetnog vozila, prateću dokumentaciju i samo vozilo. Stoga je neuvjerljiva žalbena tvrdnja tužiteljice da je ona postala vlasnicom predmetnog vozila, jer su se upravo na strani T.K. stekle sve pretpostavke za stjecanje prava vlasništva na pokretnoj stvari a temeljem odredbe čl. 34 ZOVO-a. Kako je sud prvog stupnja donoseći pobijanu presudu pravilno utvrdio da je između stranaka zaključen usmeni ugovor o zajmu temeljem kojeg je

tužiteljica pozajmila tuženiku novčani iznos od 6.200,00 CH, to je i prema stajalištu ovog suda tužiteljica u odnosu na isplaćeni dio kupovnine mogla jedino obveznopravnim zahtjevom tražiti povrat istog, slijedom čega je stvarnopravni zahtjev na utvrđenje i predaju pravilno odbijen, valjalo je žalbu tužiteljice odbiti kao neosnovanu i temeljem odredbe čl. 368 st. 1 presudu suda prvog stupnja u cijelosti potvrditi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.684/07-2 od 12.IX.2007.

UGOVOR O ZAKUPU

Ugovor o zakupu na određeno vrijeme

(Čl. 568 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01;

Čl. 1 st. 1 Zakona o zakupu poslovnog prostora – „Narodne novine“, br. 91/96)

Ukoliko je u slučaju protoka vremena na koji je ugovor o zakupu poslovnog prostora bio sklopljen, zakupnik nastavio koristiti poslovni prostor, tada ugovor o zakupu ne može biti automatski prešutno obnovljen na neodređeno vrijeme iz razloga što je potrebno utvrditi pravu volju stranaka o sadržaju njihovog međusobnog odnosa.

«Naime, sud prvog stupnja u prvom redu pogrešno tumači primjenu citiranih odredaba Zakona o zakupu poslovnog prostora (NN 91/96) i Zakona o obveznim odnosima (skraćeno: ZOO). ZOO u glavi XI, točnije u odredbi čl. 568 određuje da se odredbe ove glave neće primjenjivati na zakupe uređene posebnim propisima. Nema dvojbe da je Zakon o zakupu poslovnog prostora jedan od takvih posebnih propisa jer se on prema odredbi čl. 1 st. 1 tog Zakona odnosi na zasnivanje i prestanak zakupa poslovnog prostora i s tim u vezi međusobnih prava i obveza zakupodavca i zakupnika. Međutim, navedeni zakon u čl. 1 st. 2 određuje da se na odnose koji nisu njime uređeni primjenjuju opći propisi obveznog prava o zakupu. Kako Zakon o zakupu poslovnog prostora kao *lex specialis* upućuje na primjenu općih propisa obveznog prava o zakupu, a koji su sadržani upravo u glavi XI ZOO-a, to se ne može isključiti supsidijarna primjena navedenih propisa. Međutim, i ukoliko je u

slučaju proteka vremena na koji je ugovor o zakupu poslovnog prostora bio sklopljen, zakupnik nastavio koristiti poslovni prostor, ugovor o zakupu nije automatski prešutno obnovljen na neodređeno vrijeme u smislu odredbe čl. 596 ZOO-a, već je potrebno utvrditi pravu volju stranaka o sadržaju njihovog međusobnog odnosa. Stoga je u konkretnom slučaju valjalo utvrditi upravo činjenice koje se tiču sadržaja odnosa tužitelja kao eventualnog zakupnika i prednika I tuženika, I.G.M.L. d.d. kao eventualnog zakupodavca spornog poslovnog prostora, imajući u vidu i kroz sudsku praksu izraženo stajalište o valjanosti usmenog ugovora o zakupu poslovnog prostora koji je izvršavan, a to primjenom odredbe čl. 73 ZOO-a o konvalidaciji ugovora koji nije sklopljen u propisanom pisanom obliku, ako su ga ugovorne strane izvršile u cijelosti ili u pretežnom dijelu. Naime, prema odredbi čl. 31 st. 1 Zakona o zakupu poslovnog prostora zakup ne prestaje kad treća osoba kupnjom ili po drugoj osnovi stekne od zakupodavca poslovni prostor, a prema st. 2 u takvom slučaju treća osoba stupa u prava i obveze zakupodavca. Stoga je preuranjen zaključak suda prvog stupnja da bi pasivno legitimiran u ovom postupku glede zahtjeva za isplatu izvršenih ulaganja i naknadu štete mogao biti samo I.G.M.L. d.d. kao raniji zakupodavac poslovnog prostora.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 276/08-2 od 03.VI.2008.

UGOVOR O DJELU

Sniženje naknade

(Čl. 616 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Sud će tužitelju dosuditi sniženi ugovoreni iznos naknade bez obzira na činjenicu što tužena nije dopustila tužitelju otklanjanje nedostataka izvedenih radova, ukoliko je o nedostacima pravodobno obavijestila tužitelja i istakla prigovor protiv zahtjeva tužitelja za isplatu naknade.

„Iako se prvostupanjski sud u obrazloženju presude pogrešno poziva na odredbu čl. 620 st. 3 ZOO-a, jer u konkretnom slučaju tužena nije dopustila tužitelju otklanjanje nedostataka izvedenih radova, tuženoj

u smislu odredbe čl. 616 st. 2 ZOO-a pripada pravo na sniženje naknade, obzirom da je o nedostacima pravodobno obavijestila tužitelja, pa je prvostupanjski sud obzirom da je tužena prigovorom protiv tužiteljevog zahtjeva za isplatu naknade istaknula svoje pravo na sniženje naknade, imajući u vidu sadržaj provedenih dokaza, osnovano obvezao tuženu na isplatu iznosa navedenog u toč. I izreke pobijane presude, snizivši ugovoreni iznos naknade u razmjeru između vrijednosti izvršenih radova bez nedostataka u vrijeme sklapanja ugovora između stranaka i vrijednosti koju bi imali u to vrijeme izvršeni radovi s nedostatkom, sukladno odredbi čl. 621 ZOO-a, slijedom čega je djelomično udovoljivši tužbenom zahtjevu tužitelja prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.331/08-2 od 26.V.2008.

UGOVOR O GRAĐENJU

Zahtjev za uklanjanje nedostataka koji se tiču solidnosti građevine

(Čl. 644 i 645 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Tužiteljica je prekludirana u pravu na podnošenje tužbe protiv izvođača i projektanta, ukoliko tužbu nije podnijela u roku od godine dana od kada je naručitelj pismeno obavijestio iste o nedostacima u izradi, iz razloga što se rok računa od prve pismene korespondencije a ne od primitka nalaza i mišljenja građevinskog vještaka.

«Glede protivljenja tužiteljice primjeni odredbe čl. 645 st. 2 ZOO-a isticanjem da se na konkretan slučaj primjenjuje odredba čl. 644 st. 1 istog Zakona, valja prije svega reći da se obje odredbe toga Zakona nalaze u Odjeljku IV odgovornost izvođača i projektanta za solidnost građevine, a u okviru Glave XIII ugovora o građenju propisanog Zakonom o obveznim odnosima. Dakle, obje odredbe i odredba čl. 645 i odredba čl. 644 ZOO-a odnose se na odgovornost izvođača i projektanta za solidnost građevine pri čemu odredba čl. 644 istog Zakona propisuje razdoblje kroz koje postoji odgovornost i u čemu se sastoji odgovornost izvođača i projektanta dok odredba čl. 645 istog Zakona propisuje

dužnost obavještanja i gubitak prava koje se odnose na naručioca odnosno drugog stjecatelja, ali se sve te odredbe, kao što je već naglašeno, odnose na nedostatke na građevini koje se tiču njezine solidnosti. Kod odlučivanja o zahtjevu kakav je predmetni zahtjev tužiteljice, a to je zahtjev za uklanjanje nedostataka koji se tiču solidnosti građevine, osnovno je utvrditi i ocijeniti da li je prije svega tužiteljica odnosno njezin prednik Z.Š. ispunio svoju dužnost obavještanja izvođača odnosno projektanta o nedostacima građevine u rokovima u kojima je po zakonu to dužan učiniti. Naime, po ocjeni ovog suda, dužnost naručioca odnosno drugog stjecatelja koje se odnose na pravovremeno obavještanje izvođača i projektanta predstavljaju pretpostavke za odlučivanje o zahtjevu za njihovo uklanjanje. Prema tome ovaj sud smatra da ako je naručilac odnosno drugi stjecatelj ispoštovao rokove iz čl. 645 ZOO-a za slučaj da se ukažu takvi nedostaci u izradi građevine koji utječu na njezinu solidnost, dolazi do primjene odredba čl. 644 st. 1 istog Zakona ako se isti ukažu za vrijeme od 10 godina od predaje i primitka radova. Stoga je prvostupanjski sud, a na što je tijekom postupka upućivao i takav prigovor II tuženika, pravilno, i po ocjeni ovog suda, kao materijalno pravo primijenio odredbu čl. 645 st. 2 ZOO-a. Odlučujući utemeljeno na tom zakonskom propisu prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da dokazi koji upućuju na trenutak obavijesti svjedoka Z.Š. kao naručioca prema tuženima kao izvođaču i projektantu, a to je njihova pismena korespondencija iz kraja 03. i početka 04.g., da je nedvojbeno da tužiteljica tužbu protiv tuženih nije podnijela u roku od godinu dana od kada je svjedok Š.Z. obavijestio projektanta, odnosno izvođača o nedostatku. Naime, prvo pismeno iz kojeg proizlazi obavijest svjedoka Z.Š. o postojanju nedostatka datira od 18.11.03.g., a upućeno je tuženima kao i G.G., S.K., a tužbu je tužiteljica u ovom predmetu podnijela 05.01.05.g. pa je nedvojbeno da je rok od godine dana od prve pismene obavijesti svjedoka Z.Š. tuženima, a u odnosu na vrijeme podnošenja tužbe tužiteljice za uklanjanje nedostataka, protekao. Neosnovano se tužiteljica u žalbi poziva na vrijeme primitka nalaza i mišljenja građevinskog vještaka D.M. a to je 15.11.04.g., kao vrijeme utvrđivanja tih nedostataka, kao odlučno za ocjenjivanje pravovremenosti tužbe, jer iako je točno da je taj nalaz i mišljenje (koji je tužiteljica zatražila neovisno od ovog postupka, od imenovanog vještaka i u kojem su doista utvrđeni postojeći nedostaci na predmetnoj građevini) ona primila 15.11.04.g., međutim, vrijeme donošenja tog nalaza i mišljenja, po ocjeni ovoga suda, ne može se smatrati trenutkom obavijesti tužiteljice o nedostacima na predmetnoj građevini. Trenutak kada je svjedok Z.Š. obavijestio o nedostacima tužene na predmetnoj građevini jest upravo pismeno koje je datirano sa 18.11.03.g., a kao što je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud. Stoga

se taj nalaz i mišljenje vještaka D.M. od 15.11.2004.g. ne može tretirati obaviješću kakvom ga smatra tužiteljica, a to je prvom obaviješću o nedostacima na predmetnoj građevini tuženicama, te se taj datum ne može uzeti mjerodavnim za računanje roka o kojem ovisi nastup prekluzije, odnosno gubitka prava tužiteljice pozivanjem na odgovornost tuženika za nedostatke na predmetnoj građevini.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1115/07-2 od 06.V.2008.

UGOVOR O ORTAŠTVU

Imovina ortaka

(Čl. 647b Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ortaci koji su osigurali potreban novčani iznos za podizanje peradarnika i bili poštteni graditelji na nekretnini u vlasništvu tuženika, smatraju se suvlasnicima peradarnika, bez obzira što isti u zemljišnoj knjizi nije upisan kao zajednička imovina, budući da gradnja peradarnika predstavlja stvarno pravnu osnovu stjecanja suvlasništva iz razloga što je pravna osnova za zajedničko stjecanje peradarnika bio cilj ortačkog sporazuma.

„U konkretnom slučaju nema nikakve dvojbe da sklopljeni usmeni ugovor o ortakluku ima za predmet: 1. zajedničku izgradnju peradarnika i njegovo opremanje (na tuženikovom zemljištu); 2. vršenje proizvodne djelatnosti uzgoja i tržišnog plasmana pilića iz tog peradarnika. Nema nikakve dvojbe, te bi se moglo uzeti kao nesporno, da su stranke zajednički djelovale i da spor nije egzistirao do trenutka podizanja i dovršenja peradarnika u veličini u kojoj je izgrađen (odnosno da stranke nisu međusobno manifestirale elemente sadašnjeg spora). Isto tako, nema nikakve dvojbe da do zajedničke proizvodnje u tom peradarniku nije nikada došlo, što je rezultiralo prijedlogom tužitelja o sporazumnom raskidu usmenog dogovora o zajedničkoj izgradnji peradarnika za tov pilića. Prema odredbama čl. 647b ZOO-a imovinu ortakluka čine ulozi ortaka i imovina stečena poslovanjem ortakluka, a kako predmetni ortakluk nije niti započeo poslovati, jasno je da imovinu čine samo ulozi ortaka (glavnica). Treba navesti da se prvostupanjski sud osnovano

poziva na odredbu čl. 647 ZOO-a koja određuje da se ortački ulog može sastojati u stvarima, pravima i novcu i treba ukazati i na osnovanost poziva prvostupanjskog suda na odredbu čl. 647 e ZOO-a , prema kojem stvari i prava iz ortačkog ugovora postaju imovinom ortakluka temeljem ugovora o ortakluku na način za stjecanje pojedinih imovinskih prava, a u tom smislu odredba st. 3 istog članka propisuje da se u dvojbi, kad se ulaže novac i stvari procijenjene u novcu smatra da se daju u vlasništvo. Dakle, po ocjeni ovog suda, investiranje tužitelja temeljem prvotnog predmeta ugovora, osiguranju potrebnog novca za podizanje peradarnika, svakako znači njihovo pravo na stjecanje suvlasništva (putem izgradnje peradarnika kao zajedničke imovine). Pritom nije odlučno da peradarnik nije u zemljišnoj knjizi upisan kao zajednička imovina, no, pobijana presuda daje osnovu za takav upis (izravno na tužitelje). Obzirom da su tužitelji postavili zahtjev za utvrđenje suvlasništva na predmetnim nekretninama, i za izdanje tabularne isprave, takav zahtjev, prema pravilnoj prvostupanjskoj materijalno pravnoj ocjeni, podrazumijeva postojanje zahtijeva za diobom zajedničke imovine, odnosno za utvrđenje njihovog udjela u toj imovini. Po ocjeni ovog suda, obzirom da se prema odredbi čl. 647b ZOO-a iz zajedničke imovine najprije podmiruju dugovanja ortakluka, te da se za nedospjela i sporna dugovanja ostavlja onoliko koliko je potrebno za njihovo podmirenje, a nesporno je da dugovanja s naslova otplata na sebe preuzeo tuženik kojeg slijedom sadržaja pobijane presude tereti i obveza ta dugovanja namiriti u cijelosti. Predmetni peradarnik nastao je kao zajednička imovina, sudjelovanjem uloga stranaka ugovorom u ortakluku u njegovom stjecanju, te u tom smislu ovaj sud prihvaća odgovarajuća činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda utemeljena na ocjeni provedenih dokaza u tom smislu, koji sadržajem žalbenih navoda niti tužitelji niti tuženik nisu doveli u sumnju. Dakle, po ocjeni ovog suda, postojala je pravna osnova za zajedničko stjecanje predmetnog peradarnika, kao cilj ortačkog sporazuma, a u takvom odnosu tužitelji predstavljaju ovlaštene (poštene) graditelje, uz tuženika kao vlasnika zemljišta, radi čega, u smislu odredbe čl. 153 ZV-a, takva gradnja predstavlja stvarnopravnu osnovu na stjecanje traženog suvlasništva u omjeru u kojem je to pravilno utvrdio prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.665/07-2 od 10.X.2007.

UGOVOR O OSIGURANJU

Primjena prava

(Čl. 897-923 i čl. 942-965 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Kada tužitelj tužbeni zahtjev temelji na Ugovorima o osiguranju (policama), na pravne odnose stranaka primjenjuju se odredbe tih ugovora i uvjeta koji su sastavni dio ugovora, kao i opće odredbe osiguranja i posebna osiguranja iz Zakona o obveznog odnosa, a ne pravila o uzrokovanju štete.

«Glede zahtjeva tužitelja s osnova nematerijalne i materijalne štete zbog pretrpljenih fizičkih bolova, duševnih bolova zbog smanjenja životne aktivnosti, straha, tuđe njege i pomoći, gubitka zarade za vrijeme bolovanja te razlike između mirovine i plaće, kako tužitelj svoj zahtjev protiv tuženika temelji na predmetnim Ugovorima o osiguranju (policama), valja reći da se na pravne odnose stranaka primjenjuju odredbe tih ugovora i uvjeta koji su sastavni dio ugovora, kao i opće odredbe osiguranja iz čl. 897-923 ZOO-a te posebne odredbe za osobna osiguranja iz čl. 942-965 ZOO-a, a ne pravila o uzrokovanju štete. Osiguratelj je stoga obvezan isplatiti osiguraniku naknadu, odnosno ugovorenu svotu, ili učiniti nešto drugo u skladu s ugovorom, a ne naknaditi štetu, pa kako su Ugovorom o dopunskom osiguranju od posljedica nesretnog slučaja od 01. prosinca 1993.g. osigurani rizici od smrti i trajnog invaliditeta, a Ugovorom o kombiniranom kolektivnom osiguranju od 20. rujna 2000.g. za slučaj smrti uslijed nezgode, za slučaj smrti uslijed bolesti te za slučaj trajnog invaliditeta uslijed nezgode, pravilno je stajalište suda prvog stupnja da tuženik nije odgovoran za štetu s osnova pretrpljenih fizičkih bolova, duševnih bolova zbog smanjenja životne aktivnosti, straha, tuđe pomoći i njege i pomoći, gubitka zarade za vrijeme bolovanja te razlike između mirovine i plaće, budući da se ovi oblici naknade mogu potraživati jedino protiv osobe koja je skrivila nezgodu, odnosno njezinog osiguratelja, a što u konkretnom slučaju nije tuženik, zbog čega je pravilno odbijen zahtjev preko iznosa od 150.000,00 kn (zatraženo s osnova isplate ugovorene svote uslijed trajnog invaliditeta temeljem ugovora o osiguranju zaključenih između stranaka), pa navedeno, žalbu tužitelja u dijelu koji se odnosi na navedene oblike materijalne i nematerijalne štete čini neosnovanom. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1224/07-2 od 05.II.2008.

KONCESIJE

Cijena izvršenih usluga temeljem ugovora o koncesiji

(Uredba o izravnim mjerama kontrole cijena za određene komunalne usluge – „Narodne novine“, br. 45/99;

Zakon o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“- br. 36/95 i 70/97;

Čl. 132 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99)

Nakon raskida ugovora o koncesiji, koncesionar nema pravo na usklađenje cijena za obavljene usluge, odnosno na naknadu štete s te osnove, ukoliko pravo na povećanja cijena pružanja komunalnih usluga nije iskoristio za vrijeme važenja ugovora o koncesiji.

„Neovisno o tome da li se u konkretnom slučaju primjenjuje citirana Uredba ili pak Ugovor o koncesiji, očito je da tužitelj nije niti obračunavao izvršene koncesijske usluge po novim, višim cijenama, niti je po tim višim cijenama isporučivao fakture S., koji je za tuženika vršio naplatu izvršenih usluga od krajnjih korisnika. Ukoliko se cijena utvrđivala automatski prema parametrima iz čl. 13 Ugovora o koncesiji, tada je to pravo tužitelj sam propustio iskoristiti za vrijeme trajanja Ugovora o koncesiji, ukoliko je pak trebalo povećanje cijena usaglasiti s tuženikom, do takvog usklađenja nije došlo, pri čemu valja naglasiti da je nakon navodno upućenog dopisa tuženiku od strane tužitelja dana 24. studenog 1999.g., isti nastavio fakturirati izvršene usluge po ranijim, a ne višim cijenama, sve do raskida Ugovora o koncesiji. I po mišljenju ovog suda tužitelj svoje pravo na usklađivanje cijena nije konzumirao za vrijeme važenja Ugovora o koncesiji, već je upravo tužitelj sam vršio obračun i fakturirao usluge prema tuženiku. Za vrijeme važenja Ugovora o koncesiji tužitelj nije tuženiku istaknuo neku drugu cijenu izvršenih usluga u računima koje je fakturirao tuženiku, niti je došlo do ugovaranja druge visine cijene između parničnih stranaka. Valja posebno istaći da se tužitelj na pravo na usklađivanje cijene sukladno čl. 13 Ugovora o koncesiji poziva nakon raskida Ugovora, pri čemu valja upozoriti da su nakon raskida ugovora u smislu odredbe čl. 132 st. 1 ZOO-a ugovorne strane oslobođene svojih daljnjih obveza. Stoga niti tužitelj ne može nakon raskida Ugovora o koncesiji koristiti svoje pravo na povećanje ugovorne cijene komunalnih usluga, budući da isti to svoje pravo nije

iskoristio za vrijeme važenja predmetnog koncesijskog ugovora, niti mu to pravo pripada po pravilima o stjecanju bez osnove.,,

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 297/07-2 od 02.IV.2007.
VSRH Rev. 875/07-2 od 18.IX.2007.**

ODGOVORNOST DRŽAVE ZA RATNU ŠTETU

Pretpostavke za ratnu štetu

(Čl. 48 Zakona o službi u oružanim snagama – „Narodne novine“, br. 23/95, 33/95, 109/99 i 128/99;

Čl. 2 Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata – „Narodne novine“, br. 117/03)

Šteta koja ima ujedno i karakteristike prometne nesreće, ima se smatrati ratnom štetom, ukoliko je nastala vojnim vozilom za vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih operacija, vojnim sredstvom i u svrhu ratnog djelovanja, u kojem slučaju Republika Hrvatska nije odgovorna za istu.

«Uzimajući u obzir vrijeme, mjesto te svrhu putovanja teretnog vozila HV-a, koje je sudjelovalo u navedenom štetnom događaju, te osobito činjenicu da se nesreća dogodila na području gdje se rat odvijao, prvostupanjski sud je zaključio da u konkretnom slučaju ne dolazi u obzir utemeljenje tuženikove odgovornosti u smislu odredbe čl. 48 Zakona o službi u oružanim snagama (NN 23/95, 33/95, 109/99 i 128/99), jer je prvostupanjski sud utvrdio da se na konkretnu štetu, odnosno pitanje odgovornosti za naknadu te štete, trebaju primijeniti odredbe Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata (NN 117/03), a kojim je propisano (čl. 2) da RH odgovara po općim pravilima o odgovornosti za štetu, samo za onu štetu nastalu tijekom domovinskog rata od 17. kolovoza 1990.g. do 30. lipnja 1996.g., koju su uzrokovali pripadnici hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga u vojnoj ili redarstvenoj službi ili u svezi s tom službom (st. 1 navedenog Zakona), koja nema karakter ratne štete. Dakle, po ocjeni ovog suda, za ocjenu zakonitosti ili eventualne nezakonitosti prvostupanjske presude, odlučno

je da li se predmetna šteta treba smatrati ratnom štetom ili predmetna šteta nije ratna šteta, pa bi za nju bila odgovorna Republika Hrvatska, prema općim pravilima o odgovornosti za štetu. U odnosu na sadržaj činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda, na kojima je utemeljena pobijana presuda, a u dijelu u kojem navedena presuda nije osporena u žalbenom postupku, treba zaključiti da se predmetna šteta dogodila u periodu u kojem je Zakonom o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata utvrđeno da se su se odvijala ratna djelovanja. Prema određenju mjesta, vremena i svrhe vršenja prijevoza, kao i predmeta (kao i funkciji tereta koji se prevozio kao i osoba koje su prijevoz vršile), nema dvojbe da se radi o prijevozu od strane vojnih osoba vojnim prijevoznim sredstvom za opskrbu raketnim projektilima, dakle, za potrebu neposrednog vršenja vojnih operacija, pa se postavilo pitanje da li se i predmetna šteta koja ima ujedno i karakteristike prometne nesreće, može smatrati ratnom štetom u smislu primijenjene odredbe čl. 23 Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata u vezi čl. 2 istog Zakona, kojim je isključena odgovornost Republike Hrvatske za nastalu ratnu štetu. Po ocjeni ovog suda može se u cijelosti prihvatiti prvostupanjski zaključak da predmetna šteta, iako po svojim karakteristikama naliči prometnoj nesreći, prema naprijed spomenutim karakteristikama spada u štetu nastalu vojnim vozilom za vrijeme i na prostoru odvijanja vojnih operacija, vojnim sredstvom i u svrhu ratnog djelovanja (opskrbe raketnih oruđa raketnim projektilima) čime se, i po ocjeni ovog suda, predmetna šteta treba smatrati ratnom štetom, u smislu odredbe čl. 3 st. 1 al. 1 Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom domovinskog rata, što žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 424/08-2 od 14.V.2008.

ODGOVORNOST DRŽAVE

Šteta uzrokovana vozilom UNPROFOR-a

(Konvencija o privilegijama i imunitetima UN-a od 14.02.1946.g.;
Sporazum sklopljen između Republike Hrvatske i NATO 21.11.95.;
Zakon o osiguranju – „Narodne novine“, br. 9/94 od 27.1.1994.)

Kada je šteta koju pretrpe građani Republike Hrvatske uzrokovana uporabom vozila UNPROFOR-a, tada su njihova prava zaštićena Zakonom o osiguranju, budući Republika Hrvatska ne odgovara za predmetnu štetu kao stranka Konvencije o privilegijama i imunitetima UN-a od 14.02.1946. godine.

„U postupku je između tužitelja i I tužene prije svega postojao spor o pasivnoj legitimaciji I tužene jer je tužitelj isticao da je I tužena za štetu njemu odgovorna kao stranka Konvencije o privilegijama i imunitetima UN-a od 14.02.1946.g., a to stoga što prema toj Konvenciji Organizacija UN-a, njezina imovina i potraživanje uživaju sudski imunitet te mirovne snage UN-a ne mogu biti pasivno legitimirane u parnicama radi naknade štete pred sudovima u RH, pa da je I tužena kao takova odgovorna radi zaštite prava i interesa svojih građana, budući bi u protivnom oni bili onemogućeni u realizaciji svojih potraživanja, konkretno tužitelj sa zahtjevom za naknadu štete s teškim posljedicama. S druge strane tvrdnja I tužene je bila da ona nije odgovorna, odnosno pasivno legitimirana u predmetnom slučaju, jer da je Sporazumom sklopljenim između RH i NATO 21.11.95. g. (koji ima 17 aneksa), riješeno pitanje rješavanja šteta koje nastaju između fizičkih i pravnih osoba RH i snaga SFORA te da su domaći sudovi u postupanju isključeni, a predmete počam od potpisa sporazuma rješava posebna Komisija, a kako je kaznena odgovornost za pripadnike SFOR-a isključena u smislu vođenja postupka, da tužitelj štetu može potraživati od osiguravajućeg društva A.C.E. i C.I.S. D. sa sjedištem u Pragu, koje je osiguravalo vozila UNPROFOR-a, odnosno II tuženika kao odgovorne osobe, time da je ujedno isticala i prigovor zastare, obzirom na vrijeme nastanka štetnog događaja u rujnu 1994.g. Slijedom iznesenih utvrđenih činjenica prvostupanjski sud je zauzeo stajalište da odgovornost I tužene ne proizlazi niti iz jednog od navedenih Međunarodnih sporazuma, a niti iz drugih pozitivnih propisa već da su prava građana RH koja pretrpe štetu uzrokovana vozilima UNPROFOR-a, a to znači i pravo tužitelja, zaštićena Zakonom o osiguranju, radi čega je prihvatio prigovor promašene pasivne legitimacije I tužene te u odnosu na istu odbio

zahtjev tužitelja. Naime, i ovaj sud smatra kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud da u konkretnom predmetu spora za naknadu štete ne postoji odgovornost I tužene, temeljem toga što je stranka spomenute Konvencije o privilegijama i imunitetima UN-a od 14.02.1946.g., jer niti iz te Konvencije, a niti iz drugih propisa ne proizlazi da bi u takvim slučajevima snosila odgovornost za štetu I tužena RH, a niti je I tužena kako uopćeno smatra žalba „preuzimatelj obveza“ drugih potpisnika Sporazuma po osnovu kojih su djelovale snage međunarodnih mirovnih organizacija u RH. Naime, upravo Sporazumom sklopljenim između Vlade RH i UN-a od 15.05.1995.g. određeno je da vozila UN-a nisu u obvezi registracije ili izdavanja dozvole od strane Vlade RH pod uvjetom da imaju obvezno osiguranje, ali time nije isključena primjena Zakona o osiguranju jer je tim Sporazumom samo otklonjena obveza registracije tih vozila, odnosno izdavanje im dozvole od strane Vlade RH, ali ne i obveza njihovog osiguranja, a koje je u predmetnom slučaju, kako je ranije navedeno vozilo kojim je uzrokovan štetan događaj, imalo zaključeno. Budući II tuženik takvu ispravu o osiguranju ne priznaje valjanom to takvo vozilo ima status neosiguranog vozila pa se na njega primjenjuju odgovarajući propisi Zakona o osiguranju, te su tim Zakonom zaštićena potraživanja radi naknade štete hrvatskih građana. Prema tome u slučajevima kao što je predmetni slučaj, kada štetu pretrpe građani RH uzrokovanu uporabom vozila UNPROFOR-a, tada su njihova prava zaštićena Zakonom o osiguranju (NN 9/94, 20/97 i 46/97), a u konkretnom slučaju, obzirom na vrijeme štetnog događaja 20.09.1994.g. to je Zakon o osiguranju objavljen u NN 9/94 (tako i revizija VSRH br. Rev 539/02-2 od 01.02.05.g. u odnosu na odlučivanje i tamo na Republiku Hrvatsku na koju se u odgovoru na žalbu poziva tužitelj).,,

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.160/06-2 od 27.III.2007.
VSRH Rev. 829/07 od 14.II.2008.**

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA

Solidarna odgovornost

(Čl. 154 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Pravna osoba odgovorna za opskrbu plinom i održavanje plinskih instalacija odgovara tužiteljici solidarno sa jedinicom lokalne i područne samouprave, za štetu koja joj je nastala zbog neispravnosti šahta plinske instalacije koji se nalazi na pješačkoj stazi, budući se predmetni šaht smatra plinskom instalacijom.

«U konkretnom slučaju nije sporno da se kritične zgode vršilo uređivanje javnih površina ispred kuće u kojoj živi tužiteljica, da je to uređivanje javnih površina nedvojbeno bilo poduzeto od strane ili po nalogu prvotuženika, te da je kritičnog dana, 13. srpnja 2005.g., tužiteljica izašla iz svoje kuće, i kada je stala na predmetni šaht koji se nalazi na pješačkoj stazi, propala je u taj šaht nogom, kojom prilikom je zadobila i tešku tjelesnu povredu. Ovaj sud u potpunosti prihvaća pravilnim obrazloženje suda prvog stupnja i to u dijelu gdje je isti obrazložio odgovornost, kako prvotuženika, tako i drugotuženika za nastali štetni događaj. Točno je da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu opskrba plinom i održavanje plinskih instalacija izbačeno iz opisa komunalnih usluga koje bi bile u nadležnosti jedinica lokalne i područne samouprave, ali je, isto tako, nesporno da se predmetni štetni događaj dogodio na javnoj površini za čije je održavanje odgovoran upravo prvotuženik. U smislu čl. 3 st. 9 Zakona o komunalnom gospodarstvu pod održavanjem javnih površina naročito se razumijeva održavanje javnih zelenih površina, pješačkih staza, pješačkih zona, otvorenih odvodnih kanala, trgova, parkova, dječjih igrališta i javnih prometnih površina te dijelova javnih cesta koje prolaze kroz naselje, kad se ti dijelovi ne održavaju kao javne ceste prema posebnom zakonu. I iz te odredbe jasno proizlazi odgovornost prvotuženika za stanje javnih površina i eventualne štete koje su se dogodile na tim površinama. Drugotuženik tvrdi tijekom postupka, a sada i u žalbi da njega prvotuženik nije obavijestio o izvođenju bilo kakvih radova na spornom području, a niti je prvotuženik od drugotuženika tražio bilo kakvu dozvolu za izvođenje radova u blizini plinskih instalacija. Tvrdnja drugotuženika je da je dana 22. travnja 2005.g. obavljena kontrola plinskih instalacija u smislu propusnosti, odnosno eventualnog

istjecanja plina, te da je tog dana predmetni šaht, odnosno poklopac šahta, bio u ispravnom stanju. Čak i da je ta tvrdnja točna, činjenica je da je kasnije došlo do trganja odnosno lomljenja držača poklopca šahta, uslijed čega poklopac više nije bio na svom ležištu, pa je to i uzrokovalo padanje tužiteljice kritične zgrade u šaht. Sa stajališta oštećenika, irelevantno je tko je i kada eventualno oštetio predmetni šaht, to bi moglo imati utjecaja u eventualnoj regresnoj parnici koju bi tuženici pokrenuli protiv osobe koja je oštetila predmetni poklopac šahta, ukoliko bi se ta činjenica utvrdila po nadležnim tijelima, a pogotovo navedena činjenica nema apsolutno nikakvog utjecaja na odgovornost drugotuženika prema tužiteljici za štetu iz predmetnog događaja, budući je do štete došlo zbog neispravnosti plinskih instalacija, a pod kojim instalacijama se podrazumijeva i šaht plinske instalacije. Stoga je sud prvog stupnja pravilno utvrdio da su u konkretnom slučaju oba tuženika (Grad V.T. i T.-N.M.) odgovorna za naknadu štete tužiteljici te da kritične zgrade tužiteljica nije ničim doprinijela da bi šteta bila veća, slijedom čega je pravilno zaključeno da prigovor podijeljene odgovornosti nije osnovan.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 469/07-2 od 07.V.2007.

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA – KOMUNALNE DJELATNOSTI

Odgovornost zimske službe

(Čl. 14 st. 1 Zakona o javnim cestama –«Narodne novine», br. 100/96- pročišćeni tekst;

Čl. 24 st. 1 Pravilnika o održavanju i zaštiti javnih cesta –«Narodne novine», br. 25/98)

Nadležne zimske službe prema važećim materijalnim propisima, kada učestalo pada snijeg na širem području, nisu dužne trenutno i potpuno očistiti i osigurati kolnike da bi oni bili u takvom stanju da se u cijelosti otkloni negativni utjecaj padavina i niskih temperatura na stanje sigurnosti prijevoza (hodanja) po javnim cestama.

„Po ocjeni ovog suda dokumentacija koju je priložio IV tuženik u spis ukazuje da je zimska služba IV tuženika bila poduzela standardne radnje čišćenja i osiguranja prometne sposobnosti predmetne ceste u skladu s planom rada zimske službe u konkretnim vremenskim uvjetima. Opće je poznato da u zimskim uvjetima, kada učestalo pada snijeg na širem području nadležne zimske službe nisu u mogućnosti, niti su prema važećim materijalnopравnim propisima dužne trenutno i potpuno očistiti i osigurati kolnike da bi oni bili u takvom stanju da se u cijelosti otkloni negativni utjecaj padavina i niskih temperatura na stanje sigurnosti prijevoza (hodanja) po javnim cestama. Zakonski i podzakonski akti koji reguliraju uvjete rada zimskih službi ne predviđaju, odnosno tužiteljica ne iznosi takvu činjeničnu i materijalnopравnu osnovu koja bi ukazivala na to, da bi obveza čišćenja kolnika bila potencirana na dionicama na kojima ne postoje nogostupi, odnosno uređene bankine. Jasno je da se svi sudionici prometa moraju prilagoditi, u svojoj opremljenosti za kretanje u zimskim uvjetima, uvjetima na prometnicama, a stanje održavanja prometnica mora zadovoljavati osnovne kriterije sigurnosti i prohodnosti, time da se, naravno, osoba odgovorna za održavanje kolnika mora pridržavati načela nastojanja uspostave što normalnijih uvjeta stanja kolnika u što kraćem vremenu (ovisno o vremenskim uvjetima i tehničkoj opremljenosti) uz pridržavanje plana rada zimske službe u smislu poštivanja prioriteta (važnosti) prometnice. Prema tome, tijekom prvostupanjskog postupka je vidljivo da je IV tuženik navečer, prije jutra u kojem je nastao štetni događaj izvršio radnju posipavanja ceste na kojoj je došlo do pokliznuća i pada tužiteljice u okviru vršenja poslova održavanja predmetne ceste, koja spada u kategoriju državne ceste prvog prioriteta. Međutim, u okvir zakonske obveze održavanja javnih cesta u smislu Zakona o javnim cestama prema odredbi čl. 14 u vezi čl. 1 istog Zakona (NN 100/96) spada redovno i izvanredno održavanje javnih cesta, a prema čl. 15 dio javne ceste koji prolazi kroz naselje održava se kao sastavni dio te ceste osim biciklističke i pješačke staze i čišćenja javnih cesta osim čišćenja snijega (te nadalje osim sustava za odvodnju, javne rasvjete, zelene površine, pothodnika i nathodnika u funkciji pješačkog prometa, tramvajske, odnosno željezničke pruge). Dakle, prema intenciji navedenih zakonskih odredbi, a uzimajući u obzir i sadržaj materijalnopравnih odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu prema kojem u komunalni red spada uređenje naselja, korištenje javnih površina, uklanjanje snijega i leda (čl. 16 navedenog Zakona) proizlazi da osiguranje uvjeta za sigurno kretanje pješaka spada (i u poslove komunalnog gospodarstva). Naselje V. je općinsko mjesto, dakle, mjesto koje je sjedište lokalne samouprave a obveza jedinica lokalne samouprave je osigurati pješačke staze,

odnosno nogostupe uz glavnu cestu i održavati ih, a u sklopu obveza uređenja mjesta i brige o korištenju javnih površina.,,

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 174/06-2 od 08.VIII.2006.g.
Potvrđeno VSRH GZZ 9/07-2 od 23.I.2008.**

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA – KOMUNALNE DJELATNOSTI

Sudoprinos tužiteljice

(Čl. 192 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01;

Čl. 3 Zakona o komunalnom gospodarstvu – „Narodne novine“, br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00 i 59/01)

Pad tužiteljice zbog ispućenja betonske podloge koja nije u razini sa šahtom nego dijelom viša, a dijelom niža od razine šahta, predstavlja kombinaciju tuženikovog propusta u održavanju pločnika u urednom stanju kao i propust tužiteljice – starije osobe koja je zbog svojih subjektivnih tegoba izloženija mogućnosti štetnog događaja, bila dužna upotrijebiti veću pažnju pri hodanju i koristiti pomoć osobe iz pratnje.

«Na osnovu utvrđenja, temeljem uvida u fotografije predmetnog šahta, da u području predmetnog šahta postoji ispućenje betonske podloge odnosno šahta koja nije u razini sa šahtom, nego dijelom viša, a dijelom niža od razine šahta prvostupanjski sud je zaključio da takva pozicija šahta može biti uzrokom pada pješaka, obzirom da takvo ispućenje zahtijeva od pješaka pažljivo hodanje kako ne bi pri hodu zapeli za rub (rubove) šahta odnosno betona i pali. Prvostupanjski sud ocjenjuje da je za takvo stanje pločnika tuženik, koji je odgovoran za njegovo održavanje, odgovoran po principu (pretpostavljene) krivnje, te da je njegova odgovornost utemeljena na odredbi čl. 184 Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01 – dalje: ZOO), odnosno da odgovara temeljem odredbe čl. 3 Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00 i 59/01) koji obvezuje tuženika na održavanje javnih površina, što se odnosi i na održavanje pješačkih staza, pješačkih zona, javno

prometnih površina. Prvostupanjski sud u navedenom stanju pločnika nalazi odgovornost tuženika zbog potencijalne mogućnosti nastanka štete, kakva je u konkretnom slučaju i nastala tužiteljici, dok sudoprinos tužiteljice nalazi u činjenici da tužiteljica, kao starija osoba koja već od ranije ima bolove u predjelu lijevog koljena i probleme s vidom, iako joj je u pratnji bila svjedokinja I.G., njezina rođakinja (koja je medicinska sestra), nije koristila njenu pomoć pri kretanju, što bi otklonilo mogućnost nastanka predmetne štete (prvostupanjski sud navodi da je navedena neravnina odnosno razlika u nivelaciji šahta i podloge, bila vidljiva i uz pažnju pješaka šteta se mogla izbjeći). U navedenom propustu tužiteljice prvostupanjski sud nalazi njen sudoprinos za nastalu štetu u omjeru od 20%. Ovaj sud ocjenjuje da je tužiteljin doprinos nastanku štete utvrđen u minimalnom omjeru, u odnosu na uzroke i način njenog pada. Naime, iz fotografije predmetnog šahta vidljivo je da se radilo o maloj razlici u nivou između metalnog poklopca šahta i poklopca šahta i pločnika, koji se može izraziti u visini od najviše nekoliko centimetara, radi čega bi, uz nužan oprez pri hodanju, tužiteljica mogla primijetiti i prilagoditi način svog hodanja takvom stanju pločnika. Zbog toga uzrok nastanka štetnog događaja predstavlja kombinaciju tuženikovog propusta u održavanju pločnika u urednom stanju, koji bi onemogućavao mogućnost zapinjanja prolaznika pri hodu i tužiteljinog propusta, odnosno slučaja da zbog neuočavanja manje razlike u visinskom nivou između šahta i podloge, dođe do predmetne štete. Jasno je da je tužiteljica kao starija osoba, zbog svojih subjektivnih tegoba (slabijeg vida, bolesti koljena i općenito slabije tjelesne kondicije) bila izloženija mogućnosti nastanka predmetne štete, no, mogućnost nastanka takve ili iste štete trebala je nastojati izbjeći većom pažnjom pri hodanju, što je iziskivalo njeno opće tjelesno stanje, a i po ocjeni ovog suda, u konkretnoj situaciji mogla je i trebala koristiti, pri kretanju pomoć mlađe i tjelesno spremnije osobe iz svoje pratnje. Zbog navedenog propusta tužiteljice postoji njen sudoprinos nastanku štete, a prvostupanjski omjer te suodgovornosti po ocjeni ovog suda utvrđen je realnom, pravilnom ocjenom omjera odgovornosti, odnosno tužiteljinog sudoprinosu u smislu primjene odredbe čl. 192 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 315/08-2 od 11.III.2008.

ODGOVORNOST BOLNICE ILI DRUGE ZDRAVSTVENE USTANOVE

Liječnička pogriješka

(Čl. 120 st. 1 Zakona o zdravstvenoj zaštiti – „Narodne novine“, br. 121/03;

Čl. 2 Zakona o liječništvu – „Narodne novine“, br. 121/03;

Čl. 10 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01;

Čl. 29 Zakona o zaštiti prava pacijenata – „Narodne novine“, br. 169/04)

Ne može se raditi o liječničkoj pogriješci ukoliko na RTG snimci koljena tužitelja nije bilo vidljivo strano tijelo, zbog čega se ne može smatrati niti da je liječnik isto propustio odstraniti.

„Polazeći od pretpostavki koje moraju biti ispunjene a da bi tužbeni zahtjev za naknadu štete bio osnovan, a to je postojanje kauzalnog nekusa koji čini oštećena osoba, odgovorna osoba, štetna radnja i nastale šteta i naposljetku uzročna veza između štetne radnje i nastale štete, ovaj sud smatra kao i prvostupanjski sud da tužitelj nije dokazao ostvarenje pretpostavke zahtjeva za naknadu štete, štetne radnje u stupnju krivnje koje propisuje Zakon, na strani tuženika. Kako prema pravilnom zaključku prvostupanjskog suda, temeljem zahtjeva tužbe tužitelja nije utvrđeno postupanje liječnika tuženika sadržanog u propustu u provođenju potrebnog medicinskog zahvata tužitelja u skladu sa pravilima struke, to, time da prema pravilnoj ocjeni prvostupanjskog suda pitanje pravovremenosti izvođenja toga operativnog zahvata tužitelj u tužbi niti ne postavlja, a niti ga prvostupanjski sud također i nalazi, budući sukladno utvrđenju da na RTG snimci koljena tužitelja nije bilo vidljivo strano tijelo to taj sud u potpunosti pravilno zaključuje da na strani liječnika tuženika nije bilo postupka propuštanja u vidu odstranjivanja stranog tijela, što znači u tom pravcu počinjenja liječničke greške, a što znači niti postupanja nadležnih liječnika tuženika protivno citiranim odredbama čl. 120 st. 1 ZZZ-a i čl. 2 ZL-a, a što nadalje znači niti štetne radnje kao jedne od pretpostavki koja mora biti ostvarena, a da bi postojala odgovornost oštećenika u konkretnom slučaju tužene za naknadu štete sukladno odredbi čl. 154 st. 1 i 158 ZOO-a, pa time niti pravo tužitelja na naknadu štete utemeljeno na odredbi čl. 29 Zakona o zaštiti prava pacijenata.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 163/08-2 od 18.III.2008.

ODGOVORNOST NAKLADNIKA

Pretpostavke za tužbu

(Čl. 22 st. 2 Zakona o medijima - „Narodne novine“, br. 59/04)

Nije ispunjena procesna pretpostavka za traženje naknade neimovinske štete ukoliko tužitelj nije prethodno od nakladnika zatražio ispravak sporne informacije, već je uputio e-mail glavnom uredniku elektronskim putem.

„Naime, prema odredbi čl. 22 st. 2 Zakona o medijima pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete, sukladno općim propisima obveznog prava, ima osoba koja je prethodno zatražila od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije, odnosno isprike nakladnika kada ispravak nije moguć. U konkretnom slučaju tužitelj od nakladnika nije tražio ispravak sporne informacije, već je sporni e-mail uputio uredniku „S.D.“, a što je vidljivo iz samog spisa i e-mail upućenog glavnom uredniku elektronskim putem dana 17. svibnja 2007.g. Dakle, isti nije tražio od nakladnika tj. drugo tuženika ispravak netočne informacije, u smislu odredbe čl. 22 st. 2 Zakona o medijima. Prema toj odredbi pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete sukladno općim propisima obveznog prava ima osoba koja je prethodno zatražila od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije, odnosno isprike nakladnika kada ispravak nije moguć. Sadržaj e-mail poruke upućene uredniku ne daje mogućnost za zaključak da je tužitelj postupio sukladno citiranoj odredbi, pa je sud prvog stupnja pravilno zaključio da nije ispunjena procesna pretpostavka za traženje naknade neimovinske štete, te je u tom smislu pravilno odbacio tužbu za naknadu neimovinske štete u donosu na drugo tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.420/08-2 od 17.III.2008.

ODGOVORNOST NAKLADNIKA

Javni skup

(Čl. 22 st. 1 Zakona o javnom priopćavanju – „Narodne novine“, br. 83/96, 105/97, 143/98, 20/00, 96/01, 69/03- pročišćeni tekst)

Nakladnik se ne može osloboditi odgovornosti za naknadu štete pozivajući se na činjenicu da je informacija kojom je šteta učinjena, točno i potpuno izvješće s javnog skupa, a da njezin smisao nije promijenjen uredničkom obradom, budući da razgovor između uređujućeg suca i nekolicine novinara izvan glavne rasprave bez prethodne organizacije takvog skupa ili obavijesti o održavanju istoga, ne predstavlja javni skup.

„Nadalje valja istaći da se materijalno pravno stajalište prvostupanjskog suda – prema kojem razgovor suca i nekolicine novinara, izvan glavne rasprave, bez prethodne organizacije takvog skupa ili obavijesti o održavanju takvog razgovora/skupa, predstavlja javni skup u smislu odredbe čl. 22 st. 1 toč. 1 ZJP te da stoga postoji razlog oslobođenja tuženika od odgovornosti jer da je netočno prenio informaciju o činjeničnom opisu kaznenog dijela koje se tužitelju stavljalo na teret, za sada ne može prihvatiti osnovanim, obzirom sud prvog stupnja navedeno stajalište ničim ne obrazlaže, osim konstatacijom da je autorica informacije do informacije došla zajedno s još par novinara od suca koji je vodio kazneni postupak, bilo da im je dao na uvid optužnicu i zapisnik ili im je samo ukratko prepričao tijek suđenja, a da već sama činjenica što je bilo nazočno više novinara ukazuje na to da je riječ o informaciji s javnog skupa. U konkretnom bi se slučaju – iz iskaza saslušanih svjedoka – novinara i uređujućeg suca P. – dalo zaključiti da razgovoru vođenom u vezi kaznenog postupka vezanog uz osobu tužitelja, nije prethodila nikakva organizacija eventualnog skupa novinara i suca, već da je svaki od novinara radio individualno, dok nije utvrđeno koliko je novinara vezano uz konkretni članak razgovaralo sa uređujućim sucem, pri čemu svjedoci – novinari u kontekstu konkretnog novinskog članka iznose kontradiktorne ili posve uopćene okolnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.655/06-2 od 27.VIII.2007.

ODGOVORNOST ČLANOVA UPRAVE

Izvanugovorna odgovornost

(Čl. 430 Zakona o trgovačkim društvima – „Narodne novine“, br. 111/93, 34/99 i 52/00)

Kada odgovornost tuženika za naknadu štete proizlazi iz utvrđene deliktne (izvanugovorne) odgovornosti utvrđene pravomoćnom presudom, tada se ne radi o povredi obveznog odnosa među strankama, iz razloga što je između stranaka nastao novi izvanugovorni odnos.

«Naime, točno je, a na što odgovaraju i tuženici u žalbi, da sukladno čl. 430 Zakona o trgovačkim društvima (NN br. 111/93, 34/99 i 52/00), vjerovnici nemaju pravo zahtijevati naknadu štete protiv članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, ako su oni povrijedili dužnost da vode poslove tog društva pažnjom urednog i savjesnog gospodarstvenika. Isto tako je točno da je tužiteljica zaključila ugovor o zajmu ne sa fizičkim osobama N. i B.D., već sa poduzećem A. E.-I. d.o.o. V., a koju činjenicu ne osporava niti jedna strana u postupku. Međutim, u konkretnom slučaju odgovornost tuženika za naknadu štete ovdje tužiteljici ne proizlazi iz povrede dužnosti tuženika kao članova uprave društva A. E.-I. d.o.o. da vode poslove društva pažnjom urednog i savjesnog gospodarstvenika, već njihova odgovornost, a na što upućuje i prvostupanjski sud, proizlazi iz utvrđene deliktne (izvanugovorne) odgovornosti tuženika kao ovlaštenih osoba u, između ostalog i tvrtki A. E.-I. d.o.o., a koja odgovornost je utvrđena pravomoćnom presudom Općinskog suda u V. broj K. ___/00-247 od 04. lipnja 2003.g. Navedenom presudom utvrđeno je da su tuženici u svojstvu zajmoprimatelja sklapali ugovore o zajmu, pa tako i sa ovdje tužiteljicom, pri čemu su zajmodavcima (pa time i tužiteljici) preuzimanjem ugovorenih obveza vraćanja zajmova, neistinito predočavali da će vratiti pozajmljene iznose novca, ali to nisu namjeravali učiniti na koji način su ishodili od zajmodavatelja da im predaju novac pa su temeljem ugovora o zajmu od 13. siječnja 1997.g. od tužiteljice primili iznos od 52.142,86 DEM a vratili samo dio tog iznosa, zadržavši za sebe iznos od 147.561,43 kn, čime su s ciljem da sebi pribave protupravnu imovinsku korist doveli druge lažnim prikazivanjem činjenica u zabludu i time ih naveli da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učine, a pribavljena je znatna imovinska korist i počinitelji su postupali s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi. Prema tome, a obzirom na postojanje takve kaznene presude, očito je da

se ovdje ne radi o povredi dužnosti tuženika da vode poslove društva pažnjom urednog i savjesnog gospodarstvenika, već se radi o utvrđenoj deliktnoj odgovornosti tuženika za kaznena djela iz čl. 224 st. 4 i dr. KZ-a, a na štetu između ostalog i ovdje tužiteljice, iz čega proizlazi zaključak kako se u konkretnom slučaju ne radi o povredi obveznog odnosa među strankama, a koji obveznopravni odnos je proizlazio iz sklopljenog ugovora prije utvrđene deliktne odgovornosti tuženika, već je deliktom između oštećene i oštetioca nastao novi odnos. Obzirom na navedeno, u konkretnom slučaju, a suprotno tvrdnji tužitelja, odgovornost tuženika nije se mogla procjenjivati pozivom na odredbu čl. 430 ZTD-a i to upravo stoga jer je odgovornost tuženika premašila samo ugovornu odgovornost za štetu, već je utvrđenjem deliktne odgovornosti u kaznenom postupku, a sukladno čl. 12 st. 3 ZPP-a, prvostupanjski sud bio vezan pravomoćnom kaznenom presudom u tom kaznenom postupku glede utvrđenja da su tuženici počinili određeno kazneno djelo i da su za tu radnju odgovorni, odnosno prvostupanjski sud je u parničnom postupku mogao sam utvrđivati činjenice koje u kaznenom postupku nisu utvrđene kao elementi kaznenog djela i kaznene odgovornosti, a radi se o činjenicama koje ne ulaze u obilježja kaznenog djela, niti su bitne za pitanje odgovornosti okrivljenih, ovdje tuženih.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 506/07-2 od 18.IX.2007.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD NEOSIGURANOG VOZILA

Neosigurano vozilo

(Čl. 86 st. 1 Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 9/94)

Ukoliko Hrvatski ured za osiguranje nije priznao policu osiguranja UNPROFOR-a tada se vozilo istog ima smatrati neosiguranim vozilom.

„II tuženik je naime, kako je to već i ranije spomenuto, smatrao da je tužitelj svoju tužbu trebao usmjeriti prema stranom osiguravatelju kod kojeg su snage UNPROFOR-a osigurale vozila a to je konkretno A.C.E. i C.I.S. D. sa sjedištem u Pragu ističući osim toga da predmetno vozilo UNPROFOR-a reg. oznake UNPF _____ kojim je prema navodima tužbe

prozročena šteta ne podliježe obvezi osiguranja od automobilske odgovornosti u RH pa se stoga ne smatra vozilom sa valjanom međunarodnom ispravom o osiguranju u smislu odredbi Zakona o osiguranju te se po tim propisima može smatrati neosiguranim vozilom. Odredbom čl. 86 st. 1 ZOS-a (NN 9/94) propisano je da oštećena osoba kojoj je šteta nanesena uporabom vozila čiji se vlasnik, odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti podnosi odštetni zahtjev jednom od društva za osiguranje koje se bavi osiguranjem od automobilske odgovornosti. Na predmetni slučaj, budući II tuženik nije priznao valjanim strano osiguranje vozila UNPROFOR-a, radi čega isto u smislu odredbe čl. 90 ZOS-a (NN 9/94) ima smatrati neosiguranim vozilom, za naknadu štete nanesenu tužitelju kao oštećenoj osobi upotrebom takvog vozila u smislu odredbe čl. 94 a u vezi s odredbom čl. 86 st. 1 istog Zakona s obzirom na vrijeme nastanka štetnog događaja, a to je 20.09.94.g., ne odgovara II tuženik, nego jedno od osiguravajućih društava koje se bave automobilskom odgovornošću (tako i odluke VSRH br. 849/97-2 od 18.01.01.g., br. Rev. 2236/00-2 od 29.11.00.g., Rev. 1940/01-2 od 24.03.04.g. te odluka Županijskog suda u Zagrebu Gž. 2707/97 od 10.11.98.g. objavljena u Izboru odluka VSRH br. 2/99).

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.160/06-2 od 27.III.2007.
VSRH Rev. 829/07 od 14.II.2008.**

REGRES

Troškovi liječenja

(Čl. 371 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01;

čl. 85 st. 1 Zakona o zdravstvenom osiguranju – 75/93, 55/96, 1/97— pročišćeni tekst, 109/97, 13/98, 88/98, 10/99, 14/99, 69/00, 59/01 i 82/01)

Ukoliko su troškovi liječenja koje je snosio tužitelj u uzročnoj vezi s povredom osiguranika tužitelja u nezgodi za koju odgovara tuženik, tada regresno potraživanje tužitelja prema pravnoj osobi kod koje je štetnik sklopio ugovor o obveznom osiguranju od odgovornosti za štete pričinjene trećim osobama zastarijeva u

općem zastarnom roku od pet godina iz razloga što se primjenjuju odredbe Zakona o zdravstvenom osiguranju kao lex specialis.

„Naime, pobijajući prvostupanjsku presudu tuženik ne čini spornim da su troškovi liječenja koje je snosio tužitelj u uzročnoj vezi s povredom osiguranika tužitelja u nezgodi za koju odgovara tuženik, međutim, tuženik smatra pogrešnim stav prvostupanjskog suda da se temeljem čl. 371 ZOO-a primjenjuje opći zastarni rok od pet godina, navodeći da je u Zakonu o zdravstvenom osiguranju kao lex specialis, čl. 121 st. 1 (?) izričito propisano da tražbine naknade štete zastarijevaju istekom rokova određenih ZOO-om, a na što da se nadovezuje odredba čl. 376 st. 1 ZOO-a kojom je propisano da potraživanja naknade štete zastarijevaju za tri godine od dana kada je oštećenik doznao za štetu, što bi prema tuženiku bilo 18. rujna 2001. g. kada je tužitelj izvršio plaćanje za pružene zdravstvene usluge tj. za troškove liječenja u KBC Rijeka. U vezi rečenih žalbenih navoda tuženika, valja napomenuti da se u konkretnom slučaju primjenjuju odredbe Zakona o zdravstvenom osiguranju kao lex specialis. Dakle, iz navedenog slijedi da su Zakonom o zdravstvenom osiguranju kao lex specialis propisani slučajevi u kojima Zavod ima pravo na nadoknadu štete, time da isti Zakon u vezi utvrđivanja prava na nadoknadu štete upućuje na odredbe ZOO, a isto tako i u vezi utvrđenja da li je nastupila zastara potraživanja. Tako je odredbom čl. 94 st. 1 Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano da tražbine naknade štete u smislu tog Zakona, zastarijevaju istekom rokova određenih Zakonom o obveznim odnosima, time da je odredbom čl. 94 st. 2 toč. 3 Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano da rokovi zastare tražbine naknade štete u ostalim slučajevima kada se zahtijeva nadoknada za pojedina isplaćena davanja iz čl. 92 tog Zakona počinju teći od dana izvršene isplate svakog pojedinog davanja. Zbog navedenog, pogrešno tuženik smatra da u odnosu na ocjenu zastare potraživanja tužitelja treba primijeniti odredbu čl. 376 ZOO-a, jer se u konkretnom slučaju ne radi o zahtjevu za naknadu štete prouzročene tužitelju radnjom tuženika već se radi o regresnom potraživanju tužitelja prema pravnoj osobi za osiguranje imovine, odnosno pravnoj osobi kod koje je štetnik sklopio ugovor o obveznom osiguranju od odgovornosti za štete pričinjene trećim osobama. Kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio, a što konačno, nije ni sporno, da su troškovi liječenja koje je snosio tužitelj u uzročnoj vezi s povredom osiguranika tužitelja u nezgodi za koju odgovara tuženik, a regresno potraživanje tužitelja prema pravnoj osobi kod koje je štetnik sklopio ugovor o obveznom osiguranju od odgovornosti za štete pričinjene trećim osobama zastarijeva u općem zastarnom roku od pet godina, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da nije nastupila zastara potraživanja, obzirom da je utuženi iznos

tužitelj platio 19. rujna 2001.g. dok je tužba podnesena prvostupanjskom sudu dana 20. siječnja 2005. godine, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno obvezao tužitelja da je dužan nadoknaditi tuženiku utuženi iznos.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.375/08-2 od 10.IV.2008.

REGRES ISPLATITELJA

Dodatni izvid štete

(Čl. 178 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Osiguratelj koji je osiguraniku bez dodatnog izvida štete priznao i isplatio daljnja oštećenja na vozilu na temelju računa servisno prodajnog centra, neovisno o tome što ta šteta u opsegu i visini nije utvrđena u izvidu i procjeni štete, nema pravo na isplatu naknade štete koja premašuje iznos naveden u izvidu štete.

«U žalbi tužitelj navodi da je prvostupanjski sud neosnovano odbio dio njegovog zahtjeva za isplatu regresa, na osnovu činjenice da naknada štete D.H. nije isplaćena temeljem izvida štete, nego temeljem računa Servisno-prodajnog centra H., a na osnovu kojeg je izvršena isplata štete na vozilu osiguranika. Tužitelj navodi da su u izvidu štete popisani svi vidljivo oštećeni dijelovi vozila, vidljivi prilikom vanjskog pregleda vozila, a da daljnju štetu nije bilo moguće uočiti, jer se odnosi na oštećenja koja nisu bila vidljiva i koja su utvrđena pri popravku vozila. Dodaje da iz nalaza prometno-tehničkog vještaka ne proizlazi da bi oštećenja obračunata u računu serviseru nisu nastala u prometnoj nesreći (nego je vještak samo naveo da je trebalo učiniti dodatni izvid štete da ne bi došlo do nesuglasica glede vrijednosti popravka vozila). Navodi da nije logično da bi tužitelj isplatom većeg iznosa, koji ne bi odgovarao iznosu stvarno nastale štete, samom sebi nanio štetu. Naime, tužitelj je, što niti u žalbi ne osporava, isplatio naknadu štete oštećeniku D.H. na osnovu računa Servisno-prodajnog centra H., vlasništvo S.V., neovisno o činjenici što ta šteta (u tom opsegu i visini) nije utvrđena u tužiteljevom izvidu i procjeni štete. Tužitelj glede nastanka visine te štete

u ovom, regresnom postupku, osim računa popravka, nije naveo nikakav drugi dokaz, time da treba istaći da je iz priložene kopije računa vidljivo da je tužitelj prije isplate reducirao neke stavke iz računa, na koji se u ovom postupku poziva kao na jedini, a vjerodostojni potpuni dokaz za utemeljenje svog regresnog zahtjeva. Po ocjeni ovog suda, postupak tužitelja, kojim bez dodatnog izvida štete priznaje daljnja oštećenja na vozilu (od kojih su neka, po prirodi oštećenja mogla i trebala biti vidljiva već prilikom izvida štete (npr. lajsna vratiju, lajsna blatobrana, oznaka na lajsni, žarulje)), može zadovoljavati kriterije njegovog, osiguravateljskog postupka, ali u ovom sudskom postupku, povodom prigovora tuženika opsegu i visini štete, takav račun se i po ocjeni ovog suda, ne može prihvatiti kao dovoljno dokazno sredstvo za utvrđenje da je šteta u tom opsegu stvarno i nastala upravo u predmetnom štetnom događaju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 194/08-2 od 11.III.2008.

IMOVINSKA ŠTETA

Izvansudska satisfakcija

(Čl. 1095 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Novčani iznos koji je tužena isplatila tužiteljici prije utuženja smatra se izvansudskom satisfakcijom, time da će sud jedinstveni iznos naknade utvrđene štete koji odgovara zbroju iznosa naknade neimovinske štete po utuženim osnovama, umanjiti za isplaćeni iznos, ukoliko tužena nije jasno odredila po kojem od utuženih iznosa neimovinske štete je isplatu izvršila.

«Međutim, osnovano tuženica u žalbi ističe, a što je prvostupanjski sud pravilno utvrdio i istakao u obrazloženju svoje presude, da je tuženica tužiteljici isplatila (ostavila u kući) novčani iznos od 1.000,00 kn, time da je tu isplatu prvostupanjski sud tumačio kao tuženičino priznanje da je tužiteljicu ugrizao njezin pas. Međutim, prvostupanjski sud pri tome propušta ocijeniti i materijalnopravni značaj takve isplate, na što tuženica osnovano žalbom ukazuje, dakle, takvu isplatu treba smatrati nastojanjem za izvansudskom satisfakcijom tuženice, a upravo tu svrhu ima i postavljeni tužbeni zahtjev. Dakle, osnovano tuženica tvrdi da je

dijelom namirila zatraženu naknadu neimovinske štete tužiteljici i to u iznosu od 1.000,00 kn. Pri tome tužena nije jasno odredila po kojem od utuženih iznosa neimovinske štete je isplatu izvršila, radi čega je ovaj sud, nakon utvrđenja osnovanosti i primjerenosti isplate naknade štete tužiteljici prema prvostupanjskom utvrđenju, odlučio tužiteljici dosuditi jedinstveni iznos naknade štete koji odgovara zbroju iznosa naknade neimovinske štete tužiteljici po oba utužena osnova, koji ukupni iznos je umanjen za nesporno po tužiteljici (po tim osnovama) isplaćenog iznosa od 1.000,00 kn.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.53/07-2 od 30.IV.2007.

POJEDINI SLUČAJEVI NAKNADE IMOVINSKE ŠTETE – U SLUČAJU SMRTI

Troškovi žalobne odjeće

(Čl. 1093 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Tužitelji imaju pravo na naknadu troškova žalobne odjeće pod pretpostavkom da su opravdani i da su dokazali visinu, neovisno od činjenice da li su sami snosili taj trošak ili je trošak snosio njihov zakonski zastupnik.

«Nadalje, neprihvatljiva je po ocjeni ovog suda materijalnopravna interpretacija ovlasti (legitimacije) tužitelja, koji se ne financiraju samostalno (nego su uzdržavane osobe) na zahtjev za naknadu materijalne štete koja je njima nastala. Dakle, po ocjeni ovog suda nebitno je za odluku o tom dijelu tužbenog zahtjeva da li je trošak crnine za III i IV tužitelje snosio njihov otac ili su oni sami snosili taj trošak, jer je taj trošak njima nastao i na naknadu tog troška, pod pretpostavkom da je opravdan i da su ti tužitelji dokazali visinu, tužitelji bi imali pravo. Pri tome treba ukazati na sadržaj dosadašnje sudske prakse prema kojoj se kriteriji trajne zajednice života koji se odnose na nematerijalne štete nisu primjenjivi i na dosuđenje materijalne štete s naslova tzv. crnine (tako Rev. 765/88 od 25.10.1988. psp 46/88 i Rev. 1074/83 od 29.12.1983. psp 257/76 citiranih u «Odštetnom pravu» autora Ivica Crnića u izdanju Faber&Zgombić Plus d.o.o., Zagreb, 16. srpnja 2004.g., strana 336) u

kojima je izraženo stajalište da pravo na naknadu troškova žalobne odjeće i vijenaca pripada braći i sestrama i onda kada oni nisu živjeli u zajedničkom kućanstvu s pokojnikom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.222/08-2 od 06.V.2008.

POJEDINI SLUČAJEVI NAKNADE IMOVINSKE ŠTETE ZBOG NEZAKONITOG PRESTANKA RADNOG ODNOSA

Zakonska zatezna kamata na utvrđeni iznos štete za duševne bolove izazvane nedopuštenim otkazom

(Čl. 1103 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Tužiteljica ima pravo na zakonsku zateznu kamatu na utvrđeni iznos štete za duševne bolove izazvane nedopuštenim otkazom od dana podnošenja tužbe.

„Naime, u konkretnom slučaju se radi o naknadi nematerijalne štete, a čija obveza naknade prema čl. 1103 ZOO (NN 35/05, koji je stupio na snagu 01. siječnja 2006.g.) koji se primjenjuje na konkretan pravni odnos, dospijeva danom podnošenja pisanog zahtjeva ili tužbe, osim ako je šteta nastala nakon toga. Kako se radi o šteti za duševne bolove izazvane nedopuštenim otkazom, takva je šteta nastala donošenjem nezakonitog otkaza, zbog čega bi tužiteljica uz pravilnu primjenu materijalnog prava imala pravo na zakonsku zateznu kamatu od dana podnošenja tužbe, a kako je i zatražila u tužbi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.274/07-2 od 17.IV.2007.

PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA - STRAH

Naknada štete s naslova pretrpljenog straha

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Sud će tužitelju dosuditi naknadu štete s naslova pretrpljenog straha iako vremensko utvrđenje trajanja straha i utvrđenje intenziteta pretrpljenog straha ne bi opravdalo takvu naknadu, ukoliko je nakon štetnog događaja kod tužitelja bilo problema u postizanju stabilizacije tužiteljevog vitalnog tjelesnog organa (srca).

«Naime, iako je tužiteljevo zdravstveno stanje bilo narušeno, zbog organske bolesti srca, već prije predmetne nesreće, osnovano je prvostupanjski sud i utemeljeno na nalazu i mišljenju liječničkih vještaka, prije svega specijaliste interniste, D.S., dr.med., utvrdio da je prometna nesreća, kao stresna situacija za tužitelja, uzrokovala pojavu tahikardije koja nije mogla biti prekinuta liječenjem medikamentima, nego elektrošokom poduzetim na dan primanja u bolnicu. Po ocjeni ovog suda, iako je tužiteljevo stanje prolaznih smetnji radi srca relativno brzo stabilizirano, te da prema mišljenju liječničkog vještaka B.dr. B., njegov strah nije bio jakog intenziteta niti dugotrajan, ovaj sud prihvaća prvostupanjsku ocjenu primjerene visine naknade štete s naslova pretrpljenog straha kao realnu, prvenstveno iz razloga što je tužitelj trpio prolazne smetnje u radu nesumnjivo vitalnog tjelesnog organa, što je nesumnjivo uzrokovalo, u njegovoj subjektivnoj sferi, objektivno utemeljen strah, nelagodu, zabrinutost, koja tužiteljeva subjektivna stanja treba dovesti, u ocjeni njihovog objektivnog vrednovanja, u pravilan razmjer sa značajem nastalih tegoba i slabosti, razmjerno značaju za tjelesno funkcioniranje tužitelja tjelesnog organa na kojem je došlo do pojave slabosti i nepravilnosti u funkcioniranju. Dakle, neovisno o činjenici da je po sudsko-medicinskom vještaku, strah koji je tužitelj trpio zbog tahikardije, ocijenjen kao strah slabog intenziteta u naprijed navedenom trajanju, jasno je da je tužiteljev negativan subjektivan osjećaj straha i drugih nelagodnosti vezanih uz slabost u radu njegovog srca, potjecala, između ostalog od njegovog saznanja da mu je u tom vremenu ugrožen rad vitalnog tjelesnog organa i da, prvom poduzetom metodom stabilizacije stanja trebala biti ostvarena elektrošokom. Nema nikakve dvojbe da je za iskusne liječnike specijaliste takav način stabilizacije rada srca, provjerena i rutinska metoda, a isto tako nema nikakve dvojbe da pacijentu, koji trpi strah i neizvjesnost od posljedica

takvog stanja, čak i laička spoznaja na izvjesnost uspjeha jedne od metoda stabilizacije rada srca, ne može u potpunosti otkloniti osjećaj subjektivne neizvjesnosti, odnosno osjećaj nelagode i straha vezanog uz rad vitalnog tjelesnog organa. Radi navedenog, ovaj sud je prihvatio prvostupanjsku ocjenu visine naknade štete s naslova pretrpljenog straha, iako vremensko utvrđenje trajanja straha i utvrđenje intenziteta pretrpljenog straha ne bi opravdavali takvu naknadu da nije bilo problema u postizanju stabilizacije rada tužiteljevog srca i da se ne radi o vitalnom tjelesnom organu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 747/08-2 od 29.IV.2008.

PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA

Smanjenje životne aktivnosti

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Za dosuđenje naknade štete zbog smanjenja životne aktivnosti odlučno je koje su tjelesne, kognitivne ili psihičke sposobnosti oštećenika umanjene, na koji način se posljedice očituju u svakodnevnom životu i radu oštećenika, ovisno o spolu, životnoj dobi i zanimanju oštećenika, a ne brojčani postotak smanjenja životne aktivnosti, iz razloga što isti predstavlja stručnu, sudsko-medicinsku kvantifikaciju nastalih posljedica.

«Već je naprijed, u obrazloženju ove presude, u odnosu na odbijanje žalbe tužitelja, spomenuto da je prvostupanjski sud pogrešno, sam zbrajao omjere umanjjenja životne aktivnosti utvrđene po pojedinim specijalistima, jednostavnim aritmetičkim zbrojem. No, navedeno je, što treba ponoviti i u odnosu na žalbu tuženika, koji ističe neprihvatljivost takve metode, da izraženi brojčani postotak smanjenja životne aktivnosti predstavlja tek stručnu, sudsko-medicinsku kvantifikaciju nastalih posljedica po život i zdravlje oštećenika, te da je za dosuđenje pripadajuće naknade štete od strane suda odlučno koje su tjelesne, kognitivne ili psihičke sposobnosti oštećenika umanjene, na koji način se one (posljedice) ogledaju u svakodnevnom životu i radu oštećenika, sve ovisno o spolu, životnoj dobi, zanimanju oštećenika. Točno je da ukupan

postotak umanjena životne aktivnosti tužitelja ne može doseći ukupan aritmetički zbroj pojedinih umanjena, ali u svakom slučaju on bi trebao biti izražen omjerom koji prelazi visinu najvećeg segmentarnog vještačenja (a ne doseže ukupan aritmetički zbroj). Obzirom da su tužiteljeve osjetilne sposobnosti umanjene i to, kako u odnosu na slabljenje sluha, tako i smanjene oštrine vida i pojave dvoslika, uz prisutnost tjelesnih i kognitivnih problema koji se ogledaju u tužiteljevim problemima s koncentracijom, te da se posljedice ogledaju i u gubljenju koordinacije, lakšem intencionom tremoru desne ruke i sl., i da se radi o stradaloj mladoj osobi (u dobi od 17 godina), neosnovan je tuženikov prigovor visini dosuđene naknade štete s naslova pretrpljenih psihičkih bolova zbog smanjene životne aktivnosti.«

Županijski sud u Varaždinu, Gž.337/08-2 od 02.IV.2008.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE – SMRT BLISKE OSOBE

Duševni bolovi zbog smrti roditelja

(Čl. 200 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Stupanj srodstva posredno oštećenog tužitelja s neposredno oštećenim roditeljem podrazumijeva postojanje emocionalne povezanosti, koja i bez provođenja daljnjih dokaza upućuje na postojanje duševnih bolova zbog smrti bliske osobe.

„Naime, doista je prema čl. 200 st. 1 ZOO-a prvenstveni kriterij za određivanje naknade nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe je intenzitet i trajanje duševnih bolova, zbog čega bi bilo pogrešno visinu naknade vezivati isključivo za stupanj srodstva s umrlom osobom, a da bi naknada u smislu istog propisa bila doista pravična i za posredno oštećene i za odgovornu osobu, valja uzeti u obzir sve okolnosti koje ukazuju na intenzitet i trajanje duševnih bolova. Stoga, iako ZOO u čl. 201 st. 1 ne propisuje bilo kakvu dodatnu pretpostavku za stjecanje prava na naknadu nematerijalne štete za duševne bolove zbog smrti bliske osobe ako je riječ o odnosu roditelja i djece, već je dovoljno da taj odnos pravno postoji, valja imati u vidu da postoje životne okolnosti koje

opravdavaju nešto nižu naknadu nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe. Međutim, kako u konkretnom slučaju prema Orijentacijskim kriterijima i iznosima za utvrđivanje pravične novčane naknade nematerijalne štete Vrhovnog suda RH od 29. studenog 2002.g. duševni bolovi zbog smrti roditelja pripadaju djetetu koje se ne nalazi na odgoju i skrbi kod roditelja u iznosu od 150.000,00 kn, a tužitelj je s ovog osnova zatražio naknadu u iznosu od 120.000,00 kn, mišljenje je ovog suda da već i sam stupanj srodstva posredno oštećenog tužitelja s neposredno oštećenim roditeljem podrazumijeva postojanje emocionalne povezanosti, koja i bez provođenja daljnjih dokaza upućuje na postojanje duševnih bolova čiji intenzitet i trajanje opravdavaju dosuđenje pravične novčane naknade u iznosu utvrđenom od strane suda prvog stupnja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.934/08-2 od 10.VI.2008.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Zahtjev da se prekine s postupcima kojima se vrijeđa pravo osobnosti i da se uklone njome izazvane posljedice

(Čl. 1048 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Kada tužitelj zahtjeva da se prekine s postupcima kojima se vrijeđa pravo njegove osobnosti i uklanjanje njome izazvanih posljedica, sud nije ovlašten utvrđivati da li je tužitelj pretrpio duševne bolove, već je dužan utvrditi da li konkretna radnja tuženika doista predstavlja povredu prava osobnosti tužitelja.

„Valja ponoviti da u smislu čl. 1048 ZOO-a svatko ima pravo zahtijevati od suda ili drugog nadležnog tijela da naredi prestanak radnji kojom se povređuje pravo njegove osobnosti i uklanjanja njome izazvanih posljedica. U smislu čl. 19 ZOO-a, i to st. 1 - svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim Zakonom. Po stavku 2 istog članka, pod pravima osobnosti u smislu ovog Zakona, razumijevaju se pravo na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i drugo. U čl. 1048 ZOO-

a predviđena je situacija kada je postavljen zahtjev da se prekine s postupcima kojima se vrijeđa pravo osobe, dakle, radi se o obliku prevencije štete. U toj situaciji sud se ne bavi pitanjem da li je oštećenik pretrpio duševne boli i kakve, već se bavi pitanjem da li konkretna radnja tuženika predstavlja povredu prava osobnosti neke osobe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 396/07-2 od 23.IV.2007.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE

Povreda ugleda i časti

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Novčanu naknadu zbog povrede ugleda i časti potrebno je ograničiti samo na takve izuzetno jake povrede ugleda i časti koje prema svom intenzitetu, trajanju i prilikama sredine uzrokuju jasno manifestiranu povredu časti i ugleda čovjekove osobnosti, izazivajući kod oštećenika osobito intenzivnu duševnu bol.

«Valja ukazati da nematerijalna šteta zbog pretrpljenih duševnih bolova, a zbog povrede ugleda i/ili časti predstavlja štetu koju oštećenik trpi zbog napada na njegovu osobnu sferu, koja za njega predstavlja područje njegove subjektivne vrijednosti, priznate mu od strane određene društvene sredine u kojoj živi i čiji je član. Očigledno je da se objektom povrede mora smatrati ono osobno materijalno dobro koje se sastoji od ukupnosti onih moralnih vrijednosti čovjeka koje on uživa kao član određene društvene sredine u odnosu na njegovo poštenje, njegovu prošlost, znanje i sposobnost, kao i u odnosu na druge njegove moralne vrijednosti. Da bi oštećenik imao pravo na naknadu štete zbog povrede ugleda i/ili časti, mora postojati određena štetna radnja štetnika, te uzročna veza između štetne radnje i trpljenja duševnih bolova kao njezine posljedice. Dosuđenje naknade štete s osnove trpljenja duševnih bolova zbog povrede ugleda i časti ovisi o okolnostima svakog konkretnog slučaja, o trajanju i jačini duševnih bolova koji moraju opravdati dosudu pravične novčane satisfakcije. Međutim, opće je prihvaćeno načelo da se naknada nematerijalne štete za povredu ugleda i časti priznaje samo iznimno i to onda kada je povreda izuzetno teška,

tako da je kod oštećenika opravdano mogla izazvati osobito intenzivnu duševnu bol. Stoga i novčanu naknadu zbog povrede ugleda i časti treba ograničiti smo na takve izuzetno jake povrede ugleda i časti koje prema svom intenzitetu, trajanju i prilikama sredine uzrokuju jasno manifestiranu povredu časti i ugleda čovjekove osobnosti, izazivajući kod oštećenika osobito intenzivnu duševnu bol.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 422/08-2 od 26.V.2008.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Povreda osobnog odnosno obiteljskog života

(Čl. 1048 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Tuženik nije povrijedio pravo osobnosti tužitelja u smislu povrede njegova osobnog odnosno obiteljskog života ako su radnje tuženika fotografiranjem i snimanjem bile usmjerene na osiguranje dokaza, odnosno u svrhu dokumentiranja činjenica puštanja dima s nekretnine tužitelja na nekretninu tuženika, time da je u vezi navedenog intervenirao i nadležni inspektor nalažući tužitelju da ukloni nedostatak.

„Sud prvog stupnja, odbijajući tužbeni zahtjev tužitelja, je zaključio da je tuženik snimanjem fotoaparatom odnosno kamerom, poduzeo u svrhu dokumentiranja činjenica puštanja dima s nekretnine tužitelja na nekretninu tuženika, pri čemu je ta činjenica dodatno argumentirana i dopisom nadležne policijske uprave, odnosno nalazom nadležnog inspektora zaštite od požara i eksploziva PU Varaždinske. Osim toga, dimovodna cijev na objektu tužitelja je pala, pa je i to bio razlog zbog čega je u konkretnom slučaju dim, te ostaci sagorjelog papira, odnosno tvari, padoo na nekretninu tuženika. Niti iz jednog provedenog dokaza ne proizlazi utvrđenom činjenica da bi u konkretnom slučaju tuženik fotografirao tužitelja, odnosno članove njegove obitelji, ili pak radnike koji rade u njegovom obrtu. Sama činjenica da su svjedoci tvrdili da su vidjeli tužitelja s foto aparatom, odnosno kamerom, ne govori da je tuženik zaista povrijedio pravo osobnosti tužitelja na privatnost obiteljskog,

odnosno osobnog života neovlaštenim fotografiranjem. Fotografije koje su priložene u spis govore upravo o činjenici da je tuženik fotografirao dimnjak, odnosno dio dimovodne cijevi koji se odlomio, te sam štetni događaj kada je dim izlazio direktno iz zida objekta tužitelja na nekretninu tuženika, upravo zbog činjenice da je otpala dimovodna cijev. Stoga i ovaj sud prihvaća zaključak suda prvog stupnja da su u konkretnom slučaju radnje poduzete po tuženiku bile usmjerene na osiguranje dokaza, tj. na dokumentiranje činjenice puštanja dima iz oštećene dimovodne cijevi, u svezi sa čim je bila i intervencija nadležnog inspektora, te je naloženo tužitelju da nedostatak ukloni. Suprotno tome, tužitelj nije tijekom postupka dokazao da bi poduzetim fotografijama tuženik povrijedio pravo osobnosti tužitelja u smislu povrede njegova osobnog odnosno obiteljskog života.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 396/07-2 od 23.IV.2007.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

Radnja koja se ne može smatrati povredom prava osobnosti

(Čl. 1048 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Kada se radi o jednom, izoliranom ponašanju tužene koje se niti po svojem značaju, težini i sadržaju, a niti po trajanju, ne može smatrati radnjom kojom bi moglo biti ugroženo duševno zdravlje tužiteljice, takvo ponašanje tužene ne predstavlja uznemiravanje odnosno povredu prava osobnosti na duševno zdravlje tužiteljice.

„Zaključno, valja navesti da se tužbeni zahtjev tužiteljice temelji na odredbi čl. 1048 ZOO (NN 35/05), kojom odredbom je reguliran poseban oblik odgovornosti za štetu u slučaju povrede prava osobnosti, a prema kojoj svatko ima pravo zahtijevati od suda (ili drugog nadležnog tijela) da naredi prestanak radnje kojom se povređuje pravo njegove osobnosti i uklanjanje njome izazvanih posljedica. Za odlučivanje o takvom zahtjevu nužno je utvrditi da li štetnik vrijeđa svojom radnjom neko pravo osobnosti iz čl. 19 ZOO. Svoj zahtjev za prestanak radnje kojom se povređuje pravo osobnosti tužiteljice na duševno zdravlje, tužiteljica

temelji na činjenici da se određenog dana tužena iscerila tužiteljici radeći grimase licem i rukama i isplazivši jezik tužiteljici, smatrajući očigledno navedene radnje uznemiravanjem. Duševno zdravlje može biti ugroženo različitim štetnim postupanjem, pa među ostalim i uznemiravanjem, pri čemu je dovoljno da takve radnje kod oštećenika izazovu neugodu, nezadovoljstvo, frustraciju, bijes, odnosno poremećaj njegovog dotadašnjeg duševnog mira, pa se mora raditi o takvim postupcima kojima štetnik zadire u zaštićenu sferu prava osobnosti na duševno zdravlje. Međutim, po ocjeni ovog suda, činjenice vezane uz ponašanje tužene koje tužiteljica smatra uznemiravanjem, odnosno povredom njezinog prava osobnosti na duševno zdravlje, a iz kojih jasno proizlazi da se radi o samo jednom, izoliranom ponašanju tužene koje se niti po svojem značaju, težini i sadržaju, a niti po trajanju, očigledno ne može smatrati radnjom kojom bi moglo biti ugroženo duševno zdravlje tužiteljice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.725/07-2 od 05.X.2007.

CIJENA PREMA KOJOJ SE ODREĐUJE NAKNADA IMOVINSKE ŠTETE

Nenovčana i novčana materijalna šteta

(Čl. 189 st. 2 i čl. 186 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Ukoliko se radi o nenovčanoj materijalnoj šteti koja nije popravljena ili novčanoj materijalnoj šteti koju visinu tužitelj ne može dokazati, visina naknade štete utvrđuje se prema cijenama u vrijeme donošenja prvostupnjske odluke, a ukoliko se radi o novčanoj materijalnoj šteti, odnosno šteti nastaloj uslijed izdataka radi popravljanja štete, obveza naknade štete smatra se dospelom od trenutka nastanka štete, odnosno trenutka izvršenih izdataka.

„Sud prvog stupnja odluku temelji na nalazu i mišljenju građevinskog vještaka Z.V. od 02. svibnja 2005.g. koji procjenu vrši na način da utvrđuje ukupnu vrijednost radova čišćenja objekta nakon požara, odvoza otpada, uklanjanja izgorjelog krovišta i izrade novog,

izrade armirano-betonskih pojačanja, grubog i finog žbukanja, dobave i ugradnje stolarije i ostakljenih objekata, u iznosu od 200.424,80 kn. Na tako utvrđen iznos procjene visine štete sud prvog stupnja dosudio je zakonsku zateznu kamatu od 11. prosinca 2007.g. kao dana presuđenja, pa do isplate, jer je tijekom trajanja postupka utvrdio da tužitelj zbog protoka vremena više nije u mogućnosti dokazati visinu troškova djelomičnog popravljivanja štete. Naime, zatezna kamata na naknadu nenovčane materijalne štete, dosuđena u novcu prema cijenama u vrijeme presuđenja, prema čl. 189 st. 2 ZOO-a, teče od dana donošenja prvostupanjske presude kojom je visina naknade određena, dok se obveza naknade novčane materijalne štete, prema čl. 186 ZOO-a smatra dospjelom od trenutka nastanka štete. Tako dosuđenu zakonsku zateznu kamatu na utvrđeni iznos naknade prema procjeni građevinskog vještaka, a koju tuženik ne osporava, prihvaća pravilnom i ovaj sud, jer ukoliko se radi o nenovčanoj materijalnoj šteti koja nije popravljena ili novčanoj materijalnoj šteti visinu koje tužitelj ne može dokazati, kao u konkretnom slučaju, visinu naknade štete valja utvrditi prema cijenama u vrijeme donošenja prvostupanjske odluke, u kojem slučaju i zakonska zatezna kamata teče od presuđenja, a tek ukoliko se radi o novčanoj materijalnoj šteti, dakle šteti nastaloj uslijed izdataka radi popravljivanja štete, obveza naknade štete smatra se dospjelom od trenutka nastanka štete, odnosno trenutka izvršenih izdataka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 157/08-2 od 19.II.2008.

NAKNADA U OBLIKU NOVČANE RENTE

Sukcesivno utuživanje

(Čl. 188 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Povišenje rente u skladu sa promijenjenim općim životnim okolnostima u kojima se vrši pružanje tuđe pomoći i njege, može se ostvariti samo sukcesivnim utuživanjem radi povišenja rente.

«Po ocjeni ovog suda, povišenje rente u skladu sa promijenjenim konkretnim općim životnim okolnostima u kojima se vrši pružanje tuđe pomoći i njege, može se ostvariti samo sukcesivnim utuživanjem radi

povišenja rente, što se u praksi redovito čini. Točno je da je tužitelj pri postavljanju konačnog zahtjeva u ranijem sudskom postupku, imao priliku povisiti tužbeni zahtjev za budući period, no, njegov tadašnji propust ne znači da je tužitelj lišen procesne mogućnosti podnijeti zahtjev radi povišenja rente, na način na koji je podnijeta tužba u ovom predmetu, jer, obzirom na raniji tužbeni zahtjev, nadležni sudovi nisu bili u mogućnosti ispitati, u činjeničnom smislu, realnost postavljenog tužbenog zahtjeva, nego je samo odlučeno prihvatiti tužbeni zahtjev jer on nije dosezao realni iznos takve naknade u periodu nakon postavljanja konačnog zahtjeva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.797/08-2 od 20.V.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Korištenje poslovnog prostora bez pravne osnove

(Čl. 210 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Nakon prestanka ugovora o zakupu, zakupodavac nije u obvezi izdavati zakupoprimcu fakture, iz razloga što zakupodavac ima pravo potraživati od zakupoprimca naknadu štete koja mu je nastala korištenja poslovnog prostora bez pravne osnove.

«Tuženica u žalbi i nadalje ističe svoju činjeničnu i materijalno pravnu ocjenu da je izostala tužiteljčina ispostava računa za predmetna dugovanja, što je potpuno promašena činjenična i materijalno pravna tvrdnja u vezi utemeljenosti obveze tužiteljice za izdavanje računa, jer, prema sadržaju prvostupanjskih utvrđenja, jasno proizlazi da parnične stranke, nakon prestanka ugovora o zakupu poslovnog prostora, nisu bile ni u kakvom obvezno pravnom odnosu koji bi rezultirao obvezom tužiteljice na izdavanje fakture (računa). Naime, nakon prestanka ugovora o zakupu predmetnog poslovnog prostora, tuženica nije više imala nikakvu pravnu osnovu koristiti predmetni poslovni prostor, pa je posljedica toga bila provođenje sudske ovrhe radi ispražnjenja i predaje u posjed predmetnog poslovnog prostora ovdje tužiteljici, kao ovrhovoditeljici, pa je pravilno materijalno pravno utemeljenje prvostupanjske presude o obvezivanju tuženice za isplatu temeljem

stjecanja bez osnove (čime je ujedno u istoj visini za tužiteljicu nastala šteta). Dakle, u činjeničnom smislu nebitno je što tužiteljica tuženoj nije izdala račune, odnosno da je na taj način postupila, tužiteljica bi samo dovela u pitanje utemeljenost svojih tvrdnji o prestanku obvezno pravnog odnosa zasnovanog sklapanjem i realizacijom ugovora o zakupu, čime bi tužiteljica odstupila od sadržaja svojih činjeničnih tvrdnji o sadržaju pravnog odnosa na kojem je temeljila svoj zahtjev za predaju u posjed predmetnog poslovnog prostora, kao i zahtjeva za isplatu u ovom predmetu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.841/08-2 od 20.V.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Eksploatiranje arhitektonskog građevnog kamena bez rudarske koncesije

(Čl. 210 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Sud nije dužan provoditi očevid na licu mjesta i točnu premjeru eksploatacijskog polja ukoliko je isto provedeno u upravnom postupku, te ako uvidom u zapisnik o inspekcijskom pregledu prijepora i u nalaz i mišljenje inspektora utvrdi potrebne dokaze koji se odnose na utvrđenje količine eksploatiranog arhitektonskog građevnog kamena bez rudarske koncesije.

«Po ocjeni ovog suda, točna je tvrdnja tuženika da se količina iskopanog kamena može utvrditi samo očevidom na licu mjesta i točnim premjerom eksploatacijskog polja, a točno je i da očevid na licu mjesta u svrhu provođenja vještačenja navedene činjenice i samo vještačenje nije provedeno u ovom postupku, međutim, u upravnom, inspekcijskom postupku provedeno je takvo utvrđenje, upravo pregledom i premjerom na licu mjesta, a u ovom postupku saslušan je nadležni inspektor koji je neposredno proveo ovaj pregled, koji je u svom iskazu potvrdio da je neposredno proveo pregled prijepora i izmjeru te utvrdio dimenzije ukupnog iskopa, dok je, temeljem elaborata o rezervama kamena procijenio količinu eksploatiranog kamena uz tako utvrđenog opsega iskopa. Po ocjeni ovog sud prvostupanjski sud je uvidom u zapisnik o

inspekcijskom pregledu prijepora na dan 19. travnja 2005. godine, i uvidom u nalaz i mišljenje državnog inspektora T.P. proveo potrebne dokaze na utvrđenje količine eksploatiranog arhitektonsko građevnog kamena bez rudarske koncesije, a navedeni dokaz predstavlja vjerodostojan dokaz o stanju predmetnog lokaliteta, upravo do vremena zaključene eksploatacije za koju se traži isplata s naslova stjecanja bez osnove (u smislu primjene čl. 210 st. 1 ZOO-a, prema tekstu prije zadnjih izmjena i dopuna, odnosno sukladno odredbi čl. 1111 st. 1 teksta sadašnjeg ZOO-a). Činjenica da je vještačenje provedeno u upravnom postupku, a da takvo vještačenje nije provedeno u ovom postupku, ne utječe na vjerodostojnost za razrješenje ovog predmeta, što više tuženik u procesnopravnom smislu nije isticao nikakve prigovore i na taj dokaz, osim inzistiranja na vlastitoj, neutemeljenoj i neargumentiranoj tvrdnji o bitno manjoj količini izvršene eksploatacije kamena. Radi navedenog treba zaključiti da je prvostupanjski sud osnovano tuženika obvezao na naknadu vrijednosti eksploatiranog kamena tužiteljici, u smislu spomenutih propisa ZOO-a, o stjecanju bez osnove, kao i na zakonsku zateznu kamatu na dosuđeni iznos od dana stjecanja do isplate, što je sukladno odredbi čl. 214 ZOO-a (prema tekstu prije zadnjih izmjena i dopuna ZOO-a). Pri tome treba navesti da je već tužitelj, prilikom postavljanja tužbenog zahtjeva od ukupno utvrđenih eksploatiranih količina odbio količinu za koju je tuženik imao koncesiju za izvođenje istražnih radova.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 384/08-2 od 29.IV.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Privremena mjera kao osnova za isplatu

(Čl. 210 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Kada je osnova za isplatu po privremenoj mjeri kasnije otpala, tuženik je dužan sve što je bilo isplaćeno prema privremenoj mjeri vratiti tužitelju.

„U tom dijelu valja ponoviti da je osnova za isplatu po privremenoj mjeri bila pravomoćna odluka suda prvog stupnja o nedopuštenosti

odluke o otkazu, da je ta osnova kasnije otpala, te da je u ponovljenom postupku odluka o otkazu utvrđena zakonitom. Stoga i sve ono što je bilo isplaćeno prema privremenoj mjeri, isplaćeno je bez pravnog osnova, pa tužitelj ima pravo tražiti natrag isto sukladno odredbi čl. 210 ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 450/07-2 od 07.V.2007.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Korištenje poslovnog prostora

(Čl. 1 st. 1 i čl. 20 st. 1 Zakona o obrtu – „Narodne novine“, br. 77/93, 42/95, 88/95, 24/96, 82/96, 90/96, 64/01 i 71/01)

Neovisno o tome radi li se o obvezi tuženika kao fizičke osobe ili fizičke osobe koja odgovara za obveze svog obrta, tuženik je u obvezi namiriti tužiteljici razmjerni dio s naslova korištenja njenog suvlasničkog dijela poslovnog prostora, jer se realizacijom korištenja cijelog poslovnog prostora od strane tuženika (kao obrtnika) ostvaruje stjecanje bez osnove.

«Nema nikakve dvojbe da obrtnik, kao fizička osoba, u smislu čl. 1 st. 1 i čl. 20 st. 1 Zakona o obrtu (NN 77/93, 42/95, 88/95, 24/96, 82/96, 90/96, 64/01 i 71/01), odgovara za obveze obrta cjelokupnom imovinom unesenom u obrt, pa je u tom smislu neovisno radi li se o obvezi tuženika kao fizičke osobe ili fizičke osobe koja odgovara za obveze svog obrta, tuženik u obvezi namiriti tužiteljici razmjerni dio s naslova korištenja njenog suvlasničkog dijela predmetnog poslovnog prostora, za koji ne plaća niti minimalnu zakupninu jer se realizacijom takvog korištenja cijelog poslovnog prostora od strane tuženika (kao obrtnika) ostvaruje stjecanje bez osnove, koje se ogleda u uvećanju tuženikove te istovremeno umanjenju tužiteljicine imovine (odnosno radi se o uporabi tuđe stvari u svoju korist) radi čega tužiteljici u smislu odredbe čl. 219 ZOO-a (odnosno čl. 210 ZOO-a) pripada pravo na zatraženu isplatu, koja je u odnosu na kriterij visine te naknade zatražena u najnižem iznosu. Činjenica da tužiteljica nije izričito navela da tuženika utužuje kao obrtnika, koji poslovanje svog obrta u predmetnom poslovnom prostoru očito proizlazi iz okolnosti da sadašnji način posjedovanja predmetne nekretnine potječe iz zajedničkog stjecanja i korištenja predmetnih

nekretnina po parničnim strankama, pri čemu, za ishod ovog postupka, nije odlučna okolnost da tuženik predmetni poslovni prostor koristi kao obrtnik, obzirom na nesumnjiv zakonski kriterij njegove osobne odgovornosti i za obveze nastale vođenjem obrta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 91/07-2 od 30.IV.2007.

III. OBITELJSKO PRAVO

UTVRĐIVANJE MAJČINSTVA I OČINSTVA SUDSKOM ODLUKOM

Odluka suda kojom se utvrđuje očinstvo mlljt. djeteta

(Čl. 294 st. 1 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

Odlukom kojom se utvrđuje očinstvo mlljt. djeteta, sud je po službenoj dužnosti dužan odlučiti sa kojim roditeljem će maloljetno dijete živjeti, kao i o vremenu susreta i druženja mlljt. djeteta sa roditeljem sa kojim neće živjeti, ukoliko roditelji ne žive u obiteljskoj zajednici.

„Predmetni postupak predstavlja statusni spor utvrđivanja očinstva. Prema odredbi čl. 294 st. 1 OBZ-a sud će u odluci kojom se utvrđuje između ostalog i očinstvo, odlučiti i o tome s kojim će roditeljem između ostalog maloljetno vlastito dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi. Ova zakonska odredba je imperativnog karaktera i sud je dužan u skladu sa njome postupiti po službenoj dužnosti i bez obzira na zahtjeve stranaka. Prema tome, kako je u ovom postupku prvostupanjski sud odlučivao o očinstvu tuženika prema mlljt. I tužiteljici, te taj zahtjev i usvojio, tada je prvostupanjski sud prije svega upravo utemeljeno na odredbi čl. 294 st. 1 OBZ-a bio dužan odlučiti i o tome s kojim će roditeljem mlljt. I tužiteljica živjeti (to i bez obzira što je ista nedvojbeno do sada živjela sa II tužiteljicom). Isto tako, budući II tužiteljica kao majka, te tuženik, koji je utvrđen ocem mlljt. I tuželjice, kao roditelji iste, ne žive u obiteljskoj zajednici odnosno žive odvojeno, sud je utemeljeno na odredbi čl. 100 st. 1 OBZ-a bio dužan odlučiti i o vremenu susreta i druženja mlljt. I tuželjice sa onim roditeljem kojim ista neće živjeti. Tek nakon donošenja odluka o tome sa kojim će od roditelja mlljt. I tužiteljica nastaviti živjeti prvostupanjski sud će tada odlučiti i o obvezi uzdržavanja prema mlljt. I tuželjici roditelja sa kojim ista neće živjeti, a to sukladno odredbama Obiteljskog zakona o uzdržavanju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 199/08-2 od 11.III.2008.

NADLEŽNOST SUDA – SA KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI

Odluka suda sa kojim će od roditelja dijete živjeti

(Čl. 100 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

Odlučujući sa kojim će od roditelja dijete živjeti treba poći prije svega od osobine samih roditelja odnosno njihove podobnosti za svakodnevno zbrinjavanje i zajednički život sa djetetom, zbog čega sud nije ovlašten temeljiti svoju odluku na „ostalim prilikama“.

«Ovaj sud smatra da odlučujući sa kojim će od roditelja dijete živjeti treba poći prije svega od osobine samih roditelja odnosno njihove podobnosti za svakodnevno zbrinjavanje i zajednički život sa djetetom. Prvostupanjski sud je međutim težište za svoju odluku, suprotno tome, utemeljio na činjenici koja predstavlja «ostale prilike» a ne osobine roditelja u konkretnom slučaju žaliteljice, koja bi bila prepreka za dodjelu mljt. djeteta njoj na daljnji zajednički život. Po ocjeni ovog suda pobijanoj presudi, što pravilno ističe žalba žaliteljice nedostaju u tome dijelu odlučni razlozi jer je činjenicu «ostalih prilika» sud sveo samo na negativne karakteristike majke žaliteljice, a u pravcu da ista nije podobna osoba za pomoć žaliteljici u zbrinjavanju mljt. djeteta, a da međutim pri tome nije raspravio i pobijanoj presudi i u tom pravcu dao razloge i o ostalim mogućnostima zbrinjavanja mljt. djeteta od strane žaliteljice, na koje je ista ukazivala tijekom postupka, odnosno na njezinu organizaciju i način života za slučaj odluke da mljt. dijete sa njome nastavi zajednički život, a kod nedvojbene činjenice da je ona kao majka jednako podoban roditelj kao predlagatelj.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.271/08-2 od 27.III.2007.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Zastupanje mlljt. tužitelja

(Čl. 194 st. 1 i 2 Zakona o socijalnoj skrbi – „Narodne novine“, br. 73/97, 27/01, 59/01, 81/01, 103/03;

Čl. 234 st. 1 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

U postupku za utvrđivanje doprinosa odnosno sudjelovanja u plaćanju cijene smještaja mlljt. djeteta kojem je priznato pravo na skrb izvan vlastite obitelji kao stalni smještaj, mlljt. dijete kao aktivno legitimiranu osobu zastupa Centar za socijalnu skrb.

«Prije upuštanja u analizu i ocjenu žalbenih navoda za navesti je da je predmetom ovog spora, između stranaka, doprinos odnosno sudjelovanje u plaćanju smještaja žalitelja kao roditelja mlljt. tužitelja, kojem je priznato pravo na skrb izvan vlastite obitelji, kao stalni smještaj, a to utemeljeno na odredbama čl. 194 st. 1 i 2 Zakona o socijalnoj skrbi (NN 73/97, 27/01, 59/01, 81/01, 103/03; dalje: ZSS) kao i odredbama o uzdržavanju Obiteljskog zakona (NN 116/03, 17/04, 106/04, 136/04; dalje: OBZ). U konkretnom slučaju što proizlazi iz tužbe mlljt. tužitelja, žalitelji kao roditelji i obveznici uzdržavanja mlljt. tužitelja i Centar za socijalnu skrb nisu sukladno propisu čl. 194 st. 1 ZSS postigli sporazum kojim bi utvrdili plaćanje odnosno sudjelovanje u plaćanju cijene smještaja mlljt. tužitelja u ustanovi, radi čega je temeljem toga zakonskog propisa Centar za socijalnu skrb bio ovlašten pokrenuti taj postupak za utvrđivanje doprinosa odnosno sudjelovanja u plaćanju cijene smještaja kao dijela cjelokupnog iznosa uzdržavanja koju obvezu žalitelji kao roditelji imaju prema mlljt. tužitelju kao svojem djetetu, temeljem već navedene odredbe čl. 209 OBZ-a. Nadalje, u ovom konkretnom slučaju za pokretanje tužbe protiv žalitelja ovlašten je Centar za socijalnu skrb temeljem odredbe čl. 234 st. 1 OBZ-a prema kojoj Centar u ime djeteta može pokrenuti i voditi parnicu o uzdržavanju, odnosno za povećanje uzdržavanja ako o djetetu skrbi druga osoba ili ustanova ili ako roditelj s kojim dijete živi to pravo ne ostvaruje iz neopravdanih razloga. Naime, za mlljt. tužitelja kao dijete žalitelja, budući je isti stalno smješten u drugoj ustanovi, sada skrbi djelomično Republika Hrvatska kao druga osoba, a što je sadržano u snažanju troškova njegovog boravka u ustanovi a to je Dom za odgoj djece C. Zbog toga je utemeljeno na odredbi čl. 234 st. 1 OBZ-a Centar za socijalnu skrb

ovlašten u ime mlljt. tužitelja kao djeteta pokrenuti i voditi parnicu o uzdržavanju protiv žalitelja kao njegovih roditelja budući se isti sa centrom, sukladno odredbi čl. 194 st. 2 nisu sporazumjeli o njihovom doprinosu u njegovom smještaju u ustanovi. Međutim, kao tužitelj, dakle, aktivno legitimirana osoba pojavljuje se dijete, konkretno mlljt. tužitelj, zastupan umjesto po roditeljima – žaliteljima kao zakonskim zastupnicima, sada po Centru za socijalnu skrb, kao posebnom skrbniku (a o čemu je i donijeto rješenje toga Centra od 22.12.06.g. te je određeno da će tu dužnost obnašati neposredno centar, a putem stručnog suradnika S.D.). Prema tome, u konkretnom slučaju mlljt. tužitelja utemeljeno na odredbi čl. 234 st. 1 OBZ-a ima ovlaštenje, umjesto roditelja kao zakonskih zastupnika, zastupati u tom postupku te tražiti njegovo uzdržavanje, Centar za socijalnu skrb, pa radi toga nije osnovan istaknuti prigovor promašene aktivne legitimacije.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 901/07-2 od 09.X.2007.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Utvrđivanje visine troškova stalnog smještaja mlljt. djeteta

(Čl. 194 st. 2 Zakona o socijalnoj skrbi – „Narodne novine“, br. 73/97, 27/01, 59/01, 81/01, 103/03;

Čl. 209 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

U postupku povodom tužbe mlljt. djeteta radi sudjelovanja roditelja u plaćanju cijene smještaja mlljt. djeteta kojem je priznato pravo na skrb izvan vlastite obitelji kao stalni smještaj, sud je dužan utvrditi visinu troška smještaja mlljt. djeteta u ustanovi te mogućnosti roditelja i potrebe mlljt. djeteta.

«To stoga što ovaj sud smatra a što pravilno u žalbi ističu i žalitelji, da je za donošenje pravilne i zakonite odluke o njihovom doprinosu odnosno sudjelovanju u plaćanju smještaja u ustanovi, odlučno utvrditi i činjenicu visine troška toga smještaja koju do sada u cjelokupnom iznosu snosi Republika Hrvatska. Pogrešno naime, po ocijeni ovog suda, prvostupanjski sdu ovu činjenicu smatra neodlučnom. Ovaj sud naprotiv, ovu činjenicu smatra odlučnom, to radi toga da eventualno presuđen

iznos troška smještaja u ustanovi, na koji su obvezani žalitelji, kao roditelji kao djela ukupnog uzdržavanja prema mlljt. tužitelju kao njihove obveze iz čl. 209 OBZ-a, ne bi premašivao taj iznos troška koji snosi ustanova odnosno Republika Hrvatska. U ponovljenom postupku, prvostupanjski sud će prije svega od Centra za socijalnu skrb zatražiti podatke o visini troška smještaja mlljt. tužitelja u Domu za odgoj C., nakon čega će imajući u vidu i ovu činjenicu kao i sve ostale odlučne činjenice (mogućnost žalitelja, potrebe mlljt. tužitelja) te i odlučne navode žalbe žalitelja o njihovom doprinosu o uzdržavanju mlljt. tužitelja, iste ponovno ocijeniti te odlučiti ponovno od zahtjevu mlljt. tužitelja a to utemeljeno na odredbi čl. 194 st. 2 ZSS-a, kao i odgovarajućim odredbama Obiteljskog zakona, koje se odnose na uzdržavanje.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 901/07-2 od 09.X.2007.

NAKNADA TREĆOJ OSOBI ZA TROŠKOVE UZDRŽAVANJA

Retroaktivni zahtjev

(Čl. 244 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

Osoba koja je sama snosila troškove uzdržavanja ili ju je drugi uzdržavao, nema pravo podnijeti retroaktivno zahtjev za uzdržavanje prema osobi koja ju je bila u obvezi uzdržavati.

«Nedvojbeno je i u čemu je prvostupanjski sud u pravu, da to pravo prema odredbi čl. 244 OBZ ne pripada tužitelju, jer isto pripada samo osobi koja je snosila troškove uzdržavanja druge osobe, a ne i osobi koju je drugi uzdržavao ili osobi koja je sama snosila troškove vlastitog uzdržavanja. Tužitelj je naime, utemeljeno na odredbi čl. 209 OBZ-a imao pravo kroz čitavo razdoblje na uzdržavanje od tuženika, pa je prvostupanjski sud u tome dijelu pravilno zaključio da vezano na predmetno vrijeme zahtjeva tužitelja od lipnja 2001.g. da nije bilo nikakve zapreke da tužitelj i za to razdoblje podnese zahtjev za uzdržavanje, ali koji zahtjev nije kao zahtjev za uzdržavanje, sukladno propisima toga Zakona, mogao biti podnesen retroaktivno.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.731/08-2 od 06.V.2008.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Verzijski zahtjev

(Čl. 249 st. 1 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

Tužiteljica koja je snosila cjelokupne troškove uzdržavanja zajedničkog djeteta, dakle i troškove koje je bio u obvezi plaćati tuženik, ima pravo tražiti naknadu troškova uzdržavanja retroaktivno, za razdoblje u kojem obveznik uzdržavanja nije ispunjavao svoju obvezu.

«Naime, pogrešno je stajalište suda da se naknada troškova uzdržavanja za dijete ne može tražiti retroaktivno za period u kojem obveznik uzdržavanja nije ispunjavao svoju obvezu, osim u slučajevima kada je dijete uzdržavala treća osoba koja to po Zakonu nije bila dužna uzdržavati, odnosno, da majka tužitelja ne bi imala pravo na takav zahtjev prema tuženiku. Naime, to je protivno načelima Obiteljskog zakona i to prije svega odredbi čl. 206 toga Zakona kojim je propisana osnovna dužnost roditelja da uzdržavaju svoju djecu, a isto tako i odredbi čl. 244 OBZ-a. Odredbom čl. 244 tadašnjeg OBZ-a koji se primjenjuje na predmetni slučaj propisano je da fizička ili pravna osoba koja nije bila dužna uzdržavati, a snosila je troškove uzdržavanja neke osobe može tužbom tražiti naknadu tih troškova od onog koji je po ovom Zakonu bio dužan davati uzdržavanje, ako su učinjeni troškovi bili opravdani. Iz sadržaja citirane odredbe proizlazi da je za postavljanje takvog zahtjeva, koji predstavlja verzijski zahtjev, ovlaštena osoba koja je snosila troškove uzdržavanja druge osobe, a protiv osobe koja je po tom Zakonu bila dužna davati uzdržavanje pod uvjetom da su učinjeni troškovi bili opravdani. To bi u konkretnom slučaju značilo da je za takav zahtjev ovlaštena ona osoba koja je tužitelja u predmetnom razdoblju uzdržavala, a to je nedvojbeno njegova majka R.I., prema tuženiku kao njegovom ocu, koji je u tom razdoblju bio dužan davati uzdržavanje a to nije činio, time da ti učinjeni troškovi trebaju biti opravdani. Iz sadržaja odredbe čl. 244 OBZ-a ne proizlazi, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud da takvo pravo pripada samo osobi koja uopće nije dužna niti djelomično uzdržavati neku osobu, jer kao što je navedeno, citiranom odredbom utvrđeno je pravo onoga tko je snosio troškove uzdržavanja neke osobe umjesto onoga koji je po odredbama OBZ-a bio dužan davati uzdržavanje, a to nije činio, ako su ti učinjeni troškovi bili opravdani.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.731/08-2 od 06.V.2008.

BRAČNA STEČEVINA

Pasivno legitimirana osoba

(Čl. 249 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

U sporu radi utvrđenja bračne stečevine koji je pokrenuo jedan bračni drug, treća osoba ne može biti utužena samostalno.

„U konkretnom slučaju tužiteljica tužbeni zahtjev temelji na odredbi čl. 249 Obiteljskog zakona tvrdeći da je suvlasnica predmetnog osobnog automobila u ½ dijela. Nema nikakve dvojbe da je predmetna tužba podnijeta s naslova bračne stečevine, kojom tužbom tužiteljica traži utvrđenje da je suvlasnica ½ dijela predmetnog automobila, dok se tužbom, a niti tužbenim zahtjevom ne određuje tko je suvlasnik druge polovice dijela predmetnog automobila, međutim, obzirom na činjeničnu i materijalno pravnu osnovu utuženja, jasan je zaključak, utemeljen na materijalno pravnom propisu da bi to bio drugi bračni drug, odnosno T.Š. Po ocjeni ovog suda, jasno je da se spor radi utvrđenja bračne stečevine ne može voditi između parničnih stranaka odnosno tužiteljice kao bivše žene T.Š. i njene bivše svekrve, tuženice, A.Š. Isto tako iz tvrdnje da je tužiteljica suvlasnica u ½ dijela predmetne pokretnine i da je istu stekla temeljem bračne stečevine, proizlazio bi zaključak da je suvlasnik druge polovice predmetnog automobila T.Š., koji međutim nije obuhvaćen predmetnom tužbom. Nije jasno koji je pravni interes tužiteljice na takvu tužbu, ukoliko ona tužbom obuhvaća kao tuženicu osobu koja s njom nije u materijalnopravnom odnosu na kojem se temelji tužbeni zahtjev. Obzirom da se tužiteljica u tužbi poziva na pravnu osnovu stjecanja predmetnog automobila temeljem bračne stečevine, tada u takvom sporu, kao tuženica ne može biti legitimirana tužiteljčina bivša svekrva (samostalno). Dakle, zbog pogrešnog usmjerenja tužbe prema tuženici, u odnosu na materijalnopravnu osnovu na kojoj se tužba zasniva, i zbog činjenica da je tužba na utvrđenje podnijeta samo za utvrđenje suvlasništva u jednom dijelu osobnog automobila, čime se ne razrješava vlasnički odnos stvarnopravnih ovlaštenika prema tom automobilu (potrebno je utvrditi tko je suvlasnik u preostalom dijelu, jer se prema pravnoj naravi spora radi o tzv. Actio duplex) ne postoji niti pravni interes tužiteljice na podnošenje takve tužbe kako je ona postavljena, niti ju na to ovlašćuju odredbe Obiteljskog zakona, na koje se poziva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 70/07-2 od 22.V.2007.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Osobno pravo

(Čl. 361 st. 2 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 106/04, 136/04;

Čl. 278 st. 2 Zakona o braku i porodičnim odnosima - «Narodne novine», br. 11/78, 45/89 i 59/90)

Stan stečen temeljem povlastice hrvatskog ratnog vojnog invalida, predstavlja posebnu imovinu.

„Stoga, a obzirom da temelj stjecanja predmetnog stana nije rad, već povlastica tuženika kao hrvatskog ratnog vojnog invalida, dakle osobno pravo tuženika, sud prvog stupnja utvrđuje da predmetni stan predstavlja posebnu imovinu tuženika, sukladno odredbi čl. 278 st. 2 ZBPO-a. U ovoj pravnoj stvari odlučno je a što je prvostupanjski sud pravilno zaključio da temelj stjecanja predmetnog stana nije rad, već povlastica tuženika kao hrvatskog ratnog vojnog invalida, dakle, osobno pravo tuženika, zbog čega predmetni stan predstavlja posebnu imovinu tuženika, sukladno odredbi čl. 278 st. 2 ZBPO-a, a ne zajedničku imovinu stranaka u smislu odredbe čl. 276 ZBPO-a. Naime, nema sumnje da je pravo na kupnju stana tuženik stekao temeljem Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, na osnovu statusa HRVI Domovinskog rata, priznatog Rješenjem Ureda za obranu V. od 02.I.1995.g. kojim je utvrđeno da je tuženik ratni vojni invalid Domovinskog rata V grupe sa 70% oštećenja organizma, te da mu je upravo taj status omogućio stambeno zbrinjavanje temeljem invaliditeta od 70% umanjena cijena stana upravo za 70%. Kako prilikom ostvarivanja prava na otkup stana po povlaštenim uvjetima i određivanja cijene stana, nije bilo relevantno da je tuženik u braku i da ima dvoje djece, niti je u pravu da je otkupu stana prethodilo stjecanje stanarskog prava na stanu po osnovu rada, već je temeljem utvrđenog invaliditeta tuženika od 70% umanjena cijena stana s iznosa od 134.410,30 kn na iznos od 9.958,19 kn, i prema stajalištu ovog suda temelj stjecanja predmetnog stana nije rad, već povlastica tuženika kao hrvatskog ratnog vojnog invalida, dakle, osobno pravo tuženika, zbog čega predmetni stan predstavlja posebnu imovinu tuženika, sukladno odredbi čl. 278 st. 2 ZBPO-a, a ne zajedničku imovinu stranaka u smislu odredbe čl. 276 ZBPO-a. Zbog navedenog, od neodlučnog su značaja žalbene tvrdnje da ukoliko je tuženik primao i određenu naknadu kao hrvatski vojnik, da se

ima smatrati da je predmetni stan stečen radom, jer je osnov stjecanja stana invalidnost tuženika, dakle status HRVI-a, a ne njegov status hrvatskog branitelja i vrijeme provedeno u vojsci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 60/08-2 od 04.III.2008.

IMOVINSKI ODNOSI IZVANBRAČNIH DRUGOVA

Izvanbračna zajednica

(Čl. 299 st. 1 i 2 Zakona o braku i porodičnim odnosima – „Narodne novine“, br. 11/78, 45/89 i 59/90)

Za postojanje izvanbračne zajednice prema Zakonu o braku i porodičnim odnosima pravno je irelevantno da li se jedan od izvanbračnih drugova još uvijek nalazi formalno u bračnoj zajednici.

„Naime, udovoljivši tužbenom zahtjevu, sud prvog stupnja navodi da je tužiteljica živjela zajedno s ocem tuženika, sada pok. L.F. od sredine 1981.g. pa sve do njegove smrti u svibnju 1989.g., ali da to nije bila izvanbračna zajednica, niti je to mogla biti, jer je za svo to vrijeme, sve do smrti L.F. egzistirao brak između njega i L.C. Već je u spomenutom rješenju ovog suda br. Gž. ___/06-2 od 23. veljače 2006.g. ukazano sudu prvog stupnja na pogrešnost navedenog stajališta, jer je za postojanje izvanbračne zajednice prema tada važećem Zakonu o braku i porodičnim odnosima (NN 11/78, 45/89 i 59/90) pravno irelevantno da li se jedan od izvanbračnih drugova još uvijek nalazi formalno u bračnoj zajednici ili ne. Stoga je sud prvog stupnja, a obzirom na istaknutu činjeničnu osnovu tužbe, bio u prvom redu dužan, upravo primjenom navedenog Zakona, i to odredbe čl. 299 st. 1 i 2, ukoliko utvrdi postojanje faktične zajednice života tužiteljice i pok. F.L., te pod pretpostavkom postojanja izvanbračne zajednice spor raspraviti kao imovinske odnose izvanbračnih drugova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.68/08-2 od 18.III.2008.

STJECANJE BEZ OSNOVE

Zahtjev za povrat neosnovano stečenog

(Čl. 210 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine» broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99;

Čl. 7 i 299 Zakona o braku i porodičnim odnosima – „Narodne novine“, br. 11/78, 45/89 i 59/90)

Početak tijeka zastarnog roka kada se zahtjeva povrat neosnovano stečenog, teče od dana stjecanja bez osnove, odnosno od dana kada je izvanbračni drug prodao nekretninu koja predstavlja imovinu stečenu između izvanbračnih drugova za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice.

«Prije svega neosnovano u žalbi i nadalje tuženik ističe prigovor zastare, odnosno osporava stajalište suda o neosnovanosti toga prigovora. Pravilno je, naime, prvostupanjski sud, kod nesporne primjene općeg zastarnog roka od 5 godina propisanog čl. 371 ZOO-a ocijenio neosnovanim taj prigovor, jer je taj sud pravilno početak tijeka zastarnog roka odredio od trenutka kada je tuženik prodao predmetnu nekretninu a to je 30.09.1993.g. Naime, početak zastarnog roka u zahtjevima kakav je predmetni zahtjev, a to je kondikcijski zahtjev (zahtjev za povrat neosnovano stečenog) iz čl. 210 ZOO-a teče od dana stjecanja bez osnove, kako je pravilno zaključio i prvostupanjski sud. Pogrešno je stajalište žalbe da početak zastarnog roka teče od trenutka prestanka izvanbračne zajednice za koju žalba smatra da je prestala postojati 1989.g., jer naime od tog trenutka još uvijek tuženik nije stekao predmetnu nekretninu, bez pravnog osnova, već je do toga došlo trenutkom prodaje iste, a kada je cjelokupni iznos kupoprodajne cijene zadržao za sebe, te time tada stekao i onaj iznos koji je pripao tužiteljici kao imovina stečena između njih radom za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice, utemeljeno na odredbi čl. 7 i čl. 299 ZBPO-a, dakle tada je taj iznos stekao bez pravne osnove. Budući je zastarni rok počeo teći prvog dana nakon prodaje predmetne nekretnine (01.10.1993.g.) a tužiteljica je tužbu podnijela 08.01.1997.g., to je pravilno prvostupanjski sud zaključio da potraživanje tužiteljice nije zastarjelo te ocijenio neosnovanim taj prigovor tuženika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.505/07-2 od 22.I.2008.

ŽALBA

Odricanje od prava na žalbu u statusnim sporovima

(Čl. 270 st. 1 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04;

Čl. 358 st. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

U statusnim sporovima stranka ima pravo odreći se prava na žalbu.

„Neosnovano je pozivanje žaliteljice, u konkretnom slučaju na odredbu čl.270 st. 1 OBZ-a jer naime, iako je točno da je tom zakonskom odredbom propisano da se u statusnim stvarima, a kakav je predmetni postupak, stranke pred sudom ne mogu odreći svojeg zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke niti se nagoditi, međutim, po ocijeni ovog suda, ova odredba se ne može analogno tumačiti i primjenjivati na pravo stranaka na njihovo odricanje od žalbe. Pravo stranaka u odnosu na podnošenje, odnosno odricanje od žalbe predstavlja procesno pravo a takvo pravo, po stajalištu ovoga suda treba biti izričito propisano. Stoga, kod postojanja takvog izričitog propisa kao i propisanih posljedica koje donosi to pravo stranke da se odrekne prava na žalbu (odbacivanje žalbe kao nedopuštene), a to je odredba čl. 358 st. 3 u vezi st. 1 ZPP-a, to se pravo, a niti posljedice istoga, ne može tumačiti analogijom kako to pogrešno smatra žaliteljica. U konkretnom slučaju, po ocijeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pravilno primijenio odredbe upravo Zakona o parničnom postupku koje se odnose na situacije kada se stranke odreknu prava na žalbu kao opći procesni zakon, jer Obiteljski zakon iako sadrži i specijalne procesne odredbe za parnične postupke iz obiteljskog prava (čl. 263-273 te čl. 280 -305 d), međutim, u odnosu na pravo na odricanje od podnošenja žalbe kao i posljedice takvog odricanja, ne sadrži nikakve posebne odredbe, radi čega je prvostupanjski sud osnovano primijenio navedene odredbe koje propisuje Zakon o parničnom postupku. Osim toga odredbom čl. 264 OBZ-a propisano je da u postupcima iz čl. 263 OBZ-a (između ostalog i u posebnim parničnim postupcima, kakav je predmetni postupak), sud na odgovarajući način primjenjuje i odredbe Zakona o parničnom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1140/08-2 od 03.VII.2008.

IV. NASLJEDNO PRAVO

NIŠTAVOST I PONIŠTENJE OPORUKE ZBOG OPORUČITELJEVE NESPOSOBNOSTI ZBOG MANE VOLJE

Poništaj vlastoručne oporuke

(Čl. 421 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Čl. 330 i 331 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 35/05;

Čl. 28 i 29 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Oporuka je jednostrana izjava volje iz kojeg razloga se na istu ne primjenjuju odredbe Zakona o obveznim odnosima koje normiraju pretpostavke za pobožnost odnosno poništaj ugovora.

«Žaliteljica u žalbi opširno elaborira da je tužbom tražila poništaj sporne vlastoručne oporuke, a ne rješenje o nasljeđivanju (?), pa smatra «upiranje» prvostupanjskog suda u odredbu čl. 421 ZPP-a pogrešno, toviše što se tužiteljica pozivala na odredbe čl. 330 i čl. 331 st. 1 ZOO-a (NN 35/05) koje normiraju pretpostavke pobožnosti ugovora i legitimaciju zahtjeva radi poništaja pobožnog ugovora. Na ovom mjestu valja odmah naglasiti da je oporuka jednostrana izjava volje, dakle, jednostrani pravni posao, a nikako, kao što to pogrešno smatra tužiteljica – ugovor, pa je stoga i njezino pozivanje na cit. odredbe ZOO-a pogrešno jer se poništaj oporuke, kao jednostrane izjave volje, može tražiti zbog materijalnih nedostataka pozivom na odredbu čl. 28 ZN-a odnosno zbog formalnopravnih nedostataka sukladno odredbi čl. 29 ZN-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1205/07-2 od 01.IV.2008.

RASKID UGOVORA O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Naknada korisnih troškova

(Čl. 164 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06;

Čl. 210 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Nakon raskida ugovora o doživotnom uzdržavanju davatelji uzdržavanja nemaju pravo na naknadu korisnih troškova ukoliko njihova ulaganja ne predstavljaju korist za davatelja uzdržavanja.

„I u ranijoj drugostupanjskoj odluci ovaj sud je jasno naveo da bi tuženicima načelno, pripadalo pravo da im tužiteljica vrati ono što je prešlo u njezinu imovinu radnjama tuženika, pri čemu kod eventualnog zahtjeva za naknadu ulaganja treba voditi računa i o koristima koje su sami tuženici imali upotrebom imovine tužiteljice. Isto tako je jasno navedeno da se tuženici do podnošenja tužbe u ovoj pravnoj stvari mogu smatrati poštenim posjednicima imovine tužiteljice. Stoga su i tuženici ovlašteni zahtijevati naknadu nužnih troškova koje su uložili radi održavanje imovine tužiteljice, kao i naknadu korisnih troškova, u mjeri u kojoj je vrijednost imovine tužiteljice povećana. Tuženici kod toga neosnovano tvrde da sud prvog stupnja je pogrešno primijenio materijalno pravo, te da se konkretni pravni odnos treba razriješiti primjenom odredbe čl. 210 ZOO-a, a ne čl. 164 ZV-a. Naime, upravo je navedene odredbe primijenio i sud prvog stupnja, pri čemu se te odredbe trebaju primijeniti i tumačiti u međusobnoj vezi. Naime, u smislu čl. 164 st. 3 ZV-a, nije koristan trošak onaj kojim je poštenu posjednik promijenio namjenu stvari, ako to vlasniku nije korisno, a isto tako, u smislu st. 4 istog članka, za troškove koji nisu ni nužni ni korisni, ne može niti poštenu posjednik zahtijevati naknadu, ali ako mu ona ne bude ponuđena, može prije nego što vrati stvar, odvojiti i sebi uzeti ono što joj je tim troškovima dodao, ako se to može učiniti bez oštećenja same stvari. U tom dijelu, valja navesti da je potpuno nesporno, da tuženici mogu odnijeti štednjak i da mogu izvaditi podzemni kabel, pri čemu valja naglasiti da je i podzemni kabel do staje tužiteljice bio stavljen isključivo iz razloga što su tu staju tuženici preuredili u svinjac. Osim toga, nije sporno da su za vrijeme trajanja ugovornog odnosa, tuženici u predmetnom svinjcu hranili svinje (6 komada godišnje) za svoje potrebe, a isto tako da su tuženici iz vinograda koristili sveukupni prihod budući da tužiteljica nije konzumirala alkohol. Iz toga slijedi zaključak da su i tuženici imali koristi od korištenja

imovine tužiteljice. Stoga i ovaj sud prihvaća pravilnim utvrđenje suda prvog stupnja da uređenje vinograda i staje, obzirom na dob tužiteljice i njezino zdravstveno stanje ne predstavlja korist za tužiteljicu, pa slijedom toga niti tuženici nemaju pravo na naknadu tih troškova od tužiteljice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.685/07-2 od 30.VII.2007.

RASKID UGOVORA O DOSMRTNOM UZDRŽAVANJU

Odgovornost za raskid ugovora o dosmrtnom uzdržavanju

(Čl. 119 st. 3 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Davateljica uzdržavanja odgovorna je za raskid ugovora o dosmrtnom uzdržavanju ukoliko je primatelj uzdržavanje nedugo nakon izrečenih joj ozbiljnih prijetnji, obolio te do smrti bio ovisan o tuđoj pomoći i njezi, a davateljica uzdržavanja nije ispunjavala obveze iz ugovora svjesno odustajući od njihovog ispunjenja, iako je tada imala mogućnost nastaviti sa izvršavanjem ugovornih obveza.

«Tužitelji su utemeljeno na odredbi čl. 119 st. 3 ZN-a tužbom zatražili raskid Ugovora o doživotnom uzdržavanju, jer smatraju da tužena kao davateljica uzdržavanja nije ispunjavala obveze iz toga Ugovora svjesno odustajući od njihovog ispunjenja. Tužena je tijekom postupka a što je ponovila i u žalbi, učinivši nespornim da je ona doista prestala sa ispunjenjem ugovornih obveza iz predmetnog ugovora, međutim, da je to učinila zbog toga što je pok. prednik kao primatelj uzdržavanja njoj upućivao prijetnje koje su predstavljale ozbiljne prijetnje za njezin život, radi čega smatra da je prestanak ispunjenja njezinih obveza opravdan i sadržan u razlozima upravo odbijanja njihovog primanja na takav način, od strane pok. prednika tužitelja. Međutim, po ocjeni ovog suda, kao što je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud izrečene prijetnje pok. prednika tužitelja prema tuženoj treba razmatrati u širem kontekstu njegove tadašnje životne dobi, zdravstvenog stanja te sa time vezano i psihofizičkog stanja i to kako u trenutku izricanja tih prijetnji tako i vrijeme nakon toga. Naime, kratko vrijeme nakon toga je pok.

prednik tužitelja obolio te bio na bolničkom liječenju nakon čega je nedvojbeno do svoje smrti 15.12.2005.g. bio ovisan o tuđoj pomoći i njezi. Isto tako prijetnje treba sagledati u okviru također znanja tužene o svim tim okolnostima još i u vrijeme sklapanja ugovora sa pok. prednikom tužitelja, a što je povezano i sa činjenicom rodbinskog odnosa ugovornih stranaka koji su bili brat i sestra. Nije sporno da je u vrijeme izrečenih prijetnji pok. prednik tužitelj bio u dobi od 64 godine, da je bio dugogodišnji ovisnik o alkoholu i u to vrijeme bolovao od ciroze jetre, a da je upravo zbog svoje ovisnosti o alkoholu bio sklon prijetiti i ostalim članovima obitelji, o čemu svemu je tužena kao njegova sestra imala nedvojbenih saznanja, to ovaj sud smatra da takvi postupci pok. prednika tužitelja, protivno isticanju žalbe, dugoročno, nisu dali opravdanja za prestanaka ispunjenja obveze uzdržavanja od strane tužene prema pok. predniku tužitelja. Činjenica pogoršanja zdravstvenog stanja pok. prednika tužitelja, u kratkom razdoblju nakon izrečenih prijetnji tuženoj, te potom njegovo loše opće psihofizičko stanje koje je nakon izlaska iz bolnice već krajem 2004.g. zahtijevalo stalnu pomoć i njegu druge osobe, po ocjeni ovog suda, ukazuje na to da, iako su prijetnje od strane pok. prednika tužitelja trenutačno tada bile obzirom na njihov sadržaj ozbiljne, da iste to nisu bile kroz duži vremenski period a u kojemu je, po ocjeni ovoga suda, tužena nedvojbeno imala mogućnost nastaviti sa izvršavanjem ugovornih obveza.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.200/08-2 od 08.IV.2008.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJEVE

Ustupanje nasljednog dijela sunasljednici

(Čl. 139 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Nasljednik koji se prihvatio nasljedstva i svoj dio ustupio sunasljednici, odgovara za dugove ostavitelja do vrijednosti naslijeđene imovine.

«Osnovano tužitelj u žalbi pobija prvostupanjsku presudu u odbijajućem dijelu u odnosu prema drugotuženiku, obzirom da iz priloženog rješenja o nasljeđivanju iza pok. A.J., proizlazi da je u postupku kod javnog bilježnika B. Š., u predmetu O. ___/04, UPP/US-___/04, svojom nasljedničkom izjavom I.J. prihvatio nasljedstvo temeljem zakona, te je svoj nasljedni dio ustupio svojoj majci, F.J., dok se ona prihvatila svog nasljednog dijela i ustupljenog sunasljedničkog dijela. Prema tome, tužitelj u žalbi pravilno reproducira sadržaj ostavinskog postupka iza pok. A.J. U tom smislu materijalnopravno neopravdano prvostupanjski sud prvotuženicu F.J. tretira kao jedinu zakonsku nasljednicu i obvezuje ju samostalno, i u cijelosti, na namirenje utuženog potraživanja, jer, prema principima odgovornosti za dugove ostavitelja propisanim u navedenom članku ZN-a, i drugotuženik odgovara za dugove ostavitelja, do vrijednosti naslijeđene imovine, neovisno od činjenice što je neposredno nakon prihvaćanja nasljedstva, svoj nasljedni dio ustupio sunasljednici, prvotuženici. Žalba prvotuženice osnovana je iz razloga što prvotuženica nije samostalno i isključivo odgovorna za namirenje utuženog potraživanja, obzirom na naprijed navedenu odgovornost sunasljednika, drugotuženika, koji je zajedno s njom utužen na solidarno namirenje dužnog potraživanja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.291/07-2 od 30.IV.2007.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVITELJA

Zastara potraživanja odvjetnika

(Čl. 145 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03;

Čl. 362 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Za obveze ostavitelja koje se temelje na ugovoru o zastupanju, nasljednica odgovara do visine vrijednosti naslijeđene imovine, međutim za ocjenu početka tijeka zastarnog roka, nije od odlučnog značaja činjenica da je nasljednica izdala punomoć tužitelju za zastupanje u parnici koju je preuzela na strani ostavitelja kao njegova nasljednica.

„Naime, prvostupanjski sud je zaključio da za obveze svojeg supruga iz ugovora o zastupanju sklopljenog s tužiteljem, a prije izdavanja punomoći tužitelju, za njezino zastupanje u parnici koju je preuzela na stani svojeg pok. supruga, tužena odgovara kao njegova jedina nasljednica temeljem odredbe čl. 145 st. 1 ZN-a, budući da nasljednik odgovara za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine, koji zaključak u cijelosti prihvaća pravilnim i ovaj sud. Tužena je 14. siječnja 2002.g. izdala tužitelju punomoć za zastupanje u parnici koju je preuzela kao nasljednik svojeg supruga, a punomoć je, sukladno odredbi čl. 89 st. 1 ZOO-a ovlaštenje za zastupanje što ga vlastodavac pravnim poslom daje punomoćniku. Dakle, tužena je od 14. siječnja 2002.g. u ugovornom odnosu s tužiteljem pa za obveze svojeg pok. supruga iz ugovora o zastupanju u istoj parnici sklopljenog s tužiteljem može odgovarati jedino kao njegova nasljednica, sukladno odredbi čl. 145 st. 1 ZN-a. Međutim, navedena okolnost, protivno žalbenim navodima tužitelja, nema nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu osnovanosti prigovora zastare potraživanja tužitelja. Prema odredbi čl. 361 st. 1 ZOO-a zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze. Prema ocjeni ovog suda odvjetniku u smislu odredbe čl. 18 st. 1 Zakona o odvjetništvu i čl. 1 st. 1 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika pripada pravo na naknadu s osnove nagrade i troškova u vezi s obavljenim radom, po izvršenju svake radnje u korist stranke. Dakle, odvjetnik je ovlašten zahtijevati isplatu nagrade i troškova vezanih uz izvršene odvjetničke usluge nakon izvršenja svake pojedine radnje koju poduzima za stranku. Budući da se tražbina tužitelja koja je predmet tužbenog zahtjeva odnosi na naknadu za izvršene odvjetničke usluge, koje zastarijevaju u općem zastarnom roku od 5 godina, sukladno odredbi čl. 371 ZOO-a, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je, obzirom na činjenicu da je tužitelj podnio tužbu prvostupanjskom sudu 21. srpnja 2006.g. tražbina tužitelja s osnove naknade za radnje poduzete do 20. srpnja 2001.g. zastarijela, pa je prvostupanjski sud, prihvativši djelomično osnovanim prigovor zastare, osnovano zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 15.195,35 kn, koji se odnosi na odvjetničke radnje poduzete do 20. srpnja 2001.g. ocijenio neosnovanim. Za ocjenu početka tjeka zastarnog roka bez ikakvog značaja je činjenica da je tužena preuzela postupak na strani svojeg pok. supruga, kao njegova nasljednica, jer je tužitelj, imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 361 st. 1 ZOO-a imao pravo zahtijevati isplatu naknade za izvršene odvjetničke usluge po izvršenju svake poduzete radnje.“

Županijski su u Varaždinu, Gž. 243/08-2 od 03.III.2008.

PRIGOVOR

Prigovor protiv rješenja o nasljeđivanju osobe koja se ne smatra strankom u postupku

(Čl. 179 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03;

Čl. 367 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud će odbaciti prigovor protiv rješenja o nasljeđivanju, ukoliko podnositelj prigovora nije nasljednik, zapisovnik niti osoba koja ostvaruje bilo kakvo pravo iz ostavine.

„Prvostupanjski sud je odbacio prigovor S.M. izjavljen protiv rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika M.R. iza pok. Z.M., navodeći u obrazloženju da podnositelj prigovora nije niti nasljednik, niti zapisovnik, a niti osoba koja ostvaruje bilo kakvo pravo iz ostavine, sukladno odredbi čl. 179 ZN, pa nema niti položaj stranke u ovom postupku, zbog čega nije niti ovlašten na podnošenje prigovora protiv rješenja o nasljeđivanju, pa je temeljem odredbe čl. 367 ZPP-a u vezi sa čl. 358 ZPP-a u vezi s čl. 175, čl. 186 i čl. 187 ZN-a donio pobijano rješenje. Pobijajući prvostupanjsko rješenje S.M. u žalbi ponavlja tvrdnju iznesenu u žalbi protiv rješenja o nasljeđivanju da nekretnina čest. zem. ____ k.o. S. ne može predstavljati ostavinsku imovinu, jer je žalitelj upisan kao isključivi vlasnik navedene nekretnine. Žalbeni navodi S.M. bez ikakvog su utjecaja u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja. Naime, niti žalitelj u žalbi ne osporava činjenicu da nije niti nasljednik pok. ostavitelja, niti zapisovnik, a niti osoba koja ostvaruje bilo kakvo pravo iz ostavine, zbog čega se niti ne može smatrati strankom u ovom postupku u smislu odredbe čl. 179 ZN-a. Kako žalitelj nije stranka u ovom postupku, to nije niti ovlašten na podnošenje prigovora protiv rješenja o nasljeđivanju, zbog čega je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je prigovor žalitelja nedopušten, sukladno odredbi čl. 358 st. 3 ZPP-a u vezi s čl. 175 st. 2 ZN-a, pa je prvostupanjski sud pravilnom primjenom odredbe čl. 187 st. 1 ZN prigovor žalitelja odbacio kao nedopušten.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 558/08-2 od 02.VI.2008.

UPUĆIVANJE NA PARNICU

Manje vjerojatno pravo

(Čl. 222 i 224 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

U ostavinskom postupku, povodom spora stranaka o činjenicama o kojima ovisi sastav ostavine, prosudba ostavinskog suda čije je pravo manje vjerojatno temelji se na ocjeni vjerojatnosti a ne na ocjeni izvjesnosti, time da manje vjerojatnim treba smatrati pravo koje se temelji na zakonu od prava koje se temelji na formalno valjanim ispravama odnosno ugovorima.

„U konkretnom slučaju tvrdnja je žaliteljice da je njezino pravo utemeljeno na odredbama Zakona o nasljeđivanju o vraćanju darova zbog povrede nužnog dijela čl. 77-83 ZN-a, kao zakonsko pravo više izvjesno u odnosu na ugovorno pravo (utemeljeno na Ugovoru o darovanju koji predstavlja besplatno raspolaganje) nasljednika M.Č., te da je upravo toga nasljednika zajedno sa nasljednikom A.Č. trebalo uputiti na parnicu, kao strane čije se pravo smatra manje vjerojatnim. Prije svega treba naglasiti da u situaciji upućivanja, u ostavinskom postupku, povodom spora stranaka o činjenicama o kojima ovisi sastav ostavine (čl. 224 st. 1 toč. 1 ZN-a), što je konkretan slučaj, ostavinski sud se samo do određene granice upušta u prosudbu pitanja na čijoj je strani pravo, te je ta prosudba, u pravilu, sumarna, i svodi se na ocjenu vjerojatnosti toga prava, a ne na ocjenu izvjesnosti. Kod toga valja istaknuti da je općeprihvaćena sudska praksa stajališta da općenito manje vjerojatnim treba smatrati pravo koje se temelji na zakonu od prava koje se temelji na, formalno valjanim ispravama odnosno ugovorima, time da je ostavinski sud dužan o tom pitanju odlučiti nakon razmatranja svih okolnosti u tom postupku. Kako u odnosu na zakonsko pravo o uračunavanju u nasljedni dio dara koji ističe žaliteljica istodobno svoje pravo nasljednik M.Č. temelji na Ugovoru o darovanju od 28.01.93.g. te isto tako i rješenju o uknjižbi prava vlasništva na predmetnom stanu od 20.01.05.g. toga suda br. Z. ___/97-RM, to u takvim utvrđenim okolnostima i ovaj sud smatra da je, u konkretnom slučaju, pravilna prosudba prvostupanjskog suda da je pravo žaliteljice manje vjerojatno.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.597/08-2 od 26.III.2008.

OBLIK ODLUKA

Rješenje o obustavi ostavinskog postupka

(Čl. 226 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 56/00)

Kada nema ostavinske imovine, sud je dužan donijeti rješenje o obustavi ostavinskog postupka.

„Naime, Zakonom o nasljeđivanju u čl. 226 propisuje sadržaj rješenja o nasljeđivanju, na način da u stavku 1 određuje da rješenjem o nasljeđivanju sud utvrđuje tko je ostaviteljevom smrću postao njegov nasljednik i koja su prava time stekle i druge osobe, dok u stavku 2 istog članka precizira sastavne dijelove rješenja o nasljeđivanju. Iz sadržaja tog zakonskog članka proizlazi da se rješenje o nasljeđivanju donosi, samo u slučaju meritornog odlučivanja o prijenosu imovine, odnosno imovinskih prava s ostavitelja na nasljednike, odnosno eventualno i druge osobe koje na taj način stječu određena imovinska prava. Prema tome, rješenje o obustavi postupka, jer nema ostavinske imovine predstavlja procesno rješenje kojim se ne odlučuje o sadržaju i načinu prijenosa ostavinske imovine, pa ne može imati oblik rješenja o nasljeđivanju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 313/08-2 od 08.IV.2008.

NASLJEDNIČKA IZJAVA

Presuđena stvar

(Čl. 232 st. 1 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Rješenje o nasljeđivanju u odnosu na tužiteljicu koja je sudjelovala u ostavinskom postupku i dala valjanu nasljedničku izjavu kojom je vlastoručnu oporuku priznala istinitom i pravovaljanom iako je imala saznanja da je ostavitelj bio djelomično poslovno sposoban, ima značaj presuđene stvari.

«Na opisanom činjeničnom supstratu prvostupanjski sud temelji svoje stajalište da sukladno odredbi čl. 232 st. 1 ZN-a pravomoćno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su sudjelovale u postupku ostavinske rasprave, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvare u parnici, a obzirom je tužiteljica sudjelovala u ostavinskom postupku na način koji je prethodno iznesen i da je znala da je pok. suprug bio djelomično poslovno sposoban, to je nedvojbeno već tada mogla isticati prigovore vezane uz oporuku pok. supruga, pa kako to nije učinila to rješenje o nasljeđivanju iza pok. J.M. u odnosu na parnične stranke ima značaj – presuđene stvari. Naime, tužiteljica je u provedenom ostavinskom postupku dala valjanu nasljedničku izjavu kojom je vlastoručnu oporuku svog supruga sačinjenu u korist njihove zajedničke kćeri priznala istinitom i pravovaljanom, i nije tražila nužni dio iz ostavinske imovine – što jasno proizlazi iz sadržaja rješenja o nasljeđivanju broj O. ___/06-5 od 12. travnja 2007.g. a što tužiteljica tijekom trajanja prvostupanjskog postupka nije niti osporavala. Činjenica koju navodi tužiteljica u prilog tvrdnje o ništavosti suprugove oporuke, dakle njegovo djelomično lišenje poslovne sposobnosti, ne podrazumijeva automatizmom i njegovu nesposobnost za rasuđivanje, koji termin je vrlo širokog značenja i kao pravna kategorija podrazumijeva prije svega ono oporučiteljevo stanje u kojem je on sposoban shvatiti prirodu i značenje svojih postupaka, a koja sposobnost može, ali i ne mora biti ograničena ili diskvalificirana bolestima, lijekovima i drugim utjecajima na oporučitelja. No, neovisno od prednjeg, od isključivog i odlučnog značaja jest činjenica što je tužiteljica sudjelovala u provedenom ostavinskom postupku iza pok. supruga, da je tada priznala valjanom predmetnu oporuku znajući za potencijalnu mogućnost utjecaja njegovog dugogodišnjeg alkoholizma na suprugovu sposobnost za rasuđivanje, pa je prvostupanjski sud potpuno pravilno i osnovano primijenio odredbu čl. 232 ZN-a i odbio njezin tužbeni zahtjev.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1205/07-2 od 01.IV.2008.

V. RADNO PRAVO

ZABRANA DISKRIMINACIJE

Razlozi za otkaz ugovora o radu na određeno vrijeme

(Čl. 2 st. 2 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01)

Ukoliko poslodavac otkazuje ugovor o radu na određeno vrijeme koji je trajao kraće od 6 mjeseci, sud nije ovlašten ispitivati opstojnost opravdanih razloga za otkaz, osim ako radnik tvrdi da je otkaz posljedica diskriminacije.

„Pogrešno je i pozivanje tužitelja na odredbu čl. 251 st. 2 ZR (NN 137/04), prema kojoj se u konkretnom sporu ima primijeniti zakon koji je za radnika povoljniji, odnosno aktualni Zakon o radu, a koji u odredbi čl. 113 st. 5 „oslobađa poslodavca od obveze postojanja opravdanog razloga za otkaz“, budući da se u konkretnom slučaju ne radi o bilo kakvom pravu radnika iz radnog odnosa koje bi Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) bilo povoljnije za radnika. Pogrešno je tumačenje odredbe čl. 113 st. 5 aktualnog Zakona o radu u žalbi tužitelja, jer tom odredbom poslodavac „nije oslobođen od obveze postojanja opravdanog razloga za otkaz“, već je odredbom čl. 25 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) brisan st. 5 čl. 106, dok je dotadašnji st. 6 postao st. 5 s izmijenjenim sadržajem, na način da je drugačije određen pojam malog poslodavca, te ukidanjem mogućnosti redovitog otkaza ugovora o radu bez opravdanog razloga radniku na radu kod malog poslodavca i u odnosu na ugovore o radu koji traju kraće od šest mjeseci. Kako je odredbom čl. 78 st. 1 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03), koji je prema odredbi čl. 86 tog Zakona stupio na snagu danom objave u Narodnim novinama (19. srpnja 2003.g.), osim odredaba čl. 27 i 28 tog Zakona koje se počinju primjenjivati od 01. siječnja 2004.g., određeno da će se postupci ostvarivanja i zaštite prava radnika, započeti prije stupanja na snagu tog zakona, dovršiti po odredbama Zakona o radu (NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01 i 82/01) ako ovim zakonom određeno pravo nije za radnika povoljnije, a uz činjenicu da je ovaj postupak započet tužbom

podnesenom prvostupanjskom sudu 17. ožujka 2003.g., dakle, prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03), te uz daljnju činjenicu da se odredba čl. 25 tog Zakona, kojom je izmijenjena odredba čl. 106 st. 6 dotadašnjeg Zakona o radu, ne odnosi na prava radnika vezana uz radni odnos, već na mogućnost otkazivanja ugovora o radu u određenim slučajevima, to je prvostupanjski sud o zahtjevu tužitelja pravilno odlučivao primjenom ranije važećih odredaba Zakona o radu (NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01 i 82/01), zbog čega je žalbena tvrdnja tužitelja u odnosu na primjenu aktualnog Zakona o radu bez ikakve podloge u sadržaju citiranih odredaba. Otkaz nesumnjivo ne smije biti posljedica diskriminacije zaposlenika, pa iako zaposlenik ima pravo na zaštitu prava iz radnog odnosa u slučaju otkaza ugovora o radu koji je trajao kraće od 6 mjeseci, sud nije ovlašten ispitivati postojanje opravdanog razloga otkaza, osim ako zaposlenik tvrdi da je otkaz posljedica diskriminacije u smislu odredbe čl. 2 ZR. Tužitelj u tužbi doduše navodi da tuženik u smislu odredbe čl. 106 st. 6 ZR-a u konkretnom slučaju nije u obvezi dokazati opravdani razlog za otkazivanje ugovora o radu, ističući da, ukoliko su razlozi za otkazivanje ugovora o radu navedeni u odluci o otkazu, oni moraju biti pravno valjani i utemeljeni na činjenicama i zakonu, jer se u protivnom radi o volontarističkom hiru poslodavca, diskreditaciji osobe tužitelja s dugogodišnjim igračkim stažom u profesionalnim klubovima i diskriminaciji nejednakog postupanja, zbog čega smatra da mu pripada pravo na sudsku zaštitu. Tužitelj se izričito u tužbi poziva na odredbu čl. 2 ZR o zabrani diskriminacije radnika, u kojem slučaju poslodavac mora dokazati opravdanost razloga otkazivanja ugovora o radu, da bi tijekom postupka dopunio činjenice na kojima temelji svoju tvrdnju o diskriminatornom ponašanju tuženika. Pod diskriminacijom se podrazumijeva neopravdano pravljenje razlike između osoba, pri čemu se neka osoba stavlja u nepovoljniji položaj od neke druge osobe. Imajući u vidu odredbom čl. 2 ZR utvrđene osnove diskriminacije, te činjenice na kojima tužitelj temelji svoju tvrdnju o diskriminatornom ponašanju tuženika, a prema kojima je tuženik insinuiranjem među članovima uprave i drugim radnicima i članovima tuženika namjerno onemogućavao tužitelju provođenje njegove trenerske obveze, slobodu izbora igrača prilikom sastavljanja ekipe svojim miješanjem u rad trenera na provođenju taktike i strategije igre prema pravilima trenerske struke i na druge načine, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da se navedene tvrdnje tužitelja ne mogu podvesti pod pojam diskriminacije u smislu odredbe čl. 2 ZR-a, pravilno utvrdivši na temelju ocjene provedenih dokaza saslušanjem svjedoka i tužitelja u svrhu dokazivanja da sadržaj provedenih dokaza ne ukazuje na diskriminatorno postupanje tuženika koje bi bilo uzrokom bilo kojim od temelja utvrđenih odredbom čl. 2 ZR,

koji zaključak nije doveden u sumnju niti žalbenim navodima tužitelja, jer u žalbi tužitelj navodi da se radi o diskriminaciji „poradi tužiteljevih „drugih uvjerenja“ koja nisu taksativno navedena čl. 2 st. 2 Zakona o radu, pa i žalbeni navodi tužitelja potvrđuju zaključak prvostupanjskog suda da se ne radi o diskriminaciji tužitelja po bilo kojoj od osnova izričito navedenih u odredbi čl. 2 ZR.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.615/07-2 od 05.X.2007.

ZABRANA DISKRIMINACIJE

Teret dokazivanja

(Čl. 113 st. 1 al. 3 Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/02, 114/03, 142/03, 30/04 i 137/04)

Tuženik kao poslodavac nije dužan dokazati da odluka o otkazu nije posljedica diskriminacije ukoliko tužiteljica u tužbi niti tijekom postupka nije navela nikakve činjenice koje bi opravdavale sumnju o postupanju tuženika protivno odredbi čl. 2 Zakona o radu o zabrani diskriminacije, niti je svoju tvrdnju dokazala.

„U odnosu na žalbene navode tužiteljice da je pobijana odluka o otkazu posljedica uznemiravanja i da je prvostupanjski sud bio dužan raspraviti navedenu tvrdnju tužiteljice, valja prije svega ukazati da prema odredbi čl. 6 ZR ako osoba koja traži zaposlenje, odnosno radnik u slučaju spora iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupio protivno odredbi čl. 2 ZR o zabrani diskriminacije, na poslodavcu je teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije, odnosno da je postupio u skladu s odredbom čl. 3 ZR. Dakle, prema sadržaju citirane odredbe čl. 6 ZR-a teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na poslodavcu, ali samo u slučaju ako radnik iznese činjenice koje opravdavaju sumnju da je poslodavac postupio protivno odredbi čl. 2 ZR o zabrani diskriminacije, u kojem slučaju je poslodavac dužan dokazati da sporne odluke ili postupci nisu bili diskriminirajući. Tužiteljica je u tužbi, između ostalog navela da je „unatrag duljeg vremena na radnom mjestu uznemiravana od strane smjenovođe P.LJ., te je rezultat toga uznemiravanja i ovaj otkaz...“. Dakle, tužiteljica u tužbi samo spominje da je unatrag duljeg vremena uznemiravana od strane smjenovođe i da je pobijana odluka o otkazu posljedica uznemiravanja, ne navodeći,

međutim, nikakve činjenice koje opravdavaju sumnju o postupanju poslodavca protivno zabrani uznemiravanja kao oblika diskriminacije. Prema tome, tužiteljica niti u tužbi, a niti tijekom prvostupanjskog postupka nije navela nikakve činjenice koje bi opravdavale sumnju o postupanju tuženika protivno odredbi čl. 2 ZR o zabrani diskriminacije, niti je svoju tvrdnju tijekom postupka dokazala, zbog čega niti tuženik kao poslodavac nije bio dužan dokazati da sporna odluka o otkazu nije posljedica diskriminacije.“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 286/07-2 od 07.V.2007.
Potvrđeno VSRH Revr. 611/07 od 22.I.2008.**

ODREĐIVANJE PLAĆE

Povremeno i djelomično obavljanje poslova voditelja ekipe

(Čl. 7 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Radnik koji je povremeno i djelomično obavljao poslove radnog mjesta voditelja ekipe na način da je radio na organizaciji i koordinaciji rada ekipe na terenu, koji posao nije jedini djelokrug poslova radnog mjesta voditelja ekipe, ne daje radniku i pravo na plaću tog radnog mjesta.

«Rezimirajući žalbene navode tužitelja, može se zaključiti da se žalba tužitelja svodi na tvrdnju da je u utuženom razdoblju obavljao poslove voditelja ekipe 2 i da mu stoga pripada pravo na plaću za obavljene posao, jer je u smislu odredbe čl. 7 ZR-a poslodavac dužan u radnom odnosu radniku dati posao, te mu za obavljene rad isplatiti plaću. Žalbeni navodi tužitelja ne mogu se prihvatiti osnovanim, jer nemaju nikakvog uporišta u sadržaju dokaza tijekom prvostupanjskog postupka. Naime, točno je da je u utuženom razdoblju rad na terenu bio u pravilu organiziran u tri ekipe sa dva do pet radnika, ovisno o složenosti posla, da je zbog činjenice da je jedini službeni voditelj ekipe bio radnik tuženika D.R., rad na terenu bio organiziran na način da je, zbog nedovoljnog broja radnika zaposlenih na poslovima voditelja ekipe, jedan od kabelmontera kao članova ekipe obavljao posao voditelja ekipe u pogledu organizacije i koordinacije rada na terenu. Iz sadržaja

provedenog postupka proizlazi da je tužitelj bio član ekipe zajedno sa D.R. jedinim službenim voditeljem ekipe, te da je zbog nemogućnosti fizičke prisutnosti navedenog zaposlenika kao jedinog službenog voditelja ekipe kod svakog terenskog rada, a radi obavljanja uredskih poslova, tužitelj povremeno obavljao poslove voditelja ekipe u smislu organizacije i koordinacije rada na terenu. Međutim, potpuno je neutemeljena žalbena tvrdnja tužitelja da je u utuženom razdoblju isključivo i konstantno obavljao poslove radnog mjesta voditelja ekipe, budući da takva tvrdnja nema nikakvog uporišta u sadržaju prvostupanjskog postupka. Kako dakle, sadržaj provedenog dokaznog postupka jasno upućuje na zaključak da je organizacija rada na terenu, obzirom na nedovoljan broj radnika zaposlenih na radnom mjestu voditelja ekipe, nalogala da jedan od članova ekipe preuzme organizaciju i koordinaciju rada na terenu, da je pored jedinog službenog voditelja ekipe i drugih radnika tuženika i tužitelj u utuženom razdoblju povremeno obavljao poslove voditelja ekipe u smislu organizacije i koordinacije rada na terenu, to je dakle, samo povremeno i samo u tom segmentu obavljao poslove iz djelokruga poslova radnog mjesta voditelja ekipe, to i ovaj sud prihvaća pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da tužitelju ne pripada pravo na plaću radnog mjesta voditelja ekipe i da je tuženik isplatom plaće tužitelju za obavljanje poslova kabelmontera, za koje poslove je i tužitelj sklopio ugovor o radu, u cijelosti izvršio svoju ugovornu obvezu, jer je tužitelj u utuženom razdoblju prvenstveno obavljao poslove radnog mjesta kabelmontera za koje je i sklopio ugovor o radu s tuženikom, pa mu stoga i pripada pravo na plaću za poslove koji su predmet ugovora o radu. Naime, organizacija i koordinacija rada ekipe na terenu nije jedini djelokrug poslova radnog mjesta voditelja ekipe, kako se to može zaključiti iz opisa poslova navedenog radnog mjesta, zbog čega samo povremeno i samo djelomično obavljanje poslova radnog mjesta voditelja ekipe po tužitelju u spornom razdoblju ne daje tužitelju pravo na plaću tog radnog mjesta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.521/07-2 od 05.X.2007.

ODREĐIVANJE PLAĆE

Primjena Odluke Ustavnog suda

(Čl. 55 st. 2 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske – „Narodne novine“, br. 49/02 – pročišćeni tekst)

Ukoliko Ustavni sud Republike Hrvatske nije poništio određenu zakonsku odredbu, učinak takve odluke ne može se protezati retroaktivno od dana početka primjene ukinute odredbe.

„Valja istaći da u konkretnom slučaju nije sporno činjenično stanje, nije sporna visina razlike bruto plaće, niti činjenica da je u periodu od travnja 2004.g. do ožujka 2007.g. pravosudnim dužnosnicima priznat staž samo u pravosuđu i to kod uvećanja plaće za 0,5% za svaku godinu staža provedenog u pravosuđu. Međutim, po mišljenju ovog suda, sud prvog stupnja je pogrešno primijenio materijalno pravo, na pravilno utvrđeno činjenično stanje i to posebice je pogrešno primijenio odredbu čl. 55 st. 2 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH. Naime, odlukom Ustavnog suda RH U-I-764/04 i dr. od 21. ožujka 2007.g. ukinuta je odredba čl. 1 Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika te je navedena odluka objavljena u Narodnim novinama br. 34 od 30. ožujka 2007.g. Ukinuta odredba čl. 1 Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika izmijenila je raniji čl. 6 Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, na način da se plaća dužnosnika, utvrđena u čl. 4 i 5 Zakona uvećava za 0,5% za svaku godinu navršenog sudačkog, odnosno državno odvjetničkog staža, a najviše za 20%. Ustavni sud RH je u citiranoj odluci ukinuo navedenu odredbu, što znači da je isti kod donošenja svoje odluke primijenio odredbu čl. 55 st. 1 i 2 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH. Naime, u stavku 1 je propisano da će Ustavni sud ukinuti zakon ili pojedine njegove odredbe ako utvrdi da nije suglasan sa ustavom, odnosno drugim propisom ili pojedinim njegovim odredbama, odnosno ako utvrdi da nije suglasan sa Ustavom i zakonom. Stavkom 2 istog članka propisano je da ukinuti zakon i drugi propisi, odnosno njihove ukinute odredbe prestaju važiti danom objave odluke Ustavnog suda u Narodnim novinama, ako Ustavni sud ne odredi drugi rok. U konkretnom slučaju, Ustavni sud nije odredio drugi rok glede prestanka važenja ukinute odredbe čl. 1 Zakona o izmjeni i dopuni zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, a iz čega slijedi da ukinuta odredba prestaje važiti danom objave oduke Ustavnog suda RH u Narodnim

novinama. U konkretnom slučaju to je i učinjeno dana 30. ožujka 2007.g. što znači da od tog dana navedena odredba koja je ukinuta po Ustavnom sudu više ne važi. Obzirom na navedeno, nije bilo osnova u konkretnom slučaju primijeniti odredbu čl. 103 i 104 ZOO-a budući da Ustavni sud RH nije odredio, odnosno nije poništio navedenu odredbu, pa da bi se učinak takve odredbe protezao retroaktivno od dana početka primjene ukinute odredbe Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika. Iz činjeničnog supstrata tužbe i navoda u odgovoru na žalbu, proizlazi da tužiteljica nije podnijela niti tužbu Upravnom sudu RH niti je pokrenula postupak ocjene ustavnosti, slijedom čega se u konkretnom slučaju niti ne može primijeniti odredba čl. 58 st. 3 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH. Naime, prema toj odredbi svaka fizička i pravna osoba kojoj je povrijeđeno pravo pravomoćnim pojedinačnim aktom donesenim na temelju poništene a ne i ukinute odredbe drugog propisa, ima pravo podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za izmjenu tog pojedinačnog akta odgovarajućom primjenom odredaba o ponavljanju postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.343/08-2 od 17.III.2008.

NAKNADA PLAĆE

Pravo poslodavca na povrat isplaćenih nadoknada

(Čl. 210 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Poslodavac ima pravo na povrat isplaćenih nadoknada koje je isplaćivao radniku temeljem pravomoćnog rješenja o privremenoj mjeri kojim mu je bilo naloženo vraćanje radnika na rad, bez obzira što radnika nije vratio na rad, ukoliko je nakon donošenja privremene mjere pravomoćnom odlukom suda utvrđeno da je odluka o otkazu ugovora zakonita, da je kontinuirano isplaćivao naknadu a da radnik nije podnio prijedlog za ovrhu radi vraćanja na rad.

«Naime, žalbeno stajalište tuženika da je zbog nepostupanja tužitelja po pravomoćnom rješenju o privremenoj mjeri kojim je tužitelju

bilo naloženo vraćanje tuženika na rad, a što tužitelj nije učinio, isti izgubio pravo povrata isplaćenih nadoknada ne može se prihvatiti ispravnim, jer u izvršenju sudske odluke donesene u postupku zaštite prava iz radnog odnosa pored poslodavca, i radnik je dužan pokazati aktivnost i volju da nastavi s radom nakon donošenja sudske odluke kojom mu je omogućen nastavak rada. Takva aktivnost radnika naročito je potrebna u slučaju primanja novčane nadoknade određene istom odlukom. Obzirom da tuženik u postupku ne iznosi činjenicu podnošenja prijedloga za ovrhu radi vraćanja na rad temeljem rješenja o privremenoj mjeri a u cijelom je spornom periodu primao navedenu naknadu, po stajalištu ovog suda ne može se prihvatiti žalbena tvrdnja tuženika da je isključivo na strani poslodavca izostala aktivnost u izvršenju sudske odluke. Stoga, budući da je tuženik a obzirom na nesporna utvrđenja suda prvog stupnja, dakle, nepripadno primao nadoknadu plaće, jer u periodu od 2. lipnja 2000.g. pa do 05. srpnja 2000.g. nije bio na radu kod tužitelja, a u postupku pred Trgovačkim sudom u V. je utvrđeno da je odluka o otkazu ugovora o radu zakonita, to je pravilnom primjenom odredbe čl. 210 ZOO-a prvostupanjski sud osnovano obvezao tuženika na vraćanje nepripadno primljenog novčanog iznosa od 28.769,74 kn.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 860/07-2 od 04.IX.2007.

UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME

Uzastopno sklapanje ugovora o radu

(Čl. 15 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Kada su radnik i poslodavac sklopili više uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme, time da sklapanje ugovora nije bilo vezano rokom niti izvršenjem posla a niti nastupanjem određenog događaja, uz činjenicu da se poslovi za koje je sklopljen ugovor o radu kod poslodavca obavljaju kontinuirano kao i da postoji stalna potreba za obavljanjem tih poslova, tada se smatra da je takav ugovor o radu ništetan.

«Obzirom na gore navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud zaključuje da se posao radnog mjesta recepcionara kod tužene obavlja kontinuirano, da navedene poslove obavlja veći broj radnika i da postoji potreba za stalnim radom radnika, zbog čega smatra da je ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen između stranaka 27. studenog 2006.g. sklopljen protivno odredbi čl. 15 st. 1 ZR-a, jer obavljanje poslova radnog mjesta recepcionara nije bilo vezano niti rokom, niti izvršenjem posla, a niti nastupanjem određenog događaja, te da je navedeni ugovor ništetan, sukladno odredbi čl. 322 ZOO (NN 35/05), jer je protivan prinudnom propisu. Utvrdivši da je ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen između stranaka 27. studenog 2006.g., sklopljen protivno odredbama Zakona o radu, prvostupanjski sud je temeljem odredbe čl. 15 st. 5 ZR utvrdio da je tužitelj sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme, pa je u cijelosti udovoljio tužbenom zahtjevu tužitelja. U konkretnom slučaju je vrijeme trajanja ugovora o radu sklopljenih između stranaka bilo točno određeno, pa uz činjenicu da se u smislu odredbe čl. 15 st. 1 ZR ugovor o radu na određeno vrijeme može sklopiti samo iznimno i to za zasnivanje radnog odnosa čiji je prestanak unaprijed utvrđen objektivnim razlozima koji su opravdani rokom, izvršenjem određenog posla ili nastupanjem određenog događaja, a imajući u vidu da je prvostupanjski sud na temelju svih provedenih dokaza utvrdio da su stranke sklopile više uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme za obavljanje poslova radnog mjesta recepcionara, da je temeljem sklopljenih ugovora o radu tužitelj bio u neprekinutom radnom odnosu u razdoblju od 01. kolovoza 2005.g. do 31. svibnja 2007.g., da se poslovi radnog mjesta recepcionara, koje poslove je tužitelj isključivo obavljao temeljem sklopljenih ugovora o radu, kod tužene obavljaju kontinuirano, da ih obavlja veći broj radnika i da nedvojbeno postoji stalna potreba za obavljanjem tih poslova, te da broj izvršitelja na radnom mjestu recepcionara nije bio utvrđen aktima tužene u vrijeme sklapanja ugovora o radu između stranaka, ovaj sud prihvaća pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da je ugovor o radu sklopljen između stranaka 27. studenog 2006.g. sklopljen protivno odredbi čl. 15 st. 1 ZR kao prisilnom propisu, pa je stoga ništetan, sukladno odredbi čl. 322 ZOO-a. Kako odredba čl. 15 st. 5 ZR sadrži neoborivu pretpostavku da su radnik i poslodavac sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme ako je ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen protivno odredbama Zakona o radu, prvostupanjski sud je pravilno odluku tužene od 29. svibnja 2007.g. utvrdio nedopuštenom, a obzirom na činjenicu da je temeljem sklopljenih ugovora o radu na određeno vrijeme tužitelj, nesporno, bio u radnom odnosu kod tužene u neprekinutom trajanju od 01. kolovoza 2005.g. do 31. svibnja 2007.g., kako to proizlazi i iz sadržaja radne knjižice tužitelja, prvostupanjski sud je osnovano

sukladno postavljenom zahtjevu tužitelja, utvrdio da se tužitelj nalazi u stalnom radnom odnosu kod tužene od 01. lipnja 2007.g. pa nadalje, pa je udovoljivši u cijelosti tužbenom zahtjevu tužitelja, pravilno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.356/08-2 od 26.V.2008.

PRERASPODJELA RADNOG VREMENA

Pretpostavke za preraspodjelu radnog vremena

(Čl. 30 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Ukoliko je radnik radio duže od punog radnog vremena a preraspodjela radnog vremena nije bila predviđena Kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca niti je poslodavac zatražio suglasnost inspektora rada za preraspodjelu radnog vremena, tada se takav rad po nalogu poslodavca ima smatrati prekovremenim radom.

„Naime, nije sporno da je tužitelj u utuženom razdoblju radio duže od punog radnog vremena kako je ono definirano u odredbi čl. 30 st. 1 ZR-a. Međutim, u smislu odredbe čl. 35 st. 10 ZR-a o preraspodjeli radnog vremena ne može se govoriti ukoliko preraspodjela radnog vremena nije bila predviđena Kolektivnim ugovorom, odnosno sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, ili pak poslodavac nije zatražio suglasnost inspektora rada za preraspodjelu radnog vremena. U provedenom postupku nije utvrđeno da su postojale pretpostavke za preraspodjelu radnog vremena u smislu navedenih zakonskih odredbi, zbog čega se prednji žalbeni navodi tuženika ukazuju neosnovanima, pa i ovaj sud prihvaća stajalište suda prvog stupnja da rad koji je tužitelj u konkretnom slučaju obavljao na zahtjev poslodavca ima obilježja prekovremenog rada, bez obzira što tuženik o tome nije donio posebnu pisanu odluku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.595/08-3 od 06.V.2008.

PRERASPODJELA RADNOG VREMENA

Uvjeti za preraspodjelu radnog vremena

(Čl. 43 st. 10 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Ukoliko preraspodjela radnog vremena kod tuženika nije predviđena kolektivnim ugovorom a tuženik nije zatražio suglasnost prosvjetne inspekcije, tada nije bilo uvjeta za određivanje preraspodjele radnog vremena, kako je to određeno Naputkom tuženika, zbog čega se takav rad mora smatrati prekovremenim radom.

„Imajući u vidu citirani sadržaj Naputka tuženika o grijanju i održavanju temperature u školi od 25. studenog 2004.g. jasno se može zaključiti da je tim Naputkom određena preraspodjela radnog vremena, što je u Naputku i izričito navedeno. Međutim, preraspodjela radnog vremena moguća je, sukladno odredbi čl. 43 st. 10 ZR-a, samo ako je predviđena kolektivnim ugovorom, odnosno sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, a u protivnom za preraspodjelu radnog vremena poslodavac mora zatražiti suglasnost inspektora rada, u konkretnom slučaju prosvjetne inspekcije. Nije sporno da preraspodjela radnog vremena kod tuženika nije predviđena kolektivnim ugovorom, niti je tuženik za preraspodjelu radnog vremena zatražio suglasnost prosvjetne inspekcije. Kako, dakle, preraspodjela radnog vremena kod tuženika nije predviđena kolektivnim ugovorom, niti je tuženik zatražio suglasnost prosvjetne inspekcije, to nedvojbeno nije bilo uvjeta za određivanje preraspodjele radnog vremena, kako je to određeno Naputkom tuženika o grijanju i održavanju temperature u školi od 25. studenog 2004.g., kojim je određeno da radno vrijeme tužitelja u sezoni loženja traje duže od 8 sati dnevno, odnosno prema potrebi loženja, a najdulje 52 sata tjedno, zbog čega se takav rad mora smatrati prekovremenim radom i poslodavac je izvršeni rad dužan platiti kao prekovremeni rad, sukladno odredbi čl. 92 ZR-a. Ukoliko je tuženik u pravu osporavajući u žalbi pravilnost zaključka prvostupanjskog suda da je Naputkom od 25. studenog 2004.g. tužitelju naložen prekovremeni rad, budući da sadržaj navedenog Naputka jasno i nedvojbeno upućuje na zaključak da je njime određena preraspodjela radnog vremena tužitelja, za koju nisu bili ispunjeni zakonom predviđeni uvjeti, zbog čega se obavljeni rad tužitelja mora smatrati prekovremenim radom za kojeg tužitelju u smislu odredbe čl. 92 ZR pripada pravo na povećanu plaću.

Iako, dakle, ovaj sud ne prihvaća pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da je Napatkom tuženika od 25. studenog 2004.g. tužitelju naložen prekovremeni rad, jer njegov sadržaj jasno ukazuje na uvođenje preraspodijele radnog vremena tužitelja, za koju nisu bili ispunjeni uvjeti, međutim, kako se obavljeni rad smatra prekovremenim radom, to i po ocjeni ovoga suda tužitelju za obavljeni rad pripada pravo na povećanu plaću. Broj odrađenih sati prekovremenog rada, te noćnog rada, rada subotom, nedjeljom i blagdanom od strane tužitelja prvostupanjski sud je pravilno utvrdio na temelju priložene pisane evidencije tužitelja, osnovano je prihvativši vjerodostojnim dokazom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1708/06-2 od 02.IV.2007.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Izgubljena zarada

(Čl. 88 Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/02, 114/03, 142/03, 30/04)

Sud će umanjiti utvrđeni mjesečni iznos izgubljene zarade tužitelja za iznos poreznih i drugih zakonom određenih davanja državi, ukoliko je tužitelj obavljao faktični rad, odnosno isti nije imao zaključen ugovor o radu niti je od strane poslodavca bio prijavljen kod nadležnih tijela.

«Konačno, neosnovano tužitelj citira odredbe Zakona o radu koje definiraju «plaću» kao naknadu za rad, kad tijekom postupka tužitelj sam navodi da je trebao raditi «na crno» koji termin pretpostavlja izbjegavanje poreznih i drugih (zakonom određenih) davanja državi. Valja naglasiti da pojam bruto plaće podrazumijeva iznos koji uključuje doprinose iz plaće – porez na dohodak i prirez porezu na dohodak i neto iznos koji se isplaćuje izravno zaposleniku. Upravo stoga je pravilno prvostupanjski sud umanjio mjesečni iznos izgubljene zarade tužitelja za iznos opisanih davanja, a koje je utvrdio komparacijom plaća dvojice svjedoka D. i H. koji su istovjetni posao tužiteljevom obavljali u prijepornom periodu u tuzemstvu, a što je u konačnici predložio sam tužitelj obzirom na njegovu

nemogućnost pribave ikakvih podataka od austrijskog trgovačkog društva u kojem je obavljao takav, faktičan rad.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.414/07-2 od 29.I.2008.

ŠTETA NA RADU I U VEZI S RADOM

Odgovornost za štetu po kriteriju uzročnosti

(Čl. 177 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Podijeljena ili isključiva odgovornost oštećenika za nastanak štetnog događaja ne može biti isključena niti u slučaju odgovornosti za naknadu štete po kriteriju uzročnosti.

«U odnosu na primjenu odredbe čl. 177 ZOO-a valja ukazati da podijeljena (ili isključiva) odgovornost oštećenika za nastanak štetnog događaja, sukladno odredbi čl. 192 ZOO, ne može biti isključena niti u slučaju odgovornosti za naknadu štete po kriteriju uzročnosti. Prema načelu podijeljene odgovornosti oštećenik mora snositi posljedice (štetu) u opsegu u kojem je sam pridonio njezinom nastanku ili povećanju. Radi se o određenom ponašanju oštećenika (činjenju ili propuštanju) koje ponašanje, odnosno radnja oštećenika je pridonijela nastanku štetnog događaja, pri čemu je nebitno da li postoji ili ne postoji subjektivni odnos oštećenika prema nastanku ili povećanju štete, što znači da dolaze u obzir svi oblici, odnosno stupnjevi krivnje, slijedom čega se poslodavac oslobađa od odgovornosti za štetu i kad je ona nastala zbog obične nepažnje radnika, kako to pravilno tuženik ističe u žalbi. Stoga je očigledno pogrešno stajalište prvostupanjskog suda da okolnosti vezane uz ispravnost, odnosno neispravnost viljuškara, postojanje rupa u krugu tuženika na kojem je došlo do nezgode, osposobljenost tužitelja za upravljanje viljuškarom, potrebe za korištenjem viljuškara pri obavljanju poslova skladišnog radnika, te alkoholiziranost tužitelja nemaju nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu odgovornosti tuženika za naknadu štete i da se radi isključivo o povredama obveza iz radnog odnosa koje nisu predmet ovog spora, jer navedene okolnosti mogu imati utjecaja na potpuno ili djelomično oslobođenje tuženika od odgovornosti za naknadu štete nastale tužitelju ozljedom na radu, ukoliko je određeno ponašanje

tužitelja, odnosno njegova određena radnja ili propuštanje, u uzročnoj vezi s nastankom štete, a radi se o skrivljenom ponašanju tužitelja koje je isključivi ili djelomični razlog nastanka štetnog događaja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.431/07-2 od 20.VIII.2007.

ŠTETA NA RADU I U VEZI S RADOM

Odgovornost poslodavca

(Čl. 102. st. 1. Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Ukoliko je uzrok pada tužitelja po stepenicama bila nestabilnost uzrokovana hodanjem na štakama, koje je koristio po preporuci liječnika, a nakon pretrpljene ozljede na radu, za štetu odgovara poslodavac.

«Neosnovano tuženik osporava i odgovornost za štetu nastalu tužitelju u štetnom događaju od 18. rujna 2005.g., jer je prvostupanjski sud pravilno zaključio da je nastala šteta u uzročnoj vezi s nastankom štetnog događaja od 27. srpnja 2005.g. budući da je tužitelj zbog ozljeda zadobivenih na radu, a po preporuci liječnika, prilikom hodanja koristio štake, koje su očigledno imale utjecaja na stabilnost tužitelja, pa je navedena okolnost nedvojbeno isključivi uzrok pada tužitelja na stepenicama dana 18. rujna 2005.g. zbog čega tuženik odgovara tužitelju i za štetu koja je nastala kao posljedica štetnog događaja od 27. srpnja 2005.g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.431/07-2 od 20.VIII.2007.

ŠTETA ZBOG POVREDE PRAVA IZ RADNOG ODNOSA

Pretpostavke za sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa

(Čl. 133 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Sud nije ovlašten odbaciti tužbu tužitelja ukoliko isti nije prije podnošenja tužbe za naknadu štete zbog pretrpljene ozljede na radu, podnio poslodavcu zahtjev za ostvarenje prava na naknadu štete.

«Točno je da je sudska zaštita prava iz radnog odnosa regulirana odredbom čl. 133 ZR-a, prema čijoj odredbi st. 1 radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od petnaest dana od dostave odluke kojom mu je to pravo povrijeđeno, odnosno od dana saznanja za povredu prava zahtijevati od poslodavca ostvarenje tog prava, te prema st. 2 ukoliko poslodavac u roku od petnaest dana od dostave zahtjeva (iz st. 1) ne udovolji tom zahtjevu tada radnik može u daljnjem roku od isto tako petnaest dana zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom. Isto tako st. 5 čl. 133 tog zakona je određeno da ako je zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu predviđen postupak mirnog rješavanja nastalog spora, rok od petnaest dana za podnošenje zahtjeva sudu teče od dana okončanja toga postupka. To se međutim ne odnosi na zahtjeve za naknadu štete i druge novčane tražbine iz radnog odnosa, jer traženje zaštite pred poslodavcem ne predstavlja u tim postupcima procesnu pretpostavku za podnošenje tužbe sudu. Međutim, odredba čl. 133 st. 6 istog Zakona, predviđa kao iznimku za slučajeve podnošenja zahtjeva za naknadu štete ili drugog novčanog potraživanja iz radnog odnosa, u kojim slučajevima propust radnika da podnese takav zahtjev iz radnog odnosa u rokovima iz citiranih stavaka 1, 2, i 5 toga članka nema za posljedicu prekluziju ostvarenja tih prava u sudskom postupku. Naime, odredbom čl. 133 st. 6 ZR-a, propisano je da propust radnika da zahtjeva naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa, u rokovima iz st. 1, 2 i 5 ovog članka, ne može imati za posljedicu gubitak prava na ta potraživanja. Citirana zakonska odredba isto tako, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud, ne uvjetuje podnošenje tužbe sudu sa bilo kakvim subjektivnim i objektivnim razlozima, jer iz iste potpuno jasno proizlazi, što pravilno ističe žalba tužitelja, ovlaštenje za izravno podnošenje tužbe sudu u predmetima radi naknada štete i isplatama drugih novčanih potraživanja iz radnog

odnosa, a kakva je i predmetna tužba tužitelja. Tužitelj je naime, kao radnik, tužbom podnesenom kod toga suda 26. ožujka 2007.g. od tuženika kao poslodavca zatražio naknadu štete (nematerijalne i materijalne) proizašlu iz povrede na radu u štetnom događaju od 08. studenog 2006.g., kao i isplatu drugih novčanih potraživanja iz radnog odnosa (božićnicu za 2006.g. i izvanrednu pomoć zbog bolovanja dužeg od 90 dana) sve u ukupnom iznosu od 225.180,00 kn. Prema tome, predmetni zahtjev predstavlja zahtjev tužitelja kao radnika za naknadu štete i drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa prema tuženiku, kao poslodavcu, dakle predstavlja radni spor za naknadu štete i drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa za koje je, prema pravilnom isticanju žalbe, odredbom čl. 133 st. 6 ZR-a izričito propisano da propust radnika da zahtijeva naknadu štete ili drugo novčano potraživanje iz radnog odnosa u rokovima iz st. 1, 2 i 5, za takve konkretne zahtjeve, nema za posljedicu gubitak prava na ta potraživanja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 484/08-3 od 03.VI.2008.

IZGUBLJENA ZARADA ZA VRIJEME LIJEČENJA

Prijevozni troškovi

(Čl. 102 st. 1 Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 94/95, 65/95 i 17/01)

Neostvarenje uštede na prijevoznim troškovima koji su tužitelju redovito isplaćivani, a koji troškovi nisu isplaćivani tužitelju za vrijeme kada se nalazio na bolovanju zbog ozljede na radu, predstavlja za tužitelja materijalnu štetu, koja se ne može definirati kao izgubljena zarada (dio plaće) ali na koju tužitelj ima pravo.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da bi u navedenom periodu tužitelj, da je radio, primao s osnova prijevoznog troška i to za razdoblje od listopada 2001.g. do zaključno veljače 2003.g., mjesečno po 385,00 kn, a od ožujka 2003.g. pa nadalje mjesečno po 420,00 kn, pri čemu visine odgovaraju visini cijene mjesečne autobusne karte. Slijedom utvrđenja da udaljenost mjesta tužiteljevog stanovanja od radnog mjesta iznosi 8

km, da se tužitelj na posao vozio osobnim automobilom marke „Renault 9“, da je prosječno za prijevoz na posao i s posla trošio 16 do 17 l goriva mjesečno, u tadašnjoj vrijednosti od 100,00 kn, te da bi tužitelj imao i određene troškove za amortizaciju automobila, te druge efektivne troškove pri uporabi automobila, prvostupanjski sud je temeljem slobodne ocjene temeljem čl. 223 ZPP-a, utvrdio da bi tužiteljeva mjesečna ušteda po toj osnovi iznosila 200,00 kn mjesečno, te mu je, temeljem odredbe čl. 195 st. 1 ZOO-a dosudio naknadu materijalne štete po toj osnovi od po 200,00 kn mjesečno (ukupno 4.800,00 kn) uz zakonsku zateznu kamatu od dospijeća svakog pojedinog iznosa do isplate. Po ocjeni ovog suda, prema određenju štete iz sadržaja čl. 155 ZOO-a prema kojem je šteta umanjeње nečije imovine (obična šteta) i sprječavanje njezina povećanja (izmakla korist) neostvarenje uštede na prijevoznim troškovima koji su tužitelju redovito isplaćivani a u spornom periodu nisu zbog činjenice što se on nalazio na bolovanju predstavlja za tužitelja materijalnu štetu, koja se ne može definirati kao izgubljena zarada (dio plaće) ali na koju tužitelj ima pravo, a u vezi odredbe čl. 102 st. 1 Zakona o radu (NN 38/95, 94/95, 65/95 i 17/01; dalje: ZR), odnosno sada čl. 109 st. 1 ZR-a. Pri tome treba navesti da je prvostupanjski sud a o čemu tuženik u žalbi ne iznosi nikakve argumentirane prigovore, utvrdio marku i tip automobila kojim se tužitelj vozio na posao, konkretnu prosječnu potrošnju goriva tog automobila, u odnosu na mjesečno ostvareni put za dolazak i odlazak na posao, paušalno je utvrdio (prihvaćanjem tužiteljeve tvrdnje) visinu novčanog troška za odgovarajuću potrošnju goriva, a pri tome je prvostupanjski sud uzeo, pri primjeni slobodne ocjene iz čl. 223 ZPP-a, da su tužitelju nastajali, pri vršenju prijevoza, i troškovi utroška maziva (efektivni troškovi upotrebe automobila) i troškovi amortizacije. Temeljem svega navedenog treba prihvatiti osnovanom prvostupanjsku ocjenu, da bi tužitelju ostajala ušteda u visinama od po 200,00 kn mjesečno (što otprilike odgovara iznosu od 50% isplaćivanih naknada troškova prijevoza; pri tome treba imati u vidu općepoznatu činjenicu da su javni prijevozi na kraćim udaljenostima kakva je predmetna udaljenost mjesta stanovanja tužitelja od njegovog radnog mjesta, relativno skuplji).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1850/06-2 od 27.III.2007.

POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE

Pravo na naknadu štete s osnove izgubljene zarade

(Čl. 1095 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Radnik ima pravo na naknadu štete s osnove izgubljene zarade odnosno na terenski dodatak, ukoliko na terenskom radu nije imao posebnih troškova koje bi podmirivao iz istoga, budući je poslodavac radnicima na terenu osigurao smještaj i hranu.

«Prije svega, tuženika valja upozoriti da u smislu odredbe čl. 1095 st. 1 ZOO-a (NN 35/05) tko drugome nanese tjelesnu ozljedu ili mu naruši zdravlje dužan je nadoknaditi mu troškove liječenja i druge potrebne troškove s tim u vezi, a i zaradu izgubljenu zbog nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja. Obzirom na sadržaj citirane odredbe, može se zaključiti da zarada oštećenika nije ograničena samo na određenu vrstu zarade, a niti bilo koji drugi posebni propis ograničava oštećenika u pravu na naknadu štete zbog gubitka bilo koje zarade koju je ranije ostvarivao, a koju zbog nanošenja tjelesne ozljede nije u mogućnosti ostvarivati, pa je svaka zarada koju je oštećenik ostvarivao ili mogao ostvariti, a koju zbog nanošenja tjelesne ozljede nije ostvarivao predmet gubitka u njegovoj imovini i predstavlja pravnu osnovu za naknadu štete u smislu odredbe čl. 1095 st. 1 ZOO-a. Također valja navesti da se šteta zbog gubitka zarade ne očituje samo gubitkom plaće kao stalnog oblika primanja iz radnog odnosa, već se ta šteta može očitovati i gubitkom drugih primanja, primjerice primanja iz prekovremenog rada, dnevnica, terenskog dodatka i dr., ali samo u djelu koji bi oštećenik u normalnim okolnostima uštedio. Kako je prvostupanjski sud na temelju ocjene, kako materijalnih, tako i personalnih dokaza, utvrdio da je tužitelj prije štetnog događaja kontinuirano radio na terenu, uglavnom u P., da je poslodavac tužitelju, kao i ostalim zaposlenicima koji su radili na terenu, osiguravao hranu i smještaj i da je tužitelj bio u mogućnosti uštedjeti cjelokupni iznos terenskog dodatka, pravilno je zaključio da tužitelju pripada pravo na naknadu štete s osnove izgubljene zarade u visini razlike plaće koju je tužitelj u utuženom razdoblju ostvario i plaće koju bi ostvario na radu, kao i cjelokupnog terenskog dodatka u iznosima utvrđenim tijekom postupka na temelju priložene dokumentacije. Točno je, kako to tuženik navodi u žalbi da je svrha terenskog dodatka podmirenje posebnih troškova vezanih uz rad na terenu, međutim, iz sadržaja prvostupanjskog postupka proizlazi da je poslodavac tužitelja osigurao svojim

zaposlenicima na terenu i smještaj i hranu, na koju činjenicu i tuženik ukazuje u žalbi, zbog čega je očigledno tužitelj bio u mogućnosti uštedjeti cjelokupni iznos terenskog dodatka. Pritom je bez ikakvog značaja okolnost da je tužitelj ostvarivao malu plaću, na koju okolnost tuženik ukazuje u žalbi, jer visina plaće tužitelja nema nikakvog utjecaja na mogućnost štednje terenskog dodatka, budući da je poslodavac tužitelja svojim zaposlenicima na terenu osiguravao smještaj i hranu, pa tužitelj zbog rada na terenu nije imao niti mogao imati posebnih troškova koje bi podmirivao iz terenskog dodatka, zbog čega je i prema ocjeni ovoga suda pravilan zaključak suda prvog stupnja da je tužitelj u normalnim okolnostima mogao uštedjeti cjelokupni terenski dodatak, pa je na temelju činjeničnih utvrđenja koja žalbenim navodima tuženika nisu dovedena u sumnju, pravilno primijenio materijalno pravo udovoljivši zahtjevu tužitelja za naknadu štete s osnove izgubljene zarade u dosuđenom iznosu od 10.957,81 kn.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 929/08-2 od 05.V.2008.

OVLAŠTENJE SUDA DA IZVEDE DOKAZE KOJE STRANKE NISU PREDLOŽILE

Ovlaštenja suda

(Čl. 435 st. 2 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Kada tuženik u parnici iz radnih odnosa nije predlagao izvođenje dokaza niti iznosio činjenice u vezi isključive ili djelomične odgovornosti tužitelja, tada sud nije ovlašten primijeniti odredbu čl. 435 st. 2 Zakona o parničnom postupku.

«Doduše, u postupku u parnicama iz radnih odnosa sud je, sukladno odredbi čl. 435 st. 2 ZPP-a, ovlašten izvesti i dokaze koje stranke nisu predložile, ako su ti dokazi značajni za odlučivanje. Međutim, niti je tuženik tijekom postupka iznosio bilo kakve činjenice u odnosu na svoju tvrdnju o isključivoj ili djelomičnoj odgovornosti tužitelja za nastanak štetnog događaja, niti je predlagao izvođenje kakvih dokaza, pa niti prvostupanjski sud nije bio ovlašten primijeniti odredbu čl. 435 st. 2 ZPP-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.431/07-2 od 20.VIII.2007.

OBLIK I SADRŽAJ OTKAZA TE NJEGOVA DOSTAVA

Prestanak ugovora o radu na temelju izvanrednog otkaza

(Čl. 114 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Ugovor o radu na temelju izvanrednog otkaza prestaje danom dostave otkaza.

„Na temelju tako utvrđenih činjenica sud prvog stupnja zaključuje da je odluka o izvanrednom otkazu Ugovora o radu uručena tužiteljici dana 22. svibnja 2006. godine nedopuštena iz formalnih razloga, jer su ranije dvije odluke već proizvele pravni učinak otkazivanja ugovora o radu, a koji nastupa trenutkom uručjenja odluke poslodavca radniku, te da ta odluka sadrži otkazne razloge navedene u ranije dvije odluke, te da u trenutku uručjenja pobijane odluke između stranaka više nije postojao obveznopravni odnos, jer je jednostrano raskinut od strane tuženika. Isto tako sud prvog stupnja analizirajući obveze tužiteljice u izvršavanju radnih zadataka sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada tuženika, ali i okolnosti događaja od 05. svibnja 2006.g., nalazi i da za donošenje takve vrste otkaza nisu postojali niti opravdani razlozi predviđeni čl. 114 ZR-a, zbog čega je na zahtjev tužiteljice temeljem čl. 123 st. 1 ZR-a odredio sudski raskid ugovora o radu, te obvezao tuženika na naknadu štete tužiteljice u visini pet prosječnih plaća isplaćenih tužiteljici u prethodna tri mjeseca prije otkaza ugovora o radu, u visini od 20.346,25 kn, dok je s preostalim zatraženim iznosom naknade štete tužiteljicu odbio. Zakon o radu nema izričite odredbe o tome kada nastupa učinak otkaza, dakle kada prestaje radni odnos, ali budući da je ugovor o radu trajni obvezni odnos koji može prestati i otkazom u smislu odredaba obveznog prava, ugovor o radu na temelju izvanrednog otkaza prestaje danom dostave otkaza, jer kod takvog otkaza nije propisana mogućnost otkaznog roka. Dakle, uredno obavljenom dostavom odluke o otkazu počinje djelovati pravni učinak same odluke u odnosu na prava i obveze o kojima je njome odlučeno. Kako su prije pobijane Odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu, tužiteljici uredno uručene dvije odluke, od kojih druga dana 15. svibnja 2006.g., kao izvanredni otkaz ugovora o radu, tužiteljici je upravo tog dana dakle 15. svibnja 2006.g. prestao radni odnos, pa tuženik, nakon uručjenja navedene odluke tužiteljici, takvu odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu nije bio ovlašten izmijeniti donošenjem pobijane odluke o izvanrednom otkazu. Naime, pobijanom Odlukom o izvanrednom otkazu,

tuženik nije stavio izvan snage ranije dvije odluke o otkazu, već je samo nedovoljno jasno i neodređeno konstatirao da se tom odlukom ispravlja i dopunjuje Odluka o izvanrednom otkazu uručena tužiteljici dana 20. svibnja 2006.g. Stoga, prema stajalištu ovog suda donošenjem dana 20. svibnja 2006.g. pobijane Odluke, nisu izmijenjene ranije dvije odluke, jer niti jedna točka ranijih odluka nije stavljena izvan snage pobijanom odlukom, pa tako niti odredba Odluke o izvanrednom otkazu uručena tužiteljici dana 15. svibnja 2006.g., ugovor o radu stranaka prestao 15. svibnja 2006.g. Navedena odluka tuženika uručena tužiteljici dana 15. svibnja 2006.g. mogla je biti izmijenjena isključivo po uloženom zahtjevu za zaštitu prava od strane tužitelja, ali samo na način da tuženi potvrdi ranije donesenu odluku, na koju je zahtjev uložen ili da takvu odluku stavi izvan snage. Prema tome, Odluka tuženika o izvanrednom otkazu ugovora o radu uručena tužiteljici dana 22. svibnja 2006.g. nije dopuštena, jer je tuženik, dostavom Odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu uručene tužiteljici dana 15. svibnja 2006.g. vezan takvom odlukom, obzirom da uredno obavljanom dostavom odluke tužiteljice počinju djelovati pravne posljedice navedene odluke, kako u odnosu na tužiteljicu, tako i u odnosu na tuženika. Stoga je, prvostupanjski sud pravilno utvrdio Odluku tuženika o izvanrednom otkazu ugovora o radu dostavljenu tužiteljici dana 22. svibnja 2006. g. nedopuštenom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.274/07-2 od 17.IV.2007.

RAZLOZI ZA OTKAZ

Ograničenje slobode poslovanja

(Čl. 106 Zakona o radu, «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Sudsko utvrđivanje razloga iz odluke o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu, ne smije uzrokovati ograničenje slobode poslovanja koje bi oduzelo ekonomski značaj određenim odlukama u poslovnoj politici poslodavca u vezi s radnicima.

„Pored toga će prvostupanjski sud imati u vidu da sukladno odredbi čl. 106 st. 1 al. 1 ZR-a, poslodavac može redovito otkazati ugovor o radu ako zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga prestane

potreba za obavljanjem poslova koje radnik obavlja. Dakle, kod poslovno uvjetovanog otkaza razlozi za otkaz su na strani poslodavca. Pri tom organizacijski uvjetovani poslovni otkaz može biti posljedica odluka o gospodarskim ili tehničkim promjenama u poslovanju, a može biti i samostalni (izravni) rezultat promjena u organizaciji poslovanja. Osnovni uvjet da bi radnik mogao dobiti poslovno uvjetovani otkaz jest da je prestala potreba za obavljanjem određenog posla koji taj radnik obavlja pri čemu je pravo poslodavca da organizira proces rada, što uključuje mogućnost ukidanja radnog mjesta, a sve u cilju bolje organizacije rada i učinkovitijeg poslovanja (pravno stajalište izraženo u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske Rev-1638/99 od 14.I.1999.g.). Iako je utvrđivanje postojanja razloga za otkaz dakako podložno preispitivanju i ocjenjivanju u sudskom postupku jer je sud ovlašten utvrditi ništavost otkaza ako za njega nisu postojali opravdani zakonom utvrđeni razlozi, to ipak sudsko utvrđivanje tih razloga ne smije dovesti do takvog ograničenja slobode poslovanja koje bi oduzelo ekonomski značaj određenim odlukama o poslovnoj politici poslodavca u vezi s radnicima. Obzirom da gospodarski i socijalni razvoj društva, politički odnosi u društvu, te drugi tzv. vanjski faktori, koji nesumnjivo utječu na poslovanje, nisu uvijek predvidivi, poslodavcima mora biti priznata određena sloboda prosuđivanja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.438/08-2 od 09.IV.2008.

RAZLOZI ZA OTKAZ

Izostanak iz posla zbog privremene nesposobnosti za rad

(Čl. 118 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Izostanak iz posla tužiteljice zbog privremene nesposobnosti za rad zbog bolesti ne može se smatrati neopravdanim izostankom, bez obzira na činjenicu što tužiteljica poslodavcu nije dostavila potvrdu o privremenoj nesposobnosti za rad u zakonskom roku.

„Pobijanom odlukom o otkazu tuženik je otkazao tužiteljici ugovor o radu izvanrednim otkazom, izričito navodeći u uvodu odluke odredbu čl.

114 ZR, međutim, u odluci o otkazu nisu navedeni nikakvi razlozi otkazivanja ugovora o radu. Prema odredbi čl. 118 st. 1 ZR-a otkaz mora imati pisani oblik, a prema st. 2 iste odredbe poslodavac mora u pisanom obliku obrazložiti otkaz. Dakle, prema sadržaju citirane odredbe, obrazloženje odluke o otkazu mora sadržavati činjenične razloge otkazivanja ugovora o radu. Kako pobijana odluka o otkazu uopće ne sadrži nikakve činjenice u odnosu na razloge otkazivanja ugovora o radu tužiteljici, to se mora zaključiti da je pobijana odluka o otkazu u suprotnosti sa sadržajem odredbe čl. 118 st. 2 ZR-a. Tuženik se tijekom postupka izričito izjasnio da je razlog otkazivanja ugovora o radu tužiteljici neopravdani izostanak tužiteljice s posla u razdoblju od 11. srpnja 2006. g. do donošenja odluke o otkazu. Neovisno o tome da li je tužiteljica radila u razdoblju od 07. do 10. srpnja 2006.g. i da, ukoliko u tom razdoblju nije radila, njezin izostanak s posla ne može se smatrati neopravdanim izostankom, jer je tužiteljica bila privremeno nesposobna za rad zbog bolesti. Nedvojbeno je stoga da je tužiteljica izostala s posla u tom razdoblju iz opravdanih razloga, pa je stoga prvostupanjski sud na temelju ocjene provedenih dokaza pravilno utvrdio da nije ostvaren razlog za otkaz zbog kojeg je tuženik otkazao ugovor o radu tužiteljici, jer je tužiteljica izostala s posla zbog bolesti, pa je na temelju činjeničnih utvrđenja koja tuženik svojim žalbenim navodima nije doveo u sumnju, pravilno primijenio materijalno pravo utvrdivši odluku tuženika o otkazu ugovora o radu nedopuštenom. Valja također navesti da niti okolnost da je tužiteljica potvrdu o privremenoj nesposobnosti za rad dostavila tuženiku 11. srpnja 2006.g., nema poseban značaj u odnosu na ocjenu neopravdanosti razloga za otkazivanje ugovora o radu, jer je prema odredbi čl. 83 st. 1 ZR-a radnik doduše dužan što je moguće prije obavijestiti poslodavca o privremenoj nesposobnosti za rad, a najkasnije u roku od 3 dana dužan mu je dostaviti liječničku potvrdu o privremenoj nesposobnosti za rad i njezinom očekivanom trajanju, koju potvrdu izdaje ovlašteni liječnik, međutim, propust tužiteljice da u navedenom roku dostavi potvrdu poslodavcu očigledno se ne može smatrati opravdanim razlogom za izvanredni otkaz ugovora o radu, a osim toga navedeni propust nije niti bio razlog otkazivanja ugovora o radu, već isključivo neopravdani izostanak tužiteljice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.58/08-2 od 21.I.2008.

OBVEZA SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA ODLUKA

Propust poslodavca

(Čl. 152 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Posljedica propusta poslodavca da ispuni obvezu savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu je ništavost takve odluke.

„Valja ukazati da je u smislu odredbe čl. 124 ZR namjeru da otkáže određeni ugovor o radu poslodavac dužan priopćiti radničkom vijeću, te je dužan o toj odluci savjetovati se sa radničkim vijećem, u slučaju, na način i pod uvjetima pripisanim Zakonom o radu. Prema odredbi čl. 252 st. 1 ZR-a prije donošenja odluke važne za položaj radnika, poslodavac se mora s radničkim vijećem savjetovati o namjeravanoj odluci, te mora radničkom vijeću priopćiti podatke važne za donošenje odluke i sagledavanje njezina utjecaja na položaj radnika, a prema st. 2 iste odredbe, važnim odlukama, o kojima je poslodavac dužan se savjetovati sa radničkim vijećem, smatra se i odluka o otkazu ugovora o radu. Prema izričitoj zakonskoj odredbi čl. 152 st. 3 ZR poslodavac je dužan podatke o namjeravanoj odluci dostaviti radničkom vijeću potpuno i pravovremeno, tako da mu omogući da daje primjedbe i prijedloge, kako bi rezultati rasprave stvarno mogli utjecati na donošenje odluke. Ako kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, prema odredbi čl. 155 st. 3 ZR, sindikalni povjerenik ima sva prava i obveze radničkog vijeća propisane Zakonom o radu. Imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe, prvostupanjski sud je, pravilno ocijenivši iskaz svjedoka S.V., sindikalnog povjerenika, osnovano zaključio da način obavještanja sindikalnog povjerenika o namjeri otkazivanja ugovora o radu tužitelju ne predstavlja valjanu i zakonitu dostavu podataka o namjeravanoj odluci o otkazu ugovora o radu u smislu odredbe čl. 152 st. 3 ZR-a, jer se i po ocjeni ovog suda usmeno iznošenje otkaznih razloga istog dana kada je odluka o otkazu uručena tužitelju, očigledno ne može smatrati niti pravovremenim niti potpunim obavještanjem sindikalnog povjerenika o namjeri otkazivanja ugovora o radu, niti je sindikalni povjerenik bio u mogućnosti cjelovito sagledati sve činjenice i ocijeniti osnovanost razloga za konkretnu odluku tuženika o otkazivanju ugovora o radu. Međutim, bez obzira na propust tuženika u odnosu na omogućavanje tužitelju

prava na iznošenje obrane u smislu odredbe čl. 117 st. 2 ZR, kao i bez obzira na postojanje ili nepostojanje opravdanog razloga za otkazivanje ugovora o radu tužitelju, pobijana odluka o otkazu obzirom na propust tuženika u odnosu na obvezu savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom prije donošenja odluke o otkazu, mora se smatrati ništavom prema izričitoj odredbi čl. 152 st. 11 ZR.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 844/08-2 od 14.IV.2008.

OBVEZA SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA ODLUKE

Očitovanje radničkog vijeća

(Čl. 152 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Ukoliko iz sadržaja očitovanja radničkog vijeća proizlazi da je isto uskratilo suglasnost poslodavcu na otkaz ugovora o radu, tada se očitovanje u odnosu na sadržaj pravomoćne kaznene presude kojom je radnica oglašena krivom, ne može smatrati davanjem suglasnosti.

«Valja ukazati da je u smislu odredbe čl. 124 ZR-a namjeru da otkáže određeni ugovor o radu poslodavac dužan priopćiti radničkom vijeću, te je dužan o toj odluci savjetovati se s radničkim vijećem, u slučaju, na način i pod uvjetima propisanim Zakona o radu. Prema odredbi čl. 152 st. 1 ZR prije donošenja odluke važne za položaj radnika, poslodavac se mora s radničkim vijećem savjetovati o namjeravanoj odluci, te mora radničkom vijeću priopćiti podatke važne za donošenje odluke o sagledavanju njezina utjecaja na položaj radnika, a prema st. 2 iste odredbe, važnim odlukama, o kojima je poslodavac dužan se savjetovati sa radničkim vijećem, smatra se i odluka o otkazu ugovora o radu. Prema odredbi čl. 153 st. 1 ZR poslodavac može samo uz prethodnu suglasnost radničkog vijeća donijeti odluku, između ostalog o otkazu radnika starijem od 60 godina (muškarac), odnosno 55 godina (žena). Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe čl. 153 st. 1 ZR, mora se zaključiti da je otkaz ugovora o radu radnici starijoj od 55 godina

dopušten samo uz obavezu suodlučivanja s radničkim vijećem, pa, dakle, uskrata suglasnosti radničkog vijeća, onemogućuje donošenje valjane odluke o otkazu, jer u tom slučaju poslodavac može, sukladno odredbi čl. 153 st. 3 ZR-a, u roku od 15 dana od dana dostave izjave o uskrati suglasnosti tražiti da tu suglasnost nadomjesti sudska ili arbitražna odluka. To, dakle, znači da se radnici starijoj od 55 godina može otkazati ugovor o radu ako se radničko vijeće prethodno suglasi s otkazom ili ako se u roku od 8 dana od dana kada je poslodavac zahtijevao tu suglasnost, ne izjasni o davanju suglasnosti, obzirom da u tom slučaju nastupa zakonska presumpcija da je radničko vijeće suglasno s odlukom poslodavca. Tijekom postupka nije bila sporna činjenica da je tužena, prije donošenja odluke o redovitom otkazu ugovora o radu tužiteljici, uputila dopis radničkom vijeću 11. travnja 2007.g. obavještavajući ga o namjeri otkazivanja ugovora o radu tužiteljici. Bez obzira na djelomično nejasan i kontradiktoran sadržaj navedene obavijesti tužene, radničko vijeće je dostavilo poslodavcu svoje očitovanje od 16. travnja 2007.g. u odnosu na namjeru otkazivanja ugovora o radu tužiteljici koje se, obzirom na njegov sadržaj, može i mora smatrati jedino uskratom suglasnosti. Činjenica da radničko vijeće u uvodu očitovanja navodi da «nema namjeru pobijati krivnju radnice utvrđenu pravomoćnom sudskom presudom», ne može se, protivno žalbenoj tvrdnji tužene smatrati suglasnošću na otkaz ugovora o radu, jer se radi isključivo o očitovanju radničkog vijeća u odnosu na sadržaj pravomoćne kaznene presude kojom je tužiteljica proglašena krivom. Međutim, iz daljnjeg sadržaja očitovanja radničkog vijeća koje, ukazujući na dugogodišnji staž tuželjice i činjenicu da je godinama bila na čelu jedne službe i generacije mladih uvodila u posao, moli ravnateljicu da povuče namjeravani izvanredni (?) otkaz ugovora o radu, apelirajući na moralnoj gesti, obzirom da je tužiteljici ozbiljno narušeno zdravlje, pa da joj se omogući rad do odlaska u mirovinu radi ostvarenja materijalnih prava, može se zaključiti da radničko vijeće nije suglasno s otkazivanjem ugovora o radu tužiteljici, pa se, bez obzira na način izjašnjenja radničkog vijeća, njihovo očitovanje mora tumačiti kao uskrata suglasnosti. Stoga se način na koji tužena tumači očitovanje radničkog vijeća ne može prihvatiti osnovanim, jer tužena prvu rečenicu očitovanja radničkog vijeća izvlači iz konteksta, ne sagledavajući cjelovito sadržaj njihovog izjašnjenja, koje se i po ocjeni ovog sud mora smatrati uskratom suglasnosti na otkaz, zbog čega niti primjena odredbe čl. 153 st. 2 ZR u konkretnom slučaju ne dolazi u obzir.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.210/08-2 od 25.II.2008.

OBVEZA SAVJETOVANJA PRIJE DONOŠENJA ODLUKE

Procesna pretpostavka savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom

(Čl. 155 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Ispunjena je procesna pretpostavka savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom ukoliko je isti bio nazočan na sjednici upravnog vijeća na koju je bio pozvan, te je prethodno bio upoznat da će se na sjednici raspravljati o mjerama koje će se izreći radniku, time da su sindikalnom povjereniku dostavljeni i zaključci donijeti na sjednici.

„Po ocjeni ovog suda, neosnovano tužiteljica u žalbi ističe prigovor da tuženik nije proveo postupak otkazivanja ugovora o radu u skladu s odredbama Zakona o radu, koje propisuju obvezu tuženika pozvati tužiteljicu na iznošenje obrane, odnosno savjetovati se sa radničkim vijećem, odnosno sindikalnim povjerenikom. Po ocjeni ovog suda, koja je izražena već u ukidnoj odluci ovog suda br. GŽ. ___/06-2 od 09. svibnja 2006.g., fizička nazočnost sindikalne povjerenice S.T. na sjednici upravnog vijeća, na koju je ona pozvana time da je prethodno upoznata o čemu će se raspravljati na toj sjednici, time da je dnevni red sjednice bio, između ostalog i mjere koje će se izreći tužiteljici i ostalim radnicima, o čemu su donijeti zaključci, koji su dostavljeni sindikalnoj povjerenici, očito je bila u svrhu ostvarenja zakonom propisane procedure savjetovanja sa sindikalnom povjerenicom, pri čemu se ona i izričito izjasnila o namjeravanom otkazu. Pri tome je u navedenoj ukidnoj odluci ovog suda, iznijeto pravno stajalište da dostava zapisnika sa sjednice upravnog odbora znači potpuno dostavljanje i priopćavanje potrebnih podataka o namjeravanoj odluci, čime je ispunjena procesna pretpostavka savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom.“

Županijski sud u Varaždinu, GŽ.27/07-2 od 17.IV.2007.

REDOVITI OTKAZ

Obrazloženje odluke o otkazu

(Čl. 106 st. 6 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Kada poslodavac redovito otkazuje ugovor o radu koji traje kraće od 6 mjeseci, tada je dužan odluku o otkazu donijeti u pisanom obliku i obrazložiti ga, time da obrazloženje ne mora sadržavati opravdane razloge za otkaz.

„Naime, u slučaju redovitog otkazivanja ugovora o radu koji traje kraće od 6 mjeseci poslodavac je dužan jedino odluku o otkazu donijeti u pisanom obliku i otkaz obrazložiti, sukladno odredbi čl. 111 st. 1 i 2 ZR-a, ali obrazloženje ne mora sadržavati opravdane razloge za otkaz, jer ih poslodavac ne mora niti imati, već je poslodavac dužan navesti samo činjenice koje upućuju na ovlaštenje za otkazivanje ugovora o radu u smislu odredbe čl. 106 st. 6 ZR, na koju odredbu se tuženik i poziva u odluci od 26. veljače 2003.g. donesenoj povodom uloženog zahtjeva tužitelja za zaštitu prava. Dakle, obzirom na mogućnost redovitog otkazivanja ugovora o radu, koja je izričito ugovorena sklopljenim ugovorom o radu, a uz činjenicu da se u konkretnom slučaju radi o otkazu ugovora o radu koji je trajao kraće od 6 mjeseci, prvostupanjski sud nije niti bio ovlašten, a niti dužan raspravljati i utvrđivati činjenice vezane uz ocjenu opravdanosti razloga za otkaz u smislu odredbe čl. 112 st. 1 ZR-a, jer obrazloženje takvog otkaza mora sadržavati jedino podatke važne za prosudbu da li se radi o ugovoru o radu kojeg poslodavac može otkazati bez postojanja opravdanog razloga. Obzirom na sadržaj činjeničnih utvrđenja koja žalbenim navodima tužitelja nisu dovedena u sumnju, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je tuženik bio ovlašten otkazati ugovor o radu redovitim otkazom, a obzirom na nespornu činjenicu da je ugovor o radu trajao kraće od šest mjeseci, tuženik je bio ovlašten otkazati ugovor o radu primjenom odredbe čl. 106 st. 6 ZR-a, odnosno, bez obrazlaganja opravdanosti razloga za otkazivanje, poštujući jedino propisani ili ugovoreni otkazni rok.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.615/07-2 od 05.X.2007.

OSOBNO UVJETOVANI OTKAZ

Razlozi za osobno uvjetovani otkaz ugovora o radu

(Čl. 106 st. 1 podst. 1 Zakona o radu – „Narodne novine“, br. 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01 i 114/03)

Ukoliko tužiteljica zbog određenih trajnih osobina nije u mogućnosti uredno izvršavati svoje obveze iz radnog odnosa, uz isključenje svake mogućnosti njezinog osposobljavanja za obavljanje poslova i radnih zadataka na drugom radnom mjestu, smatra se da su ispunjene pretpostavke za redoviti otkaz ugovora o radu zbog osobno uvjetovanih razloga.

„Naime, osobno uvjetovani otkaz ugovora o radu dopušten je kad radnik, bez svoje krivnje, ne može uredno izvršavati obveze iz radnog odnosa, jer su njegovim sposobnostima ili osobinama nastale određene trajne promjene koje ga u tome onemogućuju. Zakonom predviđeni opravdani razlog za osobno uvjetovani otkaz normiran je čl. 106 st. 1 al. 2 ZR-a. Prema toj odredbi poslodavac ima opravdani, na zakonu utemeljeni razlog za redoviti otkaz ugovora o radu ako radnik ne može uredno izvršavati svoje obveze iz radnog odnosa zbog određenih trajnih osobina ili sposobnosti. Dakle, u slučaju osobno uvjetovanog otkaza razlog za otkaz je na strani radnika, a da bi osobno uvjetovani otkaz bio dopušten, kumulativno moraju biti ispunjene dvije pretpostavke, radnik ne može uredno izvršavati svoje obveze iz radnog odnosa i uzrok neizvršavanja obveza jesu trajne osobine ili sposobnosti radnika. Ukoliko je nesposobnost za ispunjenje obveza iz radnog odnosa posljedica bolesti, gdje radnik gubi zaposlenje bez obzira na svoju krivnju, potrebno je dopuštenost otkaza ograničiti na samo određene osobito ozbiljne okolnosti. Tako je isključena mogućnost otkaza zbog privremene nesposobnosti za rad do koje je došlo zbog profesionalnih razloga (profesionalna bolest ili ozljeda na radu), pa za vrijeme takve nesposobnosti poslodavac ne može otkazati radniku (čl. 73 st. 1 ZR-a). Isto tako i obična bolest ili ozljeda koja uzrokuje samo privremenu nenazočnost na radu nije, sama po sebi, razlogom za osobno uvjetovani otkaz (čl. 108 st. 1 ZR-a). Međutim, ako bolest ima kao posljedicu trajnu promjenu osobina i sposobnosti radnika zbog kojih on nije u mogućnosti uredno izvršavati svoje obveze iz radnog odnosa, poslodavac ima na zakonu utemeljeni razlog za otkaz ugovora o radu primjenom čl. 106 st. 1 al. 2, u svezi čl. 73 do 80 te čl. 243 ZR-a. Tijekom trajanja prvostupanjskog postupka kao nesporno je utvrđeno da je tužiteljici

rješenjem MIORH, PS V. od 16. rujna 1985.g. zbog nastale invalidnosti uslijed smanjenja radne sposobnosti na svom poslu zbog bolesti, priznato pravo na zaposlenje na svom poslu s polovicom radnog vremena, te da je to pravo, počevši od 01. siječnja 1999.g. prevedeno na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Naime, 01. rujna 1999.g. stupio je na snagu Zakon o mirovinskom osiguranju (dalje: ZOMO) koji u čl. 174 propisuje da se korisnicima prava na temelju preostale radne sposobnosti, neposredne opasnosti od invalidnosti i izmijenjene radne sposobnosti, koji su ta prava ostvarili prema propisima koji su vrijedili do 31. prosinca 1998.g. prevode od 01. siječnja 1999.g. na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Kako ugovor o radu, ukoliko se radi o donošenju rješenja o profesionalnoj nesposobnosti za rad, prema čl. 192 ZOMO ne prestaje samom dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini, u slučaju kad su se stekli uvjeti za utvrđivanje trajne nesposobnosti za rad (a na koje upućuje čl. 174 ZOMO), ta trajna nesposobnost mogući je temelj za osobno uvjetovani otkaz ugovora o radu. Stoga su u trenutku donošenja Odluke o osobno uvjetovanom otkazu ugovora o radu tužiteljici dana 20. kolovoza 1999.g., osim postojanja pravomoćnog rješenja RFMIORH od 16. rujna 1985.g. kojim je već utvrđena smanjena radna sposobnost tužiteljice, istoj kao korisnici prava na temelju preostale radne sposobnosti postojale i pretpostavke za utvrđivanje trajne nesposobnosti za rad, odnosno primjenu čl. 174 ZOMO, zbog čega je neosnovan žalbeni prigovor tužiteljice da je pobijanom otkazu ugovora o radu trebao prethoditi kontrolni pregled tužiteljice i rješenje nadležnog HZMO-a, invalidske komisije, s ocjenom preostale radne sposobnosti tužiteljice, uz primjenu odredaba čl. 106 i 111 ZOMO-a, obzirom navedene odredbe određuju postupak ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja koji se pokreće na zahtjev osiguranika, odnosno radnika i izabranog liječnika. „

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 341/07-2 od 28.VIII.2007.
Potvrđeno VSRH Revr. 827/07-2 od 20.II.2008.**

OTKAZ UVJETOVAN SKRIVLJENIM PONAŠANJEM RADNIKA

Nedopuštena odluka o otkazu

(Čl. 113 st. 1 toč. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Smatra se nedopuštenom odluka otkaza ugovora o radu uvjetovanog skrivljenim ponašanjem radnika ukoliko se razlozi iz obrazloženja odluke o otkazu ugovora o radu svode na iznošenje vlastitog mišljenja odnosno zaključivanja poslodavca o kvaliteti rada radnika bez navođenja konkretnih činjenica.

„Pri tome ovaj sud ukazuje da tuženik u svojoj odluci prvenstveno navodi da tužitelj nije svojim radom i sposobnostima usvojio zahtjeve radnog mjesta na kojem je zaposlen, odnosno da nije usvojio nove vještine i da se nije uklopio u radnu sredinu, da poslove ne obavlja dovoljno kvalitetno i da nema nekog napretka u njegovom radu.... Takav opis otkaznih razloga ukazivao bi prvenstveno na otkazni razlog iz čl. 106 (113) st. 1 al. 2 ZR-a koji se izriče ako radnik nije u mogućnosti uredno izvršavati svoje obveze iz radnog odnosa, zbog određenih trajnih osobina ili sposobnosti (osobno uvjetovani otkaz), obzirom da naprijed navedeni opis odnosa tužitelja prema zahtjevima radnog mjesta više ukazuje na stanje tužiteljevih sposobnosti nego na (svjesno) kršenje obveza iz radnog odnosa. Po ocjeni ovog suda, prema sadržaju odluke o otkazu ugovora o radu, ostaje potpuno nejasno koji je dodatni razlog zbog kojeg je tužitelju otkazan ugovor o radu, sklopljen 12. siječnja 2005.g., radi kršenja obveze iz radnog odnosa, a koji nije naveden ni u jednom od upozorenja o obvezama iz radnog odnosa i mogućnosti otkaza, obzirom da se u otkazu ugovora o radu pobrajaju samo sadržaji ranijih upozorenja. U obrazloženju, prvenstveno navedena nesposobnost tužitelja za vršenje poslova njegovog radnog mjesta (osobno uvjetovan otkaz) ne navode se u izreci odluke, koja je decidirana u određenju da se otkaz izriče jer je radnik kršio obveze iz radnog odnosa. Dakle, ne obrazlaže se, zašto se, nakon dostave pisanih upozorenja, na istoj činjeničnoj osnovi izriče otkaz (odnosno zašto tako nije odmah odlučeno- prije izrade zadnjeg upozorenja).“

**Županijski sud u Varaždinu, Gž.176/07-2 od 29.V.2007.
VSRH, Revr. 610/07-2 od 05.XII.2007.**

IZVANREDNI OTKAZ

Izvanredni otkaz ugovora o radu na određeno vrijeme

(Čl. 107 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Poslodavac je ovlašten izvanredno otkazati ugovor o radu na određeno vrijeme, bez obzira na činjenicu što u ugovoru o radu nije ugovoren takav način otkaza.

„Kako su pretpostavke za izvanredni otkaz ugovora o radu utvrđene odredbom čl. 107 ZR, pa je, dakle, uz ispunjenje zakonom predviđenih uvjeta poslodavac ovlašten otkazati ugovor o radu izvanrednim otkazom, bez obzira da li se radi o ugovoru o radu sklopljenom na određeno ili neodređeno vrijeme, za razliku od redovitog otkaza, u ugovoru o radu sklopljenom na određeno vrijeme ne mora biti predviđena, slijedom čega je izvanredni otkaz moguć i bez bilo kakve ugovorne klauzule, to je žalbena tvrdnja tužitelja da je odredbom čl. 21 sklopljenog ugovora o radu utvrđen razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu, potpuno pogrešna i neprihvatljiva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.615/07-2 od 05.X.2007.

IZVANREDNI OTKAZ

Otegotne okolnosti

(Čl. 107 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Ranije povrede iz radnog odnosa, počinjene izvan rokova za davanje izvanrednog otkaza ugovora o radu, radniku se ne mogu stavljati na teret kao osnova izvanrednog otkaza ugovora o radu, već iste mogu predstavljati samo otegotne okolnosti.

«Po ocjeni ovog suda, tužitelj potpuno opravdano ističe da mu se ranije povrede, izvan rokova za davanje izvanrednog otkaza ugovora o radu, ne mogu stavljati na teret, kao osnova izvanrednog otkaza ugovora o radu, slijedom čega je proturječno prvostupanjsko obrazloženje, da inkriminirane povrede ne predstavljaju dostatnu osnovu za izricanje izvanrednog otkaza ugovora o radu, ali prvostupanjski sud potvrđuje tuženikovu odluku, prvenstveno temeljem tužiteljevog ranijeg počinjenja teških povreda obveza iz radnog odnosa koje se, po ocjeni ovog suda, mogu uzeti u obzir samo u obliku otegotnih okolnosti ali ne mogu biti uključene u kvalifikaciju inkriminiranih povreda, na način da one, umjesto lakom kvalifikacijom budu ocijenjene kao osobito teške povrede radne obveze, zbog kojih nastavak radnog odnosa nije moguć (u smislu odredbe čl. 107 (114) ZR-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1020/08-2 od 10.VI.2008.

NAČINI PRESTANKA UGOVORA O RADU - SPORAZUM RADNIKA I POSLODAVCA

Izjava o djelomičnom odricanju od prava na otpremninu

(Čl. 118 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Izjava o visini otpremnine, potpisana od strane radnice prije nego je pravo na otpremninu dospjelo, ne proizvodi pravni učinak.

„Naime, sud prvog stupnja je na temelju pravilne ocjene dokaza, pravilno utvrdio da je tuženik dana 19. prosinca 2003.g. donio odluku o redovitom otkazu ugovora o radu tužiteljici, da joj je za 26 godina neprekinutog rada kod tuženika na ime otpremnine isplaćen iznos od 28.913,00 kn naveden u odluci o otkazu ugovora o radu, kao sporazumno određeni iznos, da bi tužiteljici, s obzirom na navedeno trajanje radnog odnosa kod tuženika na ime otpremnine pripadao i zatraženi iznos od slijedećih 28.913,00 kn, kao i da je u Izjavi od 19. prosinca 2003.g., potpisanoj od strane tužiteljice, navedeno da je tužiteljica suglasna da joj se raskine ugovor o radu uz dogovorenu otpremninu od 28.913,00 kn. S obzirom na sadržaj spomenute Izjave

potpisane po tužiteljici, odnosno njezine stilizacije koja upućuje na zaključak da je sastavljena prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, a na kojoj je utemeljena tvrdnja tuženika o oslobađanju od podmirenja tužiteljici pripadajuće otpremnine u smislu odredbe čl. 118 ZR-a, koja zapravo predstavlja izjavu o djelomičnom odricanju od prava na otpremninu, osnovano je sud prvog stupnja zaključio da je ista sačinjena i potpisana prije donošenja odluke o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu. Isto je tako, sud prvog stupnja, a obzirom na okolnosti donošenja odluke o otkazu ugovora o radu tužiteljici, pravilno zaključio da je ugovor o radu tužiteljici prestao redovitim otkazom u smislu odredbe čl. 106 ZR-a, na koji se je u odluci o otkazu pozvao sam tuženik, a ne sporazumom tužiteljice kao radnice i tuženika kao poslodavca sukladno čl. 103 st. 1 t. 5 ZR-a, kako to neosnovano u žalbi ponavlja tuženik. Naime, okolnost što odluka tuženika o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu tužiteljici sadrži elemente sporazuma stranaka, kada se taj sporazum odnosi samo na otkazni rok i visinu otpremnine, i prema stajalištu ovog suda ne daje toj odluci pravni značaj sporazuma o prestanku ugovora o radu u smislu odredbe čl. 103 st. 1 t. 5 ZR-a. Obzirom da pravo na otpremninu pripada radniku kojemu poslodavac otkazuje ugovor o radu nakon dvije godine neprekinutog rada u iznosu koji se određuje sukladno trajanju radnog odnosa kod tog poslodavca, a dospijeva danom prestanka radnog odnosa, odnosno istekom otkaznog roka, u konkretnom slučaju 29. prosinca 2003. godine, uvažavajući odlučnu činjenicu da je tužiteljica svojim pravom, otpremninom, raspolagala nedvojbeno prije njezinog dospijeca (19. prosinca 2003. godine), pravilno prvostupanjski sud zaključuje da je tuženik u obvezi tužiteljici isplatiti cjelokupni pripadajući iznos otpremnine, sukladno Kolektivnom ugovoru, a zatražen tužbenim zahtjevom. Naime, i prema stajalištu ovog suda Izjava o visini otpremnine, na koju se poziva tuženik, ne proizvodi pravni učinak, jer u vrijeme njezinog davanja pravo kojim je tužiteljica navodno disponirala nije dospjelo, pa nije bilo niti pravne mogućnosti odricanja od istog. Nije prihvaćen niti žalbeni prijedlog tuženika da se radi osiguranja jedinstvene primjene Zakona donese odluka kojom će se dopustiti revizija protiv odluke po žalbi, obzirom da je Vrhovni sud RH u međuvremenu svojom presudom br. Revr. 607/06-2 od 29. svibnja 2007.g. u pravnoj stvari tužiteljice O.Š., protiv istog tuženika, D. d.d. S., odbio reviziju tuženika i potvrdio stajalište nižestupanjskih sudova o vremenu dospijeca obveze poslodavca na isplatu otpremnine, a o čemu ovisi i mogućnost odricanja radnika od otpremnine.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.590/08-2 od 08.IV.2008.

UGOVORNA ZABRANA UTAKMICE

Sporazum o prestanku radnog odnosa

(Čl. 103 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Ukoliko su se poslodavac i radnik prije potpisivanja sporazuma o prestanku radnog odnosa, usmeno dogovorili o prestanku radnog odnosa i sporazumno raskinuli ugovor o zabrani utakmice, tada obavijest poslodavca o odustanku od pridržaja zabrane utakmice u pismenom obliku nije pretpostavka valjanosti odustanka.

„Međutim, na osnovi pravilne ocjene provedenih dokaza, pogotovo na osnovi ocjene iskaza zakonskog zastupnika tuženika I.Z., prvostupanjski sud je osnovano zaključio da su stranke prije potpisivanja Sporazuma o prestanku radnog odnosa postigle usmenu suglasnost o svim svojim međusobnim pravima i obvezama, odnosno da su se suglasno dogovorile o danu prestanka radnog odnosa tužitelja, postigle suglasnost da tužitelj ne određuje ugovoreni tromjesečni otkazni rok, da tuženik prema tužitelju s osnove neodrađivanja otkaznog roka nema nikakvih potraživanja, a ujedno su se sporazumjele i o odustanku od ugovorne zabrane utakmice, pa su stranke potpisom Sporazuma o prestanku radnog odnosa dana 17. prosinca 2002.g. i prema stajalištu ovog suda ujedno sporazumno raskinule i Ugovor o zabrani utakmice. Kraj takvog stanja stvari i ovaj sud smatra da ugovoreno pisano objašnjenje odustanka poslodavca tri mjeseca prije završetka radnog odnosa tužitelja nije bilo moguće, jer je sporazumni prestanak radnog odnosa između stranaka ugovoren odmah nakon obraćanja tužitelja sa takvim prijedlogom tuženiku, a kako se ne radi niti o slučaju otkaza ugovora o radu, nije bilo potrebno niti ugovoreno pisano objašnjenje odustanka poslodavca, tim više što su stranke ugovaranjem sporazumnog prestanka radnog odnosa ujedno sporazumno raskinule i ugovor o zabrani utakmice, zbog čega obavijest tužitelja o odustanku od pridržaja zabrane utakmice u pismenom obliku nije pretpostavka valjanosti odustanka niti u odnosu na ugovoreni način odustanka prema Ugovoru o namještenju od 01. veljače 2000.g., a niti u odnosu na propisani način odustanka koji proizlazi iz odredbe čl. 103 ZR-a na koju se tužitelj u žalbi neosnovano poziva. Pri tom se tužitelj neosnovano poziva i na odredbu čl. 12 ZR-a, prema kojoj ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje se za radnika povoljnije

pravo, budući da se u konkretnom slučaju radi o pravu na zabranu utakmice ustanovljenom u korist poslodavca, od kojeg prava isti uvijek može slobodno odustati, kako je postupljeno i u konkretnom slučaju gdje je tuženik odustao ne samo od tog prava, nego i od prava na odrađivanje otkaznog roka kako bi se tužitelj mogao zaposliti kod drugog poslodavca, a što upućuje na zaključak da se takvom daljnjem zaposlenju tužitelja tuženik nije protivio. Osim toga, obzirom na okolnost zaposlenja tužitelja već slijedećeg dana po prestanku radnog odnosa kod novog poslodavca B. d.o.o. čija se djelatnost prema tvrdnji samog tužitelja donekle poklapa s djelatnošću tuženika, a kod kojeg tužitelj radi na poslovima regionalnog voditelja prodaje, valja ukazati i na smisao ugovorne zabrane utakmice čl. 100 ZR-a, koja se sastoji u zaštiti opravdanih poslovnih interesa poslodavca, a koja ograničava zapošljavanje radnika, a koje ograničenje je u konkretnom slučaju izostalo. Isto tako tužitelj u žalbi neosnovano smatra da sadržaj Zapisnika sa sjednice Uprave tuženika od 24. prosinca 2002.g. ukazuje na pogrešno utvrđenu činjenicu da je tužitelju odustanak izjavljen već dana 17. prosinca 2002.g. prilikom potpisivanja Sporazuma o prestanku radnog odnosa. Naime, iz iskaza zakonskog zastupnika tuženika I.Z. jasno proizlazi da je on kao predsjednik uprave tuženika bio ovlašten samostalno odlučivati o radnopravnim pitanjima u društvu, a koju činjenicu niti tuženik ne osporava, pa je temeljem takvog ovlaštenja dana 17. prosinca 2002.g. i ugovorio s tužiteljem sporazumni prestanak radnog odnosa, neodrađivanje otkaznog roka, da društvo prema tužitelju nema nikakvih potraživanja s osnova neodrađivanja otkaznog roka, te da tuženik odustaje od ugovorne zabrane utakmice, te da je potom članovima uprave na sjednici dana 23. prosinca 2002.g. iznio svoju odluku s kojom su se isti suglasili. S druge strane točno je da je u Zapisniku s navedene sjednice sadržana Odluka o svim navedenim pitanjima radnopravnog statusa tužitelja, međutim, kraj nesporne činjenice da su i prema tvrdnji tužitelja sva druga pitanja glede vremena prestanka radnog odnosa, neodrađivanja otkaznog roka i odustanka tuženika od potraživanja naknade zbog neodrađivanja otkaznog roka riješena između stranaka 17. prosinca 2002.g., više je nego uvjerljivo i logično da je istog dana između stranaka ugovoren odustanak tuženika od ugovorene zabrane utakmice te da je u tom dijelu Ugovor o namještenju sporazumno raskinut, zbog čega je očito kako i u odnosu na vrijeme prestanka radnog odnosa, neodrađivanje otkaznog roka i odustanak tuženika od potraživanja naknade zbog neodrađivanja otkaznog roka, tako i u odnosu na odustanak od pridržavanja zabrane utakmice, predmetna odluka Uprave društva od 23. prosinca 2002.g. bez utjecaja na prava tužitelja na kojima isti temelji sporno potraživanje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 44/08-2 od 04.III.2008.

OTKAZ S PONUDOM IZMIJENJENOG UGOVORA

Razlozi za otkaz ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora o radu

(Čl. 121 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Kada otkazuje ugovor o radu s ponudom izmijenjenog ugovora, poslodavac je dužan dokazati opstojnost opravdanih razloga za otkaz te u pisanom obliku obrazložiti odluku o otkazu, jer je za ocjenu pravne valjanosti odluke o otkazu mjerodavan razlog naveden u obrazloženju odluke.

«Naime, iz sadržaja odluke o otkazu i to kako iz izreke tako i iz obrazloženja jasno i decidirano proizlazi da je tužiteljici otkazan ugovor o radu uz ponudu za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima u odnosu na poslove koje je tužiteljica obavljala, zbog tehničkih i organizacijskih razloga. Radi se, dakle o redovitom otkazu ugovora o radu iz poslovno uvjetovanih razloga, sukladno odredbi čl. 113 st. 1 al. 1 ZR. Prema odredbi čl. 113 st. 1 al. 1 ZR poslodavac može otkazati ugovor o radu (redoviti otkaz) ako za to ima opravdani razlog, u slučaju ako prestane potreba za obavljanje određenog posla zbog gospodarskih tehničkih ili organizacijskih razloga. Valja upozoriti da se u smislu odredbe čl. 121 st. 1 ZR odredbe Zakona o radu koje se odnose na otkaz primjenjuju i na slučaj kada poslodavac otkáže ugovor o radu i istovremeno predloži radniku sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima (otkaz s ponudom izmijenjenog ugovora). Slijedom navedenoga, tužena je, sukladno odredbi čl. 119 st.1 ZR-a dužna dokazati postojanje opravdanog razloga za otkaz. Kako je prema odredbi čl. 118 st. 2 ZR poslodavac dužan u pisanom obliku obrazložiti otkaz, to su za ocjenu pravne valjanosti odluke o otkazu mjerodavni razlozi navedeni u obrazloženju odluke. U obrazloženju pobijane odluke o otkazu izričito je navedeno da je tužiteljici zbog organizacijsko-tehničkih razloga i efikasnijeg obavljanja službe otkazan ugovor o radu i ponuđeno sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima u odnosu na vrstu poslova koje je tužiteljica obavljala. Međutim, iz sadržaja pisane obavijesti tužene Radničkom vijeću o namjeri otkazivanja ugovora o radu tužiteljici, kao i iz iskaza zakonske zastupnice tužene, razvidno je da tužiteljici nije otkazan ugovor o radu iz tehničkih i organizacijskih razloga, već zbog propusta u obavljanju poslova, odnosno zbog nedostatka i manjkavosti u radu tužiteljice, pa navedene činjenice i po ocjeni ovog

suda ne mogu predstavljati opravdani razlog za otkazivanje ugovora o radu iz poslovno uvjetovanih razloga, već jedino mogu predstavljati razlog za izvanredni otkaz ugovora o radu (ukoliko se radi o osobito teškim povredama obveza iz radnog odnosa) ili za redoviti otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika. Stoga i žalbeni navodi tužene nedvojbeno samo potvrđuju pravilnost stajališta prvostupanjskog suda o nedopuštenosti pobijane odluke o otkazu, jer je tužiteljici ugovor o radu otkazan uz ponudu za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima, redovitim otkazom iz poslovno uvjetovanih razloga, dok činjenice na koje tužena ukazuje u žalbi, a koje je isticala i tijekom prvostupanjskog postupka, predstavljaju razloge za potpuno drugačiju vrstu otkaza, jer se zbog kršenja obveza iz radnog odnosa, obzirom na težinu povreda, ugovor o radu može otkazati jedino izvanrednim otkazom ili redovitim otkazom uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika. Imajući u vidu sadržaj pobijane odluke o otkazu ne može se prihvatiti žalbena tvrdnja tužene da se radi o pogrešnom navođenju zakonskih razloga za otkaz, koja okolnost ne čini otkaz ništavim i nezakonitim, jer su za ocjenu pravne valjanosti odluke o otkazu, kako je to već navedeno, mjerodavni razlozi navedeni u obrazloženju odluke a i u izreci, kao i u obrazloženju pobijane odluke izričito je navedeno da se radi o poslovno uvjetovanom otkazu, a ne o otkazu uvjetovanom skrivljenim ponašanjem tuženice.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.799/07-2 od 20.VIII.2007.

ORTAŠTVO

Solidarna odgovornost ortaka

(Čl. 37 Zakona o obrtu – „Narodne novine“, br. 43/03, 68/07, 79/07)

Ukoliko je tužena bila samo formalni suvlasnik obrta, isto je ne oslobađa da solidarno odgovara sa ostalim ortacima za obveze nastale iz poslovanja obrta.

«Neosnovana je i žalba II tužene protiv prvostupanjske presude koja se u činjeničnom i materijalnopravnom smislu svodi na tvrdnju da II tužena nije znala da je tužiteljica u radnom odnosu s obrtom koji je bio

zajednički obrt njen i I tuženika i da je ona kratko vrijeme bila formalni suvlasnik obrta (a sada nije). Dakle, II tuženica ne poriče niti da je ona bila formalni suvlasnik pa da je time zajednički obavljala obrt (prema sadržaju registracije obrta) sa I tuženikom. Prema odredbi čl. 37 Zakona o obrtu (NN 43/03, 68/07, 79/07) i to st. 1, više fizičkih osoba mogu zajednički voditi obrt a u tom slučaju obvezni odnosi se između fizičkih osoba reguliraju u skladu s propisima o ortaštvu (čl. 37 st. 3 Zakona o obrtu). U smislu odredbe čl. 648 st. 3 Zakona o obveznim odnosima (ZOO – 35/05) ako s vjerovnikom nije drugačije ugovoreno za obveze ortaštva solidarno odgovaraju svi ortaci, dok je čl. 654 st. 1 ZOO-a regulirano da učinak istupa ili isključenja nastupa danom izjave otkaza odnosno danom priopćavanja odluke o isključenju, dok je st. 2 navedenog članka regulirano da ortak koji je otkazao ugovor o ortaštvu sudjeluje u dobiti i gubitku nastalima do dana otkaza odnosno isključenja, iz čega bi slijedilo da je II tuženičina žalba utemeljena prvenstveno na činjeničnim razlozima, a i u dijelu u kojem je utemeljena na materijalno pravnim razlozima (koji su iznijeti u žalbi), oni ne mogu utjecati na zakonitost pobijane presude zbog ogluhe pa je žalba neosnovana.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.472/08 od 29.IV.2008.

OTKAZNI ROK

Propust poslodavca

(Čl. 111 st. 4 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01)

Propust poslodavca da u odluci o otkazu ugovora o radu navede otkazni rok ili ako je pogrešno izračunao trajanje otkaznog roka, ne čini otkaz pravno nevaljanim.

„Ukazujući na činjenicu da pobijanom odlukom o otkazu nije određen otkazni rok, nego tek u odluci tuženika donesenoj povodom uloženog zahtjeva tužitelja za zaštitu prava, a uz činjenicu da je odluka o otkazu dostavljena tužitelju 11. veljače 2003.g., tužitelj smatra, pozivajući se na odredbe Zakona o radu, da takvo određenje otkaznog roka ne

može otkloniti nedostatak odluke tuženika od 05. veljače 2003.g., iz čega proizlazi da je tuženik u postupku otkazivanja počinio i formalne propuste. Žalbeni navodi tužitelja nejasni su i nerazumljivi, jer je prvostupanjski sud u obrazloženju presude jasno ukazao na formalni propust tuženika u postupku otkazivanja ugovora o radu koji se očituje u činjenici da u odluci o otkazu ugovora o radu tuženik nije odredio otkazni rok, da je otkazni rok od 2 tjedna odredio tek u odluci donesenoj povodom zahtjeva tužitelja za zaštitu prava, koji počinje teći od 05. veljače 2003.g. kao dana donošenja odluke o otkazu, i da je takvo određenje otkaznog roka u suprotnosti sa odredbom čl. 111 st. 4 i 5 ZR-a. Točno je, kako to navodi i prvostupanjski sud, da je poslodavac prilikom otkazivanja ugovora o radu dužan poštivati otkazni rok, pri čemu valja napomenuti da pravo na otkazni rok imaju i zaposlenici kojima poslodavac smije otkazati i bez opravdanog razloga, sukladno odredbi čl. 106 st. 6 ZR-a, time da je najmanje trajanje otkaznog roka utvrđeno odredbom čl. 113 ZR-a. Otkazni rok u smislu odredbe čl. 111 st. 4 ZR-a počinje teći od dana dostave otkaza. Iako Zakon o radu nema izričite odredbe o tome kada nastupa učinak otkaza, odnosno kada prestaje radni odnos, imajući u vidu da ugovor o radu predstavlja trajni obvezni odnos koji u smislu odredbe čl. 358 ZOO (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) može prestati otkazom, koji mora biti dostavljen drugoj strani i koji prestaje kad istekne otkazni rok, ugovor o radu na temelju redovitog otkaza prestaje istekom otkaznog roka koji počinje teći dostavom otkaza, sukladno odredbi čl. 111 st. 4 ZR-a. Za vrijeme otkaznog roka stranke ugovora o radu obvezne su u cijelosti ispunjavati svoje obveze iz tog ugovora, tj. zaposlenik je obvezan raditi prema uputama poslodavca i osobno obavljati preuzeti posao, dok je poslodavac obvezan zaposleniku isplatiti plaću i druga primanja. Propust poslodavca da u otkazu navede otkazni rok ili pogrešno računanje otkaznog roka, međutim, ne čini otkaz pravno nevaljanim, već će jedina posljedica biti da će ugovor o radu prestati tek nakon isteka propisanog ili ugovorenog otkaznog roka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.615/07-2 od 05.X.2007.

OTPREMNINE

Odricanje od otpremnine

(Čl. 125 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Radnica se prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, ne može odreći prava žalbe na istu, niti se može odreći otpremnine prije njenog dospijeca, jer prije donošenja odnosno konačnosti takve odluke, nisu ostvarene pretpostavke za nastanak obveze za isplatu otpremnine.

«Prije svega treba navesti da nema nikakve dvojbe bez obzira što je tuženikova odluka o prestanku ugovora o radu tužiteljice potpisana po predsjedniku uprave i po tužiteljici, da ona po svojem obliku i gramatičkom (jezičnom) sadržaju predstavlja tuženikovu odluku o otkazu ugovora o radu tužiteljice, jer je toč. 1 te Odluke navedeno:»A.V. redovito se otkazuje ugovor o radu br. 228/96 sklopljen dne 22.travnja 1996.g., kao poslovno uvjetovani radi gospodarskih razloga, radi toga što je prestala potreba za radom radnice u skladu s odredbama Programa zbrinjavanja viška radnika s rednim brojem 98». Dakle, sam sadržaj tuženikove odluke ukazuje na provedeni prethodni postupak kod tuženika radi otkazivanja ugovora o radu višku radnika, pa slijed navedenih radnji, kao i materijalnoopravno utemeljenje odluke (u obrazloženju se tuženik poziva na odredbe čl. 106, 113 i 118 ZR-a), činjenični i materijalnoopravni razlozi te odluke, kao i sam oblik odluke, te određenje tijela tuženika koje je odluku donijelo, sadržaj pouke o pravnom lijeku itd., određuje navedeni akt kao tuženikovu odluku o redovitom otkazu ugovora o radu tužiteljici, a nema nikakve dvojbe, niti da je navedena odluka u tom obliku postala konačna, zbog čega status tužiteljčinog prava, koji se odnosi na isplatu otpremnine, prvenstveno ovisi o materijalnoopravnom tretmanu navedenog akta, pa ih i ovaj sud može temeljiti na naprijed navedeni način, a ne kao sporazum stranaka, kao što to sugerira žalba. Osim toga, jasno je da je navedena odluka tuženika proizvela i daljnje pravne posljedice, osim u odnosu na pitanje prava na otpremninu i njenu visinu i na način prestanka radnog odnosa tužiteljice i s tim vezano na njena prava kao nezaposlene osobe. Nadalje, nema nikakve dvojbe da je postupak otkazivanja ugovora o radu provodio tuženik, te da je tuženik i formulirao odluku o otkazu ugovora o radu, da ju je na dva različita načina datirao, što se očito odnosi i na sadržaj izjave koju je tužiteljica potpisala, prema njenom

izričitom navodu, u trenutku isplate otpremnine. U tom smislu, a imajući u vidu navedenu ulogu tuženika u vođenju postupka otkazivanja ugovora o radu, i donošenja za to potrebnih odluka, nije jasno žalbeno navođenje drugačijeg datuma odluke odnosno izjave, jer za to ne postoji nikakva žalbena argumentacija niti logično žalbeno obrazloženje. Dakle, iz sadržaja izjave potpisane po tužiteljici proizlazi suglasnost izražena *pro futuro*, da se tužiteljicu uvrsti u gospodarski višak i da se raskine ugovor o radu, time da se unaprijed odriče prava žalbe na odluku o raskidu ugovora o radu, što su sve nedopuštene dispozicije, jer se tužiteljica prije donošenja odluke ne može ovlašteno odreći prava žalbe na odluku o otkazu ugovora o radu, niti se može odreći otpremnine prije njenog dospijeca, tj. prije donošenja odluke o otkazu ugovora o radu, jer prije donošenja odnosno konačnosti takve odluke, nisu ostvarene pretpostavke za nastanak obveze za isplatu otpremnine u smislu materijalnopravnih propisa ZR-a koji određuju kada nastaje pravo radnika na isplatu otpremnine. Dakle, tužiteljica se odrekla prava na isplatu otpremnine u vrijeme u kojem ona nije mogla prisilnim putem ostvarivati svoje pravo na isplatu otpremnine, dakle prije njene dospelosti, što izričito proizlazi iz sadržaja izjave upućene poslodavcu, koja je, prema uvjerljivom iskazu tužiteljice, osnovano u tom dijelu prihvaćena vjerodostojnom od strane prvostupanjskog suda njoj ponuđena na potpis, dakle, koja je formulirana od strane tuženika, koji je očito načinom provođenja postupka otkazivanja te sadržaja odluke o prestanku radnog odnosa, uz ograničenje prava na isplatu otpremnine iz sadržaja pisane izjave, određivao i oblik, sadržaj i redoslijed donošenja i prihvaćanja tih akata, očito u namjeri realizirati otpust planiranog viška radnika i ujedno ograničiti svoju odgovornost za materijalnopravne posljedice tih radnji. Time nedvojbeno proizlazi da je pravilan prvostupanjski zaključak da je tužiteljica potpisala spornu izjavu prije dospelosti njenog potraživanja, svakako prije uručenja otkaza ugovora o radu, a time i prije konačnosti te odluke, a time, jasno, i prije nastupanja njenih pravnih posljedica, što sve žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju niti s procesnopravnog niti činjeničnog a niti materijalnopravnog osnova.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.429/08-3 od 20.V.2008.

OTPREMNINE

Pravo na isplatu novčanog iznosa

(Čl. 125 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Kada je poslodavac u rješenju temeljem kojeg radniku prestaje radni odnos naveo da će otpremninu namiriti u novcu ili stvarima, tužiteljica je ovlaštena utužiti isplatu novčanog iznosa iz razloga što se sva potraživanja radnika temeljem prava iz radnog odnosa namiruju u novcu.

«Neovisno o činjenici što je tuženik u svom rješenju naveo da će otpremninu namiriti u novcu ili stvarima nema nikakve dvojbe da se u smislu odredbi Zakona o radu i Kolektivnih ugovora odnosno ugovora o radu sva potraživanja radnika temeljem prava iz radnog odnosa namiruju u novcu, slijedom čega je tužiteljica osnovano utužila isplatu novčanog iznosa, koji joj je prvostupanjski sud i dosudio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 412/07-2 od 22.VIII.2007.

VI. PARNIČNI POSTUPAK

PREKID POSTUPKA

Načela parničnog postupka

(Čl. 5 st. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Načelo ekonomičnosti sud ne smije primjenjivati na štetu primjene načela saslušanja stranaka.

„Glede isticanja žalbenog razloga iz čl. 354 st. 2 toč. 6 ZPP-a nedvojbeno je da prvostupanjski sud tužiteljici, a isto tako niti tuženoj strani, nije omogućio da se izjasne o pokretanju postupka u predmetu tog suda br. R1.__/08. Svojim postupanjem nedavanjem mogućnosti strankama za raspravljanje glede toga pitanja kao prejudicijalnog, sud u pobijanom rješenju, temelji na rukovođenju načelom ekonomičnosti postupka. Točno je da se parnični sud između ostalih načela dužan rukovoditi i načelom ekonomičnosti postupka koje je propisano odredbom čl. 10 st. 1 ZPP-a, prema kojem je sud dužan postupak provesti bez odugovlačenja, u razumnom roku i sa što manje troškova, te onemogućiti svaku zloupotrebu prava u postupku. To načelo, naime, prije svega traži postupanje suda da se sa što manje utroška vremena, društveno korisnog rada i materijalnih sredstava postigne što povoljniji rezultat. Isto tako, točno je da prekid postupka u vezi sa prethodnim pitanjima, utemeljeno na odredbi čl. 213 st. 1 ZPP-a, donosi upravo u cilju da se ostvari i načelo ekonomičnosti. Međutim, ovaj sud smatra, da sud načelo ekonomičnosti postupka nije ovlašten primjenjivati na način da kod toga, svojim nezakonitim postupanjima, ne daje mogućnost strankama da raspravljaju pred sudom pri čemu time nedvojbeno odstupa od načela saslušanja stranaka da raspravljaju pred sudom koje je propisano odredbom čl. 5 ZPP-a. Prema odredbi čl. 5 ZPP-a sud će svakoj stranci dati mogućnost da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne stranke (st. 1), a samo kad je to ovim zakonom određeno sud je ovlašten da odluči o zahtjevu o kome protivnoj stranci nije bila dana mogućnost da se izjasni (st. 2). Po ocjeni ovog suda, odredba čl. 213 st. 1 ZPP-a prema kojoj će sud prekid postupka odrediti i ako je odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju (čl. 12) nije slučaj privremenog

zaustavljanja aktivnosti u parnici, u kojem bi sud imao ovlaštenja sukladno odredbi čl. 5 st. 2 ZPP-a, odlučivati bez da se strankama da mogućnost da se o istome izjasni. Upravo suprotno, ovaj sud smatra, da se prvostupanjski sud trebao rukovoditi odredbom čl. 5 st. 1 ZPP-a, te u toj odredbi izraženim načelom saslušanja stranaka pa prije donošenja odluke o prekidu dati mogućnost tužiteljici, a tako i tuženoj strani da se izjasne o pokrenutom postupku kod toga suda u predmetu R1. ___/08, a kao odlučnoj činjenici, na kojem je utemeljena odluka suda o prekidu postupka. Naime, načelo ekonomičnosti se ne smije ostvarivati na štetu primjene načela saslušanja stranaka, a u kojem je između ostalog sadržano i pravo stranaka na kontradiktorno raspravljanje u koje je nedvojbeno uključeno pravo da se iste izjasne o svojim zahtjevima kao i zahtjevima i navodima protivne stranke. U konkretnom slučaju sud je trebao dati mogućnost tužiteljici, a tako i objema strankama da se izjasne o prekidu postupka, a koju je trebao prezentirati strankama i primjenom načela otvorenog pravosuđenja, propisanog čl. 298 ZPP-a koje daje sudu (do određene mjere) pravo na razmatranje sa strankama činjeničnih i pravnih pitanja spora.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž.772/08-3 od 21. IV.2008.

MJESNA NADLEŽNOST

Izberiva mjesna nadležnost

(Čl. 349 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

Za određivanje ovrhe i za provedbu ovrhe radi ostvarivanja uzdržavanja iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja ovršenika, pored suda opće mjesne nadležnosti za ovršenika, mjesno nadležan je i sud koji je opće mjesno nadležan za poslodavca koji isplaćuje plaću, odnosno isplatitelja drugih novčanih primanja, te sud koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena ovršna isprava, zbog čega je mjesna nadležnost navedenih sudova izberiva.

„Pobijajući navedeno rješenje, ovrhovoditelji sadržajem žalbe ukazuju na bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 1 u

vezi s čl. 20 st. 2 ZPP-a, smatrajući da je u konkretnom slučaju valjalo primijeniti odredbu čl. 349 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), koja kao *lex specialis*, pored suda opće mjesne nadležnosti, predviđa i mjesnu nadležnost suda koji je opće mjesno nadležan za poslodavca koji isplaćuje plaću, kao i suda koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena ovršna isprava, ne osporavajući da je u konkretnom slučaju za provođenje postupka ovrhe općemjesno nadležan Općinski sud u I., ali smatrajući da je primjenom navedene odredbe u konkretnom slučaju mjesno nadležan i sud prvog stupnja kao sud sjedišta poslodavca ovršenika i kao sud koji je donio ovršnu ispravu. Stajalište žalbe ovrhovoditelja prihvaća osnovanim i ovaj sud. Naime, u smislu odredbe čl. 20 st. 2 ZPP-a sud se može oglasiti mjesno nenadležnim po službenoj dužnosti, samo kada postoji isključiva mjesna nadležnost nekog drugog suda. Međutim, iako sadržaj odredbe čl. 147 OZ-a upućuje na isključivu mjesnu nadležnost suda, jer je za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu i provođenje postupka ovrhe na novčanoj tražbini, mjesno nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ovršenika, a ako ovršenik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, nadležan je sud na čijem se području nalazi ovršenikovo boravište, izuzetak je predviđen odredbom čl. 349 OBZ-a, kao specijalnog zakona, prema kojoj je za određivanje ovrhe i za provedbu ovrhe radi ostvarivanja uzdržavanja iz plaće ili drugih stalnih novčanih primanja ovršenika, pored suda opće mjesne nadležnosti za ovršenika, mjesno nadležan i sud koji je opće mjesno nadležan za poslodavca koji isplaćuje plaću, odnosno isplatitelja drugih novčanih primanja, te sud koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojem je donesena ovršna isprava, zbog čega je mjesna nadležnost navedenih sudova izberiva. Kako iz sadržaja ovršnog prijedloga ovrhovoditelja proizlazi da se prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi radi ostvarenja uzdržavanja ovrhovoditelja iz plaće ovršenika, te kako je sjedište poslodavca ovršenika Z.Š. vl. soboslikarskog i ličilačkog obrta u V. A. W. 20, te kako je u postupku u kojem je donesena ovršna isprava – pravomoćna i ovršna presuda Općinskog suda u V. br. P. ____/94-9 od 04. studenog 1994.g. sudio isti sud, nije bilo mjesta donošenju pobijanog rješenja, pa su u pravu ovrhovoditelji kada tvrde da je donošenjem pobijanog rješenja počinjena relativno bitna povreda odredaba parničnog postupka...”

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 920/08-2 od 26.V.2008.

MJESNA NADLEŽNOST

Isplata najamnine

(Čl. 56 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Kada tužbeni zahtjev glasi na isplatu najamnine, tada se ne radi o sporu o pravu vlasništva na nekretninama ili nekom stvarnom pravu na nekretninama.

„U odluci o glavnoj stvari, prvostupanjski sud je naveo da je prigovor mjesne nenadležnosti odbio kao neosnovan, temeljem odredbe čl. 56 ZPP-a (NN 117/03), ocjenjujući da se radi o sporu o nekretninama, u koji spor spada i zahtjev za isplatu najamnine, te da se stoga radi o isključivoj nadležnosti općinskog suda nadležnog na području na kojem se nalazi nekretnina. U žalbi tuženik navodi da je predmet spora stjecanje bez osnove, u kojem sporu se primjenjuje pravilo o općoj mjesnoj nadležnosti, obzirom da je stjecanje bez osnove obveznopravni zahtjev. Pregledom tužbe jasno proizlazi da je tužiteljica podnijela zahtjev s naslova stjecanja bez osnove (u tužbi navodi da se tuženik neosnovano, na njen račun obogatio), dok se najamnina spominje samo kao kriterij tužbenog zahtjeva. Stjecanje bez osnove regulirano je čl. 210 do 219 ZOO-a (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01) koji se na predmetni pravni odnos primjenjuje temeljem čl. 1163 ZOO-a (NN 35/05). Za obveznopravne zahtjeve (na isplatu) ne može se primijeniti kriterij iz čl. 56 ZPP-a, te se ne radi o sporu o pravu vlasništva na nekretninama ili nekom stvarnom pravu na nekretninama (pa tako ni zakupnom ili najamnom odnosu na nekretnini visina najamnine primijenjena ja samo kao kriterij za utvrđivanje visine naknade za stjecanje naknade bez osnove). U tom smislu postoji opća mjesna nadležnost redovnog suda opće nadležnosti, dakle, nadležan je prema mjestu prebivališta tuženika, u smislu odredbe čl. 46 st. 1 i čl. 47 st. 1 ZPP-a Općinski sud u V.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 116/08-2 od 09.IV.2008.

AKTIVNA LEGITIMACIJA

Republika Hrvatska kao stranka u postupku

(Čl. 3 st. 1 Zakona o sustavu državne uprave – „Narodne novine“, br. 75/93, 48/99, 15/00, 127/00, 59/01, 190/03 – pročišćeni tekst, 199/03)

Ukoliko je založno pravo u zemljišnoj knjizi upisano u korist određenog ministarstva, smatra se da je upisano u korist Republike Hrvatske, iz razloga što ministarstva nemaju pravnu osobnost.

«Zaključak suda prvog stupnja, da Republika Hrvatska nije bila stranka predmetnog ugovora o kreditu, odnosno da ista nije hipotekarni vjerovnik, jer da je založno pravo u zemljišnoj knjizi upisano u korist Ministarstva poljoprivrede i dr., po stajalištu ovoga suda, u direktnoj je suprotnosti sa odredbom čl. 3 st. 1 i čl. 2 st. 1 Zakona o sustavu državne uprave. Prema tim odredbama, tijela državne uprave su ministarstva, državne upravne organizacije i uredi državne uprave, a poslove državne uprave obavljaju tijela državne uprave. Ministarstva nemaju pravnu osobnost, no, sve ono što ministarstva i druga tijela državne uprave rade, rade u ime Republike Hrvatske, pa slijedom toga i predmetni ugovor o kreditu, kojeg je P. Banka zaključila s tvrtkom B. d.o.o. Č., u ime i za račun Ministarstva poljoprivrede, zapravo je sklopljen u ime i za račun Republike Hrvatske, jednako kao što je upisano založno pravo upisano u korist Republike Hrvatske, budući je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva tijelo državne uprave, odnosno tijelo pravne osobe – Republike Hrvatske. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž.751/08-2 od 19.V.2008.

PASIVNA LEGITIMACIJA

Prestanak pravne osobe

(Čl. 212 st. 1 toč. 4 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07)

Ukoliko je pravna osoba uslijed pripajanja drugoj pravnoj osobi prestala postojati, sud je dužan utvrditi prekid postupka.

«Naime, kada stranka koja je pravna osoba prestane postojati u tijeku glavne rasprave, presuda se može donijeti samo u odnosu na njezinog pravnog slijednika, a ne i u odnosu na nepostojeću pravnu osobu. Stoga je sud prvog stupnja, ukoliko je uslijed izvršenog pripajanja tuženik prestao postojati, bio dužan postupiti sukladno čl. 212 st. 1 t. 4 ZPP-a i rješenjem utvrditi prekid postupka, jer je navedeni prekid nastupio po sili zakona.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.911/08-2 od 10.VI.2008.

NEPRAVOVREMEN ZAHTJEV ZA IZUZEĆE SUCA

Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće

(Čl. 73 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

O zahtjevu za izuzeće suca koji je zaprimljen nakon zaključenja glavne rasprave odlučuje predsjednik suda prvog stupnja.

„Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća pred kojim teče postupak, ovlašten je prema odredbi čl. 73 st. 3 ZPP-a odbaciti samo nedopuštene zahtjeve taksativno određene u čl. 73 st. 2 ZPP-a, odnosno zahtjev kojim se uopćeno traži izuzeće svih sudaca nekog suda ili svih sudaca koji bi mogli suditi u nekom predmetu, zahtjeve o kojima je već odlučeno, kao i zahtjeve u kojima nije naveden obrazloženi razlog zbog kojeg se traži

izuzeće, ali to samo ukoliko su navedeni nedopušteni zahtjevi podnijeti do zaključenja glavne rasprave. Naime, odredbom čl. 73 st. 5 ZPP-a propisano je samo da ukoliko je zahtjev za izuzeće iz st. 2 istog članka, dakle nedopušteni zahtjev, istaknut u pravnom lijeku, odbacit će ga predsjednik prvostupanjskog suda, dok ZPP na poseban, drugačiji način ne propisuje postupanje u slučaju kad je zahtjev podnijen nakon proteka roka za njegovo podnošenje određenog čl. 73 st. 6, zbog čega valja primijeniti opću odredbu čl. 74 st. 1 i 2 ZPP-a. Stoga je u konkretnom slučaju sud prvog stupnja zahtjev tužene, koji je prema stanju prvostupanjskog spisa zaprimljen nakon zaključenja glavne rasprave, bio dužan, postupajući po odredbi čl. 75 st. 1 ZPP-a, uputiti na odlučivanje predsjedniku suda prvog stupnja, koji je jedini ovlašten predmetni zahtjev kao nepravovremen odbaciti, odnosno na drugi način o istom odlučiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 754/08-2 od 08.IV.2008.

SADRŽAJ TUŽBE

Neprilaganje predloženih dokaza

(Čl. 106 i 186 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Neprilaganje predloženih dokaza uz tužbu ne čini tužbu nerazumljivom i nepodobnom za raspravljanje.

„Isto tako sud nije ovlašten pozivati tužiteljicu na ispravak ili dopunu tužbe prilaganjem predloženih dokaza, jer je prilaganje predloženih dokaza okolnost koja se odnosi na osnovanost tužbenog zahtjeva, ali ne čini tužbu nerazumljivom i nepodobnom za raspravljanje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.332/08-2 od 25.III.2008.

SADRŽAJ TUŽBE

Popravljanje tužbenog zahtjeva

(Čl. 106 i 186 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud nije ovlašten zbog pogrešno postavljenog tužbenog zahtjeva tužiteljicu pozivati na popravak tužbenog zahtjeva, ako tužba sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupiti.

„Naime, sud nije ovlašten zbog pogrešno postavljenog tužbenog zahtjeva tužiteljicu pozivati na popravak tužbenog zahtjeva, ako tužba sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupiti sukladno odredbi čl. 106 i 186 ZPP-a, pa u situaciji kada tužiteljica tužbenim zahtjevom traži utvrđenje prava vlasništva u odnosu na jednu katastarsku oznaku nekretnine, a izdavanje tabularne isprave u odnosu na drugu katastarsku oznaku, sud nije ovlašten pozivati tužiteljicu na ispravak tužbe, već će navedeno, ukoliko do zaključenja glavne rasprave tužiteljica proturječje ne ukloni, cijeniti prilikom odlučivanja o osnovanosti svakog pojedinog istaknutog zahtjeva. To tim više što je tužiteljica i u povijesnom dijelu tužbe, kao i u dijelu zahtjeva koji se odnosi na izdavanje tabularne isprave, navela istu katastarsku oznaku nekretnine, obvezujući se da će u nastavku postupka, a obzirom na zahtjev za provođenje fizičke diobe, zahtjev uskladiti s rezultatima vještačenja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.332/08-2 od 25.III.2008.

TUŽBA

Tužba za opravdanje privremene mjere

(Čl. 187 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Nije dopuštena tužba na utvrđenje da je privremena mjera opravdana, ukoliko se u istoj ne traži utvrđenje postojanja ili nepostojanja kakvog prava ili pravnog odnosa, odnosno istinitost ili

neistinitost neke isprave, niti je navedeno čime je privremena mjera opravdana, odnosno što tužena treba učiniti, nečiniti ili propustiti.

„Naime, sud prvog stupnja pravilno u obrazloženju navodi kada se može podnijeti tužba na utvrđenje u smislu čl. 187 ZPP-a. U konkretnom slučaju tužitelji su podnijeli tužbu na utvrđenje i to na način da su tužbenim zahtjevom zatražili utvrđenje da je privremena mjera opravdana, pri čemu se u konkretnom slučaju ne radi o tužbi na utvrđenje koja bi bila propisana nekim zakonom, niti pak se traži utvrđenje postojanja ili nepostojanja kakva prava ili pravnog odnosa, odnosno istinitost ili neistinitost neke isprave, kako to propisuje čl. 187 ZPP-a. U samoj tužbi nije navedeno čime je privremena mjera opravdana, što to treba tužena učiniti, nečiniti ili propustiti. Kako je tužiteljima u postupku osiguranja usvojen prijedlog za određivanje privremene mjere i naloženo tuženoj da dozvoli ulazak u svoj stan radi otklanjanja uzroka curenja vode i sanacije štete, to je u ovom predmetu privremena mjera mogla biti opravdana primjerice vlasničkom tužbom radi prestanka uznemiravanja ili pak nekom drugom kondemnatornom tužbom kojom bi se tuženoj naložilo određeno činjenje ili pak trpljenje. Naime, tužitelji su mogli podnijeti tužbu kojom bi se naložilo tuženoj da trpi da se u njezinom stanu izvrše određeni popravci vodovodne instalacije ili pak tužbu radi naknade štete zbog utvrđenog curenja vode iz posebnog dijela – stana tužene u posebne dijelove tužitelja i tome slično. Treba dodati da u konkretnom slučaju nije bilo mjesta primjeni odredbe čl. 109 ZPP-a, budući da tužba sadrži sve što je potrebno da bi se po istoj moglo postupati, a isto tako tužba na utvrđenje nije propisana odredbama OZ-a, već su tužitelji bili upućeni da pokrenu parnicu radi opravdanja privremene mjere. Stoga je i po mišljenju ovoga suda tužba na utvrđenje u ovom slučaju nedopuštena, pa ju je sud prvog stupnja pravilno odbacio primjenom odredbe čl. 187 ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.582/08-2 od 28.III.2008.

PRESUĐENA STVAR

Inkompatibilan tužbeni zahtjev

(Čl. 187 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Ukoliko je tužitelj podnio negativnu deklaratornu tužbu, kojom traži utvrđenje nepostojanja obveze utvrđene pravomoćnom presudom, tada je takav zahtjev sadržajno kontradiktoran i uzajamno inkompatibilan, zbog čega osnovanost jednog zahtjeva isključuje mogućnost da bude osnovan drugi zahtjev.

„Iz iznesenog činjeničnog supstrata jasno proizlazi da su predmetne parnične stranke vezane pravomoćnom odlukom i da se ona ne može preispitivati u (n)ovoj parnici, već su cit. pravomoćnom odlukom trajno uređeni odnosi između stranaka, zbog čega je, obzirom da se u obje parnice radi o objektivnoj istovjetnosti tužbenih zahtjeva koji su sadržajno kontradiktorni na način da se uzajamno isključuju, a pravomoćna odluka istoga suda u predmetu br. P. ___/01 mora se smatrati presuđenom stvari (res iudicatum) u odnosu na tužbeni zahtjev tužitelja postavljen u ovom postupku, jer je o navedenom zahtjevu tužitelja donesena pravomoćna sudska odluka u predmetu na koji se sam poziva u činjeničnom supstratu tužbe. Valja nadodati, da su prema procesno-pravnoj teoriji, dvije parnice objektivno identične ako je u objema istaknut sadržajno isti tužbeni zahtjev koji se temelji na istoj činjeničnoj osnovi spora (teorija ekvivalencije) ali i u slučaju kada su dva zahtjeva sadržajno kontradiktorna, tako da su uzajamno inkompatibilna, pa osnovanost jednog zahtjeva isključuje mogućnost da bude osnovan i drugi zahtjev. Činjenični kompleks na kojem je zasnovana odluka suda obuhvaćen je u cijelosti pravomoćnošću dispozitiva, zbog čega se na istom činjeničnom kompleksu ne može graditi sadržajno isti tužbeni zahtjev, bez obzira opravdava li se zahtjev istom ili drugom pravnom osnovom. Kako je tužitelj u ovom postupku podnio negativnu deklaratornu tužbu, a imajući u vidu da je pravomoćnom presudom broj P. ___701 od 28.10.03. g. tužitelj obvezan na činidbu (isplatu) tuženiku, a nepostojanje koje predlaže utvrditi u ovom postupku, nedvojbeno je da se radi o inkompatibilnim tužbenim zahtjevima koji se međusobno isključuju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 471/08-2 od 14.V.2008.

PROTUTUŽBA

Postupanje suda po protutužbi

(Čl. 189 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Sud nije ovlašten odbaciti protutužbu kada nisu ispunjene pretpostavke za njeno podnošenje.

„Procesnopravna teorija i praksa suglasne su oko procesnopravnog karaktera protutužbe u smislu da ona predstavlja samostalnu tužbu koju, ukoliko nisu ispunjene pretpostavke za njeno podnošenje, sud nije ovlašten odbaciti, nego s njom treba postupiti kao sa svakom drugom samostalnom tužbom, što znači da postupak po protutužbi treba izdvojiti i u izdvojenom postupku odlučiti o postavljenom tužbenom zahtjevu (VSH Rev. 2634/82, Rev. 47/83- PSP 24/193, koje su citirane i u glavi XI, paragraf 95, pod naslovom Protutužba, autora dr. sc. Siniše Trive i dr. sc. Mihajla Dike, u knjizi Građansko parnično procesno pravo, 7. Izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne novine d.d. Zagreb, 2004.g., str. 439). U istom tekstu navedenih teoretičara građanskog procesnog prava navodi se mišljenje, koje, snagom argumenata istog mišljenja, prihvaća i ovaj sud, da ako je podnesena protutužba od prejudicijelnog značaja za tužbu, odluka o protutužbenom zahtjevu, u odnosu na odluku o tužbenom zahtjevu ima značaj specifične međupresude. Prema tome, prvostupanjski sud nije bio ovlašten na ročištu 24. travnja 2007.g. ne dopustiti postavljanje protutužbe, obzirom da se, prema stajalištu sudske prakse i teorije, radi o samostalnoj tužbi, a podnošenje samostalne tužbe, u svrhu zaštite imovinskih prava stranaka je ustavno pravo i zakonsko, čije podnošenje prvostupanjski sud tuženici nije imao procesnopravnog osnova ne dopustiti, nego je, eventualno, mogao postupak po protutužbi izdvojiti u poseban postupak. Međutim, prvostupanjski sud nije izradio pisani otpripravak odluke, kojom je na nedopušten procesnopravan način zaustavio procesnu inicijativu tuženice, da bi nakon toga propustio u obrazloženju odluke iznijeti i obrazložiti navedene procesnopravne činjenice (podnošenje protutužbenog zahtjeva, svoju raspravnu odluku glede te inicijative, podnošenje prijedloga tuženice za prekid postupka dok se ne odluči o tom procesnom pitanju).„

Županijski sud u Varaždinu, Gž.494/08-2 od 09.IV.2008.

PRAVILO O TERETU DOKAZIVANJA

Primjena pravila o teretu dokazivanja

(Čl. 221a Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Pravilo o teretu dokazivanja sud je dužan primjenjivati samo izuzetno, odnosno samo ako na temelju izvedenih dokaza koje je savjesno i brižljivo ocijenio ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu.

«Nadalje, valja naglasiti da se pravilo o teretu dokazivanja, sadržano u odredbi čl. 221a ZPP-a primjenjuje izuzetno – ako sud na temelju izvedenih dokaza koje je savjesno i brižljivo ocijenio (sukladno odredbi čl. 8 istog zakona) – ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu. Smisao pravila o teretu dokazivanja izvire iz osnovne procesno-pravne pretpostavke prema kojoj svaka stranka treba dokazati istinitost svojih tvrdnji o postojanju činjenica na koje se poziva odnosno na kojoj zasniva svoje zahtjeve. Predmet dokazivanja su tvrdnje stranaka o postojanju/ ili nepostojanju činjenica od kojih zavisi primjena mjerodavnog prava u konkretnoj parnici.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1134/07-2 od 01.IV.2008.

PRESUDA ZBOG OGLUHE

Stopa ugovorene kamate

(Čl. 399 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)

Donoseći presudu zbog ogluhe, sud je dužan utvrditi da li je tužbeni zahtjev protivan prisilnim propisima i pravilima javnog morala, što znači da nije ovlašten udovoljiti tužbenom zahtjevu za isplatu ugovorene kamate koja nije zatražena u skladu sa zakonom.

„Dakle, iz sadržaja tužbe proizlazi da je tužiteljica, obračunavši ugovornu kamatu za razdoblje od godinu dana, navedeni iznos pribrojila glavnici i izvršila preračunavanje ukupnog iznosa tražbine s osnove glavnice i ugovorne kamate izraženog u devizama, u domaću valutu, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 16. prosinca 2006. godine. Tužiteljicu valja upozoriti da u smislu odredbe čl. 399 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01; dalje: ZOO) koji zakon se u konkretnom slučaju primjenjuje temeljem odredbe čl. 1163 st. 1 ZOO-a (NN 35/95), stopa ugovorne kamate između pojedinaca ne može biti veća od kamatne stope koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju, a ako je ugovorena veća kamata od dopuštene, primijenit će se najveća dopuštena stopa kamate (st. 4 iste odredbe). Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe, mora se zaključiti da je stopa ugovorne kamate između pojedinaca ograničena i ne može biti veća od kamatne stope koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju. Kako je prema sadržaju priložene pismene isprave predmet ugovora o zajmu iznos od 25.000,00 EUR-a, dakle, iznos u stranoj valuti, to tužiteljici kao vjerovniku pripadaju kamate koje banka u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge u toj stranoj valuti. Kako je tužiteljica pribrojila obračunatu ugovorenu kamatu sukladno odredbi čl. 2 Ugovora o zajmu, glavnici, zahtijevajući isplatu ukupnog iznosa od 194.871,06 kn, kojem zahtjevu je prvostupanjski sud udovoljio, to se mora zaključiti da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 4 ZPP-a, jer je svoju odluku utemeljio na nedopuštenim raspolaganjima stranaka (čl. 3 st. 3 ZPP-a). Naime, odredbom čl. 3 st. 3 ZPP-a određeno je da sud neće uvažiti raspolaganja stranka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala. Kako odredba čl. 399 st. 1 i 4 ZOO-a predstavlja prisilni propis, to se u konkretnom slučaju radi o nedopuštenom raspolaganju, jer je prvostupanjski sud udovoljio zahtjevu za isplatu ugovorene kamate koja nije zatražena u skladu sa zakonom.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 308/08-2 od 10.III.2008.

PRESUDA ZBOG OGLUHE

Pretpostavke za donošenje presude zbog ogluhe

(Čl. 331b Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Da bi sud donio presudu zbog ogluhe nije uvjet da su tuženiku dostavljeni pisani dokazi na koje se tužitelj u tužbi poziva.

«Za donošenje presude zbog ogluhe nije uvjet (propisan čl. 331b ZPP-a) da su tuženiku dostavljeni (u preslici) pisani dokazi na koje se tužitelj u tužbi poziva, a kako se tužitelj u tužbi poziva na tužnikovu odluku o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu od 15.II. 2007.g., to nema nikakve dvojbe da je tuženik upoznat sa sadržajem tog dokaza (vlastite odluke).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.473/08-2 od 29.IV.2008.

PRAVOMOĆNOST

Pravomoćno rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave

(Čl. 29 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Kada je o potraživanju tužitelja odlučeno u ovršnom postupku donošenjem pravomoćnog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave tada se u povodu istovjetne tražbine tužitelja ne može voditi novi parnični postupak, time da činjenica što je rješenje o ovrsi donijeto u odnosu na prednika tužiteljice, nema utjecaja na subjektivni identitet spora.

„Naime, za ocjenu osnovanosti žalbe tužene odlučno je to što je u ovršnom predmetu tog suda br. Ovrv. ____/04 donijeto rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave od 06.09.04.g. kojim rješenjem je naloženo ovršeniku da ovrhovoditelju namiri istovjetnu tražbinu (u iznosu od 7.918,47 kn zajedno sa pripadajućom kamatom u roku od 8 dana i odmjerenim troškovima u iznosu od 316,00 kn također sa pripadajućom kamatom) a koja identična tražbina je i predmetom ovog postupka i da je

navedeno rješenje o ovrsi postalo pravomoćno. Po stajalištu ovog suda, pravomoćno rješenje o ovrsi utemeljeno na vjerodostojnoj ispravi također je sudska odluka, pa je zbog toga o tražbini tužitelja već tom odlukom pravomoćno odlučeno, radi čega ovaj sud smatra da je u ovom postupku odlučeno o zahtjevu tužitelja o kojemu je već ranije pravomoćno presuđeno. Naime, pravomoćno rješenje o ovrsi na vjerodostojnoj ispravi sukladno odredbi čl. 21 toč. 1 OZ-a predstavlja ovršnu ispravu, jer je isto ovršna sudska odluka, koja u taj krug spada i temeljem odredbe čl. 22 st. 1 OZ-a, budući isto u dijelu u kojem je naložena isplata predniku tužiteljice, sukladno odredbi čl. 23 st. 1 istog Zakona predstavlja kondemnatornu sudsku odluku sa izrečenim rokom za dobrovoljno ispunjenje potraživanja. Kada je o potraživanju tužitelja odlučeno u prijašnjem ovršnom postupku donošenjem rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koje je postalo pravomoćno tada se više u povodu istovjetne tražbine tužitelja ne može voditi novi parnični postupak, jer je o njegovoj tražbini, kao presuđenoj stvari, odlučeno u ovršnom postupku. Valja kod toga naglasiti da kod presuđene stvari mora postojati istovjetnost dvaju zahtjeva, a to znači da je potrebno postojanje kako objektivnog identiteta spora (istog predmeta) tako i subjektivnog identiteta spora (iste stranke). U konkretnom slučaju, ovaj sud smatra kod nedvojbenog postojanja objektivnog identiteta spora da postoji i subjektivni identitet spora i bez obzira što se na pasivnoj strani nalazi tužena na koju se rješenje o ovrsi od 06.09.04.g. ne odnosi. To iz razloga što je tražbina tužitelja na nju kao jedinu nasljednicu prešla pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju javnog bilježnika br. O. ___/05-11 od 11.11.05.g., budući prema odredbi čl. 139 st. 1 ZN-a, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud, ista kao nasljednica odgovara za dugove ostavitelja – pok. prednika. Zbog toga ovaj sud smatra da, iako je rješenje o ovrsi donijeto u odnosu na njezinog prednika to nema, po stajalištu ovoga suda, utjecaja na identični subjektivni identitet spora. Osim toga, vezano na pasivnu legitimaciju tužene u postupku za naplatu predmetne tražbine, valja istaći da Ovršni zakon daje u odredbi čl. 29 st. 2 u vezi st. 1 toga Zakona mogućnost naplate tražbine i protiv osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik. To znači da tužitelj, sukladno odredbi čl. 29 st. 2 OZ-a kao ovrhovoditelj ima ovlaštenje protiv tužene kao ovršenice pokrenuti ovršni postupak, dokazivanjem prijenosa tražbine pravomoćnom sudskom odlukom, u konkretnom slučaju rješenjem o nasljeđivanju iza pok. prednika i to na temelju rješenja o ovrsi od 06.09.04.g. kao ovršne isprave, a ne i podnošenjem nove tužbe u parničnom postupku protiv tužene za istovjetnu tražbinu tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 351/08-3 od 11.III.2008.

ŽALBENI RAZLOZI

Nedostaci u zastupanju

(Čl. 354 st. 3 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Žalbu zbog nedostataka u zastupanju može izjaviti samo stranka na koju se ti nedostaci odnose.

„Imajući u vidu sadržaj obrazloženja žalbenih navoda tuženika kojima ukazuje na postojanje apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 8 ZPP-a, valja upozoriti da prema odredbi čl. 354 st. 3 ZPP-a zato što zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili pojedine radnje u postupku – žalbu može izjaviti samo stranka koje se ti nedostaci tiču. Dakle, tuženik u smislu citirane odredbe čl. 354 st. 3 ZPP-a nije ovlašten u žalbi isticati okolnosti vezane uz zastupanje tužitelja, na koje ukazuje u žalbi, niti je ovlašten u žalbi iznositi navedene razloge.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1708/06-2 od 02. IV.2007.

ZASTUPANJE

Nedostaci u zastupanju

(Čl. 354 st. 3 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Postojanje propusta u zastupanju stranke koja je u cijelosti uspjela u parnici nema značenje apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka iz razloga što je svrha odredbe čl. 354 st. 2 toč. 8 Zakona o parničnom postupku da zaštiti stranku koja nije valjano zastupana.

„Prije svega valja reći da je odredbom čl. 354 st. 2 toč. 8 ZPP-a propisano da bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može

biti stranka u postupku ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno. Međutim, odredbom čl. 354 st. 3 ZPP-a izričito je propisano i to da zato što stranku koja nije pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba ili zato što parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik ili zato što zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, žalbu može izjaviti samo stranka koje se ti nedostaci tiču. Naime, postojanje propusta u zastupanju stranke, konkretno tužitelja, koji je u cijelosti uspio u parnici nema značenje apsolutno bitne povrede odredba parničnog postupka, jer je svrha zakonske odredbe iz čl. 354 st. 2 toč. 8 ZPP-a da zaštiti onu stranku koja nije valjano zastupana, a ne da se omogući njezinom protivniku, konkretno tuženoj koja je izgubila parnicu, da pozivom na tu odredbu oteža procesni položaj tužitelja, koji je u parnici uspio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.162/08-2 od 19.II.2008.

VII. PARNIČNI TROŠKOVI

VRIJEDNOST PREDMETA SPORA

Vrijednost predmeta spora u parnici s više tužitelja

(Čl. 37 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 2/07, 117/03)

Kada tužitelji- članovi uže obitelji oštećenog potražuju naknadu imovinske i neimovinske štete povodom štetnog događaja u kojemu je smrtno stradao njihov suprug i otac, dakle, kada se radi o subjektivnoj kumulaciji budući da tužitelji ističu u tužbi više zahtjeva temeljenih na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, vrijednost predmeta spora određuje se zbrajanjem vrijednosti zahtjeva pojedinih tužitelja.

„Pobijajući navedenu odluku o naknadi parničnog troška tuženik u žalbi iznosi stajalište da se vrijednost predmeta spora u parnici s više tužitelja s tužbenim zahtjevima izraženim u novčanim jedinicama računa prema vrijednosti najvećeg zahtjeva jednog od tužitelja, smatrajući da je u konkretnom slučaju obračun naknade parničnog troška valjalo izvršiti prema vrijednosti predmeta spora prema zahtjevu I tužiteljice koji je najviši i iznosi 250.380,60 kn. Navedeno stajalište žalbe ovaj sud ne može prihvatiti osnovanim. Naime, prema odredbi čl. 37 st. 1 ZPP-a ako jedna tužba protiv istog tuženika obuhvaća više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, vrijednost predmeta spora se određuje prema zbroju vrijednosti svih zahtjeva (objektivna kumulacija), dok se prema st. 2 ako zahtjevi u tužbi proizlaze iz raznih osnova, ili pojedine zahtjeve ističu različiti tužitelji ili su pojedini zahtjevi istaknuti protiv različitih tuženika (subjektivna kumulacija), vrijednost predmeta spora određuje se prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva. Već obzirom na odredbu čl. 37 st. 2 ZPP-a, jasno proizlazi pogrešnost stajališta tuženika da se u konkretnom slučaju, a u kojemu tužitelji kao članovi uže obitelji oštećenog potražuju naknadu imovinske i neimovinske štete povodom štetnog događaja u kojemu je smrtno stradao njihov suprug i otac, vrijednost predmeta spora računa se prema vrijednosti najvećeg zahtjeva jednog od tužitelja. Kako se nadalje pravilo o zbrajanju vrijednosti svih zahtjeva u

slučaju tzv. kvalificirane objektivne kumulacije sadržano u odredbi čl. 37 st. 1 ZPP-a ima primjenjivati i kada objektivna kumulacija koincidira s aktivnom ili pasivnom subjektivnom kumulacijom, dakle i kad se u slučajevima u kojima postoji subjektivna kumulacija u tužbi ističe više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, zbog čega se ne može isključiti određivanje vrijednosti predmeta spora zbrajanjem vrijednosti zahtjeva pojedinih tužitelja i u slučaju subjektivne kumulacije, neosnovane su žalbene tvrdnje tuženika da je u konkretnom slučaju na njegovu štetu pogrešno primijenjeno materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 821/08-2 od 20.V.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Obrađivačka pristojba

(Čl. 91 st. 4 Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97;
Čl. 939 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Tuženik je dužan Hrvatskom uredu za osiguranje s osnova regresa isplaćene štete isplatiti i tzv. obrađivačku pristojbu ukoliko je drugo osiguravajuće društvo izvršilo obradu i likvidaciju odštetnih zahtjeva, budući da osiguravajuće društvo koje obavlja uslužnu likvidaciju štete ima pravo i na naplatu tzv. obrađivačke pristojbe.

„Naime, odbivši tužitelja sa dijelom tužbenog zahtjeva koji se odnosi na tzv. obrađivačku pristojbu u iznosu od 2.022,90 kn, prvostupanjski sud utvrđuje da tužitelju pripada pravo na naknadu i tog troška sukladno odredbi čl. 91 st. 4 Zakona o osiguranju i odredbe čl. 939 ZOO-a, no kako tužitelj visinu zatražene obrađivačke pristojbe nije dokumentirao niti jednim pisanim dokazom, odbio je njegov tužbeni zahtjev u opisanom dijelu. Pobijajući navedenu presudu tužitelj navodi da iz spisu priložene dokumentacije – Aneksa Ugovora o pružanju usluga pri obradi i likvidaciji šteta i Zahtjeva za refundaciju utuženog iznosa od 12.10.2004.g. – jasno proizlazi da je osiguravajuće društvo E. osiguranje d.d. Podružnica V. izvršilo obradu i likvidaciju odštetnih

zahtjeva K.H. i H.K., a koja šteta je proizašla iz prometne nesreće za koju je odgovoran tuženik pa sukladno čl. 7 navedenog Aneksa osiguravajuće društvo koje obavlja uslužnu likvidaciju štete ima pravo i na naplatu tzv. obrađivačke pristojbe u iznosu 10% od isplaćenog iznosa štete. No i po ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužitelja sa zahtjevom radi isplate mu iznosa od 2.022,90 kn s osnova tzv. obrađivačke pristojbe koju je tužitelj „E.“ osiguranje d.d. – Podružnica V. isplaćenih iznosa štete oštećenima, te ispisima uplata koje je izvršio tužitelj po navedenim zahtjevima. Naime, iz navedenih zahtjeva vidljivo je da tzv. obrađivačka pristojba odmjerena sukladno čl. 7 Aneksa i iznosi 10% od isplaćene štete za H.K. (1.522,90 kn) odnosno minimalni iznos na štetu isplaćenu K.H. (500,00 kn). Valja napomenuti da se sukladno odredbi čl. 91 Zakona o osiguranju (NN 46/97) koji svoju primjenu nalazi obzirom na vrijeme nastanka štete, odštetni zahtjevi za štetu nanesenu uporabom vozila čiji se vlasnik odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti podnose Hrvatskom uredu za osiguranje, a koji obradu i isplatu takvih šteta može povjeriti svome članu, koji je obvezan štetu obraditi i isplatiti na teret Garancijskog fonda. Prema st. 4 cit. odredbe Hrvatski ured za osiguranje ima pravo na naknadu iznosa od osobe koja je odgovorna za štetu, i to za isplaćeni iznos štete, kamata i troškove.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 198/08-2 od 09. IV.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Trošak odvjetnika

(Tbr. 35 i 46 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika- “Narodne novine”, br. 91/04))

Odvjetniku ne pripada trošak uporabe osobnog automobila niti trošak izbjivanja iz kancelarije radi odlaska na raspravu ukoliko zastupa stranku u mjestu različitom od mjesta njegova ureda.

„Naime, sud prvog stupnja je pravilno zaključio da tužitelju ne pripadaju troškovi u smislu Tbr. 35 i 46 Tarife, budući se ne radi o troškovima koji bi bili potrebni za vođenje parnice. Prema stajalištu

sudske prakse stranci pripada pravo na naknadu troškova vezanih uz zastupanje po odvjetniku koje bi imao odvjetnik u mjestu sjedišta suda, a slijedom navedenog to očito nisu troškovi uporabe osobnog automobila od V. do I., odnosno troškovi izbivanja iz kancelarije radi odlaska na raspravu iz V. u I.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.883/08-2 od 22.IV.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Trošak odvjetnika

(Čl. 18 st. 1 Zakona o odvjetništvu- „Narodne novine“, br. 9/94)

Prilikom odlučivanja o potraživanju koje odvjetnik ima prema zastupanoj osobi mjerodavan je račun koji je isti ispostavio osobi koju je zastupao, a ne trošak koji je stranci priznat od strane suda u parničnom postupku.

«Naime, prvostupanjski sud potpuno zanemaruje činjenicu što je tužitelj u predmetnom postupku detaljno i određeno specificirao radnje zastupanja koje je po nalogu tuženice poduzeo u predmetu oznake P. ___/00 i u pogledu kojih joj je i ispostavio račun broj 4/04 od dana 15. studenog 2004.g. – i to podneskom od 07.03.2007.g. na listu 26 prvostupanjskog predmeta. Neosnovano je stoga prvostupanjski sud mjerodavnim za ocjenu osnovanosti konkretnog tužbenog zahtjeva tužitelja uzeo trošak koji je tuženici priznat u postupku P. ___/00, koji je obzirom na činjeničnu podlogu predmetnog prvostupanjskog postupka kako je određeno po tužitelju – irelevantan. Valja ponoviti da je prema odredbi čl.19 st. 3 Zakona o odvjetništvu ugovor kojim se ugovara nagrada odvjetniku prema uspjehu u pružanju pravne pomoći, valjan samo ako je sklopljen u pisanoj formi, pa u konkretnom slučaju u nedostatku pisanog ugovora o nagradi tužitelja, žalbena tvrdnja tuženice da je zadržanim iznosom od 6.146,37 kn tužitelj zapravo namiren nije od značaja na pravilnost stajališta prvostupanjskog suda da tužitelju za izvršene odvjetničke usluge pripada jedino i isključivo nagrada za obavljene rad i naknada troškova u vezi s obavljenim radom sukladno Tarifi kao što to i proizlazi iz sadržaja odredbe čl. 18 st. 1 Zakona o odvjetništvu i odredbe čl. 139 Kodeksa odvjetničke etike. No svakako su

u konkretnom slučaju za ocjenu osnovanosti konkretnog tužiteljevog tužbenog zahtjeva mjerodavne radnje zastupanja koje je tužitelj sam specificirao i temeljem njih ispostavio račun 4/04. Pri tom valja tužitelja podsjetiti da prema odredbi čl. 52 Kodeksa odvjetničke etike, koji utvrđuje načela i pravila ponašanja kojih su se odvjetnici uvijek dužni pridržavati pri obavljanju svoje službe, odvjetnik ne smije stranci prouzročiti nepotrebne troškove postupka, te u slučaju ako je zbog propusta odvjetnika stranci prouzročen trošak tijekom postupka, odvjetnik je o tome dužan obavijestiti stranku i sam snositi taj trošak. Pored toga, odvjetnici su dužni, sukladno odredbi čl.7 st. 1 Zakona o odvjetništvu, pružati pravnu pomoć, savjesno, sukladno Ustavu RH, zakonima, Statutu i drugim općim aktima Komore, te Kodeksu odvjetničke etike. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1236/07-2 od 15.I.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Naknada odvjetniku

(Tbr. 7/2 al. 5 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – «Narodne novine» br. 91/04)

U statusnom sporu kojem je pridružen imovinski spor za zakonsko uzdržavanje, naknada troškova postupka odvjetniku obračunava se samo prema statusnom sporu.

„Naime, ovaj sud smatra da prvostupanjski sud, prije svega, odluku o trošku postupka u ovom predmetnom postupku, budući se zahtjev za naknadu troška postupka odnosi, između ostalog i na plaćanje odvjetničkih usluga svome punomoćniku za radnje obavljene po punomoći, kod načina vrednovanja, obračunavanja i plaćanja usluga i izdataka koje su stranke dužne platiti u konkretnom slučaju svom odvjetniku, dužan rukovoditi Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, kao materijalnim pravom. Po ocijeni ovoga suda, kod odlučivanja o visini zahtjeva prvostupanjski sud pravilno je svoju odluku utemeljio na Tbr. 7/2 al. 5 Tarife koji se odnosi na postupke za utvrđivanje ili osporavanje očitstva te o tome s kime će živjeti mljt.

djeca u kojim postupcima odvjetniku pripada naknada za sastavljanje tužbe te zastupanje, temeljem Tbr. 9 toč. 1 u vezi Tbr. 7/2 al. 5 Tarife u visini od 50 bodova, te se u takvim slučajevima, što ispravno smatra prvostupanjski sud, kao temelj za izračunavanje visine naknade odvjetniku uzima iznos u navedenoj visini od 50 bodova i ne pribraja posebno naknada koju bi odvjetnik imao za slučaj kada bi zastupao u postupku za zakonsko uzdržavanje, pa stoga nije bilo osnova i da se na taj način određuje naknada punomoćniku tužiteljice. Naime, potpuno pravilno smatra prvostupanjski sud da se u slučajevima zastupanja u statusnim sporovima, kao temelj odlučivanja o trošku postupka primjenjuje isključivo Tbr. 7/2 al. 5 Tarife koja se odnosi na obiteljske statusne sporove, dok se za obiteljske sporove odnosno u konkretnom slučaju za zakonsko uzdržavanje naknada vrednuje također Tbr. 7/2 ali al. 7 Tarife na način kada se takvi postupci vode zasebno od statusnih sporova. Neosnovano, žalba smatra da se prvostupanjski sud trebao rukovoditi odredbom čl. 22 st. 1 Zakona o sudskim pristojbama (dalje: ZSP-a), te sukladno tom propisu utvrđivati vrijednost predmeta spora, pa slijedom toga na taj način (prema zbroju vrijednosti svih zahtjeva) vrednovati i visinu naknade za radnje punomoćnika tužiteljica u ovom postupku, jer je Zakon o sudskim pristojbama temelj samo za izračun visine sudske pristojbe u sudskom postupku, a ne za obračun troškova zastupanja punomoćnika – odvjetnika u tom postupku, pa se tužiteljice pogrešno pozivaju na tu zakonsku odredbu. Trošak sudskih pristojbi, predstavlja naime, samo jedan segment troškova postupka koji stranke imaju u sudskom postupku, u smislu odredbe čl. 151 ZPP-a, pa se zbog toga ovaj sud nije dužan rukovoditi izračunom konkretnog troška postupka odredbama Zakona o sudskim pristojbama. Osim toga pristojbe nisu niti bile predmetom zahtjeva za naknadu troška postupka tužiteljica. Uzgred rečeno, valja napomenuti tužiteljicama, obzirom da su se iste pozvale na odredbu čl. 22 st. 1 ZSP kao temelj utvrđenja vrijednosti predmeta spora radi utvrđenja visine naknade za njihovog punomoćnika, da što se tiče utvrđivanja vrijednosti radi naplate pristojbe i taj Zakon u odredbi čl. 28 st. 2 propisuje da se kao vrijednost predmeta spora uzima, kada se zajedno s bračnim sporom ili sporom radi utvrđivanja očinstva ili materinstva raspravlja o zahtjevu za uzdržavanjem djeteta ili supružnika, naplaćuje samo jednu pristojbu i to prema vrijednosti koja se naplaćuje za bračni spor ili za spor o utvrđivanju očinstva ili materinstva. To znači da se u slučajevima zajedničkog vođenja obiteljskog statusnog spora sa sporom za uzdržavanje naplaćuje pristojba samo prema vrijednosti predmeta statusnog spora. Takvom istom logikom određivanja visine naknade punomoćnicima – odvjetnicima rukovodi se i Tarifa o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, pa se u statusnom sporu kojem je

pridružen i imovinski spor za zakonsko uzdržavanje naknada odvjetniku vrednuje samo prema statusnom sporu. Prema već istaknutom, Zakon o sudskim pristojbama propisuje način utvrđivanja vrijednosti predmeta spora za pojedine postupke samo radi izračunavanja visine sudskih pristojbi u određenom sudskom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1210/08-2 od 30.VI.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Povod za podnošenje tužbe

(Državni proračun Republike Hrvatske za 2006. i 2007. godinu – „Narodne novine“, br. 148/05 i 137/06)

Tuženik nije dao tužitelju povod za podnošenje tužbe ukoliko je pravomoćnim i konačnim rješenjem u upravnom postupku utvrđeno da će se utužena isplata temeljem utvrđene obveze tuženika prema tužitelju izvršiti nakon što se u Državnom proračunu RH osiguraju sredstva, a isplata tužitelju izvršena je po osiguranju navedenih sredstava.

„Naime, tuženik u žalbi tvrdi da nije dao povoda tužbi, zbog čega se ne smatra dužnim podmiriti tužitelju parnični trošak. To stoga što je tužba tužitelja bila preuranjena, jer je izrekom pravomoćnog i konačnog rješenja donesenog u upravnom postupku utvrđeno da će se razlika mirovine s dodatkom uz mirovinu od 07. studenog 2001.g. do 30. lipnja 2004.g. isplatiti nakon što se osiguraju sredstva u državnom proračunu RH, koja sredstva su osigurana u državnom proračunu za 2006. i 2007. godinu, nakon čega je tuženik izvršio isplatu duga, a da je tužitelj usprkos upravnom rješenju navedenog sadržaja dana 18. ožujka 2005.g. podnio tužbu. U konkretnom slučaju tužba tužitelja temelji se na rješenju tuženika od 05. studenog 2004.g. kojim je određeno da će se razlika mirovine s dodatkom na mirovinu od 07. studenog 2001.g. do 30. lipnja 2004.g. obračunati uz obračun isplaćenih svota prema razdoblju u kojem je mirovina isplaćivana, a isplate razlike izvršit će se naknadno po osiguranju sredstava iz proračuna RH. Prema sadržaju žalbe tužitelja sredstva za isplatu utuženog iznosa osigurana su u Državnom proračunu RH za 2006. i 2007. godinu (NN 148/05 i 137/06),

iz čega slijedi zaključak da u trenutku podnošenja tužbe obveza tuženika prema tužitelju nije niti dospjela. Naime, u smislu odredbe čl. 314 ZOO-a ako rok za ispunjenje nije određen, a svrha posla, priroda obveze i druge okolnosti ne zahtijevati stanoviti rok za ispunjenje, vjerovnik može zahtijevati odmah ispunjenje obveze, a dužnik sa svoje strane može zahtijevati od vjerovnika da odmah primi ispunjenje. Međutim, u konkretnom slučaju prema pravomoćnom i konačnom upravnom rješenju, rok za ispunjenje obveze tuženika uvjetovan je osiguranjem sredstava u proračunu RH, koja sredstva su za pojedini period, za koji je utvrđeno pravo na isplatu mirovine i dodatka uz mirovinu, osigurana u državnom proračunu za 2006. i 2007. godinu, nakon čega je i izvršena isplata. Kako, suprotno stajalištu suda prvog stupnja, tuženik nije dao povoda za podnošenje tužbe, budući da je pravomoćnim i konačnim rješenjem tuženika u upravnom postupku utvrđeno da će se isplata temeljem utvrđene obveze tuženika prema tužitelju izvršiti nakon što se u Državnom proračunu RH osiguraju sredstva, te kako je isplata tužitelju izvršena po osiguranju navedenih sredstava, to se u konkretnom slučaju ne može prihvatiti stajalište suda prvog stupnja da je tuženik dao povoda tužbi...“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 668/08-2 od 20.V.2008.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Odlučivanje o naknadi troškova u obiteljskom statusnom postupku

(Čl. 272 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03, 17/04, 106/04, 136/04)

Kada se postupak za uzdržavanje vodi zajedno sa statusnim sporom, sud će o naknadi troška postupka odlučiti temeljem odredaba Obiteljskog zakona, što znači da će odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka.

„Prije svega valja istaknuti da predmetni postupak predstavlja obiteljski statusni postupak u kojem je odlučivano o tome sa kojim od stranaka kao roditelja će mljt. dijete stranaka K.M. nastaviti živjeti, kao i sukladno tome o susretima i druženjima sa roditeljem sa kojim mljt.

kćerka neće živjeti (čl. 100 st. 1 OBZ-a), a isto tako i predstavlja obiteljski imovinski postupak radi uzdržavanja mlljt. djeteta stranaka (čl. 300 - 305 d OBZ-a). Pravilno je u konkretnom slučaju, po ocjeni ovog suda, obzirom na vrstu spora za koje je vođen predmetni postupak, prvostupanjski sud kod odlučivanja o trošku postupka svoju odluku utemeljio na odredbi čl. 272 OBZ-a, a imajući u vidu i odredbu čl. 154 st. 1 ZPP-a. Odredbom čl. 272 OBZ-a propisano je da će o troškovima postupka u statusnim stvarima sud odlučiti slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka. Glede ishoda postupka, valja prije svega reći da na konkretan slučaj nema osnove, a što pogrešno u žalbi predlaže tuženik, primjeni odredbe čl. 157 ZPP-a, jer time što je tuženik učinio nespornim pojedine zahtjeve tužiteljice, isti nije i te zahtjeve priznao, a osim toga predmetni zahtjevi kao i postupak reguliran je i posebnim odredbama Obiteljskog zakona, od kojih između ostalog postoji propisana zabrana odnosno nemogućnost priznanja zahtjeva u statusnim postupcima (čl. 270 st. 1 OBZ-a), dok u parnicama radi uzdržavanja samo protivnik mlljt. djeteta može priznati tužbeni zahtjev (čl. 270 a st. 2 OBZ-a) što nije konkretan slučaj. Prema tome odredbu čl. 157 ZPP-a kod odlučivanja o troškovima predmetnog postupka, nije imalo na konkretan slučaj osnova primijeniti. Nadalje, također ocjenjujući ishod postupka, konkretni uspjeh tužiteljice u postupku, vezano na visinu usvojenog zahtjeva tužiteljice za uzdržavanje, koji je ista smanjila s iznosa od 1.000,00 kn na iznos od 900,00 kn, u kojem iznosu je isti usvojen, a sa čime se suglasio i tuženi, ovaj sud smatra da se sama visina usvojenog zahtjeva, ne može ocjenjivati na način da bi se uspjeh tužiteljice u predmetnom sporu vrednovao kao djelomični uspjeh u postupku te odlučivalo utemeljeno na odredbi čl. 154 st. 2 ZPP-a, da svaka stranka snosi svoj trošak postupka. Naime, ovaj sud smatra da činjenicu djelomičnog smanjenja zahtjeva tužiteljice, koja se u odnosu na odluku o trošku postupka ogleda djelomično povlačenje tužbe, prvostupanjski sud je pravilno ocijenio njezinim potpunim uspjehom temeljeći svoju odluku o trošku postupka na odredbi čl. 272 OBZ-a. U konkretnom slučaju, u kojem se postupak za uzdržavanje vodio zajedno sa statusnim sporom (kojim je riješeno i osobno stanje mlljt. djeteta stranaka, jer nepobijanim djelom presude odlučeno sa kojim će od stranaka kao roditelja isto živjeti, kao i o susretima i druženjima mlljt. djeteta sa tuženikom kao roditeljem od kojeg mlljt. dijete odvojeno živi utemeljeno na odredbi čl. 100 st. 1 OBZ-a), ovaj sud smatra upravo obzirom i na to da predmetni spor predstavlja statusni spor da je prvostupanjski sud, utemeljeno na odredbi čl. 272 OBZ-a, pravilno odlučio o naknadi troška postupka tuženika tužiteljici u cjelokupnom iznosu. Naime, pored ishoda spora na to nedvojbeno upućuju okolnosti slučaja o kojima je prvostupanjski sud u takvom sporu dužan voditi

računa, a to je činjenica nužnosti vođenja predmetnog postupka budući je isti i statusni postupak, kao i imovinskih mogućnosti stranaka, iz kojih proizlazi da je tuženik u odnosu na tužiteljicu u znatno boljim mogućnostima, budući je zaposlen i ima stalni mjesečni prihod, dok je ista nezaposlena i prima samo privremenu naknadu od Zavoda za zapošljavanje i to u znatno nižem iznosu, kao također činjenici koja treba imati utjecaja na ukupnu ocjenu svih okolnosti kada sud odlučuje o troškovima postupka u smislu odredbe čl. 272 OBZ-a. Pri tome, treba naglasiti vezano na navode žalbe tuženika o njegovoj suglasnosti da se predmetni statusni postupak vodi sa postupkom uzdržavanja, kao također činjenici koja treba imati utjecaja na ocjenu uspjeha u postupku, da iako je točno, da je tuženik u predmetnom postupku učinio nespornim odlučne činjenice te isto tako i zahtjeve tužiteljice, a time pogodovao i ekonomičnosti i efikasnosti rješavanja predmetnog spora, da međutim njegov pristanak za odlučivanje u ovom postupku i o statusnom dijelu spora nema nikakav utjecaj na vođenje oba ova postupka zajedno. Isti bi, naime, bio vođen zajedno i neovisno o tome, budući je parnični postupak u kojem je pokrenut postupak za uzdržavanje, u odnosu na izvanparnični postupak u kojem bi se samostalno vodio statusni spor, jači postupak, a osim toga kod odlučivanja o tome sa kojim od roditelja mljt. dijete treba živjeti, dakle, u statusnom sporu, sud je, ukoliko takva odluka od ranije ne postoji (ili ju je potrebno izmijeniti) dužan odlučiti i o uzdržavanju mljt. djeteta po službenoj dužnosti a to utemeljeno na odredbi čl. 300 st. 1 OBZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.882/08-2 od 17.VI.2008.

VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

PREDMET OVRHE I OSIGURANJA

Sudska prodaja oružja

(Čl. 72 Zakona o oružju – „Narodne novine“, br. 46/97, 27/99, 12/01, 19/02;

Čl. 35 Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Prijedlog za ovrhu na pokretninama čiji promet prema zakonu ograničen (oružje) treba sadržavati sve podatke potrebne za provedbu ovrhe koji se odnose na odobrenje za prijevoz, prodaju i način prodaje oružja koji je predmet ovrhe.

„Osnovano ovršenik u žalbi navodi da je promet oružjem ograničen zakonom, što se između ostaloga odnosi i na pravo na nabavu i držanje oružja (nošenje, sakupljanje, proizvodnju, pribavljanje i prepravljanje), a isto tako i na promet i prijevoz oružja..., kako je to uvodno navedeno čl. 1 st. 1 Zakona o oružju. Prema čl. 5 st. 1 toč. 11 navedenog Zakona lovačko oružje je vatreno oružje kategorije „B“, kojim se smije loviti divljač po propisima o lovstvu, time da je oružje kategorizirano u pojedine kategorije čl. 6 navedenog Zakona; prema čl. 7 oružje iz kategorije „B“ je dozvoljeno oružje za koje je potrebno prethodno odobrenje. Prema čl. 10 st. 1 navedenog Zakona nadležno tijelo MUP-a izdat će fizičkoj osobi odobrenje za nabavu oružja za oružje kategorije „B“ ukoliko ispunjava opće i posebne uvjete pobrojene u tom zakonskom članku (opći uvjeti pobrojani su u st. 2 toč. 1-6, a posebni u st. 3 toč. 1-2 tog članka). Prema čl. 12 postojanje uvjeta za nabavu oružja „B“ kategorije dokazuje se potvrdom o osposobljenosti za držanje i nošenje i pravilnu uporabu koju izdaje Ministarstvo unutarnjih poslova odnosno za lovačko oružje lovačkom iskaznicom kojom se dokazuje položen vozački ispit i bavljenje lovom. Čl. 72 propisano je da se prometom oružja i streljiva na malo mogu baviti trgovačka društva i obrti koji prije upisa u sudski odnosno obrtni registar dobiju odobrenje Ministarstva unutarnjih poslova. Čl. 76 navedenog Zakona propisano je da se prijevoz oružja namijenjenog prometu obavlja na temelju odobrenja, time da prema st. 2 istog članka odobrenje za promet oružja izdaje policijska uprava s čijeg područja

započinje prijevoz. Naprijed navedeno, samo su neke od pretpostavki koje trebaju biti ispunjene na strani potencijalnog prodavatelja odnosno kupca predmetnog oružja, odnosno pretpostavke koje trebaju biti zadovoljene za prijevoz navedenog oružja, da bi se mogla realizirati sudska prodaja oružja koje je predmetom ovršnog prijedloga, odnosno, pobijanog rješenja o ovrsi. Obzirom da se radi o pokretninama čiji je promet prema zakonu ograničen, po ocjeni ovog suda, već je u ovršnom prijedlogu trebalo navesti sve podatke potrebne za provedbu ovrhe, koja se odnosi na odobrenja za prijevoz, prodaju i način prodaje predmetnog oružja (od ovlaštenog trgovca ovlaštenim kupcima na zakonom propisani način i uz primjenu odredbi OZ-a o sudskoj prodaji). U tom smislu prijedlog ovrhovoditelja, glede ovrhe na navedenim pokretninama, je manjkav, protivno odredbi čl. 35 st. 1 OZ-a (u ovom postupku primjenjuje se ovršni zakon iz NN 57/96; 29/99; 173/03), kojom je propisano da prijedlog za ovrhu mora sadržavati prijedlog za ovrhu u kojem će biti naznačena ovršna isprava na temelju koje se traži ovrha, ovrhovoditelj i ovršenik, tražbina čije se traženje traži, sredstvo kojim ovrhu treba provesti, po potrebi predmet u odnosu na koji treba provesti ovrhu. Prema odredbi tog stavka prijedlog mora sadržavati i druge podatke koji su potrebni za provedbu ovrhe, što znači da je prijedlog, obzirom na po ovrhovoditelju odabrano sredstvo i predmet ovrhe trebao sadržavati sve naprijed navedeno, a što ne sadržava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.767/08-2 od 16.V.2008.

TROŠKOVI POSTUPKA

Zahtjev za naknadu troškova

(Čl. 14 st. 6 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Zahtjev za naknadu troškova ovršnog postupka stranke su dužne podnijeti u roku od 30 dana od dana završetka ovršnog postupka, što znači da se on može podnijeti i tijekom ovršnog postupka.

„Po ocjeni ovog suda, odredba čl. 14 st. 6 OZ-a, na koju se ovršenik u žalbi poziva, navodeći da je njome propisano da se zahtjev za

naknadu troškova ovršnog postupka mora staviti u roku od 30 dana od dana završetka ovršnog postupka, ne određuje, kako to ovršenik interpretira, da se zahtjev treba podnijeti nakon završetka ovršnog postupka, a u roku od 30 dana od dana završetka postupka, nego taj propis izričito određuje da se zahtjev za naknadu troškova postupka podnosi najkasnije u roku od 30 dana od završetka postupka, što znači da se on može podnijeti i ranije, dakle, i u tijeku postupka (kao što je ovrhovoditelj zatražio te mu prvostupanjski sud dosudio troškove postupka koji se odnose na podnošenje ovršnog prijedloga, već u ovršnom prijedlogu, a koji su ovrhovoditelju i dosuđeni rješenjem ovog suda). Člankom 14 st. 7 OZ-a određeno je da o troškovima ovršnog postupka sud odlučuje u ovršnom postupku, i u tom postupku određuje, na prijedlog stranke, ovrhu radi njihova ostvarenja, a navedenom zakonskom stipulacijom nije određeno da se o tom trošku odlučuje nakon završetka postupka prisilnog namirenja tražbine. Prema tome, prvostupanjski sud je dužan o zahtjevu ili zahtjevima stranaka za naknadu i naplatu ovršnih troškova, odlučiti tijekom ovršnog postupka, radi čega ostaje na dispoziciji prvostupanjskom ovršnom sudu hoće li odluku o troškovima postupka donijeti u tijeku ovršnog postupka (djelomičnu odluku) ili nakon okončanja prisilnog namirenja u glavnoj stvari. Na taj način prvostupanjski sud može priznati i ovrhovoditelju dosuditi sve troškove koji su ovrhovoditelju do tog trenutka nastali, što ne znači da će ovršni postupak završiti na način kojim će biti na konačan način opravdana ovrhovoditeljeva inicijativa, te da će time biti i, na definitivnan način, opravdani ovrhovoditeljevi zahtjevi za djelomičnu naknadu ovršnih troškova, pa na taj način treba ocijeniti i uplatu predujma, koji je ovrhovoditelj uplatio prvostupanjskom sudu, a koji trošak mu je, prema sadašnjem stanju predmeta, evidentno nastao.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž-809/08-2 od 16.IV.2008.

TROŠKOVI POSTUPKA

Troškovi založnog vjerovnika u ovršnom postupku

(Čl. 106 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99)

Pravo na namirenje troškova nastalih u ovršnom postupku imaju ovršenici, založni vjerovnici i ovrhovoditelji.

„Nadalje, sud prvog stupnja zaključuje, a glede zahtjeva za naknadu troškova založnih vjerovnika, da isti nemaju pravo na naknadu troškova u ovršnom postupku, pozivajući se pri tome na odredbu čl. 14 st. 4 Ovršnog zakona (dalje OZ; NN 57/96 i 29/99), prema kojoj to pravo imaju samo stranke u postupku, dakle samo ovrhovoditelj ili ovršenik, a ne i drugi sudionici u postupku. Založni vjerovnik C.A.W. Podružnica G., u žalbi ističe kako je sud u pobijanom rješenju pogrešno primijenio materijalno pravo i to stoga jer su založni vjerovnici pristupanjem ovršnom postupku također stekli svojstvo stranke, te su sukladno tome imali i određene troškove, koje je sud bio dužan namiriti predmetnim rješenjem. Žalbe založnih vjerovnika osnovane su. Prije svega valja napomenuti slijedeće: prema stanju predmeta u postupku postoji sedam sudionika i to ovrhovoditelji C. banka d.d. Z., Podružnica Č. koja je ujedno i upisani založni vjerovnik, ovrhovoditelj K. d.o.o. K. također upisan kao založni vjerovnik, ovrhovoditelj A. d.o.o. V., ovršenici G.R. i R.R. te založni vjerovnici Z. banka d.d. Z., Regionalni centar V., C.W, Podružnica G. i Ministarstvo financija, Porezna uprava, Područni ured V. Obzirom da je predmetna nekretnina prodana na ročištu dana 17. svibnja 2005.g. kupcu K. d.o.o. V. za 286.000,00 kn, valjalo je pristupiti diobi kupovnine. Čl. 106 OZ-a određeno je da se iz iznosa dobivenog prodajom namiruju prvenstveno troškovi ovršnog postupka, porezi i druge pristojbe dospjele za posljednju godinu koje terete prodanu nekretninu te tražbine na osnovu zakonskog uzdržavanja i dr., dok je čl. 107 OZ-a određeno da se nakon namirenja tražbina iz čl. 106 OZ-a namiruju tražbine osigurane založnim pravom, tražbine ovrhovoditelja na čiji je prijedlog određena ovrha i naknada za osobne služnosti i druga prava koja prestaju diobom, s time da se troškovi i kamate za posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu, a koji su određeni ovršnom ispravom, namiruju po istom redosljedu kao glavna tražbina. Sukladno navedenom, u prvi isplatni red ulazili bi troškovi ovršnog postupka. Za institut troškova postupka u ovršnom postupku mjerodavna su na odgovarajući način pravila ZPP-a o troškovima – u mjeri u kojoj neki njegovi aspekti nisu uređeni posebnim pravilima ovršnog prava. Pod troškovima postupka podrazumijevaju se izdatci stranaka i drugih sudionika u postupku, ali i suda onda kad ih je on dužan predujmiti iz svojih proračunskih sredstava – nastali u tijeku ili u povodu određenog ovršnog postupka. Prema tome, a suprotno mišljenju prvostupanjskog suda, kako odredbom čl. 106 OZ-a nije točno navedeno tko ima pravo na namirivanje troškova postupka, te obzirom da je odredba čl. 14 st. 4 OZ-a općenitog karaktera, kojom odredbom nije obuhvaćena i specifičnost postupka provedbe ovrhe na nekretninama ovršenika (upravo zbog postojanja založnih vjerovnika) to je i očito kako

pravo na namirenje troškova nastalih u tijeku postupka imaju svi sudionici, konkretno, i ovršenici i založni vjerovnici i ovrhovoditelji, i to samo osnovanih troškova koji su bili potrebni za provedbu ovrhe, a čiju osnovanost procjenjuje prvostupanjski sud, sukladno čl. 14 OZ-a, te koji troškovi se i namiruju sukladno čl. 106 OZ-a. U nastavku postupka prvostupanjski sud će glede namirenja tražbina ovrhovoditelja, založnog vjerovnika i ovršenika imati u vidu odredbe čl. 104 do 107 OZ-a, te će prvenstveno utvrditi visinu troškova svih sudionika u postupku na način da će zatražiti od istih da predmetne troškove detaljno specificiraju nakon čega će prvostupanjski sud utvrditi njihovu osnovanost, te ih namiriti kao tražbine prvog isplalnog reda zajedno sa kamatama koje će se namirivati samo ukoliko za iste bude dostavljen detaljni obračun izrađen od strane ovlaštene osobe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 972/08-2 od 23.V.2008.

ODREĐIVANJE I NAPLATA ZATEZNIH KAMATA

Načelo formalnog legaliteta

(Čl. 20 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Kada ovršnom ispravom nije određena i naplata daljnje zakonske zatezne kamate, predlagatelj osiguranja nema pravo prijedlogom za osiguranje potraživati istu, iz razloga što bi taj dio ovršnog prijedloga bio protivan načelu formalnog legaliteta.

„Naime, sukladno čl. 253 OZ-a na osiguranje tražbine na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine, slijedom čega i odredba čl. 20 OZ-a kojom odredbom je propisano da sud određuje ovrhu, između ostalog i na temelju ovršne isprave, pri čemu je kod donošenja odluke vezan kako sadržajem prijedloga (konkretno prijedloga za osiguranje radi prisilnog zasnivanja založnog prava) tako i načelom formalnog legaliteta prema kojem sud udovoljava prijedlogu u opsegu koji je utvrđen tom ovršnom ispravom. Konkretnim prijedlogom predlagatelj osiguranja zatražio je između ostalog, osiguranje zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnice osiguranja radi naplate iznosa od 90.023,95 kn sa zakonskom

zateznom kamatom tekućom od 16.12.2004.g. do isplate. U ovršnoj ispravi - rješenju predlagatelja osiguranja, a kao što je već i navedeno određena je naplata iznosa glavnice od 73.708,90 kn sa obračunatom kamatom u iznosu od 16.315,05 kn, što ukupno iznosi 90.023,95 kn, međutim, u istoj nije određena i naplata daljnje zakonske zatezne kamate tekuće od 16.12.2004.g. do isplate, a kao što je to zatraženo prijedlogom za osiguranje. Prema tome, a obzirom na činjenicu da ovršnom ispravom nije određena i naplata daljnje zakonske zatezne kamate (tekuće od 16.12.04.g.) i to niti na iznos od 90.023,95 kn do isplate, a kako je to zatraženo prijedlogom za osiguranje, dakle niti samo na iznos glavnice, a niti već obračunate kamate, to je, a obzirom na navedeno taj dio prijedloga očito suprotan odredbi čl. 20 OZ-a, a time i načelu formalnog legaliteta, radi čega je u tom dijelu isti neosnovan. Pri tome valja samo napomenuti da niti odredba čl. 116 st. 4 Općeg poreznog zakona (NN 127/00 i 150/02) na kojem Zakonu je utemeljena ovršna isprava (rješenje od 15.12.04.g. predlagatelja osiguranja), ne dopušta na iznos dužnih kamata obračunavanje kamate, u skladu sa kojim propisom je i odlučivano kod donošenja ovršne isprave pa predlagatelj osiguranja rukovodeći se načelom formalnog legaliteta nije bio ovlašten potom tražiti osiguranje tražbine iznad iznosa koji je određen ovršnom ispravom, kako kamate na kamatu tako i kamate na glavnici, već u opsegu u kojem je određen ovršnom ispravom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.848/08-2 od 12.V.2008.

ODREĐIVANJE I NAPLATA ZATEZNIH KAMATA

Odgovornost ovršenika – jamaca

(Čl. 20 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Činjenica da je obveza plaćanja zatezne kamate na glavnično potraživanje glavne dužnice u odnosu na obvezu ovršenika – jamaca različito određena nema utjecaj na pravilnost rješenja o ovrsi, budući je sud u obvezi poštivati načelo formalnog legaliteta.

„Pobijajući prvostupanjsko rješenje o ovrsi svi ovršenici u svojim žalbama prigovaraju kamati na glavnični iznos tražbine, ističući da je presudom prvostupanjskog suda koja predstavlja ovršnu ispravu glavna dužnica M.K. obvezana platiti kamatu po stopi koja se plaća na devizne štedne uloge po viđenju u DEM, odnosno u EUR, zbog čega smatraju da i njihova obveza plaćanja zatezne kamate ne može biti drugačija. U odnosu na žalbene navode ovršenika, valja navesti da je obveza ovršenika na isplatu novčanog iznosa koja se prisilno namiruje u ovom postupku, sa zakonskom zateznom kamatom po stopi od 18% odnosno 15% godišnje, utvrđena pravomoćnom sudskom presudom koja predstavlja ovršnu ispravu na temelju koje je ovrhovoditelj ovlašten tražiti prisilnu naplatu svoje ovršne tražbine, pa su žalbeni navodi ovršenika u suprotnosti sa sadržajem presude prvostupanjskog suda koja predstavlja ovršnu ispravu. Točno je, doduše, da je presuda prvostupanjskog suda broj P. ___/04-43 od 30. ožujka 2007.g. djelomično preinačena presudom ovog suda broj Gž. ___/07-2 od 30. srpnja 2007.g. povodom žalbe prvotužene M.K., glavne dužnice, na način da je obvezana isplatiti ovrhovoditelju iznos od 20.666,50 EUR-a, u protuvrijednosti domaće valute sa zateznom kamatom po stopi koju je tužitelj plaćao na devizne štedne uloge po viđenju u DEM, odnosno po stopi koju tužitelj plaća na devizne štedne uloge po viđenju u EUR, međutim, u odnosu na ostale tuženike, odnosno ovršenike, prvostupanjska presuda ostala je neizmijenjena. Točno je također da na tražbine koje su izražene u stranoj valuti zatezne kamate teku po stopi koja se plaća na devizne štedne uloge po viđenju na tu stranu valutu, međutim, kako ovršenici nisu žalbom pobijali presudu prvostupanjskog suda koja predstavlja ovršnu ispravu, to činjenica da je obveza plaćanja zatezne kamate na glavnično potraživanje glavne dužnice M.K. u odnosu na obvezu ovršenika različito određena, nema nikakav utjecaj u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja o ovrsi, jer je pravomoćnom i ovršnom presudom prvostupanjskog suda utvrđena obveza ovršenika na isplatu glavničnog potraživanja i zatezne kamate, a na kojoj se temelji prijedlog ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1000/08-2 od 03.VI.2008.

PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE

Prijedlog za ovrhu na temelju ovršne i vjerodostojne isprave

(Čl. 20 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ne radi se o presuđenoj stvari ukoliko je radi prisilnog namirenja istovjetne tražbine, ovrhovoditelj podnio prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave nakon što mu je rješenjem suda odbijen prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave.

„Iako je prvostupanjski sud svoje stajalište o neosnovanosti prigovora tuženika o presuđenoj stvari obrazložio jasnim, određenim i uvjerljivim razlozima, obzirom na sadržaj žalbenih navoda tuženika, valja ponoviti da je tužitelj prijedlog za ovrhu u predmetu istog suda broj Ovr. ____/04 temeljio na ovršnoj ispravi, dok je prijedlog za ovrhu kojim je iniciran ovaj postupak podnesen na temelju vjerodostojne isprave – izvatka iz poslovnih knjiga. Valja ukazati da se u ovršnom postupku provodi prisilno ostvarenje tražbina na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava, jer u smislu odredbe čl. 20 OZ-a sud određuje ovrhu na temelju ovršne ili vjerodostojne isprave. Kako je prijedlog za ovrhu u predmetu broj Ovr. ____/04 temeljen na ovršnoj ispravi, okolnost da je rješenjem Županijskog suda u V. broj Gž. ____/05-2 od 18. travnja 2005.g. povodom žalbe tuženika preinačeno rješenje o ovrsi i odbijen je prijedlog za ovrhu, ne isključuje ovlaštenje tužitelja da podnese prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave – izvatka iz ovjeroljenih poslovnih knjiga, koji se u smislu odredbe čl. 28 st. 1 OZ-a smatra vjerodostojnom ispravom. Dakle, iako je točno da se u ovršnom postupku na odgovarajući način, sukladno odredbi čl. 19 st. 1 OZ-a, primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, da je sud u smislu odredbe čl. 333 st. 2 ZPP-a dužan tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti da li je stvar pravomoćno presuđena i ako utvrdi da je parnica među istim strankama pokrenuta o zahtjevu o kojem je već pravomoćno odlučeno, dužan je odbaciti tužbu, pogrešno je mišljenje tuženika o postojanju sadržajnog identiteta predmeta spora u konkretnom slučaju i to kako objektivnog tako i subjektivnog, jer obzirom na sadržaj ovršnog postupka koji se vodio pod brojem Ovr. ____/04 i sadržaj ovršnog postupka br. Ovr. ____/05 kojim je započeo ovaj postupak, ne može se smatrati da u oba predmeta postoji sadržajni identitet predmeta spora, obzirom na činjenicu da je u smislu odredaba Ovršnog zakona tužitelj bio ovlašten pokrenuti postupak

ovrhe radi prisilnog namirenja svoje tražbine, kako na temelju ovršne isprave, tako i na temelju vjerodostojne isprave.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.273/08-2 od 14.IV.2008.

OVRŠNA ISPRAVA

Pretpostavke za ovršnu ispravu

(Čl. 21 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Da bi odluka donesena u upravnom postupku mogla biti ovršna isprava ista mora biti ovršna i mora glasiti na ispunjenje novčane obveze.

„Naime, odredbom čl. 21 OZ-a ovršna isprava je, između ostalog, i ovršna odluka donesena u upravnom postupku i ovršna nagodba sklopljena u upravnom postupku ako glase na ispunjenje novčane obveze. Prema tome, da bi određena odluka donesena u upravnom postupku (a što je ovdje slučaj) mogla biti ovršna isprava ista mora biti ovršna (odluka donesena u upravnom postupku je ovršna ako je postala ovršna po pravilima koja uređuju taj postupak) i mora glasiti na ispunjenje novčane obveze, tj. mora biti kondemnatornog karaktera, pri čemu navedene pretpostavke moraju biti istovremeno (kumulativno) ispunjene.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.786/08-2 od 09.VI.2008.

OVRŠNA ISPRAVA

Sudska nagodba

(Čl. 230-236 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Kada kondemnatorni sadržaj sudske nagodbe glede novčanih iznosa glasi na ispunjenje određene činidbe u ugovorenoj protuvrijednosti, a ne na isplatu u novcu, ovrhovoditelj je ovlašten podnijeti ovršni prijedlog isključivo radi ostvarenja obveze na trpljenje i činjenje.

„Prije svega treba istaknuti da je prema odredbi čl. 21 toč. 1 OZ-a ovršna isprava i ovršna sudska nagodba. Sudskom nagodbom smatra se nagodba sklopljena u postupku pred sudom, a da bi takva isprava imala svojstvo ovršne isprave u smislu Ovršnog zakona, mora biti kondemnatornog sadržaja, pa se ne može osnovano zahtijevati ovrha na temelju sudske nagodbe konstitutivnog ili deklaratornog karaktera. U konkretnom slučaju između stranaka je u postupku pred sudom prvog stupnja br. P. ___/99-41 dana 01. travnja 2003.g. zaključena sudska nagodba kojom se ovršenik obvezao isplatiti ovrhovoditelju novčani iznos od 13.740,00 EUR-a u kunskoj protuvrijednosti, na način da će do 01. travnja 2004.g. isplatiti novčani iznos od 4.370,00 EUR-a, a daljnji iznos od 4.370,00 EUR-a do 01. travnja 2005.g., dok će preostali iznos od 5.000,00 EUR-a kao i parnični trošak od 6.200,00 kuna sukladno dogovoru stranaka ovršenik platiti kroz kompenzaciju vršenjem radova, odnosno kompenzacijom u robi do 01. travnja 2004.g. Kondemnatorni sadržaj sudske nagodbe glede novčanih iznosa od 5.000,00 EUR-a u protuvrijednosti kuna i iznosa parničnog troška od 6.200,00 kuna glasi dakle na ispunjenje određene činidbe u ugovorenoj protuvrijednosti, a ne na isplatu u novcu, tako da predmetna ovršna isprava ne sadrži nalog za plaćanje. Stoga osnovano ovršenik u žalbi smatra da takva isprava u navedenom dijelu ne glasi na novčano potraživanje, već predstavlja ovršnu ispravu koja se tiče činidbe, odnosno tražbine na radnju, zbog čega se ovrha ne može provesti na plaći odnosno na pokretninama, pa se i prema stajalištu ovog suda u odnosu na navedenu tražbinu na radnju (vršenjem radova, predajom robe) može provoditi ovrha isključivo prema odredbama čl. 230-236 OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1071/08-2 od 01.VII.2008.

PRIJENOS TRAŽBINE ILI OBVEZE

Sadržaj prijedloga za ovrhu

(Čl. 939 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Iako je Zakonom o obveznim odnosima propisano da isplatom naknade iz osiguranja na osiguratelja prelaze sva osiguranikova prava prema osobi koja je odgovorna za štetu do visine isplaćene naknade, ovrhovoditelj kao osiguratelj dužan je uz prijedlog za ovrhu priložiti javnu ili ovjerovljenu privatnu ispravu iz koje je razvidno da je na njega prenesena tražbina.

„Iz navedenog proizlazi da je ovrha određena na temelju Ugovora o kreditu i čl. 939 ZOO-a. U čl. 939 st. 1 ZOO-a propisano je da isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguratelja, po samom zakonu do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema osobi koja je po bilo kojoj osnovi odgovorna za štetu. Po mišljenju ovog suda nije sporno da je u konkretnom slučaju tražbina S. banke prešla na ovrhovoditelja tj. osiguravatelja, pri čemu valja upozoriti da prema odredbi čl. 939 st. 1 ZOO-a isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguratelja, po samom zakonu do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema osobi koja bi po bilo kojoj osnovi bila odgovorna za štetu. U konkretnom slučaju iz priložene dokumentacije moglo bi se zaključiti da je ovrhovoditelj isplatio osiguraniku iznos od 82.157,52 kn, pa isti ima pravo tražiti samo taj iznos, zajedno s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od dana izvršenog plaćanja, a nikako ne iznos u EUR-ima u kunskoj protuvrijednosti i to zajedno s ugovorenom deviznom kamatom sukladno ugovoru o kreditu. S druge pak strane prema čl. 12 Ugovora o osiguranju potraživanja br. _____/04 od 18. listopada 2004.g. zaključenog između ovrhovoditelja kao osiguratelja i S. banke d.d. kao osiguranika i to st. 1 isplatom štete osiguravatelj stupa u prava osiguranika prema dužniku, a dužnik se obvezuje da će na zahtjev osiguravatelja o tome izdati ispravu. Takva isprava od strane S. banke d.d. nije priložena uz prijedlog za ovrhu. Navedena isprava potrebna je i obzirom na odredbu čl. 29 st. 1 OZ-a. Naime, prema citiranoj odredbi ovrha se određuje na prijedlog i u korist osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, ako ona javnom ili ovjerovljenom privatnom ispravom dokaže da je tražbina na nju prenesena ili da je na nju na drugi način prešla. Ako se prijenos ne može dokazati na taj način, prijenos tražbine dokazuje se pravomoćnom

odlukom donesenom u parničnom postupku. Prema st. 2 odredba st. 1 istog članka na odgovarajući se način primjenjuje i na ovrhu protiv osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik. Obzirom na navedeno, mišljenje je ovog suda da se u konkretnom slučaju ovrha nije mogla odrediti samo na temelju Ugovora o kreditu i čl. 939 ZOO-a, već da je ovrhovoditelj trebao priložiti i ispravu (javnu ili ovjerovljenu privatnu ispravu) sukladno odredbi čl. 29 OZ-a, kojom će dokazati da je na njega prešla tražbina, odnosno da je na njega prenesena tražbina. U smislu odredbe čl. 35 st. 1 OZ-a prijedlog za ovrhu mora sadržavati zahtjev za ovrhu u kojem će biti naznačena ovršna ili vjerodostojna isprava na temelju koje se traži ovrha, ovrhovoditelj i ovršenik, tražbina čije se ostvarenje traži i sredstvo kojim se ovrha treba provesti, a po potrebi i predmet u odnosu na koji ga je potrebno provesti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 925/08-2 od 07.V.2008.

SADRŽAJ PRIJEDLOGA ZA OVRHU

Nedostatak sadržaja prijedloga za ovrhu

(Čl. 35 st. 3 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ukoliko ovrhovoditelj uz prijedlog za ovrhu nije priložio isprave koje je bio dužan priložiti, tada je sud takav nedostatak sadržaja prijedloga za ovrhu dužan otkloniti na način da pozove ovrhovoditelja da dostavi isprave koje nedostaju.

„Budući ovrhovoditelj uz ovršni prijedlog nije priložio isprave, što mu je bila zakonom propisana dužnost, prvostupanjski sud je bio, u konkretnom slučaju, ovlašten postupiti po odredbi čl. 109 Zakona o parničnom postupku u vezi čl. 19 st. 1 OZ-a. Sud u tom slučaju nije bio ovlašten primijeniti odredbu čl. 35 st. 3 OZ-a, na koju se pogrešno u svojoj odluci kao temelju odlučivanja pozvao, a koja daje ovlaštenje sudu da odbaci prijedlog za ovrhu koji ne sadrži sve podatke iz st. 1 i 2 navedenog članka, ne pozivajući predlagatelja da ga dopuni ili ispravi. Naime, zemljišno knjižni izvadak, odnosno isprava koja bi bila podobna za upis ovršenikovih prava u zemljišnu knjigu, koje je sukladno navedenoj odredbi čl. 77 st. 1 odnosno st. 2 OZ-a dužan ovrhovoditelj

priložiti uz ovršni prijedlog, ne predstavljaju propisani sadržaj ovršnog prijedloga iz čl. 35 st. 1 OZ-a, kada bi sud bio ovlašten odlučivati sukladno odredbi čl. 35 st. 3 istog Zakona. Nedostatak isprava iz čl. 77 OZ-a predstavlja nedostatke sadržaja prijedloga koji se odnose na propisane priloge ovršnom prijedlogu, a koji nedostatak je sud dužan otkloniti na način da prethodno pozove ovrhovoditelja da u tom smislu svoj prijedlog i popravi, a to sukladno čl. 109 ZPP-a u vezi čl. 19 st. 1 OZ-a. Budući ovrhovoditelj nije postupio po zaključcima prvostupanjskog suda, već je povodom zaključka od 10. svibnja 2007.g. ponovno zatražio produženje roka za dostavu dokaza, a koje dokaze isto tako nije priložio niti uz predmetnu žalbu. Zbog toga su njegovi navodi žalbe o tome da je ovršenik „u svakom slučaju stvarni suvlasnik“ a bez prilaganja ovršnom prijedlogu propisanih isprava (ili zemljišnoknjižnog izvotka ili isprave podobne za upis) iz čl. 77 OZ-a, potpuno neosnovani. Radi toga je prvostupanjski sud odbacivanjem pobijanog rješenja, unatoč toga što se pozvao na odredbu čl. 35 st. 3 OZ-a, zapravo postupio sukladno odredbi čl. 109 st. 4 ZPP-a u vezi s čl. 19 st. 1 OZ-a, a što mu je bila i dužnost obzirom na prirodu nedostataka isprava koje su trebale biti prijedlogu priložene, pa je time donio pravilno i zakonito rješenje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 656/08-2 od 09. IV.2008.

PROTUOVRHA

Tužbeni zahtjev kojim se traži povrat neosnovano prisilno naplaćenog potraživanja

(Čl. 52 st. 7 Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96 i 29/99)

Sud će odbiti tužbeni zahtjev tužitelja radi proglašenja ovrhe nedopuštenom dok će usvojiti tužbeni zahtjev kojim se traži povrat neosnovano prisilno naplaćenog potraživanja u ovršnom postupku, ukoliko je ovršni postupak u trenutku odlučivanja o tužbenom zahtjevu tužitelja u parničnom postupku bio u fazi da je ovršna prisilna naplata odnosno prijenos novčanih sredstava s računa tužitelja na račun tuženika izvršena.

„Po ocjeni ovog suda, nema nikakve dvojbe da je prvostupanjski sud, u procesnom smislu, pravilno odlučio kada je odbio tužbeni zahtjev

tužitelja radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, a prihvatio tužbeni zahtjev na povrat preplaćenoga, odnosno neosnovano prisilno naplaćenoga, jer je prvostupanjski ovršni postupak u trenutku odlučivanja parničnog suda o tužbenom zahtjevu tužitelja, već bio u fazi da je ovršna prisilna naplata (prijenos novčanih sredstava) s računa tužitelja na račun tuženika već izvršena. Dakle, nesumnjivo se radilo o situaciji koja u materijalnopravnom smislu regulira odredba čl. 52 st. 7 OZ-a (NN 57/96 i NN 29/99), kojom je propisano da, ako je ovrha temeljem rješenja o ovrsi, protiv kojeg je podnesena žalba, provedena prije dovršenja parnice radi nedopustivosti ovrhe, ovršenik može do dovršetka tog postupka, bez pristanka ovrhovoditelja kao tuženika, preinačiti tužbu, tako što će zatražiti da sud osudi ovrhovoditelja da mu vrati ono što je stekao ovrhom...Prema tome, zbog navedene procesne faze ovrhe, više nije bilo osnova za vođenje parnice kojom bi se utjecalo na tijek vođenja ovršnog postupka, jer je Ovršni zakon propisivao drugačiji način materijalnopravnog razrješenja tog odnosa, dajući mogućnost ovršeniku, koji je upućen u parnicu, isticanje zahtjeva za isplatu (u okviru tog parničnog postupka). Na taj način tužitelj je i postupio, međutim, tužbu nije preinačio na način da je umjesto zahtjeva za proglašenje ovrhe nedopuštenom postavio zahtjev na isplatu, nego je, očito pogrešnim shvaćanjem procesnopravnog načina na koji treba preinačiti tužbu, uz zahtjev za proglašenje ovrhe nedopuštenom, istakao i zahtjev za isplatu (trebao je umjesto prvotnog zahtjeva postaviti zahtjev za isplatu, ne kumulirati takve zahtjeve; time je na pogrešan način koristio mogućnosti načina preinake tužbe u smislu odredbe čl. 191 st. 1 ZPP-a). Međutim, u takvoj procesnoj, odnosno materijalnopravnoj situaciji, prvostupanjski sud je pravilno ocijenio te nije kontradiktorno odlučio, kada je odbio tužbeni zahtjev na proglašenje ovrhe nedopuštenom, a prihvatio tužbeni zahtjev na isplatu. Naime, prihvaćanjem kondemnatornog zahtjeva na isplatu, tužitelj u cijelosti ostvaruje svoje pravo u parnici, odnosno stječe svoj ovršni naslov i nema osnove, jer to Ovršni zakon u toj situaciji ne predviđa, da se nadalje postupa u smislu zahtjeva za povrat u ovršnom postupku iz kojeg je upućen na parnicu, zbog čega je, i po ocjeni ovog suda tužbeni zahtjev tužitelja u tom smislu trebalo odbiti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.502/08-2 od 15.IV.2008.

PROTUOVRHA

Pravna osnova za prisilnu naplatu

(Čl. 1111 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Kada pravna osnova za prisilnu naplatu u ovršnom postupku nije otpala već ista nije niti nastala, iz razloga što prekomjerni obračun kamata koji je naplaćen, ne proizlazi iz ovršne isprave, sud će obvezati ovrhovoditelja da vrati ovršeniku stečeno bez osnove.

„Pri tome treba navesti da je prvostupanjski sud svoju odluku o obvezi tuženika isplatiti tužitelju novčane iznose navedene u stavcima II i III odluke, utemeljio na ocjeni da dug u trenutku ovrhe nije niti postojao (str. 4 st. 5 i 6 prvostupanjske odluke), na koji odnos je primijenio odredbu čl. 1111 st. 3 ZOO-a (NN 35/05). Dakle, prvostupanjski sud u svom obrazloženju navodi da osnova za takvu naplatu nije niti nastala, a ne da je otpala, kako to pogrešno interpretiraju tuženici u žalbi. Dakle, i po ocjeni ovog suda, prekomjerni obračun kamata, koji je prihvaćen i naplaćen, ne proizlazi iz ovršne isprave temeljem koje je provedena ovrha, pa su tuženici, kako u smislu sada važećeg materijalnopravnog propisa na koji se poziva prvostupanjski sud, tako i na temelju čl. 210 st. 1 ZOO-a (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01) koji je bio na snazi u trenutku nastanka tog obveznopravnog odnosa, u obvezi vratiti ono što su stekli bez osnove, pri čemu je prvostupanjski sud utemeljenje takvog odnosa utvrdio temeljem pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i primjenom materijalnog prava.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.502/08-2 od 15.IV.2008.

PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE

Ovlaštenje ovrhovoditelja

(Čl. 414 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Ovrhovoditelj je ovlašten utužiti odnosno provoditi prisilnu ovrhu samo prema jednom od solidarno odgovornih dužnika.

„Prema odredbi čl. 414 ZOO-a (NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijelu obvezu i vjerovnik može zahtijevati njezino ispunjenje od koga hoće, sve dok ne bude potpuno ispunjena, ali kad jednom dužnik ispuni obvezu, ona prestaje i svi se dužnici oslobađaju. Prema tome, ovrhovoditelj je ovlašten utužiti samo jednog od solidarno odgovornih dužnika, a i provoditi prisilnu ovrhu prema jednom od njih. Isto tako, osnovano ovrhovoditelj ističe da dužnici prilikom zajedničkog utuženja, istom tužbom (u istoj parnici) nisu jedinstveni suparničari, radi čega postupak može biti pravomoćno okončan prema jednom, i nadalje se voditi prema drugom tuženiku (jednom od solidarnih dužnika).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.605/08-3 od 08.IV.2008.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Solidarna odgovornost tuženika

(Čl. 61 st. 1 Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 88/05)

Solidarno odgovorni tuženici za naknadu štete nisu ujedno i jedinstveni suparničari.

„Obrazlažući pobijano rješenje prvostupanjski sud navodi da je ovršenik predložio odgodu (zastoj) ovrhe, obzirom na činjenicu da je u predmetu iz kojeg potječe ovršna isprava (predmetu Općinskog suda u S. br. P. ___99), zatražio ukidanje potvrde ovršnosti u odnosu na ovdje

ovršenika, iz razloga što niti postupak prema ovdje ovršeniku nije mogao biti pravomoćno okončan, jer je drugi tuženik (uz ovršenika) u tom parničnom predmetu „C“ d.d. Z. izjavio žalbu, a radi se o solidarnoj obvezi oba tuženika, koji su po ocjeni ovršenika, jedinstveni suparničari. Prema prvostupanjskoj ocjeni, navedena činjenična i materijalnopravna pozicija osoba potencijalno odgovornih za naknadu štete (za njeno solidarno namirenje) ne stavlja ih u poziciju jedinstvenih suparničara, radi čega je prvostupanjski sud ocijenio da nije ispunjena pretpostavka odgode ovrhe, a posebno navodi da ovršenik niti jednim činjeničnim navodom nije učinio vjerojatnim da bi provedbom ovrhe pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, što je daljnja pretpostavka za odgodu (zastoj) ovrhe u smislu primjene čl. 61 st. 1 OZ-a. Prvostupanjski sud pravilno ističe da činjenica što parnični postupak prema drugom, solidarno utuženom tuženiku, nije okončan, ne predstavlja nikakav materijalnopravni ili procesnopravni razlog za odgodu ovrhe u smislu čl. 61 st. 1 OZ-a, jer sadržaj prvostupanjskog presuđenja prema „C“ d.d. Z., po tužbi istog tužitelja (ovdje ovrhovoditelja) ne može ni na koji način utjecati na sadržaj pravomoćne presude kojom je ovdje ovršenik već pravomoćno obavezan na isplatu iznosa za koji se provodi ovrha.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.605/08-2 od 08.IV.2008.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Prijedlog za odgodu ovrhe u odnosu na jednog ovrhovoditelja

(Čl. 80 st. 6 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Odredba čl. 80 st. 6 Ovršnog zakona primjenjuje se u slučaju kada je već određena odgoda ovrhe glede pojedinog ovrhovoditelja a ne i u slučaju kada ovršenik predloži odgodu ovrhe u odnosu na jednog ovrhovoditelja.

„Iako nije od utjecaja na pravilnost pobijanog rješenja, valja skrenuti pažnju sudu prvog stupnja na pogrešno stajalište o neosnovanosti prijedloga ovršenika za odgodu ovrhe, temeljenog na pogrešnom shvaćanju odredbe čl. 80 st. 6 OZ-a. Naime, sud prvog stupnja smatra da je ovršenikov prijedlog za odgodu ovrhe neosnovan i

stoga što se ovrha u konkretnom slučaju provodi po prijedlogu dva ovrhovoditelja, pa u situaciji kada se razlog za odgodu ovrhe tiče samo jednog od više ovrhovoditelja, ovrha se neće odgoditi, već će sud prigodom donošenja rješenja o namirenju odrediti odgodu namirenja toga ovrhovoditelja sve dok se postupak u odnosu na njega ne nastavi, te će sredstva namijenjena namirenju toga ovrhovoditelja sud pohraniti do nastavka postupka, a ako postupak ne bude nastavljen ta će se sredstva upotrijebiti za namirenje drugih ovrhovoditelja, odnosno predat će se ovršeniku. Međutim, navedena odredba primjenjuje se u slučaju kada je već određena odgoda ovrhe glede pojedinog ovrhovoditelja, pa se interesi tog ovrhovoditelja štite rezerviranjem odgovarajućih sredstava radi naknadnog namirenja njegove tražbine“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1088/08-2 od 16.VI.2008.

ODGODA OVRHE

Primjena materijalnog prava

(Čl. 123 Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 88/05)

Ukoliko je ovršni postupak pokrenut za vrijeme važenja Ovršnog zakona objavljenog u N.N. br. 57/96, 29/99 i 173/03, a prvostupanjska odluka nije ukinuta, tada sud nije ovlašten primijeniti odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona objavljenog u N.N. 88/05.

„Naime, predmetni ovršni postupak pokrenut je podnošenjem prijedloga za ovrhu dana 30. prosinca 2004.g., sukladno kojem prijedlogu je i prvostupanjski sud donio rješenje o ovrsi dana 17. veljače 2005.g. Prema tome, u konkretnom postupku primjenjuju se odredbe Ovršnog zakona objavljene u N.N. br. 57/96, 29/99 i 173/03, obzirom da se odredbe Zakona o izmjenama i dopunama OZ-a objavljenih u N.N. br. 88/05 primjenjuju samo u ovršnim postupcima pokrenutim nakon njegovog stupanja na snagu (28. srpnja 2005.g.) i u ostalim postupcima ovrhe koji su pokrenuti prije dana njegovog stupanja na snagu ako se u tim postupcima nakon toga dana ukine prvostupanjska odluka i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovni postupak (čl. 123 Zakona o

izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, N.N. br. 88/05). Kako u konkretnom slučaju prvostupanjska odluka nije ukinuta, te obzirom da je predmetni postupak pokrenut za vrijeme važenja Ovršnog zakona objavljenog u N.N. br. 57/96, 29/99 i 173/03, to je i prvostupanjski sud primjenjujući čl. 64 b st. 4 OZ-a, očito pogrešno primijenio materijalno pravo, budući da je navedena odredba sadržana u izmjenama Ovršnog zakona objavljenim u N.N. br. 88/05, te se u konkretnom slučaju, a obzirom na gore navedeno, ne može primijeniti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1126/08-2 od 01.VIII.2008.

OBUSTAVA OVRHE

Nemogućnost provođenja zabilježbe ovrhe u zemljišnoj knjizi

(Čl. 75 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ukoliko se ne može provesti zabilježba ovrhe na nekretnini koja je predmet ovrhe, iz razloga što je nakon podnošenja prijedloga za ovrhu a prije donošenja rješenja o ovrsi na nekretnini došlo do promjene glede oznake nekretnina u zemljišnim knjigama, sud će obustaviti ovršni postupak, ukinuti rješenje o ovrsi i odbaciti prijedlog za ovrhu.

„Obustavivši ovršni postupak u odnosu na drugoovršenicu (toč. I/ izreke) te ukinuvši rješenje o ovrsi i odbacivši prijedlog ovrhovoditelja protiv prvoovršenika (toč. II/ izreke) prvostupanjski sud ističe da je prije donošenja rješenja o ovrsi došlo do promjene glede oznake predmetnih nekretnina u z.k. odjelu, slijedom čega i z.k. odjel tog suda nije mogao izvršiti zabilježbu ovrhe na predmetnim nekretninama na način kako je to navedeno u rješenju o ovrsi, a koju okolnost ovrhovoditelj nije otklonio niti nakon poziva prvostupanjskog suda, slijedom čega je i predmetni postupak valjalo obustaviti u odnosu na drugoovršenicu. Obzirom na navedenu okolnost, z.k. odjel Općinskog suda u S. nije mogao izvršiti zabilježbu ovrhe u zemljišnim knjigama na način kako je to navedeno u rješenju o ovrsi, obzirom na neslaganje predmetnog rješenja sa stanjem u zemljišnim knjigama. Kako je rješenjem o ovrsi određena ovrha na nekretnini čkbr. ___/7 upisanoj u z.k.ul. _____ k.o. S., a koja čestica, u

trenutku donošenja rješenja o ovrsi, kao takva više nije postojala već je ista ponovno podijeljena na ranije zemljišnoknjižne čestice i to čkbr. ___/12 upisane u zk.ul. ___ k.o. S, te čkbr. ___/8, ___/9 i ___/10, upisane u zk.ul. _____ k.o. S., to je očito kao takva nekretnina, na način kojim je označena u rješenju o ovrsi, ne predstavlja cjelinu u smislu odredbe čl. 76 OZ-a, a obzirom na promjenu njezinog katastarskog broja kao i naznačenih suvlasničkih omjera. Isto tako valja napomenuti da je odredbom čl. 75 OZ-a propisano da se ovrha na nekretnini provodi zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednost nekretnine, prodajom i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom. Predmetne ovršne radnje provode se upravo redom kojim su i navedene, a obzirom da se u konkretnom slučaju prva ovršna radnja (zabilježba ovrhe) ne može provesti, to navedena okolnost ukazuje na nemogućnost provedbe same ovrhe na nekretnini naznačenoj u prijedlogu za ovrhu. Upravo obzirom na navedenu nemogućnost, ovrhovoditelj je mogao, a kao što ističe i prvostupanjski sud pozivajući se na odredbu čl. 5 OZ-a predložiti novi predmet ovrhe (točno određenu nekretninu – sukladno čl. 76 OZ-a). Međutim, kako je ovrhovoditelj predložio (podneskom od 09. svibnja 2007.g.) određivanje ovrhe na nekretninama čije oznake kao i suvlasnički omjeri nisu usklađeni sa stanjem u zemljišnim knjigama, to i prvostupanjski sud takvom prijedlogu nije mogao udovoljiti u smislu čl. 5 OZ-a, već je, a upravo zbog nedostatka takvog prijedloga te nemogućnosti provedbe ovrhe na nekretninama određenim u rješenju o ovrsi, morao predmetni postupak obustaviti i to upravo temeljem čl. 67 st. 2 OZ-a (iako se prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja ne poziva na predmetnu odredbu; navedeni propust ne dovodi u pitanje i pravilnost samog pobijanog rješenja).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.522/08-2 od 14.IV.2008.

UPUĆIVANJE NA PARNICU

Provedba ovrhe i ostvarenje tražbine ovrhovoditelja

(Čl. 48 st. 6 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Okolnost da je ovršenik pokrenuo parnicu na koju je upućen od strane ovršnog suda ne utječe na provedbu ovrhe i ostvarenje tražbine ovrhovoditelja.

„Naime, okolnost da je ovršenik upućen na pokretanje parnice protiv ovrhovoditelja i da je takvu parnicu pokrenuo, prema izričitoj odredbi čl. 48 st. 6 OZ-a ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje ovrhovoditeljeve tražbine. Dakle, okolnost da je ovršenik upućen na pokretanje parnice, ne utječe na provedbu ovrhe i ostvarenje tražbine ovrhovoditelja, uz napomenu da pokretanje parnice može eventualno predstavljati razlog za odgodu ovrhe u smislu odredbe čl. 61 st. 1 toč. 5 OZ-a, međutim, takav prijedlog ovršenik tijekom postupka nije podnio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1078/08-2 od 01.VIII.2008.

RJEŠENJE KOJIM SE PRIJEDLOG ZA OVRHU ODBACUJE

Imenovanje punomoćnika za primanje pismena

(Čl. 146 st. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 2/07)

Sud će odbaciti prijedlog za ovrhu, ukoliko se ovrhovoditelj nalazi u inozemstvu i nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj a prilikom podnošenja prijedloga za ovrhu nije imenovao punomoćnika za primanje pismena.

„Odbacivši prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja, prvostupanjski sud se u obrazloženju poziva na odredbu čl. 146 st. 1 ZPP-a u vezi čl. 19 st. 1

OZ-a kojom odredbom je određeno da su tužitelj ili njegov zastupnik koji se nalaze u inozemstvu, a tužitelj nema punomoćnika u RH, dužni već prigodom podnošenja tužbe imenovati punomoćnika za primanje pismena u RH, a ako oni tako ne postupe, sud će tužbu odbaciti, pa kako iz sadržaja spisa proizlazi da se ovrhovoditelj i njegov zastupnik nalaze u inozemstvu, da ovrhovoditelj nema punomoćnika u RH i da prigodom podnošenja prijedloga za ovrhu ovrhovoditelj nije imenovao punomoćnika za primanje pismena u RH, prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje. Naime, ovrhovoditelj se u žalbi poziva na odredbu čl. 146 st. 2 ZPP-a, smatrajući da je prvostupanjski sud bio dužan postupati po navedenoj odredbi, međutim, odredba čl. 146 st. 2 ZPP-a odnosi se na tuženika, pa se, dakle, u ovom postupku ne može primijeniti, jer se u odnosu na tužitelja odnosno ovrhovoditelja u postupku ovrhe može primijeniti jedino i isključivo odredba čl. 146 st. 1 ZPP-a, na kojoj odredbi prvostupanjski sud pravilno temelji svoju odluku, jer se prema odredbi čl. 19 st. 1 OZ-a u ovršnom postupku na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku. Kako niti ovrhovoditelj u žalbi ne osporava da se nalazi u inozemstvu i da nema punomoćnika u RH, te da prigodom podnošenja prijedloga za ovrhu nije imenovao punomoćnika za primanje pismena, to je prvostupanjski sud pravilnom primjenom odredbe čl. 146 st. 1 ZPP-a u vezi čl. 19 st. 1 OZ-a osnovano odbacio prijedlog ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.655/08-2 od 03.VI.2008.

OVRHA NA POKRETNINAMA

Prijedlog za drugu dražbu pokretnina

(Čl. 142 st. 5 Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04)

Ovršni sud nije dužan obavijestiti ovrhovoditelja o bezuspješno održanoj prvoj dražbi pokretnina.

„Naime, prema odredbi čl. 142 st. 4 OZ-a druga dražba pokretnina određuje se na prijedlog stranke, pri čemu stranka može odnosni prijedlog za drugu dražbu podnijeti u roku od 15 dana od dana prve dražbe. Iz dikcije cit. odredbe ne proizlazi obaveza suda da o

eventualnoj bezuspješnoj prvoj dražbi obavijesti ovrhovoditelja, pa niti u žalbi predložena analogija sa odredbom čl. 136 st. 1 OZ-a nema svoje uporište u zakonskoj regulativi. Naime, obveza suda da o obavljenoj pljenidbi pokretnina obavijesti stranku koja istoj nije bila nazočna, posljedica je izričite zakonske regulative, sadržane u odredbi čl. 130 st. 4 OZ-a jednako kao i obveza suda da o bezuspješnoj pljenidbi pokretnina obavijesti ovrhovoditelja koji takvom pokušaju nije bio nazočan (odredba čl. 136 st. 1 OZ-a). Razmatranjem stanja spisa ovaj je sud utvrdio da je ovrhovoditelj primio zaključak broj Ovr. ___/05-33 od 11. srpnja 2007.g. o određivanju prve dražbe zaplijenjenih pokretnina te da je uredno upozoren o sadržaju odredbe čl. 142 OZ-a uz ispravak istog. Iz sadržaja zapisnika sa održane prve dražbe dana 26. rujna 2007.g. broj Ovr. ___/05-38 vidljivo je da istoj nije prisustvovao nitko za ovrhovoditelja, nit su pristupili zainteresirani dražbovatelji slijedom čega je prva dražba utvrđena bezuspješnom. Nadalje je utvrđeno da je ovrhovoditelj tek podneskom zaprimljenim u spis dana 14. prosinca 2007.g. predložio određivanje druge dražbe, dakle nesumnjivo izvan roka normiranog odredbom čl. 142 st. 4 OZ-a koji rok iznosi petnaest dana od dana održane prve dražbe. Pravilno je stoga prvostupanjski sud obustavio ovršni postupak sukladno odredbi čl. 142 st. 5 OZ-a pa takvo stajalište suda prvog stupnja u cjelini pravilnim nalazi i ovaj sud, budući je isto utemeljeno na pravilnoj primjeni postupovnih odredaba.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.112/08-2 od 28.IV.2008.

PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE

Privremena pljenidba

(Čl. 154 st. 5 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Budući da Ovršni zakon izrijeком ne navodi koje su pravne posljedice ukoliko ovrhovoditelj ne podnese prijedlog za ovrhu u roku od 8 dana od dana kada mu sud dostavi podatke o štednom računu ovršenika temeljem rješenja o privremenoj pljenidbi, zbog čega u takvom slučaju odredbe o privremenoj pljenidbi treba tumačiti na način da sud po službenoj dužnosti ima pravo staviti

izvan snage rješenje o privremenoj pljenidbi, time da rok od 8 dana nije prekluzivne naravi.

„Odbacujući prijedlog ovrhovoditelja kao nepravovremen, sud prvoga stupnja je zauzeo stajalište da je, u smislu čl. 154 st. 5 OZ-a, ovrhovoditelj dužan, nakon što primi tražene podatke o računima od banaka za ovršenika, u roku od 8 dana predložiti ovrhu na određenom ili određenim štednim računima odnosno ulozima. Kako su zadnju obavijest od banke ovrhovoditelji primili 02. listopada 2006.g., to je, po mišljenju suda prvog stupnja, protekao prekluzivni rok od 8 dana, radi čega je prijedlog ovrhovoditelja odbačen kao nepravovremen. Navedeno stajalište suda prvoga stupnja nije osnovano. Prije svega valja istaći, da iz odredba čl. 154 st. 5 OZ-a ne proizlazi da bi rok od 8 dana bio prekluzivne naravi, te da bi propuštanjem navedenog roka stranka, ovrhovoditelj, izgubio pravo predložiti ovrhu na određenom štednom ulogu ovršenika. Zakon izrijeком ne navodi koje su pravne posljedice ukoliko ovrhovoditelj ne podnese prijedlog za ovrhu u roku od 8 dana od dana kada mu sud dostavi podatke o štednom računu ovršenika, pa bi u takvom slučaju trebalo tumačiti da bi sud po službenoj dužnosti imao pravo staviti izvan snage rješenje o privremenoj pljenidbi (čl. 150 st. 3 OZ-a). U konkretnom slučaju, sud prvog stupnja nije postupio na taj način, pa su ovrhovoditelji podnijeli prijedlog za ovrhu dana 28. veljače 2007.g. Iz toga slijedi zaključak da bi ovrhovoditelj mogao i naknadno podnijeti prijedlog za ovrhu na ovršenikovom štednom ulogu, ali bi tada pravne posljedice pljenidbe nastupile tek od dostave rješenja o ovrsi pravnoj osobi kod koje se vodi štedni ulog ovršenika, a ne od dostave rješenja o privremenoj pljenidbi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.445/08-2 od 28.III.2008.

NEKRETNINA KAO PREDMET OVRHE

Prodaja stana na dražbi

(Čl. 9 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01)

Na javnoj dražbi sud nije ovlašten dražbovati samo stan, iz razloga što predmet prodaje treba biti suvlasnički dio nekretnine neodvojivo povezan s vlasništvom posebnog dijela nekretnine.

„Iz rješenja o ovrsi i prijedloga za ovrhu moglo bi se zaključiti da je ovrha određena samo na stanu, dakle, posebnom dijelu, što je pak protivno načelu jedinstva nekretnine u smislu odredbe čl. 9 ZV-a. U smislu čl. 66 istog Zakona vlasništvo posebnog dijela nekretnine neodvojivo je povezano sa suvlasničkim dijelom te iste nekretnine, što zapravo znači da nije moguće prodati, zamijeniti ali niti na javnoj dražbi dražbovati samo stan, već uvijek predmet prodaje odnosno pravnog prometa treba biti suvlasnički dio nekretnine koji je neodvojivo povezan s vlasništvom posebnog dijela nekretnine“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 863/08-2 od 26.V.2008.

SUDSKI PENALI

Pretpostavke za izricanje sudskih penala

(Čl. 217 st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Sud nije ovlašten izreći sudske penale na temelju nepravomoćne odluke.

„U žalbi tuženici navode da se sudski penali na prijedlog ovrhovoditelja mogu izreći temeljem odredbe čl. 217 st. 1 OZ-a (NN 88/05) samo u slučaju ako je obveza utvrđena pravomoćnom odlukom, a pravomoćna odluka kojom se tuženicima nalaže ispunjenje privremene

mjere još ne egzistira, a tuženici smatraju da nisu bili ispunjeni niti uvjeti za izricanje privremene mjere. Po ocjeni ovog suda, osnovano tuženici u žalbi ističu da je pretpostavka za mogućnost izricanja sudskih penala da je dužniku naloženo pravomoćnom sudskom odlukom (sudskom nagodbom ili javnobilježničkom ispravom) ispunjenje u nekom roku nenovčane obveze na činjenje, trpljenje ili nečinjenje, te da dužnik tu obvezu nije izvršio. Tek po ispunjenju svih tih pretpostavki, sud može na prijedlog vjerovnika, kao ovrhovoditelja, odrediti dužniku, kao ovršeniku, naknadno primjereni rok i izreći mu sudske penale. Po ocjeni ovog suda, u konkretnom slučaju nije ispunjena pretpostavka koja je zakonom određena, kada se radi o nepravomoćno utvrđenoj obvezi na činjenje, jer se primjena tog specifičnog instituta na može širiti u primjeni preko zakonskih ograničenja koja za izricanje te mjere postoje. Osim toga, privremena mjera temeljem koje je donijeto rješenje o plaćanju sudskih penala, u stavku IV izreke prvostupanjskog rješenja (ta privremena mjera je potvrđena rješenjem ovog suda broj Gž. ___/08-2 od 03. lipnja 2008.g.) traje do pravomoćnog okončanja postupka u ovom predmetu, a on je pravomoćno okončan donošenjem drugostupanjskog rješenja kojim je rješenje o smetanju posjeda potvrđeno (drugostupanjsko rješenje br. Gž. ___/08-3 od 03. lipnja 2008.g.), što znači, obzirom da je prvostupanjski spis povodom žalbi po sva tri navedena rješenja dostavljen ovom sudu na odlučivanje, odlukom o glavnoj stvari prestalo je trajanje privremene mjere, a time je prestala i osnova na kojoj se temelji rješenje o obvezi plaćanja sudskih penala. Dakle, ne postoji niti zakonska osnova u konkretnom slučaju, a niti osnova u egzistentnoj privremenoj mjeri, da bi se provodila naplata sudskih penala.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 985/08-4 od 03.VI.2008.

PRETPOSTAVKE ZA ODREĐIVANJE PRIVREMENE MJERE

Zaštita potrošača

(Čl. 68 st. 1 i 2 Zakona o zaštiti potrošača – „Narodne novine“, br. 96/03)

Predlagateljica ima pravo na naknadu štete koju je pretrpjela zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja ugovora o kupoprodaji, od kreditora, ukoliko je kreditor cjelokupni iznos kupoprodajne cijene platio prodavatelju temeljem ugovora o kreditu i prethodnog sporazuma kreditora i prodavatelja, prema kojem se kreditor obvezao prodavateljici odobriti kredit isključivo za kupnju automobila.

„Imajući u vidu slijedeće činjenice, koje tijekom postupka nisu niti bile sporne – da je predlagateljica osiguranja 17. studenog 2006.g. sklopila ugovor o prodaji novog vozila marke Renault za cijenu od 77.650,00 kn, sa prodavateljem A.P. d.o.o. V., da je temeljem navedenog ugovora o kupoprodaji predlagateljica sklopila ugovor o kreditu s protivnikom osiguranja 04. prosinca 2006.g., da je protivnik osiguranja cjelokupni iznos kupoprodajne cijene platio prodavatelju u ugovorenom roku, a da prodavatelj niti u ugovorenom a niti u naknadnom roku, nije isporučio predlagateljici osiguranja novi automobil, te da je rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu od 23. kolovoza 2007. g. otvoren stečajni postupak nad prodavateljem i da prodavatelj kao stečajni dužnik ne raspolaže vozilom koje bi bio u mogućnosti isporučiti predlagateljici osiguranja, niti nema mogućnosti isplate bilo kakve naknade, prvostupanjski sud je pravilno zaključio, imajući u vidu odredbu čl. 68 st. 1 i 2 Zakona o zaštiti potrošača, da je predlagateljica osiguranja učinila vjerojatnim postojanje svoje tražbine, koji zaključak, prema sadržaju žalbenih navoda, niti protivnik osiguranja ne osporava u žalbi. Međutim, protivnik osiguranja smatra da predlagateljica osiguranja nije dokazala postojanje opasnosti da joj protivnik osiguranja neće biti u mogućnosti nadoknaditi štetu, smatrajući da takav zahtjev predlagateljice osiguranja nema niti zakonskog uporišta. Žalbeni navodi protivnika osiguranja potpuno su neutemeljeni i u suprotnosti sa sadržajem odredbe čl. 68 st. 1 Zakona o zaštiti potrošača, koja odredba ovlašćuje potrošača da u slučaju kada je radi kupnje određenog proizvoda sklopio ugovor o zajmu s osobom različitom od prodavatelja tog proizvoda, a na

temelju prethodnog sporazuma zajmodavca i prodavatelja proizvoda prema kojem se zajmodavac obvezuje potrošačima odobravati zajam isključivo za kupnju proizvoda tog prodavatelja, ukoliko ne uspije ostvariti prava koja ima prema prodavatelju zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja ugovora o kupoprodaji, može zahtijevati od zajmodavca naknadu štete koju je pretrpio zbog neispunjenja ili neurednog ispunjenja ugovora o kupoprodaji. Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe čl. 68 st. 1 Zakona o zaštiti potrošača, okolnosti na koje protivnik osiguranja ukazuje u žalbi nemaju nikakav značaj u odnosu na ovlaštenje predlagateljice osiguranja da zahtijeva naknadu štete od protivnika osiguranja koju je pretrpjela zbog neispunjenja ugovora o prodaji vozila, uz pretpostavke predviđene navedenom odredbom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1052/08-2 od 12.VI.2008.

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Protivnik osiguranja nije upisan u zemljišne knjige kao vlasnik nekretnine

(Čl. 273 do 279 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Prijenos prava vlasništva u svrhu osiguranja je bezuvjetni prijenos vlasništva uz zabilježbu da je prijenos izvršen u svrhu osiguranja, što znači da protiv osobe koja je nekretninu prenijela u svrhu osiguranja nije dopušteno prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini, jer ista nije upisana u zemljišne knjige kao vlasnik nekretnine.

„Sud prvog stupnja odbio je prijedlog predlagatelja osiguranja za prisilno zasnivanje založnog prava, a to iz razloga što je utvrđeno da protivnik osiguranja nije upisan kao vlasnik nekretnina upisanih u z.k.ul. _____ k.o. K. Navedeno stajalište suda prvog stupnja pravilnim prihvaća i ovaj sud, te isto nije dovedeno u pitanje žalbenim navodima predlagatelja osiguranja. Prije svega valja istaći, da je prijenos prava vlasništva u svrhu osiguranja propisan odredbama čl. 273 do 279 OZ-a, te je navedeni prijenos bezuvjetni prijenos vlasništva uz zabilježbu da je

prijenos izvršen u svrhu osiguranja. Takav upis prava vlasništva u zemljišnu knjigu nije upis prethodnog i potonjeg vlasništva u smislu odredbe čl. 34 ZV-a, odnosno čl. 32 ZZK-a. Budući da za prisilno zasnivanje založnog prava u postupku osiguranja je potrebno da je protivnik osiguranja vlasnik nekretnina, a što u konkretnom slučaju nije, već H.P.B. d.d. Z., to je sud prvoga stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je prijedlog predlagatelja osiguranja za prisilno zasnivanje založnog prava u smislu odredaba čl. 257 do 260 OZ-a odbio kao neosnovan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1069/08-2 od 13.VI.2008.

IX. MJENIČNO I ČEKOVNO PRAVO

PROTEST

Valjanost protesta

(Čl. 70 Zakona o mjenici – «Narodne novine»- 74/94)

Javni bilježnik nije dužan ponoviti protestni postupak ukoliko tuženik nije zatečen na naznačenoj adresi.

«Tuženik u žalbi osporava valjanost protesta mjenice, obrazlažući svoje stajalište da je izvješće trebalo dostaviti njemu osobno, a kako se nije zatekao kod kuće, da mu se niti nije mogao predložiti zahtjev za ispunjenje činidbe, zbog čega protestni postupak niti nije mogao biti proveden bezuspješno niti da protest mjenice ne sadrži sve bitne elemente da bi se po njoj postupalo a što je u suprotnosti sa dužnosti protestnog tijela, da izvješće dostavi trasatu. Zbog toga tuženik zaključuje da kako posebno izvješće glede pokrića za akcept nije dostavljeno njemu osobno, to da akcept niti nije mogao biti učinjen, a da ga tuženik niti nije učinio. U vezi rečenih žalbenih navoda, tuženika valja upozoriti da je odredbom čl. 70 st. 2 ZM propisano da ako se tražena osoba ne nađe u poslovnom uredu, kad ga ima, odnosno u stanu kad poslovni ured nema ili ako se nađe, ali joj se zahtjev ne može priopćiti ma iz kojeg uzroka, protestno tijelo nije dužno ponoviti protestni postupak. Dakle, kako iz protesta (list 5 spisa) proizlazi da je Javni bilježnik L.J. J. dana 04. lipnja 1999.g. u 10,15 sati pokušala podnijeti tuženiku predmetnu mjenicu na naplatu i to na adresi tuženika – S., Z. 27, a koju adresu tuženik ne osporava, te kako je na protestu naznačeno da nitko nije bio zatečen na označenoj adresi, to žalbeni navodi tuženika nikako ne mogu biti osnovani, iz razloga što zbog odsutnosti tuženika odnosno zbog toga što nitko nije bio zatečen u stanu, protestno tijelo nije dužno ponoviti protestni postupak, zbog čega je ovaj sud stajališta da je protest valjan budući je protestni postupak proveden u skladu sa Zakonom o mjenici.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž.326/08-2 od 10.III.2008.

